

లూకా సుబుమ్ కబుర్ లూకా రెగిడ్లి సుబుమ్ కబుర్

1 యేసుక్రీస్తు ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లినీ, జో ఇన్నె తిలి పొది అమ్చితె ఎత్తి జర్గు కెర్ల కమె ఎత్తి మొదోల్ తెంతో *సగుమ్జిన, సొంత దెక సాచుల్ జా, జా ఎత్తిచి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్త సేవ కెర్తన జల. 2 జలె, జో యేసుక్రీస్తు అయ్లినీ తెన్ †నెరవెర్చువ జలిసి ఎత్తిచి రిసా జేవ్ సాచుల్ అమ్క జాన కెర అస్తి, అమ్చి అత్తి జా సుబుమ్ కబుర్ దా అస్తి, చి యేసు తెన్ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి మత్తలితెచ బెదవ ఒగ్గర్జిన రెగ్ల అస్తి. 3-4 జలె, ఓ వెల్లో దెయొపిలా, ఈంజ ఎత్తి నూన ఆవ్ సరిగా పరిచ్చ కెర అస్తి, చి తుక 'జో నూన్లినచి రిసా సత్తిమ్ చినున్' మెనయ్, తుచి రిసా ఈంజ ఎత్తి వర్చు తెన్ ఆవ్ రెగుడుక అంక చెంగిల్ డీస్తయ్, చి ఇన్నె రెగ్లితసి.

క్రీస్తు రిసా సాట్పు కెర్తొ యోహాను జెర్తెదె

5 హేరోదు రానొ ‡ యూదుల్చి ఒండి దేసిమి ఏలువ కెర్తె తిలి పొది, ఏదేముడుచి గుడితె జోచి సేవ కెర్తొ పూజరి జలొ జెకర్యా మెలొ ఎక్కిలొ తిలన్. పూజర్లుతెచొ అబీయా పూర్గుమ్చొచి *తెగచొ జో. జోచి

* **1:1** 1:1 జోచ బారజన్ బారికుల్ చి అన్నె ఒగ్గర్జిన. † **1:2** 1:2 'నెరవెర్చువ జలిసి' మెలి కోడు కిచ్చొక ఒత్త అస్సె మెలె, పూర్గుమ్ తెంతో 'దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసొ జతో క్రీస్తుక తుమ్తె తెద్రయిందె, ఇసి దస్సి కెరెదె' మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు సంగ తిలన్, చి దేముడుచి కొణ్ణతె రెగ్లవ తిలన్, చి యేసు అయ్లినీ, బులిలిసి, మొర్లిసి, అన్నె జలిసి 'పరలోకుమ్తె అన్నె వెగ గెలిసి తెన్ జా ఎత్తి నెరవెర్చువ జలి. ‡ **1:5** 1:5 నెంజెలె 'ఒండి యూదయ దేసిమి' మెనుక జయెదె, రోమ్ దేసిమిచి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ జో హేరోదు ఏలువ కెర్తె తిలన్. 4:44చి ఎట్టొచి కోడు దెక. § **1:5** 1:5 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుక ఈంజ లోకుమ్తె ఎక్కి దేముడుచి గుడి తయెదె. కేనె మెలె; యెరూసలేమ్తె, యూదుల్చి వెల్లి పట్టుమ్తె. యెరూసలేమ్ యూదయ వ్రదేసిమి తిలి.

* **1:5** 1:5 పూర్గుమ్ జా అలవాట్ దిలి తెంతో, యూదుల్చ పూజర్లుతె విస్సెక్ చెత్తర్జిన తిల. జోవయంతె ఏక జట్టుచొ వెల్లో మాన్చు అబీయా.

తేర్చి, †అహారోసు పూర్గుమ్చో జలో యూదుల్చో తొలితొచో ఎత్కిక వెల్లో పూజరిచి సెకుమ్తెచి తేర్బోద జా తిలి. జాచి నావ్ ఎలీసబెతు. 6 జేవ్ దొగుతెర దేముడుచి కోడు తెన్ సత్తిమ్ ఇండితె తిల. నే పిట్టయ్తె నెంతె దేముడు దిల ఆగ్గుల్ ఎత్కి తెన్ నాయిమ్ ఇండితె తిల. 7 గని ఎలీసబెతు గొడ్డు జా తిలి రిసా జోవయింక బోదల్ నాయ్. జేవ్ ఒగ్గర్ వెర్సుల్ వయసుచ మంత్రో మంతిరి జా తిల.

8 జెకర్యా తిలి తెగచ పూజర్లు దేముడుచి గుడితె సేవ కెర్తి కాలుమ్ జా తిలి, చి జెకర్యా దేముడుచి జా సేవ కెర్తె తిలి పొది, 9 దేముడుచ పూజర్లుతె కిసి కెర్తితి గే, దస్సి జొయ్యి జో ప్రబు జలో దేముడుచి గుడితెచి దూపుమ్ డయ్యుక మెన చీట్లు గల్క జోచి నావ్ ‡సెడ్డి. 10 దూపుమ్ డయిలి పొది పైజల్ ఒండిజీన్ దేముడుచి గుడిచి కోటచి తెడి బయిలె ప్రార్దన కెర్తె తిల.

11 తెదొడి దేముడు ప్రబుచో దూత ఎక్కిలో జా దూపుమ్ డయితి టాన్చి ఉజెతో పక్క టీవ డిసిలన్. 12 జెకర్యా జో దూతక దెక కెర బేగి బమ్మ జా బియఁ గెలన్, 13 గని దూత జోక, “జెకర్యా, తుయి బి నాయ్. తుయి కెర్తి ప్రార్దన దేముడు సూన అస్సె. చి తేర్చి ఎలీసబెతు తుక పుత్తు పాయ దెయెదె. జోక ‘యోహాను’ మెన నావ్ తిస్తె.

14 జో బోద జెర్తిలె తుయి సర్దనంతోనుమ్ జస్తె. అన్నె ఒగ్గర్జిన్ కి జా సర్ద జవుల.

15 పడ్డి, ప్రబుచి కామ్ కెర్తసతె జోక ‘వెల్లో’ మెన ప్రబు దెకెదె. అంబడ్డి ద్రాచ రస్సుమ్ కి, కిచ్చో మచ్చితి సూరు కి

జో పియె నాయ్. చి జో దేముడుచి సుద్ది తిలి అత్తు

జోచి పెట్టి బెర తయెదె; అయ్యన్చి పెట్టి జో తిలి మొదోల్ తెంతో కి.

16 ప్రబు జలో జో జోక దేముడుక జేవ్ అన్నె సత్తిమ్ కెరుక దెర్తి రితి

† 1:5 1:5 అహారోసు మోసి పూర్గుమ్చో అన్నెసి. ‡ 1:9 1:9 కేన్ పూజరిచి జీవితమతె ఎక్కి సుట్టుచి సేవతె జో జా దూపుమ్ డయ్యుక జయెదె. జెకర్యా జా సమయమ్ జెకర్యాక ఒగ్గర్ ముక్కిమ్చి.

జో యోహాను ఒగ్గర్జిన్ ఇస్రాయేలుల్క దేముడుచి పక్క పస్లయెదె,
 17 చి ఏలీయా పూర్గుమ్చొక తిలి ఆత్మసెక్తి,
 ప్రబుచ కబుర్లు సంగితి ఆత్మసెక్తి, యోహానుచి పెట్టి తయెదె చి, ప్రబుచి
 పురై జో గెచ్చెదె.

పురై గెచ్చు

అబ్బుదింసి జోవయింప బోదల్క అన్నె చెంగిల్ దెకిత్ రితి

జోవయింక పసులవెదె, అన్నె

బుద్ది సుదల్చి గ్యానుమ్ జేవ్ నూన్తి రితి

దేముడుచి నీతి కోడు తెన్

అగ్గె నెసీలసక పసులవ దెయెదె.

కిచ్చొక మెలె, ప్రబుచి సేవ జేవ్ కెర్తి రితి మాన్సుల్క తెయార్ కెర్తి
 రిసాయి”

మెన దూత జెకర్యాక సంగిలన్.

18 గని, “ఈంజ కోడుచి సత్తిమ్క అంక కిచ్చొ రుజ్జు? ఆవ్ మంత్రో
 మాన్సు, చి అంచి తెర్చి ఒగ్గర్ వెర్చుల్చి మంతిరి” మెన జెకర్యా
 అన్మానుమ్ సంగిలన్. 19 దూత జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె,
 “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి పురైతో టీవ్తో జోచి సేవ కెర్తొసా
 ఆవ్. అంచి నావ్ గబ్రియేలు. తుక ఈంజ కోడు ఆవ్ సంగుక మెన,
 తుక ఈంజ సర్లచి కబుర్ ఆనుక మెన, దేముడు అంక తెద్రయ్లో.

20 ఈందె, నూను, ఆవ్ సంగిల కొడొ తుయి నంప కెర్లది నాయ్ చి
 రిసా, జా ఎత్తి జర్లు జతి ఎద తుయి గుల్లో జా తస్తె. జేవ్ కొడొ
 కచితుమ్ దేముడు దిలి కాలుమ్కయ్ ఎత్తి జర్లు జయెదె” మెన
 దూత జబాబ్ దిలన్.

21 జలె, మదెనె, జెకర్యా అన్నె బార్ జతిన్క పైజల్ రకితె తిల.
 దేవులుమ్తె జో ఆల్సిమ్ తా గెలి రిసా ఆచారిమ్ జల. 22 జలె, జో
 బార్ జలె, జోవయింతెన్ లట్టబుక నెత్తిర్లి రిసా, ‘దేముడుచి గుడితె
 కిచ్చొ జవున్ డీసన్ సేడ్లిన్ దెకిలన్’ మెన చినిల, అన్నె, గుల్లో జా తా

అత్తో తెన్ జోవయింక సయ్నల్ కెర్లన్. 23 అన్నె, జోచి సేవచ దీసల్ బెర జోచి సేవ కెర కీకేడవ కెర, గెరి ఉట్ట గెలన్.

24 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డో, జోచి తేర్చి ఎలీసబెతు అంగి జలి, అన్నె పాచ్ జొన్నొ ఎద లుంకిల్ రితి జా గెరి తాఁ గెలి. 25 “ఆచ్ మంతీర్ జా అయ్లి పొది ప్రబు అంక చెంగిల్ దెక చెంగిల్ వరుమ్ దా అస్సె. అంక ‘గొడ్డు జా అస్సె’ మెన మాన్సుల్ అగ్గె ఆస్తై తిల, గని అప్పె అంగి జా అస్సిచి మరియాద అయ్లి. దేముడుచి దయక అంక మరియాద దిలో. అంచి అవమానుమ్ కడ గెలో.” మెన ఎలీసబెతు సర్ల తెన్ తిలి.

యేసుచి జెర్చున్ రిసా దూత మరియక సంగిలిసి

26 ఎలీసబెతు అంగి జా సొప్పు జొన్నొ జతికయ్, దేముడు జో గబ్రియేలు మెలో దూతక గలిలయ ప్రాంతుమ్చి నజరేతు మెలి గఁవ్వి కబుర్ తెద్రయ్లన్. 27 యూదుల్చో *దావీదు పూర్ణుమ్చోచి నెకుమ్చో యోసేపు మెలో ఎక్కిలోక పెండ్లి కెరుక మెన అయ్యసిసి సంగ తిలి విడ్డి బోదతె తెద్రయ్లన్. జా విడ్డి బోదచి నావ్ మరియ.

28 జలె, జో దూత జాతె జా కెర, “ఓ మరియ, తుక జోబర, తుయి సంతోసుమ్ జా. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక చెంగిల్ దెక అస్సె. తుక చెంగిల్ వరుమ్ దెతయ్. జో తుక తోడు అస్సె” మెన సంగిలన్. 29 గని జా నాడి ఈంజ కోడు సూన బలె ఆచారిమ్ జా ఇదిల్ బాద సేడ కిచ్చొ కెరుక గే నేన కెర, “ఈంజ కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన ఉచరన బియఁ గెలి. 30 “మరియ, తుయి బి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుక దయ దెక అస్సె. 31 ఈందె, సూను, తుయి అంగి జస్తె. పుత్తు పాయితె, చి జో బోదక ‘యేసు’ మెన నావ్ తిస్తె.

32 జో ముక్కిమ్ జయెదె, చి ‘ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలోసాచొ పుత్తుసి’ మెన

§ 1:23 1:23 సత్తరక చి సేవ, బెర్తె, కెర తయెదె. * 1:27 1:27 పూర్ణుమ్ పొది జేవ్ యూదుల్క దావీదు ముక్కిమ్చో రానొ జా తిలన్.

జోచి రిసా సంగుల. అన్నె,
 దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్తెదె,
 చి జో ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ తిలో ముచ్చొతాతోన్ జలో రిసా †దావీదుచి
 సింగాసనుమ్తె జో వెసయెదె
 జోచి రాజిమ్క జో ఏలుప కెర్తి రితి
 ప్రబు జలో దేముడు దెయెదె.

33 †యాకోబు పూర్గుమ్చొచి సేకుమ్చచి ఉప్పిరి జో

కెయెడ తెయెడ ఏలుప కెరెదె.
 జోచి రాజిమ్ కెయెడ కి అంతుమ్ జయె నాయ్”
 మెన మరియక జో దూత సంగిలన్.

34 దూత దస్సి సంగితికయ్, మరియ జోక, “ఈంజ కీసి అంక జర్గు
 జయెదె? ఆవ్ మున్నుక నే గెలి మాన్సు, గెద” మెన సంగిలన్.

35 దూత జాక,
 దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తి
 తుచి పెట్టి జెయెదె.
 జో ఎత్కిచి ఉప్పిరి తిలోసొచి ఆత్మసెక్తి
 తుచి సుట్టునంత జోచి నీడ సెక్తి డంక తయెదె.
 జాచి రిసా, తుచి పెట్టి జెర్కుక తిలో బోదక
 “పూర్తి దేముడుచి సుద్ది తిలోసొ,
 జోచొ సొంత పుత్తుని”
 మెనుల.

† 1:32 1:32 యూదుల్క ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ సొంత రాసల్ తిల, చి జేవ్ రాసల్తె దావీదు ముక్కిమ్చొ జలో. “తుచి సెకుమ్తె దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసొక జెర్తొయిందె” మెన జో దావీదుక దేముడు సంగ తిలన్. దావీదుచి సెకుమ్తె జో జెర్తొ ఏలుప కెరుక తిలిన్చి రిసా ‘మాములుమ్ ఈంజయ్ లోకుమ్చి అప్పెచి రగుమ్చి రాజిమ్తె ఏలుప కెరెదె’ మెన యూదుల్ ఉచర్తె తిల, గని ఆత్మయి రగుమ్చి రాజిమ్చి అర్దుమ్ ఇన్నె ముక్కిమ్ తయెదె. ఆకర్కయ్, దేముడు ఈంజ లోకుమ్క మార్పుప కెర్తి పడ్డొకయ్, జోచి రాజిమ్ డీసిదె.
 † 1:33 1:33 యాకోబు పూర్గుమ్చొకి యేసు జెర్మిలి వంసుమ్చొ జయెదె జోక ‘ఇస్రాయేలు’ మెన అన్నెక్ నావ్ తయెదె, చి జోచి సెకుమ్చక ‘ఇస్రాయేలులు’ మెన కి యూదుల్ సంగుల.

36 అన్నె, “ఈందె, అన్నెక్ కోడు కి నూను. తుమ్చి కీమాన్సు జతి ఎలీసబెతు కి మంతిరి జలి పొది అంగి జా అస్సె, చి పుత్తు పాయెదె. జా అగ్గె గొడ్డు జా తిలిసి అంగి జా అప్పె సొప్పు జొన్నో జా అస్సె.
 37 జలె, *కిచ్చొచి రిసా కి ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’ మెన అమ్చో దేముడుచి రిసా సంగుక నెంజె, గెద. జో ఎత్కి తెరె” మెన దూత సంగిలన్. సంగితికయ్, 38 మరియ, “ఆవ్, ప్రబుచి సేవ కెర్తొ సుది, తుయి సంగిలిసి అంక జర్గు జవున్” మెన సంగిలి చి దూత జాచి తెంతో బార్ జా ఉట్ట గెలన్.

మరియ ఎలీసబెతుతె గోత గెలిసి

39 జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె ఏక్ దీసి, మరియ బార్ జా, బే బేగి గెచ్చు యూదయ ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్ పక్కచి ఏక్ గెవ్వి పావిలన్. 40 జెకర్యాచి గెరి గెచ్చు ఎలీసబెతుక దస్సుల్ జా జొకర్లన్.
 41 మరియ జొకర్లి కోడు ఎలీసబెతు నూన్లి బేగి, జాచి పెట్టి తిలో బోద డేవిలన్. తెదొడి జాచి పెట్టి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ బెర్లికయ్,
 42 జా ఆత్మనెక్తిక కిచ్చొ మెన గట్టిజ అవాడ్ తెన్ ఎలీసబెతు కేక్ గలిలన్ మెలె,
 “తేర్బోదల్ ఎత్కిచి కంట
 దేముడు తుకయ్ దీవెన దిలన్ అస్సె, చి
 తుచి పెట్టి జెర్మితో బోద చెంగిల్చో!
 43 అంచో ప్రబుక పాయితి అయ్యసి అంచితె జెంక
 దేముడు కిచ్చొక వరుమ్ దా అస్సె?
 44 ఈందె,
 తుయి జొకర్లి కోడు అంచి కండ్లల్ నూన్లి బేగి
 అంచి పెట్టి తిలో బోద సర్దక
 అంచి పేట్ తెడి డేవిలన్.
 45 ఒహో, దేముడు
 జాక సంగ తెద్రయ్లి కోడుక

§ 1:36 1:36 అప్పుసి జయెదె గే, అత్తన్ జయెదె గే, పాపన్ జయెదె గే, కిచ్చొ జయెదె గే నేన్తి. * 1:37 1:37 నెంజెలె, జో సంగిలి కోడుక ‘జో జర్గు కెరుక నెత్తె’

‘నిజమి జర్గు జయెదె’ మెన
 నంప కెర్లి తేర్బోదక చెంగిలి!”
 మెన ఎలీనబెతు కేక్ గల్లికయ్, 46 మరియు జా ఇసి మెలి.

దేముడుచి గవురుమ్ మరియు గాయిలిసి
 అంచి జీవు ప్రబు జలో దేముడుచి గవురుమ్ కెర్తసి.
 47 అంచో రచ్చించుప కెర్తొసొ జలో దేముడు జర్గు కెర్లిన్చి రిసొ
 అంచి ఆత్తుతె సర్ద జతసి.

48 ఆవ్ జోచి సేవ కెర్తొ సుది ఒగ్గర్ దాకు జలెకి,
 అంక జో చెంగిల్ దెక అస్సె.
 మెలె, ఈందె, “జాక చెంగిలి” మెన
 అప్పె తెంతో యుగల్చి ఉప్పిరి యుగల్చ మాన్సుల్
 అంచి రిసొ దీవెన పాయిలిసి మెన సంగుల.

49 ఒండి సెక్తి తిలో దేముడు జోచి దయక
 అంక గొప్ప కామ్ కెర అస్సె,
 జోచి నావ్ పరలోకుమ్చి సుద్ది తిలిసి.
 జో సుద్ది తిలిన్క జోచి నావ్ కెద్ది గవురుమ్ కెరుక జయెదె!
 50 యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ జోక బిత మాన్సుల్క
 జో కన్కారుమ్ దెకితె తయెదె.

51 †జో అప్పె జర్గు కెర్లిన్ తెన్ కచితుమ్
 జోచి ఆతుచి ఒగ్గర్ సెక్తి కమొ కెర కెర,
 జోచి సెక్తి దెకవ అస్సె.
 వెల్లో మెనన్లసచి పెట్టిచ ఆలోసుమ్లు పాడ్ కెర,
 జోవయింక చెదుర్ప కెర అస్సె,

52 ఏలుప కెర్తసక జోవయించ సిజాసనల్ తెంతో
 సేడవ గెల కెర,
 విలువ నెంజిల రిత మాన్సుల్క

† 1:51 1:51 51-53 ఈంజేవ్ కొణొ ముక్కిమ్క జర్గు జంక తిలిన్చి రిసొచ కొణొ జవుల,
 గని జా ఎత్తిక ‘కచితుమ్ జర్గు జయెదె’ మెలి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు జోచి సెక్తిక
 దిలి దయిరిమ్కయ్ జా ఎత్తిక అప్పె కి జర్గు జలి రితి సంగితయ్.

జో విలువ దా అస్సె.

53 చూ జలసక చెంగిల్ అన్నిమ్ దొర్కు కెర అస్సె, చి

సొమ్మార్లుక కిచ్చో నే దెతె

రితి తెద్రవ దా అస్సె.

54-55 అమ్చ పూర్లుల్క, ముక్కిమ్క అబ్రాహామ్ పూర్లుమ్చొక,

“తుక, చి యుగుమ్చి ఉప్పిరి యుగుమ్చ తుచి సంతానుమ్ జతసక

తోడు తయిందె” మెన

జో ప్రమానుమ్ సంగిలన్, గెద,

జలె, జా రచ్చనచి రిసాచి ప్రమానుమ్చి

జోవయించి కన్కారుమ్ నే పవ్వితె. 56 మరియు ఎలీసబెతు తెన్ తిన్ని

జొన్నొ తా కెర గెరి అన్నె ఉట్ట గెలి.

57 జలె, ఎలీసబెతుచి కంట్లు పాచ అయ్లి, చి మున్నుబోద

జెర్మిలన్. 58 జెర్మితికయ్, దేముడు జాచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా అస్సె

మెన, జేవ్చి గేర్ పాసిచ గెరల్చ మాన్సుల్చి జేవ్చ అన్నొబావొ చి

బందుగులు ఎత్కిజిన్ నూన కెర, జేవ్ తెన్ ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్

జల.

59 జలె, బోద జెర్మ అట్టు పొదుల్ జతికయ్, యూదుడు కెర్తి సున్నతి

జో బోదక కెరుక చి, జోక నావ్ తింక మెన ఎత్కిజిన్ బెద అయ్ల.

‘జెకర్యా’ మెన అబ్బొన్చి నావ్ జో బోదక తిల. 60 గని అయ్యసి కిచ్చొ

మెలి మెలె, “పోన. జోక † ‘యోహాను’ మెన నావ్ తింక అస్సె” మెలన్.

61 దస్సి మెంతికయ్, “జేవ్ తుమ్చ మాన్సుల్తె కక్కయ్ జా నావ్

నాయ్. జా నావ్ కిసి తితె!” మెన ఒత్త బెర్లన సంగ కెర. 62 “బోదక

కిచ్చొ నావ్ తింక?” మెలి రితి అబ్బొన్క సయ్న కెర్ల. 63 రెగిడ్డి ఏక్ బల్ల

జో నజన, “జోచి నావ్ యోహాను” మెన జా బల్లయ్ రెడ్డ దెతికయ్,

జేవ్ ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జల. 64 జా నావ్ జెకర్యా రెడ్డ దెకయ్లి బేగి,

జోక చోండి పుట్టి చి జిబు బులిలి, లట్టబుక దెర తొలితో దేముడుచి

గవురుమ్ సంగిలన్.

† 1:60 1:60యోహాను మెలి నావ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రబు దయ కెర్లొసా జయెదె’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె.

65 జలె, జా జర్గు జలిసి ఎత్కిచి రిసా జా పల్లెల్చ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ బియిఁ గెల, చి జర్గు జలిన్ ఎత్కిచి రిసా, జా యూదయ ప్రదేసిమ్చి డొంగుర్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ గావ్వొ ఎత్కితె లట్టబై తిల.

66 అన్నె, జర్గు జలిన్చి రిసాచ కొడొ సూన్లస ఎత్కిజిన్ మెన్సు చెంగిల్ ఉచర, 'జో నాడు దేముడుచి అత్తి అస్సె. జొయ్యి జోక తోడు' మెన చిన కెర, "ఈంజొ బోద వడ్డిలె కిచ్చొ కామ్ కెరెదె, కీసాచొ జయెదె?" మెన ఉచరై తిల.

67 జలె, యోహానుక నావ్ తిలి గడియ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్తు జెకర్యాచి పెట్టి బెర, దేముడు దెతి రచ్చన తెదొడి తెంతొ ఎత్కి జర్గు జంక దెరుక తిలిన్చి రిసా చొండి పుట్టవ జెకర్యా ఇని మెలన్;

68 "ప్రబు జలో అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ

దేముడుక జొబర!

కిచ్చొక మెలె,

జోచయ్ సైజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క

అన్నె కిగెనన రచ్చించుప కెర్తి రిసా

జో ఉత్ర జా అస్సె.

69 జోచొ సేవ కెర్తొసా జలో దావీదు పూర్గుమ్చొచి సెకుమ్తె

సెక్తి తిలో రచ్చించుప కెర్తొసాక జో జెర్తువ అస్సె;

అమ్క రచ్చించుప కెర్సు మెన.

§ 1:68 1:68 ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు కక్క డబ్బుల్ గట్ర దెంక నాయ్, గని కేన్ జవున్ మాన్సు గొతిమాన్సు జా తిలె, కో జవున్ డబ్బుల్ దా, జో గొతిమాన్సుక విడ్డల్ కెరవుక జయెదె. దస్సి, 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు రచ్చించుప కెర్తొసాక తెద్రవ అమ్క అమ్చ బాదల్ తెంతొ, అమ్క ఆకమించుప కెర్లస తెంతొ విడ్డల్ కెరెదె' మెన యూదుల్ ఆస జా నంప తెన్ అస్సె. 'క్రీస్తు జలో రచ్చించుప కెర్తొసాక తెద్రయిందె' మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నిజమి పూర్గుమ్ తెంతొ ప్రమానుమ్ సంగ తిలో, గని 'జా రచ్చన ముక్కిమ్క అమ్ కెర్ల పాపల్చి సిచ్చ తెంతొ చి రచ్చన' మెన అర్దుమ్ కెరంతి నాయ్. ఆకర్కయ్, ఉగుమ్ జో మార్పువ కెర్తి పొదికయ్, గర్చి ఎత్కి బాదల్ ఎత్కి పూర్తి గెచ్చవ గెల కెర, నొవి ఆగాసుమ్ నొవి బూలోకుమ్ జతి రితి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు మార్పువ కెరెదె. జలె, పాపుమ్ గెచ్చయ్ తి రిసా, ఆకర్క గర్చి ఎత్కి బాదల్ ఎత్కి గెచ్చయ్ తి రిసా, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దిలిసి కిచ్చొ మెలె, యేసు అర్చితుమ్ జలిన్ తెన్ చి జో సువడ్డి లోయి. జో అన్నె గెనంతిసి, జలె, ఈంజ ఎత్కిక టాలి జయెదె.

70 దస్సి కెరిందె, మెన
 దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుల్చి చోడి పుట్టవ
 సంగిలన్, గెద.

71 అమ్క విరోదుమ్ జల మాన్సుల్ తెంతో
 అమ్క విరోదుమ్ కెర్తస ఎత్తిజిన్చి అత్తి తెంతో
 అమ్క రచ్చించుప కెరుక మెన
 జో సంగ అస్సె.

72-73 ఒగ్గర్ అగ్గెచ అమ్చ పూర్లుల్క ప్రమానుమ్ సంగిలి కోడు
 జర్లు కెరుకయ్ మెన,
 జేవ్ పూర్లుల్తె అమ్చో అబ్రాహామ్ పూర్లుమ్చొక ఒట్టు గలన
 దేముడు సంగిలి నిజుమ్ కోడు
 నే పప్పితె జర్లు కెరుకయ్ మెన
 జో ఒప్పన అస్సె, జర్లు కెరెదె!

74-75 ప్రమానుమ్ జర్లు కెర్తిన్తె అమ్క జో కిచ్చొ గుర్తు దెతయ్ మెలె.
 అమ్క విరోదుమ్ సుదల్ జలసచి అత్తి తెంతో అమ్ ములవుక జలె,
 బయిమ్ నెంతె పూర్తి జోచయ్ జా జో దెతి సుద్ది నత్తిమ్ ఇండ
 అమ్చి జీవితమ్ పూర్తి జోచి సేవ అమ్ కెరై తంక
 వాటు జెయెదె.

76 తుయి, పుత్త, తుయి వడ్డిలె
 తుకయ్ కిచ్చొ మెనుల మెలె,
 ఎత్కిచి కంట వెల్లో తిలోసొచి కబుర్ సంగితోసొ జో
 మెన సంగుల. కిచ్చొక మెలె,
 ప్రబు జెతికయ్ జోక వాటు తెయార్ కెరవుక
 తుయి జోచి పురైతో బుల్తె తస్సె;

77 జోచ పైజల్క జో ప్రబు రచ్చన దెతిన్చి కోడు
 జాన కెర, కేన్ రచ్చన మెలె,
 జోచ పాపల్ చెమించుప కెర్తిసి.

78 దేముడుచి పెట్టిచి కన్కారుమ్చి
 జోచి దయచి రిసొచి రచ్చన. ఈంజ రచ్చనచి రిసొ,

పరలోకుమ్ తెంతో ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి లగిలి,

నొవి దీసి అయ్లి రితి అమ్క ఉజిడి దెయెదె.

79 అందర్తె వెసిల, మొర్పుచి నీడతె వెసిల రిత మాన్సుల్క

దొర్కు జలి ఉజిడి దెతి రిసాయి.

జో దెతి రచ్చనచి సేంతుమ్ వాటు అమ్ ఇండితి రితి

అమ్క వాటు దెకయ్తి రిసాయి

అమ్చొ దేముడు ఈంజ ఉజిడి అమ్చి ఉప్పిరి దెకయెదె.”

మెన జెకర్యా దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ చోడి వుట్టవ సంగిలన్.

80 జలె, జో బోద యోహాను వడ్డ ఆత్మక డిట్టుమ్ జలన్ అన్నె, జోచ ఇస్రాయేలుల్తె జో బార్ జా, జోక దిలి కామ్ మొదొల్ కెరుక మెన దేముడు సంగిలి కాలుమ్ ఎద జో బయిలు దేసిమి తాఁ గెలన్.

2

యేసు జెర్పిలిసి

(మత్త 1:18-25)

1 జేవ్ పొదులె, జెగుస్తు మెలో *క్షెసర్ రానో రోమ్ దేసిమ్ తెంతో ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలువ కెరై తిలి పొది, “ఒండి లోకుమ్తె కెత్తిజిన్ ప్రెజల్ జవుల గే తుమ్ లెక్క కెర రెగుడ” మెన మాన్సుల్క ఆడ్ర దిలన్.

2 జేవ్ పొదులె కురేనియు మెలోసా సిరియ దేసిమి అదికారి జా తిలి పొది జా ప్రెజల్ లెక్క కెర్ల. ఇన ప్రెజల్ లెక్కల్ రెగుడుక ఈంజ తొలితో చి.

3 జలె, ప్రెజల్ ఎత్కి కేనెచ మాన్సుల్ ఒత్త జేవ్చ సొంత టాన్లుతె

జేవ్చ నవ్వొ రెగ్గవనుక గెల. 4 దస్సి, యోసేపు దావీదు పూర్గమ్చొచి

వంసుమ్చొ జోచి తెగచొ మాన్సుచి రిసా, గలిలయ ప్రాంతుమ్చి జో

జితె తిలి నజరేతు గవ్వె తెంతో బార్ జా, యూదయ ప్రదేసిమ్చి

బేత్లెహేమ్ మెంతి గవ్వె ఉట్ట గెలన్. 5 తేర్పి జతి మరియ తెన్ ప్రెజల్

లెక్కతె ఒత్త జోవయించ నవ్వొ రెగ్గవనుక మెన గెల. జా జలె, అంగి

జా తిలి.

* 2:1 2:1 ‘క్షెసర్’ మెలె, గ్రీకు బాస తెన్ బెదితయ్. నెంజలె ‘సీజరు’ కి మెనుల. ‘సీజరు’ మెలె, ఇంగ్లీస్ తెన్ బెదితయ్. తెలుగు తెన్ ‘వెల్లో రానో’ మెన అస్తి.

6 జలె, జేవ్ ఒత్త తిలి పొది జాచి కంట్లు పాచ అయ్లి, చి
7 తొల్పుర్ మున్నుబోద లడెన్ జలన్. జోక పాలల్ గుడియవ, జేవ్
తిలి సొమ్ముల్ సాడె తిలి సొమ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె పెటెతె నిజవ
తిల. ఒత్తయ్ కిచ్చొక మెలె, జా గవ్వి జేవ్ తంక, కేనె టాన్ విడి
నాయ్.

గొప్పడ్లుక దూతల్ డీస యేసు జెర్మిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

8 జలె, జా రాతి జా గావ్క పాసి, మెండల్ రకిత గొప్పడ్లు
సగుమ్జిన్ బయిలె మెండల్ రకితె తిల. 9 రకితె తిలె, దేముడుచొ,
దూత ఎక్కిలో జోవయింక డీసిలన్, చి జో ప్రబుచి పరలోకుమ్చి
ఉజిడి జోవయించి సుట్టునంత లగిలి, చి ఒగ్గర్ బియఁ గెల. 10 తెదొడి
దూత జోవయింక, “తుమ్ బియఁ నాయ్. తుమ్క చెంగిల్ కబుర్
ఆన్తసి. ప్రెజల్ ఎత్కిక ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ ఆన్తి కబుర్, ఈంజ.
11 అజి దావీదు పూర్గుమ్చొచి గవ్వి తుమ్చొ రచ్చించుప కెర్తొసా జెర్మ
అస్సె. కొన్సొ మెలె, †క్రీస్తు జలో ప్రబుయి. 12 జోక తుమ్ చినితి రిసా
తుమ్క కిచ్చొ గుర్తు దెతసి మెలె, జో బోదక పాలల్ గుడియవ తా జోక
ఏక్ సొమ్ముల్ సాడె తిలి సొమ్ముల్ దొవ్నొ పితి దోనెతె నిజవ తవుల”
మెన దూత కబుర్ సంగిలన్. 13 సంగిలి బేగి, పరలోకుమ్ తెంతొ
ఒగ్గర్జిన్ దూతల్ ఉత్త జా కిచ్చొ మెన దేముడుచి గవురుమ్ గాయిల
మెలె,

14 “పరలోకుమ్తె దేముడుక జొబర!
చి బూలోకుమ్తె జో దయ దెకిత మాన్సుల్తె
జో దెతి సేంతుమ్ ఏలువ కెర్సు!”
మెన గనుమ్ గాయిల.

15 జలె, దూతల్ జా గనుమ్ గాయ ఉట్ట గెల. చి మెండల్ రకిత
జేవ్ గొప్పడ్లు “బేత్లెహేమ్తె గెచ్చుమ, చి ‘జర్గు జలి’ మెన దేముడు
అమ్క జానయ్లిసి దెకుమ. జొమ్మ!” మెన ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగన్.

† 2:11 2:11 ‘క్రీస్తు’ మెలె ‘తెర్తయిందె’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు ప్రమాసుమ్ సంగ తిలొ రచ్చించుప కెర్తొసా.

16 గవ్వొ బే బేగి నిగ గెచ్చు, మరియక, యోసేపుక, చి సాడెచి సొమ్ముల్ దొవ్వు పితి దోసెతె నిజ తిలో బోదక చజ దెకిల.

17 జా రుజ్జు దెకిల్ రిసా, జో బోదచి రిసా దూత జేవ్ క జానయ్ లి కోడు ఎత్కి కక్క కక్క, 18 జేవ్ గొవుడ్లు సంగిలిసి సూన్ల ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జా గెల.

19 మరియ మాత్రమ్ ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్కి జాచి పెట్టితె తియఁ జోచి అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే ఉచర్తె తిలి.

20 జలె, మెండల్ రకితసక దూత సూనయ్ లిసి చి జేవ్ సాడె దెకిలిసి ఎక్కి రితి బెదిలి రిసా దేముడుక జొకర, గవురుమ్ గాయ గాయ, జేవ్ రకిత మెండల్ తె అన్నె ఉట్ట గెల.

యేసుక నావ్ తిలిసి

21 బోద జెర్థ అట్టు పొదుల్ జతికయ్, జోక యూదుడు కెర్తి సున్నతి కెర దిల, చి జోక † 'యేసు' మెన నావ్ తిల. అయ్యసి అంగి నే జతె అగ్గె 'యేసు' మెన నావ్ తిత్తు మెన దూతచి అత్తి దేముడు ఈంజ నావ్ దా తిలన్.

యేసుక దేముడుచి గుడితె కడ నిలిసి

22 మోసే పూర్గుమ్ చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచి ఆగ్గుల్ రితి మరియక అన్నె సుద్ది కెర్తి కామ్ చి కీదీసి అయ్ లి పొది, జా కామ్ క మెన అన్నె యేసుక దేముడుచి టాన్ తె జోవయించి పురై టీవడుక మెన యోసేపు జోక యెరూసలేమ్ తె దేముడుచి గుడితె కడ నిలన్.

23 కిచ్చొక మెలె, మోసే పూర్గుమ్ చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ ల

* ఆగ్గుల్ చి రిసా,

† 2:21 2:21 జా నావ్ చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె. యెహోవ రచ్చించువ కెర్తొసా జా అస్సె.

'యెహోవ' మెలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నావ్. § 2:22 2:22 బోద జెర్థ దొన్సి విసా పొదుల్ జలె జా సుద్ది కామ్ క దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల. * 2:23 2:23

తెలుగు బైబిల్ తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రగ్డయ్ లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్కి బైబిల్ తె అగేచి పాచ్ పుస్తకుమ్ తె రెగ్డయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమాసుమ్ తె మోసే పూర్గుమ్ చొచి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్డవ అస్సె.

“తోల్పుర్ బోద పుత్తు జలె, జోక ‘ప్రబుకయ్ †అర్పితుమ్ దిలోసా’ మెనుక అస్సె”

మెన రెగిడ్లి కోడు. ²⁴ జలె, మోసే పూర్గమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్తె రెగ్గయ్లి రితి,

“పూజరిచి అత్తి దొన్ని వన్కొ పిట్టల్ జలెకు, దొన్ని పార్వ పిట్ట పిల్లల్ జలెకు దెంక”

మెన రెగిడ్లిసి జర్గు కెరుక మెన, అయ్యసీక సుద్ది కెర్తి రుజ్జుక దనచ దెంక జేవ్ దేముడుచి గుడితె గెల.

²⁵ జలె, జా కాలుమ్ యెరూసలేమ్తె ఏక్ మాన్సు తిలన్. జోచి నావ్ సుమెయోను. జో మాన్సు సత్తిమ్ ఇండితోసా. దేముడుక నిదానుమ్ బక్తి కెర్తొసా. ‘అమ్చ ఇస్రాయేలుల్చొ రచ్చించువ కెర్తొసా కెయ్చ జెయెదె గె,’ మెన జో దెకితె తిలన్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో తెన్ తిలి. ²⁶ “దేముడుచొ క్రీస్తుక తుయి దెకిలెకయ్ మొర గెతె” మెన జో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జో సుమెయోనుక నూనవ తిలన్.

²⁷ జలె, ‘క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసా జాఁ అస్సె’ మెన జో జొన్లి రితి, జయ్యి దీసి జో సుమెయోను దేముడుచి గుడితె గెతి రితి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక వెలవ నెతికయ్, ఒత్త గెలన్. ‘తోల్పుర్ బోద’ మెన మోసే పూర్గమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల ఆగ్గుల్తె రెగిడ్లి రితి యేసుచి రిసా కెరుక మెనయ్, జోక అయ్యసీసే దేముడుచి గుడి తెడి పాయ్ ఆన్తికయ్, ²⁸ జో సుమెయోను జోక దెర పాయ్ దేముడుచి గవరుమ్ సంగ ఇసి మెన జొబర కెర్లన్:

²⁹ “ఓ ప్రబువ, ఆచ్ తుచొ గొత్తి సుదొ, అప్పె సేంతుమ్ తెన్ మొర గెతి సెలవ్ తుయి దెతసి,

తుయి అంక సంగిలిసి ఎత్తి జర్గు కెర అస్సిన్,

³⁰ తుయి తెద్రయ్లో రచ్చించువ కెర్తొసొక దెక అస్సి.

³¹ ఈంజ లోకుమ్ ఎత్తిచ పైజల్ దెకిత్ రితి

ఈంజ రచ్చన తుయి తెయార్ కెర్లది.

† **2:23** 2:23 తోల్పుర్ పుత్తుక ‘దేముడుక దిలోసా. అమ్ అన్నె గెననుక’ మెనయ్, బోదచ అయ్యసీసే దేముడుచి గుడితె ఇదిల్ డబ్బుల్ దెవుల.

32 యూదుల్ నెంజిలస సత్తిమ్ ఇండితి రితి ఈంజో రచ్చించుప కెర్టొసొచి ఉజిడి వాట్ దెకయెదె, చి తుచయ్ ప్రెజల్ జల అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క జోవయించి ఉజిడి ‡అన్నె గవురుమ్ ఆనెదె.”

మెన, సుమెయోను దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్కిక చోండి వుట్టవ సంగిలన్.

33 జలె, యేసుచి రిసొ సంగిలిన్చి రిసొ అయ్యున్ కిఅబ్బొన్ ఆచారిమ్ జా గెల. 34 తెదొడి “దేముడుచి దయ తుమ్చి ఉప్పిరి తవున్” మెన సుమెయోను జేవ్క దీవెన సంగిలన్, చి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్ యేసుచి అయ్యున్ మరియక జో సుమెయోను అన్నె ఇసి మెలన్.

“ఈందె, ఈంజో బోదచి రిసొ అమ్చ ఇస్రాయేలుల్తె ఒగ్గర్జిన్ నంపజా రచ్చించుప జవుల.

గని ఒగ్గర్జిన్ అన్మానుమ్ జా పాడ్ జవుల, దేముడుచి గుర్తుక ఈంజో టీవ్దె, చి ఇన్నెచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్జిన్ విరోదుమ్ లట్టబుల,

35 ఒగ్గర్జిన్చి పెట్టిచి బుద్దిక ‘కిసిచి గే’ చినుక జయెదె.

ఈంజ ఎత్కిచి రిసొయి జో ఈంజ లోకుమ్తె జా అస్సె, తుచి పెట్టి ఏక్ కండా బూసి జయెదె

తుక దుకుమ్ జెయెదె,” మెన సుమెయోను మరియక సంగిలన్.

అన్నా మెలి మంతిరి కి యేసుచి రిసొ ఒత్త నర్ల లట్టబ్బిసి

36 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితి ‘అన్నా’ మెలి మంతిరి దేముడుచి గుడితె తిలి. జా ఆసేరు పూర్ణుమ్చోచి తెగచి మాన్సు. పనూయేలు మెలోసొచి దువిసి జయెదె. జా ఒగ్గర్ వెర్నల్ వయసుచి

‡ 2:32 2:32 నెంజిలె, ‘తుచి ఉజిడి అన్నె సొస్టుమ్ దెకయెదె’. § 2:33 2:33 యోసేపు నిజుచి అబ్బొసి నెంజ. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత అబ్బొసి జయెదె, గని మరియ యోసేపుక పెండ్లి జా అస్సె చి దస్సి మెన్తయ్.

మంతిరి. జా బాల తతె పెండ్లి జా సత్తు వెర్సుల్ మున్నున్ తెన్ తిలన్,
 37 చి రండెలి జా అప్పె చెత్తర్ విస్సొ చెత్తర్ వెర్సుల్ జా తా, దేవులుమ్
 నే ముల్తె, చువ్వె తా, రాతి మెద్దెనె ప్రార్దన కెరై తా బక్తి కెరై తయెదె.
 38 తెదొడి జయ్యి గడియయ్ మరియయిసితె జా కెర, యేసుచి రిసొ
 దేముడుక “ఇన్నెక తెద్రవ తుయి దయ కెర్లది” మెన ప్రార్దన కెర్లన్.
 అన్నె తెదొడి *‘రచ్చించుప కెర్తొసొ కెయెక జా కెర యెరూసలేమ్క
 విడ్డల్ కెరెదె’ మెన రకిత మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క “ఈంజొయి జో” మెన
 యేసుచి రిసొ సంగిలి.

39 మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయల ఆగ్గుల్తె
 రెగ్డయలీస్తెచ జేవ్ కెరుక తిల కమొ ఎత్తి కెర కేడవ కెర,
 గలిలయ ప్రాంతుమ్చి జోవయించి సొంత గావ్ జలి నజరేతు
 గవ్వి మరియయిసి అన్నె ఉట్ట గెల. 40 జో బోద వడ్డ డిట్టుమ్ జలొ,
 ఒగ్గర్ బుద్ది సుదొ జలొ, దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పిర్ తిలి.

యేసు యెరూసలేమ్తె పండుగ్క గెలిసి

41 యేసుచ అయ్యసిని వెర్సు వెర్సు †పస్కా, పండుగ్క
 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె దేముడుచి గుడితె గెచ్చుక అలవాట్.
 42 జలె, యేసుక బార వెర్సుల్ జా తిలి పొది జోవయించి అలవాట్క
 పండుగ్క ఒత్త గెల. 43 జలె, పండుగు కేడ జేవ్ గెరి గెచ్చుక బార్
 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె తా గెలన్, గని అయ్యసిని నేన్తి.
 44 ‘యేసు అమ్చి తెన్ జెతన తెన్ అస్సె’ మెన ఉచర తా, ఏక్ ఒండి
 మెద్దెన్చి ఎదిలి ప్రయానుమ్ గెలి పడ్డొ, జోవయించ మాన్సుల్తె చి

* **2:38** 2:38 యూదుల్ మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ తెంతొ చి రచ్చనక రకితె
 తిలె, చి ఆకర్క జయ ఎత్తి కి మార్పుప జయెదె, గని అప్పెచి మట్టుకచి రచ్చనక ‘అత్తయి
 రగుమ్’ మెన నేన కెర, యేసుక ‘ఈంజ లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరె నాయ్’ మెన,
 జోవయింక ‘జొయ్యి దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తొసొ’ మెన జోవయింత ఒగ్గర్జిన్ చినితి
 నాయ్. ‘యెరూసలేమ్’ మెలె, ఇన్నె యూదుల్ ఎత్తిచి రిసొచి టాలి జయెదె. జా మదెనె,
 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జోవయింక ఏలుప కెరై తిల, చి ‘జా బాద తెంతొ కి రచ్చించుప
 కెర్తొసొ అమ్క విడ్డల్ కెరెదె’ మెలి రితి ఉచరై తిల. † **2:41** 2:41 ‘పస్కా పండుగు’
 మెలె, పూర్గుమ్ యూదుల్ ఐగుప్తు (ఐగుప్తు) దేసిమి గొతిమాన్సుల్ జా విడ్డల్ జా జా దేసిమ్
 తెంతొ బార్ జా సొంత దేసిమి అయిలిసి ఏద కెర్తి పండుగు.

గోతుసుదల్తె చజిల. 45 గని డీసె నాయ్, చి జోక చజన చజన యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల. 46 ‡బత్త పావెలె, అన్నెక్ దీసి యేసు దేముడుచి గుడితె ఒత్త పండితుల్చి నెడిమి పెస తిలో డీసిలన్. జో జేవ్చ కొడొ నూన, జేవ్క ప్రన్నల్ కి పుసితె తిలన్. 47 ఒత్త తిలన ఎత్తిజిన్ యేసుచ కొడొ, చి జోచ ప్రన్నల్ నూన, జోచి బుద్ది గ్యానుమ్చి రిసొ పండితుల్క జో దెత జబాబుల్చి రిసొ బలే ఆచారిమ్ జతె తిల. 48 జలె, దస్సి జతె తతికయ్, అయ్యసిసి జోక దెక, జేవ్ కి బలే ఆచారిమ్ జల, చి అయ్యసి జోక కిచ్చొ పుసిలి మెలె “కిచ్చొక, పుత్త, అమ్క ఇసి అల్లర్ కెర్లది? ఈందె, అబ్బొది ఆవ్ గొప్ప దుకుమ్ సేడ ఒండి చజితె తిలమ్” మెన సంగిలన్. 49 యేసు జేవ్క కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “అంచి రిసొ కిచ్చొక చజుక? ఆవ్ అంచొ అబ్బొచి గెరి తంక మెన తుమ్ నేన్సు గె?” మెలన్. 50 జలె, జో సంగిలి కోడు జేవ్క అర్దుమ్ జయె నాయ్.

51 జలె, జోవయింతెన్ యేసు నజరేతు గవ్వి అన్నె ఉట్ట గెలన్. చి జోవయింతెన్ జియ జేవ్ సంగిల్ కోడు రితి ఇండితె తిలో. అయ్యసి, జలె, దేముడుచి గుడితె జో సంగిలిసి పెట్టి తియన, ఒత్త జర్గు జలిసి ఎత్తిచి రిసొ జాచి పెట్టి ఉచర్తె తిలి.

52 జలె, యేసు ఆగ్క కి బుద్దిక కి వడ్డిలన్, చి మాన్సుల్ జోక మెన్సితె తిల, చి దేముడుచి దయ జోచి ఉప్పీర్ తిలి.

3

దేముడు దెతి రచ్చనక యోహాను సొట్ట కెర్లిసి

(మత్త 3:1-12; మార్కు 1:1-8; యోహా 1:19-28)

1 తిబెరియ మెలో క్షెనర్ రానొ పనర వెర్పుల్ రోమ్ పట్టుమ్ తెంతొ ఒగ్గర్ దేసిమ్లు ఏలుప కెర్తె తిలి పొది, జోవయించి తెడి

‡ 2:46 2:46 నెంజలె, ‘తిర్తతి గెతికయ్, డీసిలన్’. ఇసి మెన ఒగ్గర్జిన్ ఉచర్తతి: జేవ్ అయ్యసిసి దేముడుచి గుడి తెంతొ బార్ జొ ప్రయానుమ్ గలిసి ఏక్ దీసి దెర్లి, దేముడుచి గుడితె జేవ్ అన్నె గచ్చుక చి అన్నెక్ దీసిచి ప్రయానుమ్ తెన్ దొరతి జలి, చి అన్నెక్ దీసి డీసిలన్.

పొంతి పిలాతు యూదయ ప్రదేసిమి అదికారి జా తా, హేరోదు మెలోసా గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, జోచో బావొసి పిలిప్ ఇతూరయ అన్నె త్రకోనీతి మెల ప్రాంతుమ్లుతె అదికారి జా తా, లుసానియ అబిలేనే ప్రాంతుమ్తె అదికారి జా తా, ² అన్నా మెలోసా ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జా తా, దూజాంవోన్ జలో కయప తెదొడి ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జా తిలి పొది, జెకర్యాచో పుత్తుసి యోహాను బయిలు దేసిమి *బుల్తె తిలి పొది, దేముడుచి జో సంగుక తిలి కబుర్ జోక అయ్లి. ³ జలె, జోచి కబుర్ జో సంగుక దేముడు తియార్తికయ్, “తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ దుకుమ్ జా, అమ్చో దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుక తుమ్ బాప్తిసుమ్ నజన” మెన యోర్దాను గాడు పాసి ఒండి బుల బుల సాట్పు కెర్తె తిలన్. ⁴ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయాచ కోడు రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె రెగిడ్లి రితి;

“ఎక్కిలో అంచో బారికి జా, అంచి అవాడ్ రితో జా, ప్రబు జెతికయ్ వాటు తిన్నగ కెర్లి రితి తుమ్ ఎత్కిజిన్ బుద్ది జా మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్పు కెరెదె.

⁵ ఎత్కి డొంగుర్, ఎత్కి మెట్ట, ఎత్కి లోయ సదూసుమ్ జవుల, వంకుడ వట్టో తిన్నగ జవుల, చి గర్కు తిల వట్టో మిన్న జవుల,

⁶ దేముడు మాన్సుల్క కీసి రచ్చించుప కెరెదె గే ఎత్కిజిన్ దెకుల.”
మెన రెగిడ్లి కోడు.

బాప్తిసుమ్క అయ్లనక యోహాను గోల కెర బుద్ది సంగిలిసి

⁷ జలె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన బార్ జల ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్క దెక కెర, యోహాను జోవయింక ఇసి మెలన్: “అయివొచి రితి విస్సుమ్ వెట్టి తిలన, తుమ్! దేముడు కెర్తి సిచ్చ పిట్టవనుక ఉచరుక మెన తుమ్క సికడ్లొసా కొన్సో? ⁸ తుమ్ కెర్తె పాపల్ ముల దా, చెంగిల్ బుద్ది ఇండ, ఆత్మపలితుమ్ దెర. పడ్డొ, ‘అబ్రాహామ్ అమ్క అబ్బొ జయెదె చి రిసా, దేముడు తెన్ బెద అస్సుమ్’ మెన తుమ్క తూమ్

* 3:2 3:2 1:80 దెక.

ఉచరన సొంత గవురుమ్ సంగుక నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుక ఇన్నెచ పత్రల్ తెన్ అబ్రాహామ్చి రిసొ బోదల్క జెర్మవుక తెరె, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. ⁹ ఈందె, అప్పె ప్రబు కురాడు వాండి కెర, రూకుక బుంది కండుక, కుర్రడి దెర టీవ అస్సె, జలె, చెంగిల్ పలితుమ్ నే దెర్తొ ఎత్తి రూకుక కండ కెర ఆగితె గలుల,” మెన యోహాను జాగర్త బుద్ది సంగిలన్.

¹⁰ జో ఇసి సంగితికయ్, “దస్సి జలె, అమ్ కిచ్చొ కెరుక గే అమ్క సంగు” మెన జనాబ్ పుసిల, ¹¹ జో జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “కక్క దొన్ని సొక్కల్ తవుల గే, ఎద్దరె సొక్క నెంజిలోసొక ఏక్ దెంక. కక్క అన్నిమ్ తిలె, జో అన్నిమ్ నెంజిలోసొక అన్నిమ్ దెంక.” మెలన్. ¹² జలె, బాప్తిసుమ్ నజనుక మెన సిస్తు నజిత సుంకర్లు కి యోహానుతె అయ్ల, చి “గురుబాబు, అమ్ కిచ్చొ కెరుక?” మెన పుసిల. ¹³ జో జోవయింక, “తుమ్ కెద్ది సిస్తు నజుక నాయిమ్ తయెదె గే, తెద్దిలి నజ. అన్నె ఒగ్గర్ నజ నాయ్” మెలన్. ¹⁴ “అమ్, జలె, కిచ్చొ కెరుక?” మెన సయ్న్యుమ్ సుదల్ పుసిలె, యోహాను జోవయింక, “బియడ జవున్, ఆరిచ నిందల్ కెర జవున్, కచి అస్సి దొర్కు కెరన నాయ్. దస్సి కెర్లె చోర్లి రితి జయెదె. జా పొన, గని తుమ్చి నాయిమ్ తెన్ చి జీతుమ్ నజన, ‘సాలు’ మెన సర్ద తెన్ జియ,” మెన యోహాను సంగిలన్.

క్రీస్తుచి రిసొ యోహాను బోదన కెర్లసి

¹⁵ ‘జెతో క్రీస్తు జా తయెదె’ మెన ప్రెజల్ ఎత్తి అజ్జ కెరన, యోహానుచి రిసొ “ఈంజొ ఏక్ వేల క్రీస్తు జా తయెదె” మెన పెట్టి ఉచరంతె తతికయ్, ¹⁶ జో ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్. “ఆవ్ పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అంచి కంట అదికారుమ్ తిలోసొ జెతయ్. జోచ చట్టొతెచ జోడ్లుచ వాలివొ యిప్పుక జలెకు అంక విలువ

నాయ్. జో, జలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తెన్, †ఆగి తెన్ తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె. 17 జోచి పూనితి నూపు జోచి అత్తి అస్సు. జోచి కెల్లి నుబ్రుమ్ కెర జోక కామ్క జెతి పంటో గుడ్డ కెర కొట్టుతె కుడవ, కో విజవుక నెత్తిరి ఆగితె పోటు గల డయ గెలెదె,” మెన యోహాను సంగిలన్. 18 ఒగ్గర్ దన దయిరిమ్ కొడో సంగిత జాగర్త సంగిత కొడో తెన్ ప్రెజల్క దేముడు దెతి రచ్చనచి రిసా యోహాను నుబ్రుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లన్.

19 గలిలయ ప్రాంతుమ్చో అదికారి జలొ హేరోదు, జలె, బావొన్చి తేర్చి హేరోదియక ఆనన తిలన్, చి అన్నె కిచ్చొ కిచ్చొ గర్బ కమె ఒగ్గర్ కెర్తె తిలన్. జాచి రిసా యోహాను జోపయింక గోల కెర్తె తిలన్, చి రిసా 20 అన్నెక్ పాపుమ్ కి కెర్లన్. కిచ్చొ మెలె, యోహానుక జేలి కెర జేల్తె గలిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజన్లిసి

21 జా నే జతె అగ్గె, జలె, ప్రెజల్ ఎత్కిజిన్ బాప్తిసుమ్ నజన్తికయ్, యేసు కి బాప్తిసుమ్ నజన ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, పరలోకుమ్ ఉగ్డి జలి. 22 దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ పార్వ పిట్టచి రితి ఉత్త్ర జా, జోచి ఉప్పిరి టీచిలి, చి “తుయి అంచొ ప్రేమ తిలొ పుత్తు. తుచి రిసా అంక నర్దసంతోసుమ్” మెన, పరలోకుమ్ తెంతో అవాడ్ అయ్లి.

యేసుచి వంసుమ్ వర్న తెన్ రెగిడ్లిసి

23 యేసు సేవ మొదొల్ కెర్లి పొది, జోచి వయసు పాసి పాసి ముప్పయ్ వెర్పుల్ జా తిలి. †యేసుక యోసేపుచొ పుత్తుసి మెంతె తిల, యోసేపు హేలీచొ పుత్తుసి, 24 హేలీ మత్తతుచొ పుత్తుసి,

† 3:16 3:16 బారికుల్ 2:3-4 దెక. అన్నె అన్నె కిచ్చొ అర్దుమ్ తయెదె మెలె, ఆగిక బజార్ గట్ర నుబ్రుమ్ కెరుక జయెదె, నెంజలె, ఆగితె అర్పితుమ్ దెతిసి నుబ్రుమ్ జయెదె. దస్సి, ఆగిచి బాప్తిసుమ్ మాన్సుచి అత్తుక ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు నుబ్రుమ్ కెర్తినక టాలి గుర్తు జయెదె. ‡ 3:23 3:23 గని ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి పరలోకుమ్చి నుద్ది ఆత్మకయ్ మరియ యేసుక అంగి జా తిలి, గెద.; 1:26-38.

మత్తతీయ లేవీచో పుత్తుసి, లేవీ మెల్కీచో పుత్తుసి,
 మెల్కీ యన్నచో పుత్తుసి, యన్న యోసేపుచో పుత్తుసి,
 25 యోసేపు మత్తతీయచో పుత్తుసి, మత్తతీయ
 ఆమోసుచో పుత్తుసి, ఆమోసు నాహాముచో పుత్తుసి,
 నాహాము ఎస్లిచో పుత్తుసి, ఎస్లి నగ్గయిచో పుత్తుసి,
 26 నగ్గయి మయతుచో పుత్తుసి, మయతు మత్తతీయచో పుత్తుసి,
 మత్తతీయ సిమియచో పుత్తుసి, సిమియ యోశేకుచో పుత్తుసి,
 యోశేకు యోదాచో పుత్తుసి, 27 యోదా యోహాన్నచో పుత్తుసి,
 యోహాన్న రేసాచో పుత్తుసి, రేసా జెరుబ్బాబెలుచో పుత్తుసి,
 జెరుబ్బాబెలు సయల్తీయేలుచో పుత్తుసి, సయల్తీయేలు నేరిచో
 పుత్తుసి, 28 నేరి మెల్కీచో పుత్తుసి, మెల్కీ అద్దిచో పుత్తుసి,
 అద్ది కోసాముచో పుత్తుసి, కోసాము ఎల్మాదాముచో పుత్తుసి,
 ఎల్మాదాము ఏరుచో పుత్తుసి, 29 ఏరు యెహోసువచో పుత్తుసి,
 యెహోసువ ఎలీయెజెరుచో పుత్తుసి, ఎలీయెజెరు యోరీముచో
 పుత్తుసి, యోరీము మత్తతుచో పుత్తుసి, మత్తతు లేవీచో పుత్తుసి,
 30 లేవీ సిమోయానుచో పుత్తుసి, సిమోయాను యూదాచో పుత్తుసి,
 యూదా యోసేపుచో పుత్తుసి, యోసేపు యోనాముచో పుత్తుసి,
 యోనాము ఎల్యాకీముచో పుత్తుసి, 31 ఎల్యాకీము మెలెయాచో
 పుత్తుసి, మెలెయా మెన్నచో పుత్తుసి, మెన్న మత్తతాచో పుత్తుసి,
 మత్తతా నాతానుచో పుత్తుసి, నాతాను దావీదుచో పుత్తుసి,
 32 దావీదు యెస్సయిచో పుత్తుసి, యెస్సయి ఓబేదుచో పుత్తుసి,
 ఓబేదు బోయజుచో పుత్తుసి, బోయజు సల్మానుచో పుత్తుసి,
 సల్మాను నయస్సోనుచో పుత్తుసి, 33 నయస్సోను
 అమ్మినాదాబుచో పుత్తుసి, అమ్మినాదాబు ఆరాముచో పుత్తుసి,
 34 ఆరాము ఎస్రోసుచో పుత్తుసి,
 ఎస్రోము పెరెసుచో పుత్తుసి, పెరెసు యూదాచో పుత్తుసి,
 34 యూదా యాకోబుచో పుత్తుసి, యాకోబు ఇస్సాకుచో పుత్తుసి,

§ 3:33 3:33 నెంజిలె, అరాముచి కోడు సగుమ్ పుస్తకల్తె తయె నాయ్.

ఇస్సాకు అబ్రాహామ్‌చొ పుత్తుసి, అబ్రాహామ్ తెరహుచొ పుత్తుసి, తెరహు నాహోరుచొ పుత్తుసి, ³⁵ నాహోరు సెరూగుచొ పుత్తుసి, సెరూగు రయూచొ పుత్తుసి, రయూ పెలెగుచొ పుత్తుసి, పెలెగు హెబెరు పుత్తుసి, హెబెరు షేలహు పుత్తుసి, ³⁶ షేలహు కేయినానుచొ పుత్తుసి, కేయినాను అర్పక్షదుచొ పుత్తుసి, అర్పక్షదు సేముచొ పుత్తుసి, సేము నోవహుచొ పుత్తుసి, నోవహు లెమెకుచొ పుత్తుసి, ³⁷ లెమెకు మెతూసెలచొ పుత్తుసి, మెతూసెల హనోకుచొ పుత్తుసి, హనోకు యెరెదుచొ పుత్తుసి, యెరెదు మహాలలేలుచొ పుత్తుసి, మహాలలేలు కేయినానుచొ పుత్తుసి, ³⁸ కేయినాను ఎనోషుచొ పుత్తుసి, ఎనోషు సేతుచొ పుత్తుసి, సేతు ఆదాముచొ పుత్తుసి, ఆదాము దేముడుచొ *పుత్తుసి.

4

సయ్తాన్ యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి
(మత్త 4:1-11; మార్కు 1:12-13)

¹ దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ యేసుచి పెట్టి బెర తా, జో యోర్దాను గాడు పక్క ముల దా, జా ఆత్మ జోక పెలవ నెతికయ్, ఒత్తల్తోచి బయిలు దేసిమి గెచ్చ, ఒత్త బుల్తె తిలన్. ² జా డొంగుర్ దేసిమి దొన్ని విస్సా దీసల్ తిలన్క సయ్తాన్ జోక పాపుమ్ కెరవుక మెన ఉచర, జా దొన్ని విసా దీసల్ అల్లర్ కెర్తె తిలన్. జేవ్ దొన్ని విసా పొదుల్ గెతికయ్, యేసుక చూ కెర్లి.

³ తెదొడి సయ్తాన్ యేసుతె జా కెర జోక, “తుయి దేముడుచొ పుత్తుసి జలె, ఈంజొ పత్తురు పోడియె జతి రితి సంగు” మెలన్.
⁴ యేసు జోక ఇసి సంగిలన్,

* **3:38** 3:38 మెలె, మాన్సుల్ ఎత్తితె జోకయ్ దేముడు తొలితె జెర్మయ్లన్.

“*మాములుమ్ పోడిచి సెక్కి తెన్ మాన్పుల్ జతి నాయ్. †#దేముడుచి కొడతె రెగ్గ అస్సె.”

మెలన్.

5 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుక ఒగ్గర్ డోంకుతె కడ నా కెర, ఎక్కి నిమ్పుమ్కయ్ జోక ఒండి లోకుమ్చ రాజిమ్లు దెకవ కెర, 6 “ఈంజ ఎత్తిచి ఉప్పిరి ఏలువ కెర్తి అదికారుమ్, ఈంజేవ్ రాజిమ్లు ఎత్తితె తిలినచి గపురుమ్ తుక దెయిందె. ఈంజ ఎత్తి అంచి అత్తి అస్సె, కక్క దెయిందె గే అంచి ఇస్టుమ్. 7 జాక, తుయి అంక జొకర్లెగిన, తుకయ్ దెయిందె” మెన సయ్తాన్ సంగిలన్. 8 దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఇసి మెన జబాబ్ దిలన్, “ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుకయ్ తుమ్ జొకర. జో ఎక్కిలోచి సేవ తుమ్ కెరుక అస్సె.

మెన కీదేముడుచి కొడతె రెగ్గ అస్సె.”

9 తెదొడి సయ్తాన్ యేసుక యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె కడ నా కెర, దేముడుచి గుడిచి వెన్గొపుచి ఉప్పిరి జోక టీవడ కెర, ఇసి మెలన్, “తుయి దేముడుచో పుత్తుసి జలె, ఎట్టొతో డేవు.

10 కిచ్చొక మెలె,

తుయి ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి

జోచ దూతల్క దేముడు ఆడ్ర దా తెద్రయెదె

11 తుచ చట్టొ పత్రె నే లయితి రితి జేవ్ దూతల్

జోవయించ అత్తి చంపొ కెర తుక ఉక్కులనుల,

మెన *దేముడుచి కొడతె రెగ్గ అస్సె” మెన సయ్తాన్ సంగిలన్.

12 యేసు జోక,

“ప్రబు జలో తుమ్చో దేముడుక పరిచ్చ కెరుక నాయ్

మెన †దేముడుచి కొడతె సంగ అస్సె” మెన యేసు జబాబ్ దిలన్.

* 4:4 4:4 మత్తయి 4:4 దెక. † 4:4 4:4 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి కోడు రితి ఇండితినె. ‡ 4:4 4:4 ద్వితీయోపదేశ కాండుమ్ 8:3. § 4:8 4:8 ద్వితీయోపదేశ కాండుమ్ 6:13. * 4:11 4:11 కీర్తనలు 91:11, 12. † 4:12 4:12 ద్వితీయోపదేశ కాండుమ్ 6:16.

13 జలె, సయ్తాన్ జేవ్ అల్లర్ కెర్త, పరిచ్చ కెర్త కొడొ సంగ కేడవ కెర, 'అన్నె కెయక గే అవ్కాసుమ్ అయ్లె, అన్నె దస్సి అల్లర్ కెరిందె' మెనయ్ ఉచర, ఉట్ట గెలన్.

యేసు తొల్లితో గలిలయతె బోదన కెర్లిసి
(మత్త 4:12-17; మార్కు 1:14-15)

14 జలె, అబ్బొన్చి జోచి దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ వెలవ నెతికయ్ యేసు జో వడ్డిలి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అన్నె గెలన్, చి జా ప్రాంతుమ్ ఎత్కితెచ సుట్టునంతచ గెవ్విలె జోచి రిసా ఎత్కిజిన్ సూన్ల. 15 అన్నె, జా ప్రాంతుమ్చ యూదుల్చ సబ గెరల్ ఎత్కితె బోదన కెర్తె తిలన్, చి ఎత్కిజిన్ జోచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

16 జో బాల తతె తెంతో వడ్డిలి ఒత్తచి నజరేతు గెవ్వి యేసు అయ్లన్, అన్నె, †సెలవ్ కడన్లి దీసి యూదుల్చి సబ గెరలె గెలన్. రోజుక సెలవ్ కడ దీసి దస్సి సబగేరి గెచ్చుక జోక అలవాట్. జలె, జయ్యి దీసి ఒత్తచి సబగేరి గెచ్చు కెర, దేముడుచి కొడొ నదు కెరుక మెన టీచెలన్. 17 జలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెసయా పుస్తకుమ్తెచి కొడొ నదు కెర్ను మెన జోచి అత్తి దిల, చి జా ఉగ్గ కెర, నదు కెర సూనయ్లన్.

18 "దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ అంచి పెట్టి అస్సె.

బీద సుదల్క సుబుమ్ కబుర్ ఆవ్ సూనయ్తి రిసా
జో జోవయింబి ఆత్మసెక్తి అంచి బోడి సువ దా

అదికారుమ్ దా అస్సె.

జేలి జలస విడ్డల్ జతిసి

† 4:16 4:16 యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్తె దేముడుక జోకర్తి దీన్. సెలవ్ కడన్లి దీసి-తెలుగు. ఎత్కి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింబ సబ గెరలె గెచ్చు, దేముడుచి కొడొ సూన కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాస్సుల్ పైజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అచ్చె ఉచర అస్సి. ఇన్నె, టొన్ని ఎన్నులు కోణ్లిన్క 'కామ్' మెన నింద కెర్తెతి.

ఆవ్ సాట్సు కెర్తి రితి, వడ్డో
 గుడ్డి జలస అన్నె దెకితిన్చి రిసా
 ఆవ్ సాట్సు కెర్తి రితి,
 అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ కెర్త మాన్సుల్చ బాదల్
 ఆవ్ పిట్టవ దస బాదల్ తెంతో విడ్డల్ కెర్తి రిసా,
 19 'ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు
 జోచి దయ మాన్సుల్క దెకయెదె' మెన
 ఆవ్ సాట్సు కెర్తి రిసాయి
 జో అంక తెద్రవ అస్సె”

మెన దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యెనయాచి అత్తి రెగిడ్డి కోడు యేసు
 నదు కెర సూనవ కెర, 20 జా పుస్తకుమ్ డంప కెర, జా సబగేర్చొ సేవ
 కెర్టొన్క అన్నె దా కెర, అన్నె వెసిలన్. జా సబగేరి తిలస ఎత్కిజిన్ జోక
 చెంగిల్ దెకితె తిల.

21 తెదొడి జోవయింక, “దేముడుచి కొడతెచ ఆవ్ అప్పె తుమ్క
 సూనయల కొడొ ఆజి ఎత్కి జర్లు జంక దెర అస్తి” మెన సంగిలన్.
 22 తెదొడి, “చెంగిలో మాన్సు, ఈంజో సంగిల కొడొ నిజామి సత్తిమ్చ”
 మెన జేవ్ ఆచారిమ్ సంగ తా, “గని ఈంజో యోసేపుచొ పుత్తుసి,
 నెంజె గె?” మెన అన్నె ఇదిల్ అన్మానుమ్ జా సంగిల.

23 జలె, యేసు జోవయించి బుద్ది జాన కెర, జోవయింక అన్నె,
 “డాక్టర్, తుకయ్ తూయి చెంగిల్ కెరను” మెంతె అంక, అన్నె
 “కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె ఇస దస వెల్లెల కమొ కెర్లన్ మెన తుచి
 రిసా సూన అస్సుమ్. ఇన్నెకి తుచి సొంత దేసిమి దస కమొ కెరు మెన
 అంక సంగితె, కిచ్చొగె?” 24 అన్నె, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్
 సంగితసి మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో కేన్ మాన్సుక కి జోచి
 సొంత దేసిమ్చ మాన్సుల్ ఇష్టుమ్ జతి నాయ్” మెలన్.

25 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, వీలీయా పూర్లుమ్చొ
 తిలి పొది, తిన్ని వెర్సుల్ నర పూర్తి కిచ్చొ పాని పెటె నాయ్. చి

§ 4:23 4:23 కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ కి జోవయించి దేసిమ్చి పట్టుమ్, దస్సి లట్టబ్తతి.

ఒండి దేసిమి ఒగ్గర్ కరు జా గెలి. జలె, అమ్చ ఇస్రాయేలుల్ అమ్ యూదుల్ మొత్తుమ్తె జా పొది ఒగ్గర్జిన్ రండెలివొ తిల. 26 గని జేవ్ మొత్తుమ్జిన్తె ఎక్లితె కి దేముడు ఏలీయాక తోడు తెద్రయె నాయ్. సీదోసు ప్రాంతుమ్చి సారెపతు గవ్వించి *రండెలి ఎక్లితె జోక తోడు తెద్రయ్లో. 27 పడ్డొ, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఎలీషాచి కాలుమ్ అమ్చ †ఇస్రాయేలుల్తె వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ తిల. జలె, జోవయింతె కో కి చెంగిల్ జతి నాయ్. గని సిరియ దేసిమ్చొ అమ్చొ యూదుడు నెంజిలో ‡నయమానుయి చెంగిల్ జలొ; యేసు సంగిలన్. 28 జలె, యూదుల్క నాయ్, గని వేర దేసిమ్చక దేముడు చెంగిల్ కెరయ్లిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి నూన కెర, జా సబ గెరితె తిల యూదుల్ ఎత్కిజిన్క ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి. 29 జేవ్ ఉట్ట జా, యేసుక పట్టుమ్ తెంతో ఉడడ కెర, జోవయించి పట్టుమ్ టీవిలి మెట్టచి కొసా ఎద ఉదడ్డ; ‘ఒత్త తెంతో గలి జవున్’ మెన సేడయ్తి రిసా, 30 గని యేసు ప్రమాదుమ్ నే జతె జోవయించి నెడిమి తెంతో బార్ జా జో గెచ్చుక ఉచర్లి వాట్క గెలన్.

**కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చి సబగేరిత యేసు
(మార్కు 1:21-28)**

31 తెదొడి జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యేసు ఉట్ట గెచ్చు, సెలవ్ కడన్లి దేసి మెన, సబగేరి గెచ్చు జా పట్టుమ్చ యూదుల్క బోదన కెర్లన్. 32 దేముడు దిలి అదికారుమ్ కొల్లి బోదన కెర్తె తతికయ్, జనాబ్ ఆచారిమ్ జల.

33 జలె, జేవ్ తిలి సబ గెరి బూతుమ్ దెర్లొ ఎక్కిలో తిలొ. జో జలె, గట్టిజ అవాడ్ కెరన కిచ్చొ మెన కేక్ గలన్ మెలె, 34 “ఓ నబరేతు గవ్వించొ యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చొ? అమ్క పాడ్ కెరుక జా

* **4:26** 4:26 జా రండెల్ మాన్సుక కతిసి నెంజితికయ్, ఏలీయా ప్రార్లన కెర్లొ, చి సరిపుచువ జతిసి ఒత్త తెంతో జేడ దొర్కు. జతె తిలి, చి పుత్తుసి మొర్తికయ్, ఏలీయా ప్రార్లన కెర్తికయ్, జలన్. 1 రానల్ పుస్తకుమ్ 17 అద్యయిమ్. † **4:27** 4:27 మెలె ‘యూదుల్తె’. ‡ **4:27** 4:27 రానల్ దొన్నిచి పుస్తకుమ్ 5 అద్యయిమ్.

అస్సిన గె? తుయి కొన్సొ గే ఆవ్ జాని. తుయి దేముడుచి సీసుద్ది తిలోసా తుయి, అమ్క ములు” మెన కేక్ గల సంగిలో. ³⁵ యేసు, జలె, “తుక్లె తా ఇన్నెక ముల దా గో!” మెన జో మాన్సుక దెర్లి బూతుమ్క గోల కెర్లన్. గోల కెర్తికయ్, ఎత్కిజినచి నెడిమి బూతుమ్ జో మాన్సుక సేడవ దా, జోక ప్రమాదుమ్ నే కెరై జోతె తెంతో బార్ జలన్. ³⁶ జర్గు జలిసి ఎత్కిజిన్ దెక ఎక్కిలోక ఎక్కిలో, “ఇన్నెచి కోడు కిచ్చొ అదికారుమ్చి? బూతల్క గో! మెన ఆడ్ర దెతయ్, చి జేవ్ బార్ జా గెతతి” మెన ఆచారిమ్ జా స్తంగిల. ³⁷ జా దీసి తెంతో ఒండి ప్రాంతుమ్తె జో కెర్ల కమొచి రిసా జాన్ల.

పేతురుచి అత్తనక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:14-17; మార్కు 1:29-34)

³⁸ జలె, యేసు ఉట్ట నబ గెరి తెంతో బార్ జా సీమోసుచి గెరి గెలన్. జలె, సీమోసుచి అత్తనక జొర్ణొ తా ఆగ్ ఒగ్గర్ తాత్ తతికయ్, జాక “చెంగిల్ కెరు” మెన జేవ్ బతిమాల్పా జా సంగిల, చి ³⁹ యేసు జాచి పాసి టీచ జొర్ణొక గోల కెర్తికయ్, జొర్ణొ చట్టున గెలి, చి బేగి జా ఉట్ట కెర, జేవ్క సవైచన కెర్లి.

⁴⁰ జా సంజె షొద్దు గెతె తతికయ్, కచ మాన్సుల్క కిచ్చొ కిచ్చొ జొర్ణొల్ తిల గే, యేసుతె జోవయింక కడ ఆన్ల, చి జోవయింతె ఎత్కి మాన్సుక చడ, చెంగిల్ కెర్లన్. ⁴¹ అన్నె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ తెంతో బూతల్ బార్ జా, “తుయి, దేముడుచొ పుత్తుసి.” మెన కేక్ గల. గని జేవ్ బూతల్క యేసు గోల కెర్లన్, అన్నె జేవ్ లట్టబుక సెలవ్ దెయె నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జోక *‘క్రీస్తుయి’ మెన జేవ్ జొన్లి రిసా.

యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ ములిలిసి
(మార్కు 1:35-39)

§ 4:34 4:34 దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు, రచ్చించువ కెర్తొసా * 4:41 4:41 ‘క్రీస్తు’ మెలె, ‘దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తొసాక తెద్రయిందె’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణమ్ తెంతో సంగ తిలోసా.

42 రాత్ పాయితికయ్, యేసు బార్ జా కోయి నెంజిలి టాన్తె గెలన్, గని ప్రెజల్ జోక చజన జోతె అయ్ల, చి “అమ్క ముల దా గో నాయ్” మెన జో ఉట్ట గెచ్చుక అడ్డు కెర్క దెకిల. 43 జో జోవయింక, “దేముడుచి †రాజిమ్చి రిసాచి ‡సుబుమ్ కబుర్ ఆచ్ అన్నె తిల పట్నాల్తె కి సూనపుక అస్సె. ఈంజయ్ కామ్కయ్ దేముడు అంక తెద్రవ అస్సె.” మెన జబాబ్ దిలన్. 44 జలె, కీయూదయ దేసిమ్చ సబ గెరలె బుల బుల యేసు బోదన కెరె తిలన్.

5

యేసు ప్రెజల్క బోదన కెర్లిసి

(మత్త 4:18-22; మార్కు 1:16-20)

1 జలె ఏక్ దీసి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసు *గెన్నేనరెతు మెంతి గాడు పాసి టీచ తతికయ్, దేముడు దిలి †కోడు సూనుక జోవయింక ఇస్టుమ్ అయ్లి రిసా, ప్రెజల్ బెర జా జోచి ఉప్పిరి డంకి జల. 2 జలె, గాడు సాడి దొన్ని దోనివొ తిలిసి యేసు దెకిలన్. జాలర్లు జోవయించ జేవ్ దోనివొ తెంతొ ఉత్త్రజాత జోవయించ వలల్ దోవితె తిల. 3 జేవ్ దోనివొతె ఏక్ సీమోను మెలోసాచి, జో సీమోనుచి దోనితె యేసు వెగ

† 4:43 4:43 ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్’ మెలె, ‘పరలోకుమ్’ ఏక్ అర్లుమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతొ ఏలుప కెర్లిసి. జో ఏలుప కెర్లిసి మెలె, ఉగుమ్ మార్కుప జలెకయ్ ఎదార్లుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలుప కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోక నంపజల మూన్సుల్చి పెట్టి ఏలుప కెర్తయ్, చి 2. జోచి నెక్తి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తయ్.
‡ 4:43 4:43 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి మెలె, జోచి రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి కబుర్, మత్తయి 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డా జో పాపల్ చెమించుప కెర్లిన్చి కబుర్, యేసుయ దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జలిన్చి కబుర్, పడ్డా పరలోకుమ్తె గెతి అవ్కాసుమ్ జో దొర్కు కెర్లి రచ్చనచి రిసాచి కబుర్. § 4:44 4:44 ఇన్నె ‘యూదయ దేసిమ్’ మెలె, యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్. మెలె యూదయ ప్రదేసిమ్ కి, సమరయ ప్రదేసిమ్ కి, గలిలయ ప్రాంతుమ్ కి మొత్తుమ్ బెదయ్లిసి. జా మొత్తుమ్ బెదయ్లిన్కయ్ ‘యూదయ దేసిమ్’ మెన ఇన్నె సంగితయ్ మెన నగుమ్జిన్ ఉచర్తతి. మత్తయి 4:23-25 దెక, చి మార్కు 1:39, 3:7-10 * 5:1 5:1 ఈంజ గాడుక మత్తయి చి మార్కు రెగిడ్లిన్తె ‘గలిలయ ప్రాంతుమ్చి గాడు’ మెంతతి. † 5:1 5:1 నెంజిలె ‘సుబుమ్ కబుర్’; మార్కు 1:14. నెంజిలె ‘యేసుచి బోదన’; మత్తయి 4:7.

కెర, జోక “ఒడ్డు తెంతో దోని ఇదిల్ పెలవ దేసు” మెన సంగిలన్, చి పెలవ దెతికయ్, యేసు వెస కెర, దోని తెంతో ప్రెజల్క బోదన కెరుక మొదోల్ కెర్లన్.

సీమోనీసి ఒగ్గర్ మొస్సు దెర్తి రితి యేసు కెర్ల వెల్లి కామ్

4 యేసు బోదన కెర కేడయ్లి పడ్డె, “దీగు తిలిన్తె తుమ్చ వలల్ గల చి మొస్సు దెర్తి” మెన సీమోనుక సంగిలన్. 5 దస్సి సంగితికయ్, “గురుబాబు, ఒండి సరాతి వలల్ గల తిలమ్, గని కిచ్చో దెరుమ్ నాయ్. గని తుయి సంగిలె, అమ్చ వలల్ గలుమ్దె” మెన సంగ 6 గలిల, చి ఒగ్గర్ మొస్సు వలతె సేడ్డికయ్, వలల్ కుట్టిత్ రితి జల. 7 అన్నెక్ దోనితె తిల జోవయించ గోతుసుదల్క “తుమ్ తోడు జా” మెన సయ్న కెర్ల. జేవ్ తోడు అయ్ల, చి జేవ్ దొన్ని దోనివొ బెర్తు బెరయ్ల, చి దోనివొ బుడ్డుక దెర్ల.

8 జగ్గు జలిసి జో సీమోను పేతురు దెక కెర, యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ, “ప్రబువ, అంక ముల దా ఉట్ట గో, ఆవ్ పాపుమ్ సుదొ” మెన సంగిలన్. 9 కిచ్చోక మెలె, జేవ్ దెర్ల మొస్సుచి కొట్టె ఎదివాట్ మెన దెక కెర, జో కి, జో తెన్ తిలస ఎత్కిజిన్ కి ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జల. 10 దస్సి సీమోను మొస్సు దెర్త జట్టుచ జెబెదయిచ పుత్తర్లు యాకోబు చి యోహాను కి, జో తెన్ ఆచారిమ్ జల. యేసు, జలె, “తుమ్ బియఁ నాయ్. అప్పె తెంతో, మాన్సుల్ అంక నంపజతి రితి జోవయింక కడ ఆన్త జాలర్లు తుమ్ జస్సె” మెన సీమోనుక సంగిలన్, 11 జలె, దోనివొ ఒడ్డుతె ఒగ్గోడ ఆన కెర, ఎత్కి ముల దా, యేసుచ సిస్సుల్ జంక జోచి పట్టి గెచ్చ, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

వెల్లి రోగుమ్ తిలోసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లసి
(మత్త 8:1-4; మార్కు 1:40-45)

12 యేసు ఏక్ గెవ్వి తిలి పొది, వెల్లి రోగుమ్ బెర్తు తిలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో, అన్నె, యేసుక దెక సెర్ను సేడ, “ప్రబు, తుక ఇస్టుమ్

తిలె, †తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్సి” మెన బతిమాల్పు జా సంగిలన్. 13 దస్సి సంగితికయ్, యేసు ఆతు చంపొ కెర జోక చడ, “తుయి చెంగిల్ జంక, అంక ఇష్టుమి. తుచి వెల్లి రోగుమ్ గెచ్చు సుద్ది జా” మెన సంగిలన్, చి బేగి జోచి వెల్లి రోగుమ్ గెలి. 14 యేసు జోక కిచ్చొ ఆడ్ర దిలన్ మెలె, “కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, ఒత్త సేవ కెర్తొ పూజరితె గెచ్చు, తుచి ఆగ్ చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, మోసే పూర్ణుమ్ సంగిలి రితి, తుయి చెంగిల్ సుద్ది జలిసి ఎత్తిజిన్క రుజ్జు దెకయ్తి రితి, ఒత్త కానుక దేను.”

15 “కక్క సంగు నాయ్” మెన జో మాన్సుక యేసు సంగ తిలె కి, అగ్గెచి కంట అప్పె అన్నె ఒగ్గర్జిన్ యేసుచి రిసా కీనూన్లు, చి ఒగ్గర్జిన్ “యేసుచి బోదన నూనుమ్దె” మెన, “అమ్చ జొర్జొల్ గెచ్చువెదె” మెన బెర జెతె తిల. 16 గని ఎక్కెక్ సుట్టు యేసు కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చు *ప్రార్దన కెరెదె.

ఉట్టుక నెత్తిర్లొ రోగిక చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 9:1-8; మార్కు 2:1-12)

17 ఏక్ దీసి యేసు బోదన కెర్తె తతికయ్, పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన పాసి వెన తిల. ఈంజేవ్ గలిలయ ప్రాంతుమ్చ చి యూదయ ప్రదేసిమ్చి గావ్వొ ఎత్తి తెంతో చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో జా తిల. అన్నె, మాన్సుల్చ జొర్జొల్ బాదల్ జో గెచ్చువుక మెన యేసు దేముడుచి సెక్తి తెన్ తిలొ. 18 జలె, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, ఓదె, వాతుమ్ జొర్జొ తెన్ తిలొసా ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సు ఎక్కిలోక అన్నె మాన్సుల్ అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన, యేసుతె

‡ 5:12 5:12 జా దేసిమి వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెలె, సుద్ది జలన్ మెన తెదొడచ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక్ మాన్సుక వెల్లి రోగుమ్ తిలె, ‘జో గవ్వొ తంక గారు’ మెలి రితి ‘జోచి జబ్బు డేవ అమ్కయ్ దెరెదె’ మెలి రితి బియ కెర, గవ్వొ తెంతో ఉదడుల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ వూర్తి గెలె, ‘అన్నె సుద్ది జలొ’ మెన గవ్వొ అన్నె వెనడుల. 17:14చి ఎట్టొచి కోడుకి దెక. § 5:15 5:15 జొయ్యొ మాన్సు నూనయ్తె తిలొ. మార్కు 1:45. * 5:16 5:16 దేముడు అబ్బొన్చి ఇష్టుమ్ నూనుక మెన, జోచి సెక్తిక అన్నె సెక్తి జంక మెన.

అన కెర జోచి చట్టి తియ దెంక మెన వాట్ చజిల. 19 గని జనాబ్ ఒగ్గర్జిన్ బెర తిలి రిసా యేసు తిలి గెరి పెసుక వాట్ నాయ్ మెన, ఒర్నె వెగ కెర, జో తిలి గదిచి ఉప్పిర్ ఒర్నెచి వెల్లి బొరో కెర, జా బొరో వాట్ ప్రెజల్చి నెడిమి యేసుచి పుర్రెతోక జో మాన్సుక అంతుర్నొ తెన్ ఉత్రవ దిల.

20 జలె, జేవ్ కడ అన్ల మాన్సుల్చి జో ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సుచి నముకుమ్ యేసు దెక కెర, “నేస్తము, తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి” మెన జో ఉట్టుక నెత్తిర్లొ మాన్సుక సంగిలన్. 21 జో దస్సి సంగితికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సీకడ్డన చి పరిసయ్యుల్ బమ్మ జా, “ఈంజొ మాన్సు కొన్సో? ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్. దేముడుక పిట్టవ కో కి పాపల్ చెమించుప కెరుక నెత్తిర్లొ!” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్ల.

22 జలె, జేవ్ అన్మానుమ్ జా లట్టబంతె తిలిసి యేసు పూర్తి జాన కెర, జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక దస్సి అన్మానుమ్ తియంతసు? 23 ‘తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి’ మెనుక సుల్లు గే, ‘ఉట్ట ఇండు’ మెనుక సుల్లు గే తుమ్ ఉచర. 24 జలె, †మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లయ్ అంక, ఈంజయి లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమించుప కెర్తి అదికారుమ్ అస్సె మెన రుజ్జు దెకయిందె, మెన జేవ్క సంగ కెర, ఉట్టుక నెత్తిర్లొ జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, అల్లె, తుయి ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండ గెరి గో మెన తుక ఆవ్ సంగితసి!” మెన యేసు సంగిలన్. 25 బేగి జో మాన్సు, జో ఎంగ్డ తిలిసి ఉక్కుల వయన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ, సంగ గెరి ఉట్ట గెలన్. 26 దస్సి జర్గు జతికయ్, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జేవ్ ఎత్తిజిన్క దెర్లి, చి “ఆజి బలే ఆచారిమ్చి కామ్ దెకిలమ్” మెన దేముడుక గవురుమ్ కెర్ల, చి జోచి

† 5:24 5:24 ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లొసా’ మెన బయ్బితె రెద్ద తిలె, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్లో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా. పూర్గుమ్ పొది క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసొక తెద్రవుక జో సంగ తిలో, చి నగుమ్తె జయి టాలిక జోవయింక ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లొసా’ మెన పూర్గుమ్ తెంతొ రెద్ద అస్తి. దానియేలు 7:13 దెక.

నెక్కిచి ఉప్పిర్చి బయిమ్ జోవయించి పెట్టి బెర్లి.

లేవీ మెలోసొక యేసు బుకార్లిసి
(మత్త 9:9-13; మార్కు 2:13-17)

27 ఇన్నెచి పడ్డో, యేసు బార్ జా ఒత్త తెంతో గెచ్చు, సిస్తు నజితో సుంకరో ఎక్కిలోక దెకిలో. జోచి నావ్ †లేవీ. జో సిస్తు నజితి టాన్తె వెన తిలన్, చి “అంచి పట్టి జా అంచో సిస్సుడు తుయి జా” మెన యేసు జోక బుకార్లన్. 28 బుకార్లికయ్, సుంకరో జలో జోలేవీ, ఉట్ట జోచి కామ్ ఎత్తి ముల దా, యేసుచి పట్టి ఉట్ట గెలన్.

29 లేవీ యేసుక గెరి కడ ఆన కెర, జోక వెల్లి విందు దిలన్. సిస్తు నజితన చి వేర మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక వెసిల. 30 జలె, పరినయ్యుల్ చి జోవయింతెన్ బెదిత మోసె తెన్ దేముడు దిలి అగ్గుల్ సికడ్డన జా దెక కెర, “సీసిస్తు నజితన తెన్ *పాపుమ్ కెర్ల సుదల్ తెన్ తుమ్ కిచ్చొక వెన అన్నిమ్ కత్తసు?” మెన యేసుచ సిస్సుల్క గోల కెర్ల. 31 దస్సి జతికయ్, యేసు జేవ్క కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “జబ్బు తెన్ అస్సుమ్ మెన చినన్లన డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్. 32 జలె, ‘పాపుమ్ కెర్లొసా అమ్’ మెన చినంతనక ‘జోవయించి పాపుమ్చి రిసొ దుకుమ్ జా ముల దెతు’, మెన జోవయింకయ్ బుకారుక మెన అయ్లయ్ గని ‘పాపుమ్ కెర్లొసా నెంజుమ్, అమ్క

‡ 5:27 5:27 మార్కుతె కి జోక ‘లేవీ’ మెన రెగ్ల అస్సె. జోచి అన్నెక్ నావ్ ‘మత్తయి’; మత్తయి 10:3. § 5:30 5:30 సిస్తు నజితనక, అన్నె యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఆక్రమించువ కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి సేవ కెర్లె తిల, పడ్డో సిస్తుచి డబ్బుల్ నజితి పొది, నాయిమ్చి కంట అన్నె నజితె తిల. తెదొడచ యూదుల్ ‘అమ్క నీతి, చి వేర జాతివొక నాయ్’ మెనుల. రోమ్ దేసిమ్చ మాన్సుల్ యూదుల్ నెంజితి, చి సిస్తు నజిత సుంకర్లు యూదుల్ నెంజిలనచి సేవ కెర్లె తిల. జాకయ్ యూదుల్ జోవయింక నిస్కారుమ్ దెకితె తిల. * 5:30 5:30 ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెన కిచ్చొక సంగిల మెలె, జేవ్ పండితుల్ సికడ్డి నీతి నే కెరంతనక దస్సి నిస్కారుమ్ దెకుల. జోవయింతె సగుమ్జిన్ నిజామి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ‘పాపుమ్’ మెంత కమొక అలవాట్ జా తవుల, గని సగుమ్జిన్ ఎక్కి పండితుల్చి కోడు పిట్టయ్తతి.

పున్నిమ్' మొన ఉచరంతసక బుకారుక నాయ్" మొన జోవయింక యేసు సంగిలన్.

**చువ్వె తతిన్చి రిసొ యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 9:14-17; మార్కు 2:18-22)**

33 జలె, సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ యేసుక, "యోహానుచ సిస్సుల్ చువ్వె తా ప్రార్థన కెరుక అలవాట్. పరిసయ్యుల్చ సిస్సుల్ కి దస్సి కెరుల, గని తుచయ్ సిస్సుల్ కంక పింక జతతి" మొన అన్మానుమ్ తెన్ పుసిల. 34 యేసు జోవయింక ఇసి సంగిలన్. "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి విందుక బుకార్లన చువ్వె తతి రితి కెరుక జయెదె గె? 35 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి వచ్చైన జలసచి నెడిమి తెంతో జోక †దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ దీనల్క జోచ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల" మొలన్.

36 యేసు జోవయింక అన్నెక్ టాలి కి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, "నొవి పాలుమ్ తెంతో గండ చిర పొర్ని పాలుమ్తె మాసిక గల్తి నాయ్. దస్సి కెర్లె, జా నొవి పాలుమ్ చిరి జా తయెదె, చి జా గండ పొర్ని పాలుమ్ తెన్ బెదె నాయ్. 37 పడ్డొ జలె, ఒత్త నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ పొర్నిచి కాయ తెన్ కో సువితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్ని జలి రిసొ దస్సితె నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ సువిలెగిన, జా కాయ పులుక నెత్తెచి రిసొ జా రస్సుమ్ పొంగుప జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె. పుట్టిలె, జా రస్సుమ్ సూయి జయెదె, చి కాయ కి పాడ్ జా గెచ్చెదె. 38 నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ నొవి కాయల్తె సువుక అస్సె. 39 అస్సె, తొలితో పొర్ని ద్రాచ రస్సుమ్ పియ తిలె, నొవి ద్రాచ రస్సుమ్క కోర్ప జతి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, 'నొవిచి కంట పొర్నిచి చెంగిలి' మెనుల" మొన యేసు టాలి సంగ బోదన కెర్లన్.

† 5:35 5:35 'పెండ్లిఉబేడో' మొన జోవయించి రిసొ జోయ్యి టాలి సంగితయ్. జోవయింక పడ్డొక విరోదుమ్ సుదల్ దెర మారుల, గెద.

6

విస్త్రాంతి దీసి సిస్సుల్ కెర్లిన్చి రిసా పండితుల్ గోల కెర్లిసి
(మత్త 12:1-8; మార్కు 2:23-28)

1 ఏక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి, *యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ పంటో పికిలి బుయి వాట్ గెతె తా, వాట్ సొడి తిల ఎన్నులు దొన్ని జోవయించ సిస్సుల్ కోడ అత్తె తెన్ రెగ్గ చొప్ప జేడవ కతె తిల. 2 జలె, పరిసయుల్ సగుమ్జిన్ పాసి తా యేసుచ సిస్సుల్ కెర్లిసి దెక కెర, “జేవ్ దస్సి కెర్లిసి ‘కామ్ కెర్లి రితి జతయ్’ మెన, ఈందె, సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి తుమ్ కిచ్చొక కెర్లసు?” మెన జోవయింక గోల కెర్ల. 3 జలె యేసు జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “పూర్గుమ్ తిలో దావీదు రానొ, జోక, చి జో తెన్ తిలనక కి చూ కెర్లికయ్, జాచి రిసా కిచ్చొ కెర్ల గే, కెయ తుమ్ సదు కెర్పు నాయ్ గే? 4 కిచ్చొ కెర్లిసి మెలె, దావీదు దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త తిల పూజర్లు దేముడుక అర్పితుమ్ దిల పొడియె వెంటన, జేవ్ పొడియె పూజర్లుయి కంక జయెదె గని అన్నె కో కంక జయె నాయ్ మెన జాన్లె కి, జేవ్ పొడియె వంట దా, దావీదు కి జో తెన్ తిలన కి నాయిమ్ నెంతె కి కయ్ల.” మెలన్. 5 తెదొడి జోవయింక అన్నె, “సెలవ్ కడన్లి దీసిచి ఉప్పిరి †ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసొక అదికారుమ్ అస్సె” మెన జేవ్ పరిసయుల్ క సంగిలన్.

ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 12:9-14; మార్కు 3:1-6)

* **6:1** 6:1 యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చొ కామ్ నే కెర్ల దేముడుక జొక్కర్ దీన్. విస్త్రాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్తి సెన్సుర్ యూదుల్ క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొడో సూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్ చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్ క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గల్ అవ్వి ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోర్లిన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి. † **6:5** 6:5 5:24చి ఎట్టాచి కోడు దెక.

6 అన్నెక్ సెలవ్ కడన్ని దీసి యేసు జా పట్టుమ్తెచి యూదుల్చి సబ గెరి గెచ్చు పెస బోదన కెరై తతికయ్, ఒత్త ఉజిల్ ఆతు లంబ గెలో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. 7 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ యేసుక చెంగిల్ దెకితె తిల. కిచ్చొక మెలె, “సెలవ్ కడన్ని దీసి యేసు జో మాన్సుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గె” మెన దెకుక మెన, రకితె అస్తి. “జోక చెంగిల్ కెరెగిన, సెలవ్ కడన్ని దీసి కామ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెదె” మెన ఉచర అస్తి. 8 గని జేవ్చి మెన్సుతె ఉచర్లిసి యేసుక ఎర్రె, చి ఆతు లంబ గెలో జో మాన్సుక కిచ్చొ మెలో మెలె, “ఇత్తల్ జా ఎత్తిజిన్ దెకిత్ రితి నెడిమి టీవ.” మెలన్, చి జో ఉట్ట ఒత్త టీవెలన్.

9 తెదొడి యేసు జేవ్క, “సెలవ్ కడన్ని దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక గే కస్టుమ్ కెరుక నాయిమ్? జోవయించి ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరుక గే పాడ్ కెరుక నాయిమ్?” మెన సంగిలన్. 10 నుట్టునంత అంకి గల జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుక చెంగిల్ దెకకెర, ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక దెక, “తుచొ ఆతు చంపొ కెరు” మెన సంగిలన్, చి యేసు సంగిల్ రితి జో మాన్సు కెర్లికయ్, జోచొ ఆతు చెంగిల్ జలి.

11 పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన జర్గు జలిసి దెకిలె, జోవయింక ఒగ్గర్ కోపుమ్ అయ్లి, చి “యేసుక కీసి కెరుమ?” మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబన్.

**యేసు బారజిన్ సిస్సుల్క నిసాన్లిసి
(మత్త 10:1-4; మార్కు 3:13-19)**

12 జలె, కిచ్చొ జలి మెలె, జేవ్ పొదులె ఏక్ దీసి, ప్రార్దన కెరుక మెన యేసు బార్ జా డొగై గెలన్. జో ఒండి సరారాతి ఒత్త ప్రార్దన కెరై తిలో. 13 జలె, రాత్ పాయితికయ్, యేసు జోవయించ సిస్సుల్క బుకారా కెర, జోవయింతె బారజిన్క నిసాన, ఈంజేవ్ బారజిన్క ‘కీబారికుల్’

‡ 6:11 6:11 నెంజలె ‘మారుమ’. మార్కు 3:6, చి మత్తయి 12:14 దెక. § 6:13 6:13 నెంజలె ‘ఆవ్ తెద్రయ్లన’. గ్రీకు మెలి ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్లి బాస తెన్ ‘తెద్రయ్లన’ మెలి అర్దుమ్ తయెదె.

మెన నావ్ తిలన్. 14 జేవ్ కో కో మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలోసా. జోక 'పేతురు' మెన యేసు అన్నెక్ నావ్ తిలన్. పడ్డో పేతురుచొ బావోసి అంద్రెయ. ఒత్త తెంతో యాకోబు చి యోహాను. ఒత్త తెంతో పిలిప్ చి బర్తొలోమయి. 15 పడ్డో *మత్తయి చి తోమా. ఒత్త తెంతో అల్పుయిచొ పుత్తుసి యాకోబు, పడ్డో †సొంత దేసిమ్ ఏలుప కెరంతి ఆస తిలో సీమోను మెలో అన్నెక్టో, 16 యాకోబుచొ పుత్తుసి యూదా, పడ్డో ఇస్కర్యోతు మెలి గవ్వోచొ యూదా మెలోసా. ఈంజో యూదా పడ్డో యేసుక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దిలో.

**యేసు బోదన కెర కక్క చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 4:23-25; 5:1-12)**

17 జలె, యేసు జో నిసాన్ల బారజిన్ తెన్ డొంగ్రె తెంతో ఉత్త జా, నదూనుమ్ తిలి ఏక్ టాన్తె టీవిల. చి జోచ అన్నె సిస్సుల్ జో తెన్ తిల, చి ‡ఒండి యూదయ దేసిమ్చ మాన్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చ మాన్సుల్, వెల్లి సముద్రుమ్చి పాసి తిల తూరు చి సీదోను పట్టల్చ మాన్సుల్ ఒగ్గరజిన్ ఒత్త తిల. ఈంజేవ్ జోచి బోద సూనుక చి “అమ్చ జోర్జొల్ గెచ్చవెదె” మెన జా తిల. 18 యేసు బూతల్ ఉదడ, బూతల్ దెర్ల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్లొ. 19 పైజల్ ఎత్తి యేసుక చడుక మెన అత్తో చంపొ కెర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, జోక చడిలె, జోతె తెంతో సెక్తి జెయెదె, చి జా సెక్తిచి రిసొ చెంగిల్ జవుల. జోక చడ్లన ఎత్తిజిన్ దస్సి చెంగిల్ జల.

కీస బుద్దుల్చ మాన్సుల్క చెంగిల్ తయెదె

20 యేసు జోచ సిస్సుల్ జల మాన్సుల్క చెంగిల్ దెక ఇసి మెన సంగిలన్.
“బీద సుదల్ తుమ్క చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె,

* 6:15 6:15 జోచయింబి అన్నెక్ నావ్ 'పేవి' గెద. 5:27 దెక. † 6:15 6:15 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెదొడి జోచయింక ఏలుప కెర్తె తిలన్, గెద. ‡ 6:17 6:17 ఇన్నె 'ఒండి యూదయ దేసిమ్' మెలె, ఏక్ వేల యూదుల్చి ఒండి దేసిమ్క సంగితయ. మెలె, గలిలయ ప్రాంతుమ్, నమరయ ప్రదేసిమ్, చి యూదయ ప్రదేసిమ్ మొత్తుమ్ బెదయలిసి.

దేముడుచి రాజిమతె తుమ్క నీవాట తయెదె.

21 తుమ్ అప్పె చూ జలసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పడ్డొక

తుమ్క సరిపుచుప జతిసి దొర్కు జయెదె.

తుమ్ అప్పె ఏడ్డసక చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె,

పడ్డొక సర్దక ఆస్తె.

22 “పడ్డొ, * ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక తుమ్ నంప కెర్లి రిసొ మాన్సుల్ తుమ్క విరోదుమ్ దెకిలె, తుమ్క అమ్చి తెన్ బెదుత్ నాయ్ మెన సంగిలె, తుమ్క దూసుప కెర్లి, పడ్డొ జోవయింక నంపజా గార్ జల, చి జోవయించి నావ్ కి సంగుక నెంజె, మెన తుమ్చి రిసొ మాన్సుల్ సంగిలె, తుమ్క చెంగిలి. 23 దస్సి జర్లు జతి దీసిక సర్ద సంతోసుమ్క తుమ్ నచ్చు. కిచ్చొక మెలె, ఈందె, పరలోకుమతె తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె. తుమ్కయ్ మాన్సుల్ కీన అల్లర్ కెరుల గే అగ్గెయ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసక కి, జేవ్క అబ్బిందిసి దసయ్ అల్లర్ కెర్ల.” మెన యేసు సంగిలన్.

అకర్క కక్క నస్తుమ్ తయెదె గే యేసు సంగిలిసి

తెదొడి యేసు అన్నె,

24 “అబ్బవోమ్మ! తుమ్ అప్పె సొమ్మారుమ్ తిలసక

కెర్లి నస్తుమ్ జెయెదె!

కిచ్చొక మెలె, ఈంజయ్ లోకుమ్చి రగుమ్చి సుక్కుమ్

పూర్తి దొర్కు కెరన అస్సున్

ఈంజయ్ లోకుమ్తె.

25 అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె పెట్టి బెరవన్లన,

తుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జస్తె!

తెదొడ్క చూ జస్తె.

అబ్బవోమ్మ, తుమ్ అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఆన్లన,

తుమ్ కెర్లి నస్తుమ్ జస్తె!

తెదొడ్క ఏడ్డె, ఏడుకుడు జస్తె.

§ 6:20 6:20 లూకా 22:29, 30 దెక.

* 6:22 6:22 5:24చి ఎట్టొచి కోడు దెక.

26 అబ్బువోమ్మ,

ఈంజేవ్ చెంగిల మాన్సుల్ మెన తుమ్చి రిసా ఎత్తిజిన్ సంగిలె,
 తుమ్క కెద్ది సంతోసుమ్ జెయెదె! కిచ్చొక మెలె,
 తుమ్క ఈంజేవ్ కిసి అప్పె దస్సి సంగితతి గే,
 దేముడుచ కబుర్లు సంగితసుమ్
 మెన అబద్దుమ్క సంగిల పూర్లుల్క
 ఇనయించ అబ్బుదింసి దస్సి కెర,”
 మెన సంగిలన్.

విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర్తినచి రిసాచి తీర్పు
 (మత్త 5:38-48; 7:12)

27 ఒత్త తెంతో యేసు అన్నె, “తుమ్ సూన్తసక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క తుమ్ ప్రేమ కెర్తె తా, చి తుమ్క విరోదుమ్ కెర్తసక చెంగిల్ దెకితె తా. 28 తుమ్క సాపెనల్ దెతసక, దేముడు జోవయింక చెంగిల్ దెకున్.” మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జా, చి తుమ్క దూసుప కెర్తనచి రిసా ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర. 29 తుమ్చితె ఎక్కిలోక జవున్ కో జలెకు అన్నెక్లో గలి పెట్లెగిన, దెబ్బ కయ్లోసా తుక్లె తా, జోచి అన్నెక్ గలి కి జో అన్నెక్లో పెటతి రితి, జోచి పక్క పసులవున్. అన్నె, తుమ్చితె ఎక్కిలోచి కోటు జవున్ కో జలెకు అన్నెక్లో దెరన గెలె, జోచి సొక్క కి ఈంజొ అన్నెక్లో దెర గెతి రితి జో అడ్డు కెర్పు నాయ్. 30 తుమ్చితె కో జలెకి కిచ్చొ జవున్ నజీలె, దెంక. అన్నె, తుమ్చితెచొ కేన్ జవున్ మాన్సుచి సామన్ అన్నెక్లో దెర గెలె, జో సంతోసుమ్ జలొసా “అంచి వస్తువ అంక దె” మెన జోచి సామన్ అన్నె నజన్పు నాయ్. 31 మాన్సుల్ తుమ్క కిసి కెరుక మెన తుమ్ ఇస్టుమ్ జస్తె గే, తూమ్ కి జోవయింక దస్సి చెంగిల్ కెర.

32 “ఎక్కి తుమ్క ప్రేమ కెర్తసకయ్ తుమ్ ప్రేమ కెర్తెగిన, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, తుమ్క కిచ్చొ పున్నిమ్ జా? పాపుమ్ సుదల్ కి జోవయింక ప్రేమ కెర్తసక ప్రేమ కెరుల. 33 తుమ్కయ్ చెంగిల్ దెకితసకయ్ చెంగిల్ కెర్తసక, అన్నె వేర మాన్సుల్క నాయ్ మెలె,

జయి తుమ్మక కిచ్చొ పున్నిమ్? పాపుమ్ సుదల్ కి దస్సి కెరుల, గెద. 34 తుమ్మక పూర్తి అన్నె దెంక సెక్తి తిలసకయ్ తుమ్ కిచ్చొ జవున్ తోడు దిలె, అన్నె మాన్సుల్క నాయ్ మెలె, జయి తుమ్మక కిచ్చొ పున్నిమ్? తెద్దిలి అన్నె నజితి రితి పాపుమ్ సుదల్ కి ఒప్పున పాపుమ్ సుదల్క తోడు దెవుల.

35 “తుమ్, జలె, తుమ్చ విరోదుమ్ సుదల్క ప్రేమ కెర, చి ఎత్తిజిన్క చెంగిల్ దెక, చి కిచ్చొ అన్నె దొర్కు కెరనుక ఆస నే జతె, మాన్సుల్క తోడు దాస. తుమ్ ఇసి బుద్ది ఇండిలె, తుమ్క వెల్లి బవుమానుమ్ దొర్కు జయెదె, చి ‘ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడుచ పుత్తర్లు ఈంజేవే’ మెన తుమ్చి రిసా రుజ్జు జయెదె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కి జోచి దయ ఒప్పున్తసకయ్ మెన నాయ్, గని అన్నె జో కెర్లి దయ నే ఒప్పున్తసక కి, ఏక్ జోవయింకయ్ జెవ్వి దెకన్తసక కి, జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సొంత దయ దెకితయ్. 36 జో ఫరలోకుమ్ తిలో అబ్బొసి జలో దేముడు మాన్సుల్క కిసి కెద్ది కన్కారుమ్ దెకితయ్ గే, తుమ్ కి అన్నె మాన్సుల్క కన్కారుమ్ దెక.

మాన్సుల్క తీర్పు కెర్తిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 7:1-5)

37 “అన్నె మాన్సుల్క కుస్సిదుమ్చ తీర్పుల్ తుమ్ ఉచర నాయ్, చి దేముడు తుమ్కయ్ తీర్పు కెర సిచ్చ కెరుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క నేరిమ్లు వయడ నాయ్ చి, దేముడు తుమ్కయ్ నేరిమ్ వయడుక నాయ్. అన్నె మాన్సుల్క చెమించుప కెర చి, దేముడు తుమ్కయ్ చెమించుప కెరెదె. 38 అన్నె మాన్సుల్క తోడు దాస చి, దేముడు తుమ్కయ్ తోడు దెయెదె. కిసి దెయెదె మెలె, చెంగిల్ మీన, గట్టిజ పెల, దున్నొవ, పూర్తి బెరవయ్, తుమ్చి ఒట్సి సువ దెయెదె. తూమ్ అన్నె మాన్సుల్క కిసి మీన తస్త గే, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తుమ్కయ్ దస్సి మీన దెయెదె.” మెన యేసు ఒత్త బెర తిలసక సంగిలన్.

39 తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలో. కిచ్చొ మెలె, “కేన్ జవున్ గుడ్డి సుదొ అన్నెక్లో గుడ్డి సుదొక వాట్ దెకవుక నెత్తె, గెద! వాట్ దెకవుక

దెల్లె, జేవ్ దొగుల కి కేన్ జవున్ గొయితె సేడుల. 40 సిన్నుడు జోచొ గురుచి కంట వెల్లో నెంజె, గని జో గురుచి లెక పూర్తి సికిలో సిన్నుడు, జోచొ గురుచొ రితో జా తయెదె.

41 “తుమ్చితె ఎక్కిలోచి అంకితె ఏక్ చిల్ప బెర తిలెగిన, బావొచి అంకితె ఇదిలిదిల్ తొక్కు సేడ తిలెగిన, అంకితె చిల్ప తిలోసా కిచ్చొక జోచి బావొచి అంకితె తిలి ఇదిలిదిల్ తొక్కు దెకితసి, గని సొంత అంకితెచి చిల్పక ‘అస్సె’ మెన దెకిన్ నాయ్? 42 నెంజెలె, అంకితె చిల్ప తిలోసా కో జలెకు, జోచి సొంత అంకితెచి చిల్ప నే దెకిలె, బావొ, తుచి అంకితెచి తొక్కు కడిందె మెన తుచొ బావొక తుయి కీసి సంగుక జయెదె! తుయి ఉప్రమెన్నుచొ, తొలితో తుచి సొంత అంకితెచి చిల్ప కడను, చి తెదొడకయ్ తుచొ బావొచి అంకితెచి తొక్కు కడితి రితి టేంట దెకితె.

చెంగిలో రూకు మెన చి గర్చొ రూకు మెన టాలి

43 “కేన్ చెంగిలో రూకు జలెకు గర్చ పండ్లు దెరె నాయ్, చి గర్చొ రూకు చెంగిల్ పండ్లు దెరె నాయ్. 44 రూకుక చెంగిలోచొ గే గర్చొ గే చినుక జలె, జో దెర్త పండ్లుక దెకిలె డీసెదె. కంట రూక్తె† అంజూరుమ్ పండ్లు కోడుక నెంజె, దుబ్బల్తె ద్రాచ పండ్లు కోడుక నెంజె, గెద! 45 చెంగిలో మాన్సు జోవయించి పెట్టిచి చెంగిల్ బుద్ది బెర్తుచి కెద్ది చెంగిల్ బుద్దిచ కొడొ లట్టబెదె. గర్చొ మాన్సు, జలె, జోచి పెట్టిచి విస్సుమ్చి బెర్తుచి గర్చ కొడొ లట్టబెదె. జోచి పెట్టి కేన్ రగుమ్చి బెర్తు జా తిలె, జయ్యి జోవయించి చోడి లట్టబెదె.

చెంగిల్ పునాదితె బందిలో గేరుక టాలి

(మత్త 7:24-27)

46 “ ‘ప్రబు, ప్రబు’ మెన అంక కిచ్చొక సంగితను? అంక దస్సి సంగితను, గని అంచి కోడు రితి ఇండున్ నాయ్. 47 కో అంచితె ‡జా కెర అంచ కొడొ సూన అంచి కోడు రితి ఇండుల గే కీస జవుల గే ఏక్ టాలితె సంగిందె. 48 దసా మాన్సు కీసా జయెదె మెలె, గేరు బందిలో

† 6:44 6:44 అంజూరుమ్ పండ్లు బొడ్డ పండ్లు రిత జవుల ‡ 6:47 6:47 మెలె, ‘కో అంక నంవ కెర....’

ఏక మాన్యు దీగుక గొయి కూన కెర, రెంగ్గిచి ఉప్పిరి పునాది గల కెర జా పునాదిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలో. జలె, పాని గట్టిజ పెట, బూరుమ్ జా జో గేరుచ కుడ్డిలె జా బూరుమ్ కెర్లల్ జా గట్టిజ లయితె తిలె కి, జా గేరు చెంగిల్ డిట్టుమ్చి పునాదితె తిలి రిసా, ఎదిలి కి కదుల్ జయె నాయ్. 49 గని అంచి కోడు సూన్లె కి కో కెర్తి నాయ్ గే కిసి జవుల మెలె, జో మాన్యు పునాది నే కెర్తె, రితి మత్తిచి ఉప్పిరి గేరు బందిలో, చి పాని పెట బూరుమ్ జా అయ్లె, గేరుచి కుడ్డి బూరుమ్ కెర్లల్ జా అయ్లి బేగి జా గేరు సేడ్డి, చి జా గేరు పూర్తి నాసెనుమ్ జా గెలి” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

7

***పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గొత్తి సుదొక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 8:5-13; యోహా 4:43-54)**

1 ఈంజేవ్ కొడొ ఎత్తి పైజల్ సూన్తి రితి సంగ కేడయ్లి పడ్డొ, యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె గెచ్చు పెసిలన్.

2 జలె, ఒత్త రోమ్ దేసిమ్చి పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో ఎక్కిలో తిలో. జోక ఒగ్గర్ ప్రేమ తిలో గొత్తి సుదొ ఎక్కిలో తిలన్. జో గొత్తి సుదొ గట్టిజ జొర్జొ సేడ మొర్తి రితి జా తిలన్. 3 జలె, జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లో యేసుచి రిసా సూన కెర, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్యుల్తె సగుమ్జిన్క యేసుతె తెద్దయ్లన్; యేసుక “జెవున్ చి అంచొ గొత్తి సుదొక చెంగిల్ కెర్పు” మెనయ్ జోవయించి అత్తి కబుర్ తెద్దయ్లన్. 4-5 జలె, జేవ్ వెల్లెల మాన్యుల్ యేసుతె జాఁ కెర, “జో పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గొత్తి సుదొక తుయి చెంగిల్ కెరుక జో తగుప జలొసా. కిచ్చొక మెలె, అమ్ యూదుల్చ పైజల్క జో ప్రేమయ్ అస్సె, చి అమ్చి నబగేర్ జొయ్యి బందిలో” మెన, యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

* 7: 7:1 పుంజెక్జిన్ చి ఉప్పిర్ అదికారి జా తిలొసా

6 జలె, యేసు జోవయింతెన్ బార్ జా గెలాచి. జో గెరి నే పావితె అగ్గ ఇదిల్ దూరి తిలి పొది, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో మాన్సు, జోచ మితర్సుల్ సగుమ్జిన్క యేసుతె కబుర్ తెద్రయ్లన్. కిచ్చొ మెలె, “ప్రబు, అమ్చి రిసా తుయి అన్నె అల్లర్ సేడు నాయ్. తుయి అంచి గెరి జెంక మెలె, ఆవ్ తగుప జలోసా నెంజి. 7 అంక విలువ నాయ్ చి రిసా తుచితె సొంత జా దన్నుల్ జంక నిసాని నాయ్. గని ఒత్త తెంతో కి తుయి సెలవ్ కోడు సంగిలె, అంచొ గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జయెదె. 8 ఆవ్ కీసి జాని మెలె, అవ్ కి అదికారుమ్క బితోసా, అంచి తెడి జమాన్లు అస్తి. ఆవ్ ఎక్కిలోక ‘గో’ మెలె, గెచ్చెదె. అన్నెక్కోక ‘జె’ మెలె, జెయెదె. అంచొ గొతిమాన్సుక ‘ఈంజ కామ్, జా కామ్ కెరు’ మెలె, కెరెదె” మెన. జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్చి అత్తి సంగ తెద్రయ్లన్.

9 జలె, ఈంజ కోడు సూన కెర, జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోచి నముకుమ్చి రిసా యేసు ఆచారిమ్ జలన్. అన్నె జోచి పట్టి జెత ప్రెజల్చి పక్క పసుల జోవయింక, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, అమ్చ ఇస్తాయేలుల్తె ఎదిలి నముకుమ్ తిలసక అప్పె ఎద కి ఆవ్ దెకుక నాయ్” మెన సంగిలన్. 10 తెదొడి, కబుర్ అయ్లస జో పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లోచొ గెరి అన్నె కిచ్చొ దెకిల మెలె, జో గొత్తి సుదొ చెంగిల్ జా చెంగిల్ తిలిసి.

రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలోచొ మొర గెలో పుత్తున్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

11 ఒత్త తెంతో అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు నాయీసు మెలి పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన బార్ జలన్, చి జోవయించ సిన్సుల్ చి ఒగ్గర్జిన్ ప్రెజల్ జోవయింతెన్ గెల. 12 జా పట్టుమ్చి కోటచి గుమ్ముమ్ పాసి పావెలె, ఈందె, ఒత్త మాన్సుల్ ఏక్ పీనుమ్ జా గుమ్ముమ్ వాట్ బయలె వయ నెతె తిల. జా పీనుమ్ కచి మెలె, రండెల్ మాన్సు ఎక్కిలోచి ఎక్కిలో పుత్తుసి. జా పట్టుమ్చ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జా రండెలి తెన్ ఒత్త తిల.

13 జలె, ప్రబు జా రండెలిక దెక జాచి ఉప్పిరి కన్యారుమ్ జలో, చి “ఏడు నాయ్, అమ్మ” మెన సంగ కెర, 14 పీనుమ్క పాసి జా, పీనుమ్ వయిలి కట్టి చడిలన్, చి ఒత్త జేవ్ వయ నెతె తిలన టీవెల. తెదొడి “నాడు, ఉట్టు మెన తుక ఆవ్ సంగితసి” మెన సంగిలన్. 15 జలె, జో మొర్లో † ఉబెడొ జీవ్ జా వెన కెర లట్టబుక మొదొల్ కెర్లన్, చి యేసు అయ్యన్క బుకారా కెర, “ఈందె, తుచొ పుత్తుది” మెన జోక జాచి అత్తి అన్నె దిలో.

16 ఇసి జర్గు జతికయ్, ఒత్త తిల జనాబ్ ఎత్తిజిన్ బియ, యేసుచి రిసా “అమ్చి నెడిమి దేముడుచ కబుర్లు సంగితొ గొప్ప కమొ కెర్తొసా బార్ జా అస్సె. వెల్లొచొ, ఈంజొ” మెన, అన్నె “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు అమ్తె ఉత్త జా అస్సె” మెన, దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల. 17 ఒత్త తెంతొ, జా దీసి యేసు జర్గు కెర్లన్చి రిసా ‡ యూదుల్ జితి ఒండి దేసిమి, చి నుట్టునంతచ ఎత్తి గవ్వెలె ఎత్తిజిన్ నూన్ల.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను యేసుతె కబుర్ తెద్రయ్లీసి (మత్త 11:2-19)

18 జలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుచ సిస్సుల్ జోతె గెచ్చ, యేసు జర్గు కెర్ల కమొ జోక సంగిల. 19 యోహాను, జోచ సిస్సుల్తె దొగులక బుకారా కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా నిజుమి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్లొక రకుక గె? తుమ్ పున” మెన కబుర్ తెద్రయ్లన్. 20 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర, “దేముడు తెద్రవుక సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా నిజుమి తుయి గే, అమ్ అన్నెక్లొక రకుక గె?” మెన సంగ మెన “బాప్తిసుమ్ కీదెతో యోహాను అమ్క తుచితె తెద్రవ అస్సె.” మెన జా కబుర్ సంగిల.

21 జలె, జయ్యి గడియయ్ ఒగ్గర్జిన్ జబ్బుల్ బాదల్ తిలసక చి బూతల్ దెర్లసక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, చి ఒగ్గర్జిన్ గుడ్డి జలసక

† 7:15 7:15 జోవయించి వయసు విస్సెక్ చెత్తర్ వెర్వుల్క తకు నాయ్, దొన్ని విసా వెర్వుల్క ఒగ్గర్ నాయ్ బెర్తె. ‡ 7:17 7:17 నెంజిలె ‘ఒండి యాదయ దేసిమి’.

§ 7:20 7:20 గని జా మదెనె యోహాను జేలతె తిలన్. మత్తయి 11:2 దెక.

చెంగిల్ కెర్లన్. 22 తెదొడి యేసు జేవ్ కబుర్ అయ్లనక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ యోహానుతె గెచ్చు కెర, తుమ్ దెకిలిసి, నూన్లిసి ఎత్తి జోక సంగ. గుడ్డి జా తిల మాన్సుల్ దెకితతి, సొట్ట జా తిల మాన్సుల్ ఇండితతి, వెల్లి రోగుమ్ సేడ తిలస చెంగిల్ జతతి, బొయ్రల్ జా తిల మాన్సుల్ నూన్తతి, మొర గెలస జీవ్ జతతి, చి సుబుమ్ కబుర్ బీద మాన్సుల్క ఆవ్ నూనయ్తసి. 23 జలె, కో జలెకు అంచి రిసా అన్మానుమ్ నెంతె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి.” మెన యేసు యోహానుచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

యోహానుచి రిసా ప్రెజల్క యేసు సంగిలిసి

24 యోహాను కబుర్ తెద్రవ తిలస ఉట్ట గెలి బేగి, జో యోహానుచి రిసా ఒత్త తిల ప్రెజల్క యేసు ఇసి మెన సంగుక దెర్లన్. “జేవ్ పొదులె తుమ్ కిచ్చొ దెకుక జా బయిలె గెచ్చు తిలదు? వాదుతె చివ్వర్ పెల్లి జతిసి దెకుక గెచ్చు తిలదు గె? 25 నాయ్ మెలె, కిచ్చొ వేరచి దెకుక గెలదు? సొమ్సార్లు గలంత పాలల్ గలన్లొ మాన్సుక దెకుక గెలదు గె? ఈందె, చెంగిల పాలల్ గలంత సుక్కుమ్ తెన్ జితస రానల్చ మేడల్తె తవుల. 26 జలె, కిచ్చొ దెకుక గెలదు? దేముడు తెద్రయ్లి కబుర్ సంగితొ ఎక్కిలోక దెకుక గెలదు గె? నిజామి, గని జో ప్రబుచ మాములుమ్ కబుర్లు సంగితనచి కంట యోహాను అన్నె ముక్కిమ్చొ జయెదె మెన, తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. 27 కిచ్చొక మెలె,

ఈందె, అంచి కబుర్ సంగితొ బారికి జతి రితి ఎక్కిలోక తుచి పురె తెద్రయ్తసి.

తుచి కంట అగ్గె గెచ్చు,

తుయి జెతిసి సొట్ట కెరెదె

మెన రెగిడ్డి కోడు అస్సె. జా కోడుతె ‘అంచి కబుర్ సంగితొసా’ మెన ఈంజ యోహానుచి రిసాయి రెగ్గి జా అస్సె. 28 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తేర్బోదల్క జెర్మిలసతె, యోహానుచి కంట వెల్లిచొ కోయి నాయ్. జలెకి, దేముడుచి రాజిమ్తె కో ఎత్తిచి కంట దాక్

జవుల గే, జో యోహానుచి కంట వెల్లో జవుల” మెన యేసు ప్రెజల్ క సంగిలన్.

29 జలె, ఈంజ కోడు మాములుమ్ ప్రెజల్ ఎత్కిచి సిస్టు నజిత సుంకర్లు సూన కెర, “ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ తీర్పుల్ సత్తిమ్చ” మెన ఒప్పున్ల. జేవ్, అగ్గె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన తిల. 30 గని పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్తొసా సికడ్తన జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజిత్ నాయ్. యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ జేవ్ నజుక నెసిలిన్ తెన్ జోవయించి రిసాచి దేముడుచి *ఇస్టుమ్ జేవ్ నెసిలిన్చి రుజ్జు దెకవ తిల. అప్పె కి యేసుచి కోడు నెసిల.

అన్యానుమ్ జతసచి రిసా యేసు గోల కెర్లిసి

31 యేసు అన్నె, “ఈంజ ఉగుమ్చ మాన్పుల్చి బుద్దిక కిచ్చొ టాలి సంగుక జయెదె? జేవ్ కిసి జతతి? 32 వీదులె వెన కెల్ల బోదల్చ రిత జతతి. జేవ్ బోదల్ ఎక్కిలోచి ఉప్పిరి ఎక్కిలో అన్యానుమ్ జా, తుమ్క ‘నచ్చుత్’ మెన బచ్చి పుంగిలెకి నచ్చున్ నాయ్. అమ్ ఏడ్లెకి, తుమ్ బెద ఏడ్పు నాయ్”

మెన దస బోదల్ కిసి సంగుల గే, దస్సి ఆవ్ చి యోహాను కిచ్చొ కెర్లె కి, తుమ్ మెన్పున్ నాయ్. 33 కిచ్చొక ఆవ్ ఇసి టాలి కెర్లెసి మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను కిచ్చొ అన్నిమ్ నే కతె చువ్వె తతోసా, కిచ్చొ ద్రాచ రస్సుమ్ గల్ల నే పితె తన్నె తతోసా తుమ్తె అయ్లో, చి జోచి రిసా “జోక బూతుమ్ దెర అన్నె.” మెంతసు. 34 ఆవ్ జలె, †మాన్పు జా జెర్పున్ అయ్లోసా, మాములుమ్ కతె పితె తతిన్చి

* **7:30** 7:30 మెలె, “క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్లెసా జెతయ్చి రిసా తుమ్ కెర్లె పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పున ముల దా బుద్ది జా, చి జా గుర్తుక బాప్తిసుమ్ నజన” మెనయ్ యోహాను బోదన కెర కెర బాప్తిసుమ్ దెతె తిలన్. పరిసయ్యుల్ గల్ల దస్సి దాక్ కెరన బుద్ది జంక నెసిల. ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెర్లయ్లో రచ్చించుప కెర్లెసాక సంప కెరుక నెసిల. † **7:34** 7:34 దేముడుచి కొడెతె అన్నె పూర్లుమ్ రెగిడ్డిన్తె ‘మాన్పు జా జెర్పున్ అయ్లోసా’ మెన సంగిలె, ‘తెర్లయిందె’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలో రచ్చించుప కెర్లెసా మెలి అర్థుమ్ తయెదె. దానియేలు 7:13 దెక.

రిసా తుమ్ కిచ్చొ మెంతసు మెలె, “ ‘ఆదె, కయ్ రొ మత్వాలో ఈంజో. సిస్తు నజిత సుంకర్లు తెన్ పాపుమ్ సుదల్ తెన్ బెదితోసా’ మెన, అంచి రిసా సంగితసు. 35 †గని కచి కచి పెట్టి దేముడుచి బుద్ది తిలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్చ కమెచి పలితుమ్తె రుజ్జు జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి గెరి యేసు అన్నిమ్ కంక గెతికయ్

36 పరిసయ్యుడు జలో ఎక్కిలో యేసుక అన్నిమ్క బుకార్లన్, చి జో పరిసయ్యుడుచి గెరి గెచ్చు. జా దేసిమ్చ సామ్సార్లుచ గెరలె అన్నిమ్క కిసి ఒర్లు జా బల్లయ్ కవుల గే, దస్సి, అన్నిమ్ కతన ఎత్తిజిన్ తెన్ యేసు కి ఒర్లు జలన్. 37 జలె, ఈందె, లంజె జితె తిలి జా పట్టుమ్చి తేర్బోద ఎక్కి యేసుక ‘జో పరిసయ్యుడుచి గెరి అన్నిమ్ కంక గెచ్చు అస్సె’ మెన సూన కెర, ఏక్ బుడ్డితె సీఅత్తర్ తేల్ దెరన అయ్లి. 38 యేసుచి పడ్డె జోచ చట్టొక పాసి టీచ వంపొ జా ఏడుక దెర్లి, చి జాచి ఆసునొ నువి జతికయ్ యేసుచ చట్టొ తిమిలచి, జాచి నెండి తెన్ జా తేర్బోద జోచ చట్టొ పుంచ, జోక చుంబ కెర, జా అత్తర్ తేలు గాసీలి.

39 జలె, యేసుక బుకారా తిలో పరిసయ్యుడు జా ఎత్తి దెక కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, “ఈంజో నిజుమి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగితోసా జలె, జోక చడితి తేర్బోద కొన్ని జయెదె, కిసిచి జయెదె గే జాన్తో. ఇన్నెక ‘పాపుమ్ సుది’ మెన జాన్తో.” 40 జలె, జో ఉచర్లిసి జాన కెర, యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఓ సీమోను, తుక ఏక్ కోడు సంగిందె” మెన సంగిలన్, చి “కిచ్చొ, గురుబాబు? సంగు” మెన సీమోను సంగిలన్. 41 సంగితికయ్, యేసు ఏక్ టాలి సంగిలన్. “ఏక్ సావుకారితె దొగుల రునుమ్ జా తిల. జేవ్ దొగులతె ఎక్కిలో పాచ్ పుంజో *పొదుల్చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్క బాకి జా

† 7:35 7:35 నెంజలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బుద్ది కచి కచి పెట్టి తిలె, జా బుద్ది అస్సె మాన్సుల్తె దెకిలె, జాక జో దిలి బుద్ది మెన ఒప్పునుల. మత్తయి 11:19 చి కోడు దెక. § 7:37 7:37 పిరీమిచి చెంగిల్ వాసెన తేలు, జా. * 7:41 7:41 ఎక్కి దేనారము ఎక్కి పొదుల్చి కూలి

అస్సె, అన్నెక్లో యాబయ్ పొదుల్చి కూలిచి ఎదిలిక బాకి జా అస్సె. 42 జేవ్ జోవయించి రునుమ్ కుట్టవుక నెత్తిరిసా, సావుకరి దొగులచి రునుమ్కి ముల దా చెమించుప కెర్లన్. జలె, తుయి సంగు, ఈంజేవ్ దొగులతె కేన్ మాన్సు జో సావుకరిక ఒగ్గర్ ప్రేమ జయెదె?” మెన యేసు జో సీమోనుక పరిచ్చ కెర్లన్, చి 43 జో కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఒగ్గర్ బాకి జా తిలోసా, కిచ్చొగె” మెలన్, చి “తుయి సరిగా ఉచర్లది” మెన యేసు జోక సంగ కెర, 44 జా తేర్బోదచి పక్క పసుల సీమోనుక అన్నె ఇసి మెలన్: “ఈంజ తేర్బోదక దెకితసి గె? జలె, ఆవ్ తుచి గెరి అయ్లయ్, గని ఆవ్ చట్టో దొవన్తి రిసా తూయి పాని దెసి నాయ్. ఈంజ, జలె, ఇన్నెచి ఆనునొ తెన్ అంచ చట్టో దోవ అస్సె, చి ఇన్నెచి సెండి తెన్ వుంచ అస్సె. 45 తూయి అంక చుంబిన్ నాయ్, గని ఆవ్ ఈంజ గెరి అయ్లి తెంతో ఈంజ అంచ చట్టో చుంబుక దెర ములె నాయ్. 46 అంచి బోడి తూయి తేల్ కిసువిన్ నాయ్. గని ఈంజ అంచ చట్టెలె అత్తర్ తేలు గాస దా అస్సె. 47 జాచి రిసా తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఇన్నెచ పాపల్ ఒగ్గర్ జా తిలె కి, చెమించుప జా అస్తి. ఈంజ చెమించుప జలిన్క కిచ్చొ రుజ్జు మెలె, ఇన్నెచి ఒగ్గర్ ప్రేమయ్ జా రుజ్జు దెకయ్తయ్. గని కక్క తొక్కి పాపుమ్ చెమించుప జా తయెదె గే, జోచి పెట్టి తొక్కి ప్రేమ తయెదె” మెన యేసు జో పరిసయ్యుడుక సంగ కెర, 48 జా తేర్బోదక, “తుచ పాపల్ చెమించుప జా అస్తి” మెలన్. 49 జో దస్సి మెంతికయ్, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కెర్తె తిలస జోవయించి పేట్ తెడి కిచ్చొ మెల మెలె, “ఈంజో పాపల్ చెమించుప కెర్తయ్ జలె, ఈంజో కొన్సో?” మెన పేట్ తెడి ఉచరన్.

50 జలె, “తుయి అంచి ఉప్పిరి తుచి నముకుమ్ తిలి రిసా రచ్చించుప జా అస్సిసి. సేతుమ్ తెన్ గో.” మెన యేసు జా తేర్బోదక సంగిలన్.

యేసు తేన్ బుల సగుమ్జిన్ కెరై సావైచన

1 ఈంజ ఎత్కి జర్గు జా ఒగ్గర్ దీసల్ నే గెతె అగ్గె, యేసు బార్ జా పట్టులై గవ్వెలై బుల బుల, దేముడుచి *రాజిమ్చి రిసాచి †సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరై తిలొ. జో తేన్ జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ బులై తిల. 2 అన్నె కొన్న మెలె, యేసు అగ్గె సగుమ్జిన్ జబ్బుల్ తిల తెర్బోదల్చ జబ్బుల్ గెచ్చవ చెంగిల్ కెర తిలన్, సగుమ్జిన్ తేర్బోదల్క బూతల్ దెర్తికయ్ ఉదడ జోవయింక కి చెంగిల్ కెర తిలన్. జేవ్ తెర్బోదల్తె సగుమ్జిన్, జలె, యేసు తేన్ సిస్సుల్ తేన్ బులై తిల. జోవయింతె ఎక్కి కొన్ని మెలె, మగ్గల పట్టుమ్చి మరియ, జాక దెర్ల సత్తు బూతల్క యేసు ఉదడ తిలన్. 3 అన్నె కొన్న మెలె, హేరోదు రానొచి గేర్క దెకితో కూజా మెలోసాచి తేర్చి యోహాన్న, పడ్డొ సూసన్న చి అన్నె ఒగ్గర్జిన్, జోవయింక తిలి సొంత డబ్బుల్క యేసుక చి సిస్సుల్క సావైచన కెరై తిల.

ఉంపిలి బీక టాలి

4 ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ కుప్పల్ కుప్పల్ బెర జా, పట్టుల్ ఎత్కి గావ్వొ ఎత్కి తెంతో యేసుతె అయ్లి. జో ఏక్ టాలి జోవయింక సంగిలన్. 5 “ఎక్కిలొ జోచి బీ ఉంపుక బార్ జలన్. ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వట్టె సేడ్లన్, చి వట్టె జెతన గెతన జా బీ సుఁదిల, చి పిట్టల్ జేవ్ దాన్ వెంట కాఁ గెల. 6 అన్నె సగుమ్ బీ పత్తురు బుఁయ్యె సేడ్లన్ చి, తెడి సాల్వ నాయ్ చి రిసా గజ్జల్ జలెకి, డడ్డ మొర గెల. 7 అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్తె సేడ్ల చి, కంట దుబ్బుల్ తెన్ వడ్డితికయ్,

* **8:1** 8:1 ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్’ మెలె, ‘పరలోకుమ్’ ఏక్ అర్దుమ్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, జో పరలోకుమ్ తెంతో ఏలువ కెర్తెసి. జో ఏలువ కెర్తెసి మెలె, ఉగుమ్ మార్పువ జలెకయ్ ఎదార్దుమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలువ కెరెదె, గని మదెనె కి 1. జోవయింక నంవజల మాన్సుల్చి వెట్టి జో ఏలువ కెర్తయ్, చి 2. జోవయించి ఆత్మనెక్కి ఈంజ లోకుమ్తె కామ్ కెర్తయ్. † **8:1** 8:1 ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి సుబుమ్ కబుర్’ మెలె, జోవయించి రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి కబుర్, మత్తయి 12:28, మార్కు 1:15, పడ్డొ జో పాపల్ చెమించువ కెర్తెన్చి కబుర్, యేసుయి దొర్కు జలొ రచ్చించువ కెర్తెసా జలిన్చి కబుర్, పడ్డొ పరలోకుమ్తె గెతి అవ్కాసుమ్ జో దొర్కు కెర్తె రచ్చనచి రిసాచి కబుర్.

కంట మొక్కల్ ఈంజేవ్ మొక్కల్క పెల గెల్తికయ్, ఈంజేవ్ మొక్కల్ పలితుమ్ దెర్తి నాయ్. ⁸ అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిల్ బుయ్యె సేడ్లన్ చి, వడ్ల పంటొ పికిలె, పుంజెక్ వంతుల్ పలితుమ్ దిలి” మెన సంగ యేసు అన్నె, “సూన్త కంగ్గొ తిలస సూన!” మెన కేక్ గలన్.

⁹ జలె, వేర మాన్సుల్ ఉట్ట గెతికయ్, “ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ?” మెన యేసుక సిస్సుల్ పుసిల చి, ¹⁰ జోవయింక, “దేముడుచి రాజిమ్చి రిసొచ గుట్టుల్ జాన్సుప మెన, అంచ సిస్సుల్ జతి తుమ్క సెలవ్ దా అస్సె, గని వేర మాన్సుల్చి రిసొయి టాలివొ తెన్ సంగితసి. కిచ్చొక మెలె, పూర్లుమ్ దేముడుచి కొడొతె †రిగిడ్లి రితి.

తుమ్ దెకుతను, గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్,

ఆవ్ సంగితి బోదన సూన్తు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్.” §

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

¹¹ “జలె, జా టాలిచి అర్దుమ్ సంగిందె. తుమ్ సూన, బీ మెలె, దేముడు దిలి *కోడు. ¹² వట్టె సేడ్ల గిడ్డల్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్చి బోదన సూన అస్తి, గని సయ్తాన్ జా కెర, జోవయించి పెట్టి తెంతొ జా బోదన ఉర్ల కెర, పచ్చుడ్తయ్; ‘నంపజా †రచ్చించుప జతు నాయ్’ మెన. ¹³ పత్తురు బుయ్యె సేడ్లి బీ జలె, సగుమ్జిన్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్లి పొది సర్దసంతోసుమ్ తెన్ సూన్తతి గని, జోవయించి పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్రో నెంజిలి రిసొ గడియ నంపజలి రితి జలెకి, జోవయించి నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ అయ్లె, నముకుమ్ ముల దెతతి. ¹⁴ జలె, కంట దుబ్బుల్తె సేడ్లి బీ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ సూన్తతి గని, జేవ్ జోవయించి వట్టి గెతె తా, ఈంజ లోకుమ్చి జిచితుమ్చ బాదల్,

‡ **8:10** 8:10 యెసయా 6:9. § **8:10** 8:10 మత్తయి 13:13, 15 దెక. జేవ్ మాన్సుల్ దెకిలెకి సూన్లె కి జోవయింక ఇస్టుమ్ నాయ్; జోవయించి పెట్టి బేడు బందిల్ రితి, చి “జోవయింక ఇస్టుమ్ నెంజిలె, కిచ్చొక జోవయింక రితి సంగుక?” మెలి రితి సంగితయ్.

* **8:11** 8:11 నెంజిలె ‘సుబుమ్ కబుర్’; మార్కు 1:14. నెంజిలె ‘యేసుచి బోదన’; మత్తయి 4:17. † **8:12** 8:12 మెలె, సయ్తాన్ తెంతొ, పాపుమ్ తెంతొ.

సామ్యారుమ్, నుక్కుమ్ జోవయింక పెల్లితయ్ చి, జోవయించి పంటో పికె నాయ్. ¹⁵ జలె, చెంగిల్ బుయ్యో ఉంపిలిన్ కిచ్చొ మెలె, సగుమ్జిన్ నుబుమ్ కబుర్ చెంగిల్ నిదానుమ్ పేట్ తెన్ నూన, దెరన, జా కోడ్ రితి నిదానుమ్ ఇండ బాదల్ ఓర్పుప జా ఆత్మపలితుమ్ దెరుల.

**దీవు లగితిన్క టాలి కెర యేసు సంగిలి బోదన
(మార్కు 4:21-25)**

¹⁶ “ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి నాడిచి తెడి జవున్ కో డంకితి నాయ్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ కో లుంకడ్లి నాయ్. జా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల; ‘ఒత్త తిలె, గెరి జెత ఎత్తిజిన్క, జా ఉజిడి కామ్క జెవున్’ మెనయ్. ¹⁷ లుంకాడ తిలిసి ఎత్తి పడ్డొక డీనెదె, అప్పె గుట్టు తిలిసి ఎత్తి జాన్తి రితి జా బార్ జయెదె.

¹⁸ “జలె, తుమ్ కిసి నూన్తె గే జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, తిలోసాక‡ అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలోసా జలె, ‘అంక అస్సె’ మెన జో ఉచరంతిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

**“దేముడు దిలి కోడు నంపజా కో ఇండుల గే జెవ్వి అంచి కుటుంబుమ్”
(మత్త 12:46-50; మార్కు 3:31-35)**

¹⁹ ఏక్ దీసి యేసుచి అయ్యసి జోవయించ ఏబావుడ్డివో జోతె అయ్ల, గని యేసు తిలి గదితె ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ బెర తిలి రిసా, జోతె పావుక నెత్తిర్ల. ²⁰ జలె, “తుచి అయ్యది, తుచ బావుడ్డివో తుక దెకుక మెన జా కెర, వీదె టీచ అస్సి” మెన కో గే యేసుక సంగిలన్.

‡ **8:18** 8:18 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, అంచితె సిక కో బుద్ది దెరనుల గే, జోవయింక అన్నె ఒగ్గరి సికడిందె. గని నూనై కి కో బుద్ది ఆనన్ నాయ్ గే, చి అర్దుమ్ కెరన అస్సి మెన జో ఉచర్లై కి, జోవయింక కామ్క నెంజె మెన, జా కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె.

§ **8:19** 8:19 మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మనెక్కిక మరియ యేసుక అంగి జా పాయిలెకి, పడ్డొ మాములుమ్ మున్నున్ జలో యోసిపు తెన్ అన్నె బోదల్ పాయ తిలి.

21 గని జో జోవయింక, “అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్లు కో జవుల మెలె, దేముడుచి కోడు నూన జయ్యి రితి కెర్తనయ్” మెన సంగిలన్.

దోనితె గెతికయ్ ఒగ్గర్ వాదు కెర్తల్ కెర్లిన్క యేసు సేంతుమ్ కెర్లిసి
(మత్త 8:23-27; మార్కు 4:35-41)

22 ఏక్ దీసి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ దోనితె వెగ కెర, “గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుమ, జోమ్మ” మెన సంగిలన్, చి జీనుక దెర్ల.

23 జలె, నెడిమి గడ్డె పాఁవిలె యేసు నిజ గెలన్. తెదొడి వాదు పాని గట్టిజ కెర, జేవ్ తిలి పక్క ఉడ్డ అయ్లి చి, కెర్తల్క దోనితె ఒగ్గర్ పాని బెర్తికయ్, ప్రమాదుమ్ జతి. 24 జేవ్, యేసుక పాసి జా “*ప్రబు, ప్రబు, అమ్ మొర గెచ్చుమ్దే!” మెన సిస్సుల్ కేక గల ఉట్టయ్తికయ్, జో ఉట్ట వాదుక చి కెర్తల్క గోల కెర్లన్, చి వాదు ముల దిల, చి ఎత్తి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి.

25 తెదొడి యేసు జోవయింక, “తుమ్చి నముకుమ్ కేతె?” మెలన్, చి బియె గెచ్చ, ఆచారిమ్ జా, ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిచ్చో మెల మెలె, “ఈంజో కొన్సో జయెదె, చి వాదుక పానిక ఆడ్రల్ దిలె ఇన్నెచి కోడుక లొంగుప జా కెర్తతి?” మెన జేవ్ ఆచారిమ్ జల.

బూతల్ దెర్లొ మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:28-34; మార్కు 5:1-20)

26 జలె, యేసు సిస్సుల్ తెన్ గాడు జీన గలిలయచి మొక్కెచి గాడు ఒత్తల్తోచి గెరాసీనుల్చి ప్రాంతుమ్తె పాఁవిల. 27 యేసు దోని తెంతో ఉత్త కెర ఒడ్డుతె టీఁవితికయ్, జా గఁవ్విచో ఎక్కిలో జోవయింక దన్నుల్ జలన్. జో మాన్సుక బూతల్ దెర తిల. ఒగ్గర్ దీసల్ జలి జో కిచ్చొ పాలల్ గలనె నాయ్, చి కేనె జితె తిలన్ మెలె, గెరి నాయ్, గని మెన్నున్తె. 28-29 జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ఒగ్గర్ సుట్టు దెర తిలన్, చి అగ్గ గెవ్విచ జోక చట్టెలె అత్తిలె గొల్పుల్ బంద రకితె తిల, గని జేవ్ గొల్పుల్ కుట్టవనెదె, చి జో బూతుమ్ జోక బయిలు టాన్తె పెలవ

* 8:24 8:24 నెంజిలె ‘బాబు, బాబు’.

నెయెదె. జలె, బూతుమ్ దెర్లో జో మాన్సు అప్పె యేసుక దెక కెర, కేక్ గల జోచి చట్టె సెర్పు సేడ్డన్, చి “ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సుచి తెంతొ బార్ జా తుయి ఉట్ట గో!” మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్. జో మాన్సు గట్టిజ అవాడ్ కెరన, “ఓ యేసుప్రబు, ఎత్కిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడుచొ పుత్తుసి తుయి, అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంచి ఉప్పిరి దయ తియ అంక అల్లర్ కెరు నాయ్!” మెన కేక్ గలన్. ³⁰ తెదొడి, “తుచి నావ్ కిచ్చొ?” మెన యేసు బూతుమ్క పుసిలన్, చి † “ఎతివాట్ జిన్” మెలన్. కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గర్ జిన్ బూతల్ జోక దెర తిల. ³¹ “జా వెల్లి ‡ గొయ్యితె అమ్క తెద్రవు నాయ్” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

³² జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రుల్ కతె తిల, చి “అండ్రుల్ చి తెన్ అమ్ పెసిత్ రితి అమ్క సెలవ్ దె.” మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, జో సెలవ్ దిలన్. ³³ తెదొడి జో మాన్సుచి తెంతొ బూతల్ బార్ జా ముల దా, అండ్రుల్ తెన్ పెసిల, చి జా అండ్రుల్ మంద మొత్తుమ్ ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త గెచ్చ, గడ్డె సేడ డుజ మొర గెల.

³⁴ జా అండ్రుల్ మంద రకితన జర్గు జలిసి దెక కెర, బమ్మ జా నిగ గెచ్చ, ఒండి పట్టుమ్ తెచి సుట్టునంతచ గెవ్వొ ఎత్కితె సూనయ్ల.

³⁵ తెదొడి జర్గు జలిన్ చి రుజ్జు సొంత దెకుక మెన పైజల్ ఎత్కి బార్ జల, చి యేసుతె జా కెర కిచ్చొ దెకిల మెలె, బూతల్ ముల దిలో మాన్సు యేసుచి చట్టె వెస అస్సె. పాలల్ గలన తా అప్పె వెర్రి నెంతె మాములుమ్ చెంగిల్ బుద్ది తెన్ అస్సె, మెన దెక కెర, బియఁ గెల.

³⁶ అన్నె, జర్గు జలి పొది దెక తిల మాన్సుల్, జలె, బూతల్ దెర తిలో మాన్సుక యేసు కీసి చెంగిల్ కెర్లో గే జేవ్ పడ్డొ అయ్లనక సంగిల.

³⁷ తెదొడి జేవ్ గెరాసినుల్ చి ప్రాంతుమ్ ఎత్కిచ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ “అమ్ చి దేసిమ్ తుయి ముల దా ఉట్ట గో” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల. కిచ్చొక మెలె, జోవయింక ఒగ్గర్ బయిమ్ దెర

† **8:30** 8:30 నెంజలె, ‘జమాన్లుచ ఎత్లయ్ జిన్’. ‡ **8:31** 8:31 డీసయ్ లిసి 9:1, 20:3 దెక. ఆగి గొయి తెన్ బెదితి మాటు నెంజలి గొయి, జా.

తిలి. జాకయ్ యేసు దోనితె వెగ ఉట్ట గెలన్. 38 బూతల్ ముల దిలో మాన్సు, జో నే గెతె “ఆవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ్ దె” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. గని యేసు జోక, 39 “తుచి గెరి గో చి, దేముడు తుక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లసి ఒత్త సంగు” మెన యేసు తెద్రవ దిలన్ చి, జో ఉట్ట గెచ్చు, యేసు జోక ఎదివాట్ దయ కెర్లన్చి రిసా జా ఒండి పట్టుమ్తె సూనయ్లన్.

యాయారు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజీలిసి

40 యేసు గాడు అన్నె జిన గట్టుతె పావితకయ్, జో అన్నె జెతిన్క రక తిల చి రిసా ప్రెజల్ ఒగ్గర్జిన్ జోక దస్సుల్ జల. 41 జలె, యాయారు మెలో ఎక్కిలో ఒత్త అయ్లో. జో యూదుల్చి నబగేర్చో అదికారి జయెదె. జో యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ్లన్, అన్నె “అమ్చి గెరి జె” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్. 42 కిచ్చొక మెలె, జాక బార వెర్సుల్ వయసుచి ఎక్కి దువిసి, మొరెదె గే జయెదె గే, దస్సి జా తిలి.

జలె, యేసు జో అదికారి తెన్ గెల, చి వట్టె ఒగ్గర్జిన్ ప్రెజల్ జోచి సుట్టునంత తా వెలపులి జతె తిల. 43 జలె, బార వెర్సుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తిలి తేర్బోద ఎక్కి ఒత్త తిలి. కో కి జాచి బాద గెచ్చుక నెత్త గెచ్చు తిల. 44 జా, జలె, యేసుచి పడ్డొ జా పాసి జా, జోచి పాలుమ్చి కొంగు చడిలి చి, బేగి జా లోయి గెతిసి బందు జా గెలి. 45 దస్సి జతికయ్, “కో అంక చడిలన్?” మెన యేసు పుసిలన్ చి, పేతురు యేసుక “గురుబాబు, జనాబ్ ఎత్తి తుచి సుట్టునంత బెర వెలపులి జతెతిచి లయడ్ జతతి, గెద” మెలన్, 46 “గని అంక చడుక మెన, కో గే అంక చడిలన్. అంచి తెంతో ఆత్మసెక్తిబార్ జా గెచ్చు అస్సె.” మెన యేసు సంగిలన్.

47 జలె, జా కెర్లసి గుట్టు తయె నాయ్, మెన జా తేర్బోద చిన కెర, అద్దుర్ జా యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ్లన్, అన్నె “ ‘అంచి బాద గెన్ను’ మెన తుక చడిలయ్ చి, చడిల్ బేగి చెంగిల్ జలయ్” మెన ఎత్తిజిన్ ప్రెజల్చి మొక్కె ఒప్పన్లన్. 48 ఒప్పన్తికయ్, యేసు జాక,

“పుత్ర, అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా, తుయి కీచెంగిల్ జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గో” మెలన్.

49 జా తేర్బోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువిన్చి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గేర్చ సగుమ్జిన్ జా కెర, జో అదికారిక “తుచి నాడి మొర గెచ్చ అస్సె. ఈంజో గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ్. జోక జా బాద పోని” మెన సంగిల. 50 యేసు ఈంజ కోడు సూన, “జేవ్ సంగిలినక కాతర్ నే కెరై, తుయి బి నాయ్. నంపజా దయిరిమ్ తెన్ తా చి, తుచి నాడి చెంగిల్ జయెదె.” మెలన్.

51 జలె, యాయీరుచి గెరి పావెలె, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక, చి నాడిచి అయ్యున్అబ్బొస్క పిట్టవ, అన్నె కోయి జో తెన్ జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చుక యేసు ఒప్పె నాయ్. 52 నాడి మొర గెలి రిసా ఎత్తిజిన్ ఏడుకుడు జతె తిల, గని “తుమ్ ఏడ నాయ్. ఈంజ మొర గెచ్చె నాయ్. జా నిజ అస్సె.” మెన సంగిలన్. 53 జాకయ్ జా నాడి ‘నిజుమి మొర గెచ్చ అస్సె’ మెన జాన కెర, జోక జేవ్ ఆన గెల. 54 గని జో, జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చ కెర, జాచి ఆతు దెర, “నాడి, ఉట్టు!” మెలన్. 55 జాచి జీవ్, జాచి పెట్టి అన్నె అయ్లిచి, బేగి ఉట్టి. తెదొడి “ఇన్నెక తుమ్ కిచ్చొ జలెకు కవడ” మెన యేసు సంగిలన్.

56 జా నాడిచ అయ్యునిసి బలే ఆచారిమ్ జల, గని “జర్గు జలిసి కక్క సంగ నాయ్” మెన యేసు ఆడ్ర దిలన్.

9

బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయ్లిసి
(మత్త 10:5-15; మార్కు 6:7-13)

1 పడ్డె, యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క ఎక్కితె బుకారా కెర, ఎత్తి రగల్ బూతల్క జేవ్ ఉదడ్డి రిసా, జబ్బుల్ జేవ్ గెచ్చయ్తి రిసా జోవయింక సెక్తి అన్నె అదికారుమ్ దిలన్. 2 అన్నె, “దేముడుచి

§ 8:48 8:48 నెంజలె ‘రచ్చింఱుప జా అస్సిసి’.

* రాజిమ్ పాచ జా అయ్లీస్ చి రిసా తుమ్ బోదన కెర చి, మాన్సుల్ చ జబ్బుల్ గెచ్చవ” మెన తెద్రయ్ లన్. ³ తెద్రయ్ తె పొది ఇసి మెలన్: “ప్రయానుమ్ చి రిసా కిచ్చొ దెరన గెచ్చ నాయ్. టెక్నొ డండో జలెకు, సంచె జలెకు, అన్నిమ్ జలెకు, డబ్బుల్ జలెకు, దొన్ని సొక్కల్ జలెకు దెరన గెచ్చ నాయ్. ⁴ పడ్డొ కేన్ గెర్ చ తుమ్ క టాన్ దెవుల గే, తుమ్ జా గావ్ జవున్ ముల్తె ఎదక, జయ్యి గెరి బస జా తా. ⁵ అన్నె, కేన్ పట్టుమ్ తె జవున్ తుమ్ క † మురియాద కెర్తి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్ తెంతో బార్ జతె పొది ‘జేవ్ దస్సి జలి రిసా దేముడుచ ‡ నెంజితి’ మెన గుర్తుక తుమ్ చ చట్టొ చి దూడి పండ్లన గెల” మెన యేసు సంగిలన్. ⁶ తెదొడి జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్ బార్ జా గావ్వొ ఎత్తి తె బుల బుల, చి రిసా బోదన కెర్తె తా, మాన్సుల్ చ జబ్బుల్ గెచ్చయ్ తె తిల.

హేరోదు అదికారి చి ప్రెజల్ సగుమ్ జిన్ యేసు చి రిసా ఉచర్లిసి (మత్త 14:1-12; మార్కు 6:14-29)

⁷ జా పొది, గలిలయ ప్రాంతుమ్ తె ఏలుప కెర్తొ అదికారి హేరోదు, యేసు జర్గు కెర్ల కమొ ఎత్తి చి రిసా నూన్లి రిసా, కిచ్చొ ఉచరుక నేన కెర బాద సేడ్లొ. కిచ్చొక మెలె, యేసుక “యోహాను మొర తా అన్నె జివ్ జా అస్సె” మెన సగుమ్ జిన్ సంగి తె తిల, ⁸ గని అన్నె సగుమ్ జిన్ “పూర్గుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో కీవలీయా అన్నె జా అస్సె” మెల, చి అన్నె సగుమ్ జిన్ “పూర్గుమ్ దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్కో మొర, అన్నె జివ్ జా అన్నె జా అస్సె” మెన ఉచర్తె తిల. ⁹ జా

* **9:2** 9:2 మత్తయి 10:7. యేసు అయ్లీస్ తెన్ జా రాజిమ్ పాచ జా అస్సె మెనుక జయెదె. ఈంజ మదెనె డీసె నాయ్, గని జోవయింక నంపజల మాన్సుల్ చి పెట్టి జో ఏలుప కెర్తయ్, చి అస్సె కి ఈంజ లోకుమ్ తె జోవయిం చి అత్తనెక్తి కామ కెర్తయ్. ఉగుమ్ మార్కుప జలె, జోవయిం చి రాజిమ్ పూర్తి డీసెదె. † **9:5** 9:5 నెంజితి ‘బెదవంతి నాయ్’. ‡ **9:5** 9:5 నెంజితి, ‘జోవయిం చి కోపుమ్ జోవయిం చి ఉప్పిరి అస్సె’ § **9:8** 9:8 ఏలీయా పూర్గుమ్ చొ మొరె నాయ్, గని ఎత్తి అదికారుమ్ తిల్ దేముడు జోవయింక దస్సి పరలోకుమ్ తె కడ నిలన్. రాసల్ దొన్ని చి పుస్తకుమ్ 2:11.

ఎత్కి నూన కెర, హీరోదు, “యోహానుక * బోడి గండల్ కెర గెలయ్, గని ఈంజేవ్ కమె కెర్టొసాచి రిసా ఆవ్ ఒగ్గర్ సూన్ తసి. ఈంజొ కొన్సొ జయెదె?” మెన, యేసు తెన్ దస్సుల్ జంక మెన వాటు చజితె తిలో.

యేసుచ బారజిన్ బారికుల్ అన్నె ఉట్ట అయ్ లిసి
(మత్త 14:13-21; మార్కు 6:30-44; యోహా 6:1-14)

10 యేసుచ బారజిన్ † బారికుల్, జలె, జేవ్ బులుక మెన జో తెద్రయ్ లిన్ తెంతో అన్నె ఉట్ట జా, జేవ్ జర్గు కెర్లిసి ఎత్కి జోక సంగిల చి, జో వేరతె జోవయింతెన్ గడియ తతి రితి, బేత్తుయిదా మెంతి గవ్వె జోవయింక కడ నిలన్.

పాచ్ వెయిల్ జిన్ మాన్సుల్ క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

11 జలె, జోవయింక ‘ఒత్త బేత్తుయిదాతె గెతయ్’ మెన యేసుచి రిసా ప్రెజల్ జనాబ్ నూన కెర, జోచి పట్టి గెల. జోతె పావెతికయ్, జో జోవయింక పాసి కెరన్లన్ చి, దేముడుచి ‡ రాజిమ్ చి రిసా జోవయింక బోదన కెర, జోవయింతె జొర్జొల్, బాదల్ తిలసక చెంగిల్ కెర్లన్.

12 జలె, పొద్దు గెచ్చుక దెర్లి చి, యేసుచ బారజిన్ కీసిస్సుల్ జోతె జా కెర, “ఈంజేవ్ జనాబ్ అన్నిమ్ దొర్కు కెరంతి రితి, నిద్ర తతి రిసా ఇన్నెక సుట్టునంతచ గవ్వెలె తెద్రవు బయిలు దేసిమి అస్సుమ్, గెద. ఇన్నె కిచ్చొయ్ దొర్కు జయె నాయ్” మెల, 13 గని జో జోవయింక, “తుమి జోవయింక కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ దాస” మెలన్. దస్సి మెంతికయ్, జేవ్ “అమ్చితె ఎక్కి పాచ్ పోడియె చి దొన్ని మొస్స అస్తి. నెంజిలె, అమ్ గెచ్చు ఈంజేవ్ ఎత్కి జిన్క అన్నిమ్ గెన ఆనుక గె?” మెల. 14 జా జనాబ్ తెచ మున్సుబోదల్ కెత్తిజిన్ జవుల మెలె, పాచ్ వెయిల్ జిన్. గని యేసు సిస్సుల్ క “యాబయ్ జిన్క ఏక్ దవుని, యాబయ్ జిన్క అన్నెక్ దవుని, దస్సి దవుని దవునివొ

* 9:9 9:9 మత్తయి 14:10, మార్కు 6:27, 28. † 9:10 9:10 లూకా 6:13-16 దెక. నగుమతె ‘బారజిన్ సిస్సుల్’ మెన అస్సె. జేవ్ ఈంజేవ్ ఎక్కి. తెలుగు-అపోస్తలులు ‡ 9:11 9:11 4:43 చి ఎట్టెచి కోడు, చి 9:2 దెక. § 9:12 9:12 నెంజిలె ‘బారికుల్’.

తెన్ జేవ్ ఎత్కిజిన్క వెసడ” మెన సంగిలన్. 15 జేవ్ దస్సి కెర పైజల్ ఎత్కిజిన్క వెసడ్ల. 16 తెదొడి యేసు జేవ్ పాచ్ పోడియొ చి దొన్ని మొస్స దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, ‘ఈంజ తూయి దిలది’ మెన దేముడు అబ్బొస్క జోబర సంగ కెర, జేవ్ పోడియొ మోడ కెర, “ఎత్కిజిన్క వంట దాస” మెన సిస్సుల్చి అత్తి సార్ప కెర దిలన్. 17 జేవ్ ఎత్కిజిన్ పేట్ బెర్దు కయ్ల చి, సేంసిల పోడియొ గండల్ మొస్స గండల్ బార గంపల్తె బెర్దు జల.

యేసుక ‘క్రీస్తు’ మెలో జెంక తిలో రచ్చించుప కెర్తొసా
(మత్త 16:13-19; మార్కు 8:27-29)

18 ఏక్ సుట్టు, యేసు ఎక్కిలోయి ప్రార్లన కెరె తిలన్, గని జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క ఒత్తయ్ తిల, చి “కొన్సొ మెన పైజల్ అంక సంగితతి?” మెన యేసు సిస్సుల్క పుసిలన్. 19 పునితికయ్, “బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను” మెన సగుమ్జిన్ తుక సంగితతి. అన్నె సగుమ్జిన్ తుక “దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో ఏలీయా జాఁ తయెదె” మెంతతి చి, అన్నె సగుమ్జిన్ “దేముడుచి కబుర్లు సంగిలో అన్నెక్లొ పూర్లమచొ జీవ్ జా అమ్చితె జా అస్సె.” మెంతతి మెల. 20 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు “తుమ్, జలె, కొన్సొ మెన అంక సంగితను?” మెన జోవయింక పుసిలన్ చి, “‘తెద్రయిందె’ మెన దేముడు సంగ తిలో క్రీస్తు మెలో రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి” మెన పేతురు జబాబ్ దిలన్. 21 గని “జా కొడు అన్నె కక్క కి సంగ నాయ్” మెన జోవయింక యేసు కచితుమ్ తెన్ ఆడ్ల దిలన్. 22 అన్నె జో, “అచ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఒగ్గర్ సైమల్ సేడుక అస్సె. †వెల్లెల సుదల్, వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన అంక ‘జివుస్ నాయ్’ మెనుక అస్సె చి, ఆచ్ మొరుక అస్సె. గని తిర్రత్క ఆచ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె” మెన యేసు సంగిలన్.

* 9:22 9:22 5:24చి ఎట్టొచి కొడు దెక. † 9:22 9:22 వెల్లెల మాన్సుల్, వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన మొత్తుము యూదుల్చి వెల్లి సబ వెసెతన జవుల. వెల్లెల మాన్సుల్తె పరిసయ్యుల్ చి నడ్డూకయ్యులు కి తవుల.

**దేముడుచి రాజిమ్
(మత్త 16:21-28; మార్కు 8:30-9:1)**

23 తెదొడి ఎత్కిజిన్క యేసు, “కో అంక నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, రోజుక జోచి సొంత సిలువ వయన అంచి పట్టి బులుక అస్సె. 24 కిచ్చొక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో కోర్ప జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చాదె. గని అంచి రిసా కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె. 25 మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్కి కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ పాడ్ కెరన్లెగిన, జేవ్క సిచ్చ జలెగిన, జోక కిచ్చొ లాబుమ్? కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్. 26 కో జలెకు అంచి రిసాచి అంచ కొడొచి రిసా లాజ్ జా సత్తిమ్ నే ఒప్పునుల గే, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా పరలోకుమ్ గెచ్చ అంచి అన్నె అబ్బొసి జలో దేముడుచి దూతల్చి పరలోకుమ్చి ఉజిడ్చి గవురుమ్ తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్తె జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్సుల్క ‘అంచ’ మెన ఒప్పున్తి రితి అంచి తెన్ బెదవనుక అంక లాజ్ తయెదె. 27 గని తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఇన్నె టీచ తిలన సగుమ్జిన్ నే మొర్తె అగ్గె దేముడుచి సిరాజిమ్ దెకుల” మెన యేసు సంగిలన్.

**తీగ్ల సిస్సుల్చి మొక్కె యేసు గడియ పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి
(మత్త 17:1-8; మార్కు 9:2-8)**

28 జలె, యేసు ఈంజేవ్ కొడొ సంగ పాసి పాసి అట్టు దీసల్ గెతికయ్, ప్రార్దన కెరుక మెన, పేతురుక యోహానుక చి యాకోబుక వట్టె కడ దెరన, యేసు డొంక్ తిలి మెట్టయ్ గెచ్చ వెగిల. 29 యేసు

‡ 9:23 9:23 ‘సిలువ’ మెన కిచ్చొక సంగితయ్ మెలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ కిసి మారుల మెలె, జోవయింక ‘సిలువ’ మెలిన్తె అత్తిలె చట్టెల మేకుల్ పెట టీచడ మొర్తి రితి ములుల. జోవయింక జా సిలువతె నే టీచడై అగ్గె, వట్టె గెతె తిలి పొది, జోవయింక సొంత సిలువ జోవయింక మార్చిన్తె యేసు గడియ సొంత వయుక తియార్ల; యోహాను 19:17. పట్టె సిమాను మెలొ ఎక్కిలొ వయితి రితి తియార్ల; మార్కు 15:21. సిలువ మెలె, డేడిక అన్నెక్ డేడి రిత్తె డండొ అడ్లమ్ కెర బుయ్యె రోవ టీచడుల. § 9:27 9:27 మత్తయి 16:28, చి మార్కు 9:21 దెక.

ప్రార్థన కెరై తతికయ్, జోచి * మొకొమ్ మార్పుప జలన్ చి, జోచ పాలల్ చొక్కెల జా దగదగాల్న మెర్పుప జల. 30 అన్నె, ఈందె, దొగుల మున్నుబోదల్ డీన యేసు తెన్ లట్టబ్బ. కొన్న మెలె, పూర్ణమ్చ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసే అన్నె ఏలీయా తిల. 31 జేవ్ పరలోకుమ్చి ఉజిడ్ తెన్ డీసీల చి, కిచ్చొచి రిసా లట్టబ్బై తిల మెలె, దేముడుచి కోడు తెన్ రెగిడ్లి రితి యేసు † మొరుక తిలిన్చి రిసా, జో మొర్తిసి ‡ ఉట్ట గెతిసి యెరూసలేమ్తె జర్లు జంక తిలిన్చి రిసా. 32 పేతురు చి జోవయింతెన్ తిల దొగుల గూన్క నిజ తిల గని, అన్నె చెడ్డొయి జలె. యేసు పరలోకుమ్చి ఉజిడి జలిసి చి, జో తెన్ జేవ్ దొగుల పూర్ణమ్చ టీచిలిసి దెకిల.

33 జలె, జేవ్ పూర్ణమ్చ యేసుక ములుక దెర్లి పొది పేతురు యేసుక “గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తతిసి చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసేక ఏక్, ఏలీయాక ఏక్ మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ బందుమ్దె” మెలన్, గని జో కిచ్చొ సంగితయ్ గే నేనె. 34 జలె, జో ఇసి సంగితె తతికయ్, మబ్బు ఏక్ ఉత్త్ర జా జోవయింక డంకిలన్ చి, డంకి జతికయ్, సిస్సుల్ బియః గెల. 35 మబ్బు తెంతో “ఈంజో అంచొ పుత్తు, అవ్ సీనిసాన్లసా. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన” మెన జా మబ్బు తెంతో అవాడ్ సంగిలిసి సూన్ల. 36 జలె, జా కోడు సంగ కేడయ్లి బేగి, యేసు ఎక్కిలోయి జేవ్ తీగ్ల సిస్సుల్ తెన్ తిలో. జలె, జర్లు జలిన్చి రిసా సిస్సుల్ తుక్ల తా, జేవ్ పొదులె కక్క కి జేవ్ దెకిలిన్చి రిసా ఎక్కి కోడు కి సంగితి నాయ్.

మార్పు సేడ్డె తిలో బూతుమ్ దెర్లి నాడుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి (మత్త 17:14-18; మార్కు 9:14-27)

* 9:29 9:29 మత్తయి 17:2. † 9:31 9:31 ఈంజ లోకుమ్చ మార్పుల్చ పాపల్ వయన గెచ్చయ్తి రిసా. ‡ 9:31 9:31 మొర్తె, అన్నె జివ్ జా, పరలోకుమ్తె కి ఉట్ట గెచ్చెదె. § 9:35 9:35 నెంజిలె, ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్ల తొలితోచ సగుమ్ పుస్తకల్తె ‘అవ్ ప్రేమ తిలోసా’ మెన రెర్ల అస్సె.

37 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ మెట్టయ్ తెంతో ఉత్త జెతికయ్. ఒగ్గర్జన్ జనాబ్ యేసుక దస్సుల్ జల. 38 ఈందె, జేవ్ జనాబ్తెచో మాన్సు కేక్ గలో. “గురుబాబు, అంక ఎక్కిలో పుత్తు. జోక దెకు, మెన తుక ఆవ్ బతిమాల్పు జతసి! 39 ఈందె, ఏక్ బూతుమ్ జోక దెరుక అలవాట్ అస్సె చి, కెయ దెర్లె, ఈంజో కేక్ గలన ఒరెదె చి, బూతుమ్ జోక పొర్లువ కెరెదె చి, చోడివాట్ ఈంజో పొగుర్లు బార్ కెరవంతయ్ చి, ఇన్నెక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెర పూర్తి అల్పు కెర కస్సనె ముల ఉట్ట గెతయ్. 40 అన్నె బూతుమ్క ఉదడ దాస మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్పు జా సంగితె తిలయ్, గని జేవ్ నెత్తిర్ల” మెన జో మాన్సు యేసుక సంగిలన్. 41 సంగితికయ్, యేసు కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నముకుమ్ నెంజిలి వెర్రి బుద్దిచి కాలుమ్చ, తుమ్. తుమ్చి తెన్ ఆవ్ కెత్తి దీసల్ తంక? కెత్తి దీసల్ తుమ్క ఆవ్ ఓర్పువ జంక? అల్లె, జో నాడుక అంచితె కడ ఆను!” మెన సంగిలన్.

42 జలె, జో నాడు పాసి జెతె తతికయ్, బూతుమ్ జోక పొర్లు కెరవ గిజ్జిగిజ్జల్ కెరయ్లన్. గని యేసు జో బూతుమ్క గోల కెర్లన్ చి, జో నాడుక చెంగిల్ కెర, అబ్బోన్చి అత్తి జోక అన్నె సొర్ప కెర్లన్, 43 “దేముడు అమ్చో కెద్ది సెక్తి అదికారుమ్చో!” మెన ఎత్కిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తిల చి, యేసు జర్గు కెర్లన్చి రిసా ఎత్కిజిన్ జోచి ఆచారిమ్ సంగితె తతికయ్, యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్క, 44 “ఆవ్ అప్పె సంగితిసి తుమ్ చెంగిల్ నూన. మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్కున్ అయ్లోసొక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె మాన్సుల్చి అత్తి సొర్ప కెర దెంక అస్సె” మెన సంగిలన్. 45 గని జా కోడుచి అర్దుమ్ జోవయింక జయె నాయ్. జేవ్ జా అర్దుమ్ నే కెరంతి రితి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు లుంకడ్లన్ చి, యేసుక పుసుక బియఁ తుక్లె తిల.

“అమ్చితె కో వెల్లో జయెదె?”
(మత్త 18:1-5; మార్కు 9:33-37)

46 జలె, “అమ్చితె కో వెల్లో ముక్కిమ్ జయెదె?” మెన సిస్సుల్ లట్టబన ఇదిల్ గగ్గోల్ జల. 47 గని జోవయించి పెట్టి ఉచర్లిసి యేసు చిన కెర, ఏక్ బాలబోదక దెర, జోచి పక్క టీవడ, 48 జోవయింక ఇసి మెలన్. “*ఈంజో బాలబోదక జవున్ అంచి నావ్ తెన్ కో జలెకు మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. అన్నె, కో జలెకు అంకయ్ మరియాద కెరుల గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద కెర్లి రితి జయెదె. తుమ్ ఎత్తిజిన్తె కో దాకు కెరనెదె గే, జ్యొయి వెల్లో జయెదె” మెన జోవయింక సంగిలన్.

**బూతల్క ఉదణ్ణో ఎక్కిలోచి రిసా సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జలిసి
(మార్కు 9:38-40)**

49 తెదొడి యోహాను మెలో సిస్సుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదణ్ణిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి తెన్ తుచి పట్టి గెతోసా నెంజెచి రిసా జోక ఆటంకుమ్ కెర్లమ్” మెన సంగిలన్. 50 గని యేసు జోవయింక, “జోక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, కో తుమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ కెరె నాయ్ గే, తుమ్చి పచ్చెన జతోసా జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

**సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఏక్ గవ్విచ మాన్సుల్ యేసుక టాన్ నే
దిలిసి**

51 ఒత్త తెంతో కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు మొర్తి పరలోకుమ్తె అన్నె గెతి సమయుమ్ పాసి జా అయ్లి పొది, ‘యెరూసలేమ్తె అప్పె ఉట్ట గెచ్చుక అస్సె’ మెన జాన కెర బార్ జలన్, అన్నె వట్టె గెతె తా, 52 ‘అంక టాన్ తెయార్ కెర్లు’ మెన, సగుమ్జిన్క యేసు పురై కబుర్ తెద్రయ్లన్. దస్సి మెన జేవ్ గెచ్చ, సమరయ సుదల్చి ఏక్ గవ్వి గెల. 53 గని జా గవ్విచ ప్రైజల్ యేసుక టాన్ దెంక నెసిల. కిచ్చొక

* 9:48 9:48 మార్కు 9:37 దెక.

మెలె,† యెరూసలేమ్‌తె గెచ్చుక జోచి ఉద్దెసుమ్. 54 ‘జా గవ్వొచ దస్సి బుద్ది తెన్ అస్తి’ మెన యేసుచ సిస్సుల్ యాకోబు చి యోహాను దెక కెర, కిచ్చొ మెల మెలె, “ప్రబువ, ఇన్నెక డయ గెలి రితి ఆగాసుమ్ తెంతో ఆగి ఆనవుమ గె?” మెన పుసిల. 55 గని యేసు పనుల జోవయింక †గోల కెర్లన్. 56 జోచ సిస్సుల్ తెన్ తోడ్ అయల తేర్బోదల్ తెన్ వట్టె గెచ్చు, అన్నెక్ గవ్వొ గెల.

యేసు తెన్ బుల్లన ఎక్కి మెన్సు తెన్ తంక మెన సంగిలిసి (మత్త 8:19-22)

57 యేసు సిస్సులీసి తెన్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ మాన్సు యేసుతె జా కెర, “తుయి కేనె గెలె కి, అవ్ కి తుచి తెన్ బెద జెయిందె” మెన యేసుక సంగిలన్ చి, 58 యేసు జోక, “నక్కల్క పార్లు, ఆగాసుమ్‌చ పిట్టల్క గూడలు, గని అవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్‌లోసాక బోడి వంపొ కెర్రి టాన్ నాయ్” మెన జబాబ్ దిలన్. 59 అన్నెక్లొక, “అంచి పట్టి జె” మెలన్, గని “ప్రబు, అవ్ తుచి తెన్ నే జెతె అగ్గె గెచ్చు కెర, అంచొ అబ్బొ మొర గెతె ఎదక జోక పోస కెర, జో మొర్లె జోక రోవ గెలుక మెన, అంక సెలవ్ దె” మెన సంగిలన్. 60 యేసు జోక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె కి, “మొర్లన జోవయించ సొంత మొర్లనక రోవ గెల్తు, గని తుయి కిచ్చొ కెరుక అస్సి మెలె, ‘దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అస్సి’ మెన, తుయి గెచ్చు, జా రాజిమ్‌చి రిసొచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరు” మెన ఆడ్ర దిలన్.

61 ఒత్త తెంతో అన్నెక్లొ “తుచి పట్టి జెయిందె, ప్రబు. గని తొలితో అవ్ గెరి గెచ్చు, గెర్చ మాన్సుల్క అవ్ సంగ జెతి రితి సెలవ్ దె”

† 9:53 9:53 యెరూసలేమ్‌తె యేసు గెలె కిచ్చొక జేవ్ సమరయ సుదల్ కోపుమ్ జతతి మెలె, “ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుక మెలె, ఎక్కి అమ్‌చి యెరూసలేమ్‌చి దేముడుచి గుడితె సత్తిమ్ బక్తి కెరుక జయెదె” మెన యూదుల్ సంగితతి, అన్నె సమరయ సుదల్క నిస్కారుమ్ ఉచర్తతి, చి రిసొ జా కోపుమ్‌క యెరూసలేమ్‌తె గెతనక మరియాద దెతి నాయ్. ‡ 9:55 9:55 ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ఇసి అస్సి: గోల కెర, తుమ్‌చి బుద్ది కేనె తెంతో చి గే నేన్సు. కిచ్చొక మెలె, అవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్‌లోసొ కిచ్చొక అయలయ్ మెలె, మాన్సుల్‌చ జీవితముక పాడ్ కెరుక నాయ్, గని జోవయింక రచ్చింపువ కెరుకయ్ అయలయ్ మెలన్.

మొన యేసుక సంగిలన్. 62 జోక యేసు, “కో జలెకు నాజెల్ దెర కేసుక మొదోల్ కెర పడ్డొ దెకితె తిలె, జో మాన్సు దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్క నెంజె” మొన జబాబ్ దిలన్.

10

డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్ దొగుల దొగులక యేసు తెద్రయ్లిసి

1 ఇన్నెచి పడ్డొ యేసు అన్నె * డబ్బుయ్జిన్ మాన్సుల్క నిసాన, జేవ్ దొగుల దొగుల బార్ జా, జో గెచ్చుక తిలి ఎత్కి పట్టుమ్, ఎత్కి టాన్తె జేవ్ పురె గెచ్చుక మొన జోవయింక తెద్రయ్లన్. 2 తెద్రయ్లి పొది జోవయింక, “గట్టిజ పంటో పిక †లాయితి కాలుమ్ జా అస్సె‡. పంటో బలేగ ఒగ్గర్ అస్సె, గని పికిల్ పంటో లాయ ఆన్తి రిసా దస్సి ఆన్త మాన్సుల్ తొక్కిజిన్ అస్తి. జాకయ్, ఈంజ పంటో లాయితసక బార్ కెర తెద్రవు” మొన ఈంజ పంటో పికడ్డొ ఎజొమానిక తుమ్ ప్రార్దన కెర. 3 అల్లె, బార్ జా గెచ్చు. ఈందె, నక్కల్చి నెడిమి మెండ పిల్లల్క తెద్రయ్లి రితి తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్తసి. 4 డబ్బుల్ సెంచె జవున్, జోడ్లు జవున్ దెరన గెచ్చు నాయ్, అన్నె వట్టె సమయుమ్ పాడ్ కెర్తి రితి కచి తెన్ లట్టబా నాయ్. 5 అన్నె, కేన్ గెరి తుమ్ గెతె గే బేగి, “ఈంజ గేరుచి ఉప్పిరి దేముడుచి సేంతుమ్ తవున్!” మొన తుమ్ సంగ. 6 జా గెరితె సేంతుమ్చొ మాన్సు తిలె, తుమ్ సంగిలి సేంతుమ్ జోవయించి ఉప్పిరి తయెదె. గని దసా మాన్సు నెంజిలె, తుమ్ ఆన్లి సేంతుమ్ ఒత్త నే తయెదె, పసుల తుమ్చితె అన్నె బుల జెయెదె. 7 జలె, కేన్ సేంతుమ్ గెర్చ తుమ్క టాన్ దిలె జయ్యి గెరి తా, వేరచితె ఉట్ట గెచ్చు నాయ్. అన్నె, తుమ్ ఒత్త తిలె పొది, జేవ్ దెతిసి కతె పితె తా జా గెరి తా, కిచ్చొక మెలె కామ్ కెర్తొసా జోచి జీతుమ్ నజనుక నాయిమ్. గేర్ గేర్ బుల నాయ్.

* 10:1 10:1 సగుమ్తె ‘డబ్బుయ్జిన్’ మొన రెగ్గ అస్సె. † 10:2 10:2 యోహాను 4:35-38 దెక. ‡ 10:2 10:2 మాన్సుల్ సుబుమ్ కబుర్ సూన అంక సంపజా దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కాలుమ్ జా అస్సె.

8 తుమ్ కేన్ పట్టుమ్ గెలె కి, జేవ్ తుమ్క మరియాద కెర, జేవ్ తుమ్క కిచ్చొ దిలెకి జా కా. 9 అన్నె, జా పట్టుమ్చ జొర్జొల్ జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర చి, “దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్క పాసి జా అస్సె.” మెన జోవయింక బోదన కెర. 10 గని కేన్ పట్టుమ్ తుమ్క కిచ్చొ మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, జా పట్టుమ్చ వీదులె తుమ్ గెచ్చు, ఇసి మెన సంగ. 11 “అమ్చ చట్టెలె లంబిలి తుమ్చి పట్టుమ్చి దూడి కి తుమ్చి బుద్దిచి ఉప్పిరి సాచి తతి రితి పంష్ట దా ఉట్ట గెతసుమ్. గని కిచ్చొ కోడు తుమ్ ఉచరన మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె మెన తుమ్ సాచి సంగ. 12 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసి అయ్లె, సాదోమ మెలి పూర్గుమ్ కుడ్డె కిసాసెనుమ్ జలి పట్టుమ్చి గత్తిచి కంట, తుమ్క మరియాద నే కెర్లి కేన్ పట్టుమ్చచి ఉప్పిర్ ఒగ్గర్ సిచ్చు జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

తిన్ని పట్టల్క యేసు గట్టిజ గోల కెర్తిసి
(మత్త 11:20-24)

13 “అయ్యో! కొరాజినా పట్టుమ్చ చి బేత్నయిదా పట్టుమ్చ, తుమ్చి సిచ్చు కెర్తి! తుమ్చి నెడిమి ఆవ్ కెర్ల కమె అమ్చ యూదుల్ నెంజిల తూరు చి సీదోను మెల పట్టులె ఆవ్ కెర్తయ్ జలె, జేవ్ పట్టల్చ మాన్సుల్, జేవ్ కెర్ల పాపల్క రిసా అగ్గయి దుకుమ్ జా ములిత, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసాచి దుకుమ్క బస్తల్ బందన, సార్ గాంసన వెన తా జేవ్ జోవయించి పాపుమ్క దుకుమ్ జలిన్చి రుజ్జుల్ దెకయ్త. 14 గని పూర్గుమ్ జేవ్ తూరు పట్టుమ్చ కి సీదోను పట్టుమ్చ కి ఒగ్గర్ పాపుమ్ కెర్తె తిలె కి, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్కిజిన్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసి తుమ్క జతి సిచ్చు జేవ్ పట్టల్ జతి సిచ్చుచి కంట ఒగ్గరి జయెదె. 15 పడ్డొ తూమ్, కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ

§ 10:12 10:12 సాదోమ పట్టుమ్ పూర్గుమ్ కిసి నాసెనుమ్ జలి మెలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి అగి నువ దిలన్. అదికాండుమ్ 13:12, చి 18:20-19:29.

మాన్యుల్, తుమ్ *పరలోకుమతె ఉక్కిల్ జస్తె గె? నాయ్, గెద, తుమ్ †వెల్లి ఆగి గొయ్తె ఉత్త గెతె” మెన యేసు సంగిలన్.

16 తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్క, “తుమ్చి కోడు కో సూనుల గే, అమ్చి కోడు సూన్లి రితి జయెదె. తుమ్కయ్ కో మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, అంకయ్ కి మరియాద నే కెర్లి రితి జయెదె. కో అంకయ్ మరియాద కెర్తి నాయ్ గే, అంక తెద్రయ్లో దేముడు అబ్బొక కి మరియాద నే కెర్లి రితి జతయ్” మెన సంగిలన్.

యేసు గవ్వెలె అగ్గె తెద్రయ్ల డబ్బయ్జిన్ ఉట్ట అయ్లసి

17 యేసు అగ్గె గవ్వెలె తెద్రయ్ల ‡డబ్బయ్జిన్ జోవయించి కామ్ కెర కేడవన, సర్దనంతోసుమ్ తెన్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట జా కెర, “ప్రబు, గెచ్చు మెన బూతల్క తుచి నావ్ తెన్ ఉదడ్లె, అమ్చి కోడు జేవ్ కి నూన ఉట్ట గెతతి” మెన జోవయించి సర్ద సంగిల. 18 యేసు జోవయింక, “సయ్తాన్ పరలోకుమ తెంతో, జోచి టాన్ తెంతో బిజిలి మొల్లిలి రితి. డీస సేడ గెలిసి ఆవ్ దెకిలయ్. 19 ఈందె, తుమ్క కెర్తి అదికారుమ్ దా అస్సి మెలె, తుమ్ అయివొక, పొట్టెల్క సుదిలె జవున్ తుమ్ కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ జసు నాయ్, సయ్తాన్చి సెక్తి తిలన ఎత్తిచి ఉప్పిరి తుమ్ ప్రమాదుమ్ నెంతె జిన్తె. తెద్ది సెక్తి అదికారుమ్ తుమ్క దా అస్సి. 20 గని ముక్కిమ్క తుమ్ కిచ్చొచి రిసా సర్దనంతోసుమ్ తంక మెలె, బూతల్ గట్త తుమ్క బియఁ ఉట్ట గెతిన్చి రిసా నాయ్, గని ‘ఇన్నె జెవుల’ మెన తుమ్చ నవ్వొ పరలోకుమతె రెగిడ్డిన్చి రిసాయి తుమ్ సర్దనంతోసుమ్ జా” మెన యేసు జోవయింక సంగిలన్.

**దేముడు అబ్బొన్చి రిసా సిస్సుల్క సంగిలిసి
(మత్త 11:25-27; 13:16-17)**

* **10:15** 10:15 నెంజిలె ‘ఉప్పిర్ గెచ్చు గవురుమ్ జస్తె గె? నాయ్, గెద, ఎట్టొ గెచ్చు నిస్కారుమ్-జస్తె’ మెలి అర్దుమ్ కి ఉచరుక జయెదె. కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్చ మాన్యుల్ ‘అమ్ యూదుల్ జమ్దెచి రిసా అమ్ చెంగిల్ జమ్దె. తూరు చి సీదోసుచ మాన్యుల్ యూదుల్ నెంజితిచి రిసా గార్ జవుల’ మెన ఉచరుల. † **10:15** 10:15 నెంజిలె ‘వెల్లి ఆగి గొయ్తె’. ‡ **10:17** 10:17 నెంజిలె ‘డబ్బయ్దొన్నిజన్’.

21 జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మసెక్తిక యేసు ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జా దేముడు అబ్బొన్క కిచ్చొ మెన ప్రార్దన కెర్లన్ మెలె, “పరలోకుమ్క కి బూలోకుమ్క కి అదికారుమ్ తిలొ ఓ బ, ‘జానుమ్’ మెన జోవయింక జెవ్వి గవురుమ్ ఉచరంతనక చి ఒగ్గర్ సదు కెర్లసక ఈంజ జర్గు జతిసి ఎత్కిచి అర్దుమ్ లుంకడ, బాలబోదల్ జల రిత గవురుమ్ నెంజిలసక అర్దుమ్ దెకవ అస్సిసి మెన తుక జోబర, మెన అంచి సర్ద ఆవ్ సంగితసి. తుచి దయతె ఇసి కెర్లది, గెద” మెన ప్రార్దన కెర్లన్.

22 “అంచొ అబ్బొ ఎత్కి అంచి అత్తి సొర్పు కెర దా అస్సె. అన్నె, ఆవ్ పుత్తుసి కొన్సొ జయిందె గే అబ్బొ ఎక్కిలోయి జానె, చి అబ్బొ కొన్సొ జయెదె గే, ఎక్కి ఆవ్ పుత్తుసి జాని, చి అన్నె కక్క జోవయింక దెకయిందె గే, జెవ్వి జాన్తి” మెన సంగిలన్.

23 తెదొడి యేసు జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ తిలి పక్క పసుల ఎక్కి జోవయింకయ్, “తుమ్ దెకితిసి దెకిత మాన్సుల్క చెంగిలి! 24 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, పూర్గుమ్చక చి కంట తుమ్క ఒగ్గర్ చెంగిలి. కిచ్చొక మెలె, పూర్గుమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలన ఒగ్గర్జిన్, రానల్ ఒగ్గర్జిన్ తుమ్ దెకితిసి దెకుక జేవ్ కోర్ప జలెకి, దెకుక నెతిర్ల. తూమ్ నూన్తిసి నూనుక జేవ్ కోర్ప జలెకి, నూనుక నెతిర్ల. జా అవ్కాసుమ్ జోవయింక దొర్కు జయె నాయ్” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

ప్రేమబుద్ధి తిలొ నమరయ సుదొచి రిసొ సంగిలి టాలి

25 ఏక్ సుట్టు యూదుల్చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డెసొ ఎక్కిలో టీచ కెర, యేసుక పరిచ్చ కెరుక ఉచర ఇసి పుసిలన్. “గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ బెద కెయెక తెయెక జితి వాట్ అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసిలన్. 26 జో దస్సి పుసితికయ్, యేసు జోక, “మోసే పూర్గుమ్చొచి

అత్తి దేముడు రెగ్డయల కి అగ్గుల్తె కిచ్చొ మెన రెగ్డ అస్సె? ఒత్త కిచ్చొ సంగితయ్?” మెన పుసిలన్. ²⁷ జో యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె,

*“తుమ్చొ ప్రబు జలొ దేముడుక తుచి ఎత్కి పెట్టి తెన్, తుచి ఎత్కి మెన్ను తెన్, తుచి ఎత్కి సెక్తి ఎత్కి తెన్, తుచి ఎత్కి బుద్ది తెన్ నిదానుమ్ ఎక్కి ప్రేమ కెరై తంక. అన్నె, తుమ్క తుమి కెద్ది ప్రేమ కెరంతసు గే, తుచి పక్కయ్చక కి తెద్ది ప్రేమ కెరై తంక”

నేన దేముడు మోసేచి అత్తి దిలి అగ్గుల్చి కోడు సంగిలన్. ²⁸ జో దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, యేసు జోక “తుయి సరిగా జబాబ్ దిలది. తుయి సంగిల్ రితి కెరై తిలె, పరలోకుమ్తె తుయి బెద కెయ్చక తెయ్చక జతి వాట తుక దొర్కు జయెదె” మెలన్.

²⁹ జో మాన్సు, జలె, జో అన్నె సగుమ్జిన్క చెంగిల్ నే దెకితిన్క, ‘తప్పు నెంజె’ మెన రుజ్జు దెకుక ఉచర, “జలె, అన్నె మాన్సుల్క మెలె, కక్క?” మెన పుసిలన్. ³⁰ పుసితికయ్, యేసు ఏక్ టాలి సంగ జబాబ్ దిలన్. ఇసి మెన; “అమ్చొ యూదుడు ఎక్కిలో యెరూసలేమ్ తెంతొ యెరికో పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెతె తిలన్, చి చోర్లుచి అత్తి దెర్ను సేడ్లన్క, జేవ్ జోచ పాలల్ కడ కెర జోక పెట గెల కెర, జోక ఇదిలిదిల్ జివ్ తతె, జో మొర్తి రితి ముల దా ఉట్ట గెల.

³¹ “జలె, కిసి గే పూజరి ఎక్కిలో జయి వాట్ అయ్లన్, అన్నె, జో మాన్సుక దెక పాసి నే గెతె వాట్చి ఒత్తల్తో పక్క ఉట్ట గెలన్. ³² దస్సి, దేముడుచి గుడితెచి సేవ కెరొ †లేవీయుడు ఎక్కిలో కి జా టాన్తె అయ్లె, జో కి దెక కెర, వాట్చి ఒత్తల్తోచి పక్క ఉట్ట గెలన్.

§ 10:26 10:26 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసేచి అత్తి దేముడు రెగ్డయలి అగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్కి బైబిల్తె అగేచి పాచ్ వుస్తకుమ్తె రెగ్డయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకవుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమానుమ్తె మోసే పూర్ణుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ అగ్గుల్ మెన రెగ్డవ అస్సె. * 10:27 10:27 ద్విత్తియోపదేశ కాండుము 6:5 చి లేవీయకాండుమ్ 19:18. † 10:32 10:32 మెలె, లేవీ పూర్ణుమ్చొచి సకుమ్చొ.

33 “గని †నమరయ సుదో ఎక్కిలో జా వట్టె ప్రయానుమ్ గెతె తా, జో మాన్సు సేడ తిలిన్తె అయ్లన్, అన్నె జోక దెక కెర, యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితో ఈంజో నమరయ సుదో, జో సేడ తిలో యూదుడుచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా, 34 పాసి గెచ్చు దెబ్బల్ లయ్లిన్తె తేలు చి ద్రాచ రస్సుమ్ ‘ఓస్తు’ మెన సువ దా, కట్టు బందిలన్ చి, ఇన్నెచి సొంత గాడ్డెచి ఉప్పిరి వెగడ దా, ఏక్ అద్దె గెరితె న కెర, జోవయింక దొర్కు జలి సావైచన కెర్లన్. 35 అన్నెక్ దీసి, దొరత చి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్ జేబితె తెంతో వెంట కెర, జా అద్దె గెరిచో సావుకరిక దా, ఈంజో మాన్సుక చెంగిల్ దెకితె తా, ఇన్నెచి రిసా అన్నె కిచ్చో కర్చు సేడ్తె గే, ఆవ్ అన్నె అయ్లి పొది తుక దెందె మెన ఈంజో నమరయ సుదో ఒప్పున్లన్.

36 “జలె, చోర్లుతె దెర్చు సేడ్తె జో అన్నెక్లొక ఈంజేవ్ తీగ్లతె కేన్ మాన్సు ప్రేమ కెర్లొసా జలో? కిచ్చో ఉచర్లసి? సంగు” మెన జోక యేసు పరిచ్చు కెర్లన్. 37 “జోక కన్కారుమ్ దెకిలోసా” మెన జబాబ్ దిలన్చి, రిసా యేసు జోవయింక, “తుయి గో, చి అన్నె మాన్సుల్క దస్సి ప్రేమ కన్కారుమ్ దెకితె తా” మెన సంగిలన్.

మార్త మరియచి గెరి యేసు గోత్ గెలిసి

38 జలె, యేసు అన్నె సిస్సుల్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఏక్ గవ్వి పావ అయ్లక, మార్త మెలి తేర్బోద జోవయింక మరియాద కెరుక మెన గెరి బుకార్లన్. 39 జాక మరియ మెలి బేన్సి తిలి. జా, జలె, ప్రబుచి చట్టె వెన జో సంగితె తిలి బోదన సూన్తె తిలి. 40 మార్త, సీగెర్చి కామ్ కెరుక మెన బమ్మ జతె తిలి, అన్నె, యేసుతె గెచ్చు కెర, “ప్రబు, ఆవ్ ఎక్కిలి ఈంజ కామ్ కెర్తి రితి అంచి బేని బద్దుకుమ్ జా ములితయ్ మెన దెకిన్ నాయ్ గె? జా అంక తోడు కెర్చు. సంగు” మెలన్. 41 గని ప్రబు జేవ్క కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “మార్త, మార్త, తుయి ఒగ్గర్ కమె తియన బమ్మ జా పంబ్ర జతసి. 42 ఎత్తి కమెతె

† 10:33 10:33 నమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకితె. § 10:40 10:40 నెంజలె, ‘అన్నిమ్ తెయార్ కెరుక మెన’.

ఎక్కి ముక్కిమ్చి నుబుమ్ కబుర్ నూన్తి జయ్యి వాట మరియ నజన అస్సె, జా జాచి తెంతో కడుక జెయె నాయ్.” మెన జాక సంగిలన్.

11

ప్రార్థన కెర్తినచి రిసా యేసు బోదన కెర్తసి
(మత్త 6:9-15)

1 ఏక్ దీసి కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, యేసు ఏక్ టాన్తె ప్రార్థన కెర్తె తిలన్, అన్నె, ప్రార్థన కెర కేడయ్లె, జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో జోక “ప్రబు, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను జోచ సిస్సుల్తె ప్రార్థన కెరుక సికడ్లి రితి, అమ్క కి ప్రార్థన కెరుక తుయి సికడ.” మెన సంగిలన్.

2 దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. “తుమ్ ప్రార్థన కెర్తె పొది ఇసి మెన;

*ఓ బ, తుచి నావ్ గవురుమ్ జవున్.

తుచి రాజిమ్ అమ్చితె జెవున్.

3 సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అమ్క రోజుక దొర్కు కెర దె.

4 పడ్డో, అమ్క పాపుమ్ కెర్త మాన్సుల్క ఆమ్ †చెమించుప కెర్తసుమ్, చి ఆమ్ కెర్త పాపల్ తుయి అమ్క చెమించుప కెరు.

అమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రితి,

సయ్తాన్ పాపుమ్ కెరయ్తిన్ తెంతో

దయ కెర అమ్క పిట్టవు,

మెన తూమ్ ప్రార్థన కెర” మెన యేసు సిస్సుల్క సికడ్లన్.

లాజ్ నెంతె పుసితో మింతు
(మత్త 7:7-11)

5 తెదొడి జోవయింక అన్నె, “తుమ్తె కో జలెకు ఎక్కిలో మితుసి జలె, అందరె సొక్కుక మింతున్చి గెరి గెచ్చు, ఓ నేస్తము, అంక తిన్ని పోడియె బదుల్ దె. 6 అంచో అన్నెక్లో మిత దూరి ప్రయానుమ్ జా అస్సె చి, జోక అన్నిమ్ దెతిసి అమ్తె కిచ్చో కి నాయ్”. 7 పోడియె

* 11:2 11:2 నెంజెలి ‘ఓ వరలోకుమ్ తిలో అమ్చో దేముడు అబ్బో’. † 11:4 11:4 మెలె, జేవ్ అమ్క పాపుమ్ నే కెర్తి రితి అమ్ దెకితసుమ్.

సంగుక గెలి గేర్చొ ఎజొమాని, జలె, గేర్ తెడి తెంతొ “అంక ఇసి అల్లర్ కెరుక పొని. కెప్పి డంక అస్సి చి, ఆవ్ అంచ బోదల్ నిజ అస్సుమ్. అప్పె ఉట్ట దెంక నెతిరి” మెనెదె, ⁸ జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జోజోక మింతున్ జయెదె చి రిసా నాయ్; మింతున్ జలెకి నెసె, గెద; గని జో లాజ్ నెంతె పుసితె తత్తయ్చి రిసా, జో ఉట్ట కెర జోక దొర్కు జలిసి ఎత్కి దెయెదె.

⁹ జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, దొర్కు జలిసి ఎత్కి, దేముడుతె తుమ్ సంగితె తా, తుమ్క దెయెదె. ఎక్కి మెన్సు తెన్ చజిలె దొర్కు జయెదె. కెప్పితె ఉంక్రయ్తె తిలె, తుమ్క కెప్పి ఉగ్గ దెయెదె. ¹⁰ కో నజిలె, జోక దొర్కు జయెదె, చజిలోసాక, దొర్కు జయెదె. కెప్పితె కో ఉంక్రయ్లె, జోచి రిసా ఉగ్గ దెయెదె.

¹¹ తుమ్తె సగుమ్జిన్క బోదల్, తుమ్తె కేన్ జవున్ మాన్సుచొ పుత్తుసి ‡“మొస్సా రోన్ దె” మెలె, అబ్బొసి అయి దెయెదె గె? నాయ్, గెద. ¹² నెంజిలె “అండొ దె” మెలె, పొట్టె దెయెదె గె? నాయ్, గెద. ¹³ జలె, తుమ్ మాన్సుల్ పాపుమ్ సుదల్ తిలె కి తుమ్చ బోదల్క చెంగిల్చి దెంక జాన్సు జలె, పరలోకుమ్ తిలొ దేముడు అబ్బొతె కో జోచి సుద్ది తిలి ఆత్మక నజిలె దెయె నాయ్ గె? కచితుమ్ దెయెదె.

¹⁴ ఏక్ సుట్టు యేసు గుల్లో కెర్తొ ఏక్ బూతుమ్క ఉదడ్తె తిలొ. జో బూతుమ్ జో మాన్సుక ముల దిలె, జో మాన్సు లట్టబుక మొదొల్ కెర్తొ, చి దెకిలె పైజల్ ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలె. ¹⁵ గని జోపయింతె సగుమ్జిన్ కీపండితుల్ నూన కెర కిచ్చొ మెలె మెలె, “బూతల్క రానొ జలొ * బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ ఈంజొ బూతల్క ఉదడ్తయ్” మెన సంగిల. ¹⁶ అన్నె సగుమ్జిన్, జోక పరిచ్చు కెరుమ మెన ఉచర, “తుచి సెక్తి పరలోకుమ్చి అదికారుమ్చి తిలె, జా రుజ్జు దెకయ్తి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ అమ్చి మొక్కె కెరు” మెన సంగిల. ¹⁷ గని

‡ **11:11** 11:11 నెంజిలె ఈంజ తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె అన్నె కిచ్చొ బెద తిలి మెలె, “పోడియె దె” మెలె, అబ్బొసి పత్తురు దెయెదె గె? నెంజిలె “మొస్సా రోన్...”...

§ **11:15** 11:15 మత్తయి 12:24, మార్కు 3:22. * **11:15** 11:15 మెలె, నయ్తాన్.

యేసు జోవయించి మెన్నుతె తిలిసి జానె చి, జోవయింక, “కేన్ జవున్ రాజిమ్తెచ మాన్సుల్ జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ జా వర్న వర్న జా యుద్దుమ్ కెరన్లె, జా రాజిమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, అన్నె, †కేన్ గేరు జవున్ మాన్సుల్ వర్న వర్న జా జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ కెరన్లె, జా గేరు జవున్ సీడెదె. 18 దస్సి, సయ్తాన్ సయ్తాన్చి ఉప్పిరి జొయ్యి యుద్దుమ్ కెర్లె, జోచి రాజిమ్ కిసి టీవెదె, టీవుక నెత్తె మెలె, అంక బయెల్జెబూల్ జోవయింక సాయిమ్ తతికయ్ బూతల్క ఉదడ్డయ్” మెన తుమ్ సంగితసు. 19 జలె, ఏక్ కోడు తుమ్ ఉచర. ఆవ్ ఏక్ వేల బయెల్జెబూల్చి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డెగిన, తుమ్చయ్ సిస్సుల్ కచి నావ్ తెన్ ఉదడ్డతి? బూతల్క ఉదడ్డ తుమ్చయ్ సిస్సుల్ అంచి రిసా తుమ్క తీర్పు సంగుతు! 20 గని దేముడుచి ఆతుక మెలి కోడు జోచి సెక్తికయ్ ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డ గెల్తసి జలె, కచితుమ్ దేముడుచి రాజిమ్ తుమ్తె అప్పె పాచ జా అస్సె.

21 కేన్ జవున్ ‡బలుమ్ సుదొ, జోచ అయ్దల్ ఎత్కి దెరన జోచి సొంత గేరు రకితె తిలె, కో నే దెర గెతి రితి జోచ ఆస్తుల్ చెంగిల్ తవుల. 22 గని జోచి కంట ఒగ్గర్ †సెక్తి తిలోసా అయ్లె, జోక పెట జీన్లె, జో మాన్సు సుంప కెర్లె అయ్దల్ ఈంజొ అన్నె సెక్తి తిలోసా వెంట గెల కెర, జోచ ఆస్తుల్ దెర గెచ్చ జోచ మితర్సుల్ తెన్ వాటల్ కెరన వంటనుల.

23 “జలె, కో అంచి పచ్చెన జయె నాయ్ గే, అంక విరోదుమ్ జా అస్సె, చి అంచి రాజిమ్తె జేవ్ బెదితి రితి కో అంచి తెన్ మాన్సుల్క అంచితె ఆనె నాయ్ గే, అంచి మందక చెదుర్పు కెర్తయ్.” మెన యేసు సంగిలన్.

బూతుమ్ ముల దిలి గెరి అన్నె ఒగ్గర్ బూతల్ ఉట్ట జా బన జతిన్చి టాలి
(మత్త 12:43-45)

† 11:17 11:17 మత్తయి 12:25, మార్కు 3:25. ‡ 11:21 11:21 సయ్తానుక టాలి జయెదె. § 11:22 11:22 యేసుక్రీస్తుక టాలి జయెదె.

24 తెదోడి యేసు అన్నెక్ కోడు సంగిలో, “ఏక్ మాన్సుక బూతుమ్ దెర తిలెగిన, జో బూతుమ్ జో మాన్సుచి తెంతో ముల దా తత్తిచి రిసా టాన్ చజన బయిలె గెచ్చు బుల్తె తయెదె, గని టాన్ నే దోర్కు జలి రిసా, ఉచరన, ఆవ్ ముల దిలో గెరి అన్నె గెచ్చిందె మెన ²⁵ జో గెరి అయ్లె, జో గెర్చొ మాన్సు వడ్డవ కెర సుబ్రుమ్ కెర అస్సె మెన దెక కెర ²⁶ గెచ్చు, అన్నె జాచి కంట గర్చు సత్తు బూతల్క పట్టి కడ ఆనెదె చి, జేవ్ ఎత్తి జో మాన్సుతె పెన కెర, ఒత్తయ్ బన జవుల. జాచి రిసా, పట్టొ జో మాన్సుక అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ అల్లర్ జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ గే యేసు సంగిలిసి

27 యేసు ఈంజ కోడు సంగితికయ్, కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, ఒత్త బెర తిల జనాబ్తె ఏక్ తేర్బోద “తుక పాయిలి దూదు పియడ్లి అయాద్క ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెన కేక్ గలిలి. ²⁸ జలె, యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నాయ్, గెద. కక్క ఒగ్గర్ చెంగిల్ మెలె, దేముడుచి కోడు నూన, జయ్యి కోడ్ రితి ఇండితనకయ్” మెలన్.

**జేవ్ యూదుల్చి అన్మానుమ్ బుద్దిచి రిసా సంగిలిసి
(మత్త 12:38-42; మార్కు 8:12)**

29 అన్నె ఒగ్గర్జిన్ ప్రెజల్ బెర జెతె తతికయ్, యేసు ఇసి మెన బోదన కెరుక దెర్లన్. “ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ పాపుమ్చ. అంచి అదికారుమ్క రుజ్జు దెకయ్త వెల్లెల కమొక కోర్ప జతను, గని అంచి అదికారుమ్ దెకయ్తి రిసా ఎక్కిక పిట్టవ, కేన్ వేర కామ్ కెర దెంక నెంజె. కేన్ మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో యోనా పూర్గుమ్చొక జర్గు జలిసి జా వెల్లి కామ్ టాలి జయెదె. ³⁰ *యోనా పూర్గుమ్చొ తిర్రతి వెల్లొ మొస్సొచి పెట్టి తా బార్ జలిసి నీనెవె పట్నుమ్చ మాన్సుల్క ఏక్ రుజ్జు జలి, గెద. దస్సి, మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక †జర్గు జతిసి దోర్కు జలి రుజ్జు జయెదె.

* **11:30** 11:30 యోనా 1-4 అద్యయల్. † **11:30** 11:30 మెలె, యేసు మొర తిర్రత్క అన్నె జివ్ జా ఉట్టితిసి. లూకా 23, 24 అద్యయల్.

31 “జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్క వెల్లి తీర్పు కెర్తి దీసిక, తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ అన్మానుమ్ జల యూదుల్ కి, యోనా బోదన కెర్ల నీనెవె పట్నుమ్చ వైజల్ కి, బెద టీవెతె. జేవ్ తుమ్క ‘గర్బ’ మెన రుజ్జు దెకవుల. కిచ్చొక మెలె, జా దేసిమ్చ మాన్సుల్ యోనా కెర్లి బోదన సూన కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా దుకుమ్ జా, మెన్సు మార్చువ, నంపజా బుద్ది జల గని తూమ్ నాయ్. ఈందె, యోహానుచి కంట వెల్లో తుమ్చి నెడిమి †అస్సె. 32 వడ్డొ, వెల్లి తీర్పు కెర్తి జా దీసిక, సీసీబా మెలి దచ్చెన దేసిమ్చి పూర్గుమ్ తిలి రాని ఎక్లి, ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ టీవ, తుమ్క ‘గర్బ’ మెన రుజ్జు దెకయెదె. కిచ్చొక మెలె, పూర్గుమ్ జా రాని ‘సొలోమోను రానొ సంగితి బుద్ది సూనిందె’ మెన, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ దూరి తెంతో అయ్లి. గని, ఈందె, సొలోమోనుచి కంట వెల్లో తుమ్చి నెడిమి *అస్సె.

మాన్సుచి పేట్ తెడి చెంగిల్ ఉజిడి కావలె మెలిసి

33 “కేన్ జవున్ మాన్సు ఏక్ దీవు లంబడ తిలె, జా దీవుక ఆరి లంబడ్లి రితి గెర్చి మజ్గెర్తె కూన్లి గొయితె జవున్ తితి నాయ్, నాడిచి తెడి జవున్ డంకితి నాయ్, గని గెరి జెత ఎత్కిజిన్క జా ఉజిడి దెతి రిసా దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల.

34 “తుమ్చి ఆగ్రుక తుమ్చ అంకివొ దీవు జలె, తుమ్చ అంకివొ †టేంట తిలె, తుమ్చి ఒండి ఆగ్గ ఉజిడ్ తెన్ తయెదె. గని తుమ్చ అంకివొ మయ్ల జా తిలె, తుమ్చి ఆగ్గ ఎత్కి ఆమన్ రితి అందర్ తెన్ తయెదె. 35 జాకయ్, తుమ్చి పెట్టి తిలి ఉజిడి అందర్ నే జతి రితి జాగర్త తెన్ తా. 36 జలె, తుమ్చి ఒండి అగి కేన్ పక్క కి అందర్ నెంజితె రితి ఉజిడి బెర తిలె, దీవుచి ఉజిడి కీసి తుమ్క

‡ 11:31 11:31 సొంతచి రిసా సంగితయ్. § 11:32 11:32 సొంతచి రిసా సంగితయ్. * 11:32 11:32 రానల్ మొదొల్ పుస్తకుమ్ 10 అద్యయమ్. † 11:34 11:34 ‘టేంట అంకివొ’ మెలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ యేసు తెన్ బెద జోవయించి బుద్ది దెరన జయ్యి బుద్దిక సత్తిమ్ ఇండితిసి. ‘మయ్ల అంకివొ’ మెలె, నయ్తాన్ తెన్ బెదిలిసి; జోవయించి పొరపాట్ బుద్ది, పాపుమ్బుద్ది దెరన పాపుమ్ ఇండితె తా గార్ జతిసి.

ఉజిడి దెకయెదె గే, దస్సి, తుమ్చి పెట్టిచి ఉజిడి సొస్టుమ్ డీసెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుల్క చి దేముడుచి కొణొ సికడ్తనక యేసు తీర్పు సంగిలిసి

(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 20:45-47)

37 యేసు జా బోదన సంగ కేడయ్తకయ్, పరిసయ్యుడు ఎక్కిలో యేసుక జోచి గెరి అన్నిమ్ కా జె మెన బుకార్లన్, చి యేసు జో తెన్ గెరి గెచ్చ అన్నిమ్ కంక వెసిలన్. 38 జలె, యేసు అత్తో నే దొవన్తె అన్నిమ్ కతయ్ మెన దెక కెర జో ఆచారిమ్ జలో. 39 యేసుప్రబు జోక, “తుమ్ పరిసయ్యుల్ గలస్టు గిన్నలు ఉప్పిర్ పక్క దోవ, తుమ్చి ఆగుచి ఉప్పిరి దొవన్తను, గని గలను గిన్న తెడి ముర్కి తా గెలి రితి, తుమ్చి పేట్ తెడి కిచ్చో అస్సె మెలె, ఆన బుద్ది పాపుమ్బుద్ది బెర అస్సె. 40 తుమ్ బుద్ది నెంజిలన, ఉప్పిరి తిలిసి జెర్మయ్లో దేముడు, తెడి తిలిసి కి జెర్మయ్లోసా నెంజె గె? కెర్లొ, గెద! 41 జలె, తెడి తిలిసి దర్ముమ్క దాన, చి ఈందె, తుమ్క ఎత్కి సుద్ది జయెదె.

42 “అయ్యె, తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్ పొచ్చెన్ రొణ్ణెతె చెరమల్లితె దనచ ఎత్కితె దెస్సు వంతుల్ కెర, ఏక్ వంతు ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక దెతను. గని మాన్సుల్చి ఉప్పిరి సత్తిమ్ తీర్పు కెరుక చి, దేముడుక ప్రేమ కెరుక తుమ్ పచ్చితను. జలె, కిచ్చొ కిచ్చొ వస్తువల్తె దెస్సు వాటల్ కెర ఏక్ వాట జోవయింక దెంక తప్పు నెంజె, గని ముక్కిమ్క సత్తిమ్ తీర్పు కెరె తత్తదు జలె, దేముడుక ప్రేమ కెరె తత్తదు జలె, తుమ్క చెంగిల్ తత్తి!

43 “అయ్యె, తుమ్ పరిసయ్యుల్, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, సబ గెరిచ ముక్కిమ్ టాన్లుతె వెసుక కోర్వ జతను, సంతవీదులె ఎత్కిజిన్ అమ్క జొకర్తు మెన కోర్వ జతను. 44 అయ్యె, తుమ్క సిచ్చ పిట్టె నాయ్! తుమ్ కీసి జతను మెలె, బయిలె తతా నే డీస్తు మెస్సుల్ రిత అస్సున్. ‘మెస్సుల్’ మెన నేన కెర, మాన్సుల్ ఒత్త సుదెతతి” మెన యేసు టాలి కెర సంగిలన్.

45 తెదొడి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తసా ఎక్కిలో యేసుక, “గురుబాబు, తుయి ఇసి సంగిలె, †అమ్క కి మరియాద కడ్తసి” మెలన్. 46 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తస, అయ్యె! తుమ్క కి సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, కూలి మాన్సుల్క సావుకర్లు కిసి కంది వయితి జాడు వయడుల గే, దస్సి తూమ్, ఒగ్గర్ ఆడ్ర రితి కెరుక అస్సె మెన, ప్రెజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర్తసు. గని తుమ్ వయడ్డ జాడ్లు రిత ఆడ్ర సుల్కున కెర్తి రిసా తుమ్చి కిడి ఊంటి కి నే చంపొ కెర్తి రితి, జేవ్ ప్రెజల్క కన్కారుమ్ జసు నాయ్. 47 అయ్యె, తుమ్చి సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, తుమ్చ పూర్గుమ్చ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసక మార్ల, చి జా టాన్క జోవయించి రిసా కిచెంగిల మెన్సున్లు తుమ్ బందయ్తను. 48 దస్సి, జోవయించి పాపుమ్తె తుమ్ బెదిలిన్చి రిసా తుమ్చి ఉప్పిరి జోవయించి ఉప్పిరి సాచుల్ జతను. కిచ్చొక మెలె, జేవ్ జోవయింక మార్ల, చి తూమ్ జోవయింక మెన్సున్లు బందయ్తను. 49 జాకయ్ దేముడుచి గ్యానుమ్ సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, అంచ కబుర్లు సంగితస సగుమ్జిన్క, అంచ బారికుల్ జతస సగుమ్జిన్క, జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్తె తెద్రయిందె, చి జా కాలుమ్క అమ్చ యూదుల్ జోవయింతె సగుమ్జిన్క మారుల, సగుమ్జిన్క వేర సిచ్చల్ అల్లర్ కెరుల” మెన అస్సె. 50 దస్సి, బూలోకుమ్ జెర్మయ్లి తెంతొ అప్పె ఎద అబ్బుదింసి తూమ్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిలసచి లోయి సువిలి పాపుమ్ తుమ్ ఈంజయ్ కాలుమ్చ వయితె. కెయ తెంతొ సూయి జలిసి మెలె, 51 *హేబెలు అన్నొసి అత్య కెర్లి తెంతొ మొదొల్ కెర, †దేముడుచి గుడిచి నెడిమి బలి దెతి స్తంబుమ్ సొడి మాన్సుల్ మార్లొ జెకర్యాచి లోయి సువిలి ఎదచి లోయి. నిజుమి తుమ్క ఆవ్

‡ 11:45 11:45 కిచ్చొక మెలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తస పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితస జవుల. § 11:47 11:47 మత్తయి 23:29-30. * 11:51 11:51 ఆదికాండుమ్ 4:8. † 11:51 11:51 2 దిన: పుస్తకుమ్ 24:20-22. యేసు నే జెతె అగ్గె ఎత్తి, అదికారుమ్ తిలో దేముడుచ కబుర్లు సంగిలో ఆకర్చొ మాన్సు ఈంజొ జెకర్యా మెలొసా.

కచితుమ్ సంగితసి, జేవ్ ఎత్తిజిన్చి లోయి సువిలి పాపుమ్చి సిచ్చు ఈంజయ్ కాలుమ్చక లయెదె.

52 “అయ్యో, తుమ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, తుమ్క సిచ్చు పిట్టె నాయ్! కిచ్చొక మెలె, దేముడు రెగిడ్డిన్తెచి బుద్ది గ్యానుమ్చి †గేరుచి తాలల్ కడి తుమ్ దెర గెచ్చు లుంకాడ అస్సున్. తూమ్ కి ఒత్త పవ్వు నాయ్, చి ఒత్త వెసుక గెల అన్నె మాన్సుల్క కి అడ్డు కెర, ఒత్త పెనడ్సు నాయ్” మెన యేసు సంగిలన్.

53 యేసు ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ జోచి ఉప్పిరి ఒగ్గర్ కున్సిదుమ్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొచి రిసా జోవయింక పున లట్టబడ పరిచ్చు కెర్రి రితి జతె తిల.

54 ‘ఏక్ వేల జో కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె జోక దెరుక జయెదె’ మెన, రకితె తిల.

12

మాయబుద్ధిచి రిసా యేసు సంగిలిసి

1 తెదొడి * ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ యేసుతె బెర జా ఎక్కిలోక ఎక్కిలో నుద నుది జతె తతికయ్, యేసు తొలితొ జోచ సిస్సుల్ తెన్ లట్టబుక దెర, “పరిసయ్యుల్ జేవ్ సొంత సికడ్డి బుద్ది ఇండితి నాయ్. పొడియె కెర్రి పీట్తె కిసి జా పొడియె కెర్రిసి ఎత్తిక పులయెదె గే, దస్సి పరిసయ్యుల్ చి జా మాయబుద్ది దెకిలె, అన్నె మాన్సుల్ కి దస్సి మాయబుద్ది సికుక జయెదె. జాకయ్ తుమ్ జాగర్త దెకన. 2 డంకి జలిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక నే డీస్తె తయె నాయ్. లుంకడ్డిసి కిచ్చొ జలెకి కెయఁక తెయఁక ఎత్తిక నే జాన్తి రితి జెయె నాయ్. ఆకర్క డీసెదె, ఆకర్క జానుప జయెదె. 3 అందర్తె తుమ్ కిచ్చొ సంగ తస్తి గే, ఉజిడతె నూనయ్ జయెదె, చి అన్నె కోయి నెంతె కెప్పొ

† 11:52 11:52 మత్తయి రెగిడ్డిన్తె, మత్తయి 23:13తె కిచ్చొ అస్సు మెలె, “మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరలోకుమ్చి కెప్పొవో డంకితసు....”. * 12:1 12:1 నెంజలె, జా అర్దుమ్క ‘లచ్చుజిన్ మాన్సుల్’ మెన రెగ్గ అస్సు.

డంకన కిచ్చొ కచి కండయి సంగ తస్తై గే, మేడల్చ ఒరైల్ తెంతొ సొట్ట జయెదె.

కక్క బింక గే నే బింక గే యేసు సంగిలిసి
(మత్త 10:28-31)

4 “జాకయ్, గోతుసుదల్, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి ఆగుక మారుక తెరితనక తుమ్ బియ్య నాయ్. జేవ్చి పడ్డొ తుమ్క అన్నె కిచ్చొ అల్లర్ కెరుక నెత్తిర్తి 5 నాయ్, గని తుమ్ కక్క బింక గే తుమ్క సంగితసి. కక్క మెలె, మాన్సుచి ఆగుక మార్లి పడ్డొ జోవయింక వెల్లి ఆగి గొయ్తె గల దెతి అదికారుమ్ తిలో దేముడుకయ్ తుమ్ బియ్య. తుమ్ జోకయ్ బియ్య మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

6 “ఈంజ దేసిమ్చ మాన్సుల్ పాచ్ గెర్పిట్టల్ దొన్ని కాసుక వికుల, గెద. జలె, దసచక ‘విలువ’ మెన మాన్సుల్ నే దెకిలెకి, దేముడు జోవయింతె ఎక్కిక కి పచ్చె నాయ్. 7 దేముడు తుమ్చి ఉప్పిర్ కెద్ది ప్రేమ అస్సె మెలె, తుమ్చి బోడిచ సెండి వాడల్ ఎత్తి మొత్తుమ్ కెత్తి అస్తి గే, జోయ్యి జానె. జాచి రిసొ తుమ్ బియ్య నాయ్. తుమ్ పిట్టల్చి కంట ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్.

యేసుక నంపజలెగిన, మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పున సంగుక అస్సె
(మత్త 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో అంక నంపజా యేసుక్రీస్తుకయ్ ఆవ్ నంపజా అస్సి, మెన మాన్సుల్చి మొక్కె ఒప్పునుల గే, అంచయ్ మాన్సుల్, మెన, పరలోకుమ్తె దేముడుచ దూతల్చి మొక్కె ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొ ఒప్పునిందె. 9 గని, మాన్సుచి మొక్కె కో అంచి రిసొ జోచొ నెంజి మెనుల గే, దస్సి, ఒత్త దూతల్చి మొక్కె జోవయించి రిసొ ‘అంచ నెంజితి’ మెన ఆవ్ సంగిందె.

10 “అన్నె, కో గడియ బమ్మ జా కెర ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొచి రిసొ అన్మానుమ్ కోడు లట్టబుల గే, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సుచి జా పాపుమ్ చెమించుప కెరుక జయెదె. గని, దేముడుచి

నుద్ది తిలి ఆత్మక కో దూసుప కెరుల గే, జోవయింతె కచి పాపుమ్ చెమించుప జయె నాయ్.

11 “అన్నె కిచ్చొ మెలె, తుమ్చి ఉప్పిరి కోపుమ్ జల యూదుల్ తుమ్క నిందల్ కెర జోవయించ సబ గెరల్ నెంజిలె అదికార్లుచి మొక్కె, నెంజిలె రానల్చి మొక్కె పరిచ్చు కెరుల, గని తుమ్ కిసి రుజ్జు నజనుక గే, కిచ్చొ జబాబ్ దెంక గే, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే, తుమ్ బియఁ నాయ్.
12 కిచ్చొక మెలె, తుమ్ కిచ్చొ సంగుక గే తెదొడక, జయి గడియయ్ పరలోకుమ్చొ దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్మ తుమ్క సికడెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

సొమ్నారుమ్ జతి ఆసక జితిన్చి రిసొ యేసు సంగిలిసి

13 తెదొడి పైజల్తె ఎక్కిలో యేసుక ఇసి మెలన్: “ప్రబు, అమ్చి ఆస్తితెచి అంచి వాట దెవున్ మెన అంచొ అన్నొక సంగు” మెలన్.
14 యేసు, జలె, జోక, “ఓ మాన్సు, జోక చి తుక నెడిమి తీర్పు దెతోసొ ఆవ్ జతి రితి, జోచి తుచి ఆస్తి వంటితి రితి, దస్సి కెరిందె మెన కో అంక టీచ అస్తి?”
15 జనాబ్క అన్నె, “తుమ్ సూన. సొమ్నారుమ్ దొర్కు కెరంతి ఆస నే జతి రితి తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. మాన్సుక కెద్ది సొమ్నారుమ్ తిలె కి, †జోవయించి ఆత్మక జయడ్డిసి నెంజె, జా” మెలన్.

బుద్ది నెంజిలో సొమ్నారిచి టాలి

16 తెదొడి జనాబ్క యేసు ఏక్ టాలి సంగిలన్. కిచ్చొ మెలె, “సొమ్నారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి బుయింతె చెంగిల్ పంటొ పికడ్లన్.
17 గట్టిజ పంటొ పికిత్కయ్ కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, ‘అంచి దాను నువుక టాన్ దెరె నాయ్. కిన్ కెరుక?’ మెన ఉచర, అస్సె, 18 ఒహొ, జాని. దాన్ కొట్టు తియంత గెరల్ సేడవ కెర, అన్నె వెల్లెల్చ బందయిందె, చి ఒత్తయ్ అంచ దాన్ చి అంచి సామన్ ఎత్తి తియనిందె. 19 అన్నె, కిచ్చొ మెననిందె మెలె, తుయి అద్రుస్తుమ్చొ! కెత్తిగే వెర్పుల్ తుక

† 12:15 12:15 నెంజిలె, ‘జో ఒగ్గర్ దీసల్ జతి రితి సెలవ్ దెతిసి నెంజె’. నెంజిలె ‘జోవయింక జయడ్డిసి నెంజె, జోవయించి జివితుమ్క నిజమ్ ముక్కిమ్ తిలిసి నెంజె’.

కామక జెతిసి తుక సొమ్మారుమ్ అస్సె. సుక్కుమ్ తెన్ తా, చి ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి కా పియ సర్ద కెరంతె తా జి మెననిందె మెలన్. ²⁰ గని దేముడు జో మాన్సుక, 'తుయి బుద్ది నెంజిలో వెర్రి సుదొ, తుచి. జివు ఆజి రాతికయ్ కడ నెంక జెవుల. జయి అంచి ఆడ్ర. తుకయ్ తుయి కుడవన్లిసి తెదొడక కచి జయెదె?' మెలన్. ²¹ జలె, కో ఈంజ లోకుమ్చి అస్తి కుడవన సొమ్మారుమ్ కెరనుల చి దేముడుక పచ్చు జో దెతి ఆత్మ సొమ్మారుమ్ జోక తయె నాయ్ గే, జోచి గత్తి ఈంజ టాలిచో మాన్సుచి గత్తి ఎక్కి." మెన యేసు సంగిలన్.

'కిసి జా జిమ్దె?'
(మత్త 6:25-34; 6:19-21)

²² "జాకయ్, ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, 'కిచ్చొ కమ్దె గే, కిచ్చొ గలనుమ్దె గే, కిసి జా జిమ్దె' మెన తుమ్చి మెన్సుతె చింత గలన నాయ్. ²³ కిచ్చొక మెలె, అన్నిమ్చి కంట మాన్సుచి ‡ఆత్మ ముక్కిమ్ గెద, పాలల్చి కంట ఆగ్ విలువ గెద?. ²⁴ కాడల్చి రిసా తుమ్ ఉచర. జేవ్ ఉంపితి నాయ్, పంటి లాయితి నాయ్, చి జోవయింక కొట్లు నాయ్ కొట్లు గెరల్ నాయ్ జలెకి, దేముడు జోవయింక అన్నిమ్ దెతయ్. జలె, పిట్టల్చి కంట తుమ్ ఒగ్గర్ విలువ అస్సున్ గెద? కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జలిసి జో దొర్కు కెరెదె. ²⁵ పడ్డొ, తుమ్చితె కో కెద్ది చింత గలన్లెకి, నీజోచి బత్కుక కొల్తక అత్తెక్ జవున్ ఒగ్గర్ కెరనుక తెరె గే? నెత్తె. ²⁶ దన్న ఇన ఇదుద్ల కమె జర్గు కెరుక నెతుర్పు జలె, అన్నె తిల కమె జర్గు కెరుక కిచ్చొక బమ్మ జతను?

²⁷ "డొంగ్రెచ పుల్లో కిసి వడ్డితతి గే, తుమ్ ఉచర. జేవ్ కామ్ కెర్తి నాయ్, పాలల్ వీంతి నాయ్. జలెకి, ఎదివాట్ సొమ్మారుమ్ కలుగు జలో పూర్గుమ్చో రానొ సొలోమోను కి ఈంజేవ్ పుల్లోచి రితి నూటి కెరనుక నేల్లొ. ²⁸ తుమ్ తొక్కి నముకుమ్ తిలన, ఏక్ కోడు ఉచర. ఆజి బట్టి వడ్డితి, గని కలిక డయ దెతి వెర్రి చివ్వర్క దేముడు

‡ **12:23** 12:23 నెంజిలె 'జివు'. § **12:25** 12:25 నెంజిలె, 'జోవయింక దిల దీసల్చి కంట జోవయించి ఇస్టుమ్క అన్నె దీసల్ జంక జయెదె గే?'

ఎదిలి నూటి కెర్తయ్, జలె, కచితుమ్ తుమ్ మాన్సుల్క అన్నె చెంగిల్ గలంతిసి దొర్కు కెరెదె. 29 అన్నె, ‘అన్నిమ్ కిసి దొర్కు జయెదె, పితిసి కిసి దొర్కు జయెదె?’ మెన తుమ్ బమ్మబుద్ది తెన్ తా నాయ్. 30 కిచ్చొక మెలె, ఈంజ లోకుమ్చ ఎత్తి మాన్సుల్ ఇస వస్తువల్ దొర్కు కెరనుక ఆస జతతి. ఇస సామన్లు తుమ్క కి దొర్కు జతతి మెన తుమ్క అబ్బొది జతో దేముడు జానె. 31 తూమ్, కిచ్చొ కెరుక అస్సి మెలె, *జోచి రాజిమ్తె బెద, జోక గవురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండుక ఆస జా, చి దొర్కు జల ఈంజేవ్ అన్నె వస్తువల్ కి తుమ్క జో దొర్కు కెరెదె.

పరలోకుమ్తెచి ఆత్మ సామ్నారుమ్క ఆస జతిన్చి కోడు

32 “అంచి ఇదిలిసి మంద జల అంక నంపజలన, తుమ్ బియఁ నాయ్. కిచ్చొక మెలె, †జోచి రాజిమ్తె తుమ్ బెద జో తెన్ ఏలుప కెర్తి రితి అంచొ అబ్బొసి జలో దేముడుచి ఉద్దెసుమ్. 33 తుమ్చ ఆస్తుల్ విక గెల కెర, బీద సుదల్క జా డబ్బుల్క తుమ్ దర్ముమ్ దాన. పరలోకుమ్తెచి పోర్ను నే జతి రగుమ్ పాడ్ నే జతి రగుమ్ సెంచెల్ కోడు దొర్కు కెరన తా. జేవ్ సెంచెల్తె కిచ్చొ తంక మెలె, పాడ్ నే జతి, కేన్ చోరు జా దనుమ్క పాసి గెచ్చుక నెత్తిర్తి, చి కేన్ కీవు జాక కంక నెత్తిర్తి. 34 తుమ్ కేన్ లోకుమ్తె దనుమ్ సంపాదన కెరన తస్తై గే, ఒత్త తిలిన్చి రిసా తుమ్చి పెట్టి ఉచర్తై తస్తై.

యేసు అన్నె ఉత్త జెతిన్క తెయార్ జా (మత్త 24:42-51)

35-36 “పెండ్లి విందు తెంతో బుల జెతో కేన్ ఎజొమాని గెరి అన్నె జెతిన్క జోచ సేవ కెర్తన జోచ పాలల్ చెంగిల్ కుంచన దీవు లంబడ తా, జో అయ్లె కెష్టితె ఉంక్రయ్లె కెష్టి ఉగ్గ దెంక మెన, రకితె తవుల, గెద. తుమ్, జలె, దస్సి తెయార్ జా తా. 37 ఆవ్ ఎజొమాని అన్నె

* **12:31** 12:31 నెజలె ‘జోచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఎదార్దుమ్ బార్ జతిన్క ఆస జాచి జోక గవురుమ్ కెర్తి బుద్ది ఇండ’. † **12:32** 12:32 లూకా 22:29-30, డీనయ్లిసి 5:10, 20:4, 6 చి తిమోతిక రెగిడ్లి దొన్ని నంబర్ ఉత్తమ్ 2:12 దెక.

ఉట్ట అయ్యె, అంచ సేవ కెర్తస రితనతె కో చెదొయ్ తా రకితె తిలె, జోవయింకయ్ చెంగిలి. తుమ్క కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, ఆవ్ అంచి పాలుమ్ కుంచన జోవయింక అన్నిమ్క వెసడ దా, జోవయించి రిసా జోగుడ దెయిందె. ³⁸ అన్నె ఆల్పిమ్ అయ్యెలి రితి సొక్కుక నెంజిలె కుకుడో వానెనె అయ్యె, తెద్ది గడియ గెలె కి కో దస్సి చెద్దొయ్ తా రకితె తవుల గే, జోవయింక చెంగిలి!

³⁹ “గని ఏక్ టాలి తుమ్ చెంగిల్ అర్దుమ్ కెరన. కిచ్చొ మెలె, కేన్ సమయుమ్క చోరు జెయెదె మెన గెర్చొ ఎజొమాని కో జులెకు జూన్తో జలె, †జో చెదొయి తత్తో, అన్నె చోరు జోచి గెరి పెసేతి అవ్కానుమ్ తతి రితి గేర్ ములితో నాయ్. ⁴⁰ జలె, తుమ్ తెయార్ జా తా రకితె తంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, తుమ్ నే ఉచర్లి సమయుమ్క ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్యెలోసా అన్నె జెయిందె” మెన యేసు సంగిలన్.

⁴¹ తెదొడి పేతురు “ప్రబు, ఈంజ టాలి కీఅమ్కయ్ సంగితసి, గే ఎత్కిజన్చి రిసా గె?” మెన యేసుక పుసిలన్. ⁴² యేసుప్రబు జోక, “ప్రయానుమ్ గెచ్చుక మెన ఎజొమాని బార్ జంక జలె, జోచ గేర్చక దెక సమయుమ్క అన్నిమ్ దెంక మెన జో నిసాన నిదానుమ్చొ గొత్తి సుదొ కో జవుల? ⁴³ జో ఎజొమాని అన్నె ఉట్ట అయ్యె, జో గొత్తి సుదొ జో ఎజొమాని తియార్లి కామ్ కెర్తె తిలె, గొత్తి సుదొక చెంగిలి. ⁴⁴ దస్సి నిదానుమ్ కెర తయెదె మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, జో ఎజొమాని అయ్యె, జోచి ఆస్తి ఎత్కిచి ఉప్పిరి జో చెంగిల్ రకిలో గొత్తి సుదొక అదికారుమ్ దెయెదె. ⁴⁵ గని జో గొత్తి సుదొ ఏక్ వేల ఎజొమాని ఆల్పిమ్ కెర్తయ్ మెన ఉచర, జోచి జత జల అన్నె మున్సుబోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, తేర్బోద గొత్తి సుదల్క జలెకి, పెటుక చి కంక పింక సూరు పియ మచ్చుక దెర్లె, ⁴⁶ ‘ఎజొమాని ఆజి జెయె నాయ్’ మెన గొత్తి సుదొ ఉచర నే రకితె దీన్క, గడియక జో ఎజొమాని ఉట్ట జెయెదె చి, జోక * మొర్లి సిచ్చ తియడ కెర, జోక †నంప నెంజిలన

‡ **12:39** 12:39 ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్ల నగుమ్ పున్తకల్తె ‘జో చెద్దొయి తత్తో, అన్నె’ చి కోడు తయె నాయ్. § **12:41** 12:41 ఏక్ వేల సిస్సుల్కయ్ పేతురు ఉచర్తయ్.

* **12:46** 12:46 నెంజిలె టాలిక ‘కండ గెలెదె’. † **12:46** 12:46 నెంజిలె ‘నిదానుమ్ నెంజిలనక’.

సిచ్చ జతిన్తె జో గలెదె.

47 “జో కిచ్చొ కామ్ కెరుక మెన జోచొ ఎజొమాని తియార అస్సె గే కేన్ గొత్తి సుదొ జానె గని జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ జర్గు కెరె నాయ్ అన్నె జా జర్గు కెరుక తెయార్ కి జయె నాయ్ గే, జోవయింక ఎజొమాని గట్టిజ పెటయెదె. 48 జోచొ ఎజొమానిచి ఇస్టుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే నేన కెరె, పెట్టి సిచ్చచి ఎదిలి తప్పు కేన్ గొత్తి సుదొ కెరెదె గే, జోక ఎజొమాని తొక్కి పెటయెదె. కక్క దేముడు ఒగ్గర్ బుద్ది గే, సెక్తి గే, ఆస్తి గే, కిచ్చొ గే దా తయెదె గే, జో మాన్సు నిదానుమ్ తెన్ జా వాడిక కెరె ప్రబుచి సేవ కెరుక అస్సె, చి అమ్క ‘దస్సి నిదానుమ్ కెర్ల గే, నాయ్ గె’ జో ప్రబు దెకెదె. దస్సి, కచి అత్తి జో ఒగ్గర్ సార్ప కెరె తయెదె గే, జో మాన్సు అన్నె లాబుమ్ తెన్ అన్నె దెంక అస్సె.

**యేసు అయ్లిసి ఎక్కి సేంతుమ్ కెరయ్తిసి నెంజె
(మత్త 10:34-36)**

49 “బూలోకుమ్చి ఉప్పిరి ఆగి సువుక అయ్లయ్, చి జా ఆగి అప్పె లంబ తత్తి జలె ఆవ్ ‘చెంగిల్’ మెన్తయ్. 50 ఏక్ మాన్సు మాములుమ్ పానిచి బాప్తిసుమ్ నజనుక జలె, కీసి పానితె డుజుక తయెదె గే, దస్సి ఆవ్ సైమల్తె డుజ మొరుక అస్సె, చి జా పూర్తి జర్గు జతె ఎదక అంచి పెట్టి కెర్ది బాద సేడ్డసి!

51 “జలె, అంక ‘జో బూలోకుమ్తె అయ్లిసి మాన్సుల్తె ఎక్కి సేంతుమ్ కెరెదె’ మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె? ఆవ్ అయ్లిసి సేంతుమ్ దెయె నాయ్, గని ఆవ్ అయ్లి రిసా మాన్సుల్ జట్లు జవుల.

52 మెలె, అప్పె తెంతొ ఎక్కి గెరి పాచ్జన్ తిలె, జట్లు జవుల. దొగుల ఏక్ జట్లు జా, తీగ్ల ఏక్ జట్లు జా, దొగులచి ఉప్పిరి తీగ్ల విరోదుమ్ జవుల. నెంజిలె, తీగ్లచి ఉప్పిరి దొగుల విరోదుమ్ జవుల. 53 దస్సి, పుత్తున్చి ఉప్పిరి అబ్బొసి విరోదుమ్ జయెదె, అబ్బొన్చి ఉప్పిరి పుత్తుసి విరోదుమ్ జయెదె, దువిన్చి ఉప్పిరి అయ్యసి చి, అయ్యన్చి ఉప్పిరి దువిసి విరోదుమ్ జవుల, చి నూసున్చి ఉప్పిరి అత్తన్, చి అత్తన్చి ఉప్పిరి నూసుసి విరోదుమ్ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

**కాలుమ్ కీసిచి గే చినితినచి రిసాచి కోడు
(మత్త 16:2-3)**

54 యేసు ప్రజల్క, “పడమర పక్క పాని దెతి మబ్బు అయ్లె, ‘పాని పెటెదె’, మెన తుమ్ బేగి సంగితసు గెద, కచితుమ్ జర్గు జతయ్. 55 పడ్డె దచ్చెన పక్క తెంతో వాదు వీరె, ‘అజి గట్టిజి వేడి కెరెదె’ మెన చినితె చి, దస్సి జర్గు జయెదె గెద? 56 తుమ్ ఉప్తమెన్నుచో మాన్సుల్! తుమ్ చినితినక ‘నేనుమ్’ మెంతసు. బుయిక చి అగాసుమ్క దెకిలె కీసి కెరెదె గే చినితసు జలె, ఈంజి కాలుమ్తె జర్గు జతిసి దెకిలె ఈంజి కాలుమ్క కీసిచి గే చినుక నెతుర్పు గె? చినుక తెరితసు, గెద” మెన సంగిలన్.

**నేరిమ్ వయడ్డొసా తెన్ నేరిమ్ జలొసా సేంతుమ్ కెరంతినచి టాలి
(మత్త 5:25-26)**

57 యేసు అన్నె కిచ్చొ బుద్ది జోవయింక ఉచరయ్లన్ మెలె, “తుమ్ కిచ్చొ కెరె చెంగిల్ తయెదె గే, కిచ్చొక చినున్ నాయ్? 58 తుచి తగు నూనితో తీర్పు కెర్తొన్తె గెచ్చుక మెన తుక నేరిమ్ వయడ్డొసాచి తుయి నేరిమ్ జలొసా వట్టె గెతె తిలె పొది, జోవయింతెన్ తుయి సేంతుమ్ జంక దెకను. నెంజిలె, తీర్పు కెర్తొసాతె తుక ఒగ్గొడ తిలె, తుచి తగు నూనె, తీర్పు కెర్తొసా తుక జమాన్లుచి అత్తి సొర్ప కెర దెయెదె, చి జమాన్లు తుక జేల్తె గల దెయెదె. 59 ‡అచ్ తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుయి తుచి సిచ్చుచి ఆకర్ కాసు ఎద కి తుయి పూర్తి తీర్పుప కెరె ఎదక, తుక ములుక నెంజె.”

‡ 12:59 12:59 ఈంజి కోడుచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, 59. తుమ్క అచ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి పాపుమ్చి రిసా తుమ్క నేరిమ్ వయడ్డొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు తెన్ తుమ్చితె కో మదెన సేంతుమ్ జసు నాయ్ గే, ఈంజి లోకుమ్చ మాన్సుల్క పరిచ్చ కెర తీర్పు కెర్తి పొదిక, సిచ్చ జస్తె, చి జా సిచ్చుచి రునుమ్చి ఆకర్చి కాసు ఎద కి పూర్తి తీర్పుప కెరె ఎదక మెలి కోడు, తుక ములుక నెంజె. జా తీర్పుప కెరుక నెతుర్పుచి రిసా జా సిచ్చ కుట్టె నాయ్. కీసి సేంతుమ్ జంక మెలె, అమ్చి పాపుమ్ ఒప్పున యేసుక నంపజా పాపుమ్బుద్ది ముల జోచి ఇస్టుమ్ కెరుక దెరుక.

13

సగుమ్జిన్ ప్రమాదుమ్ జా మొర్లిన్చి రిసా సంగిలిసి

1 యేసు జేవ్ కొణ్డొ సంగిలి సమయుమ్ తిలస సగుమ్జిన్ జోక, సగుమ్జిన్ గలిలయుల్ మొర్లిన్చి రిసా సంగిల. “జేవ్ *గలిలయుల్ యెరూసలేమ్తె దేముడుక బలి దెతె తతికయ్, పిలాతు అదికారి జోవయింక †కండయ్లన్, చి జేవ్ అర్పితుమ్ దిలిన్తె జోవయించి లోయి కలొయ్ జలి” మెన సంగిల. 2 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఈంజేవ్ గలిలయుల్ ఇసి మొర గలి రిసా, తిల గలిలయుల్చి కంట ఒగ్గర్ పాపుమ్చ జవుల మెన ఉచర్తసు గె? 3 నాయ్, దస్సి నాయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. గని తుమ్క కిచ్చొ ఆవ్ సంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె.

4 “నెంజిలె, అమ్చి యెరూసలేమ్తె సిలోయము పక్కచి గోపురుమ్ సేడ గెలి పొది జాచి తెడి తిల అట్టర జిన్ మాన్సుల్ తెడి తా మొర్లిన్క ఉచర్లె, అన్నె యెరూసలేమ్తె తిల మాన్సుల్చి కంట, జేవ్ అన్నె పాపుమ్చ జా తిల మెన తుమ్ ఉచర్తసు గె? 5 దస్సి నాయ్ మెన ఆవ్ సంగితసి గని, తుమ్క ముక్కిమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె, తుమి పాపుమ్ ఇండుక ముల దెంకయ్, నెంజిలె తూమ్ కి ఇసి మొర గెతె” మెన యేసు సంగిలన్.

పలితుమ్ నే దిలి అంజూరుమ్ రూక్చి టాలి

6 తెదొడి యేసు ఈంజ టాలి సంగిలన్: “ఎక్కిలోక ఏక్ అంజూరుమ్ రూకు అస్సె. తిన్ని వెర్చుల్ జలి జో రూకు జోచి ద్రాచ తోటతె రోవ అస్సె. జలె, జో ఎజోమాని ‘జా రూక్తె పండ్లు అస్తి కిచ్చొగె. దొన్ని కోడిందె’ మెన రూక్తె అయ్లె, ఎక్కి పండు కి నాయ్. 7 తెదొడి జా తోటక దెకితె

* 13:1 13:1 గలిలయుల్ మెలె, గలిలయ ప్రాంతుమ్చ యూదుల్. † 13:1 13:1 గలిలయుల్తె సగుమ్జిన్, బెర్తె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క ఉదడుక ఉచర కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర్తె తిల. ఏక్ వేల ఈంజేవ్ మాన్సుల్క ‘అమ్చి ప్రబుతుమ్క అల్లర్ దెతతి’ మెన ఉచరయ్ పిలాతు కండయ్లన్.

గొత్తి సుదొక ఎజొమాని, ఈందె, వండ్లు చజ కోడుక మెన †తిన్ని వెర్పుల్ జలి ఆవ్ జెతసి, గని కేన్ పండు కి దెరె నాయ్. ఈంజొ రూకు కండ గెలు. ఆరి ఈంజ టాన్క పాడ్ కెర్తయ్” మెలన్. ⁸ జొ ఎజొమాని దస్సి సంగితికయ్, జా తోట రకితోసా, “బాబు, ఏసుమ్ జవున్ దెకుమ. రూకుక మత్తి వెగవ కెర, సావును సువ దెకిన్దె, ⁹ పోరుమ్క పండ్లు దెరె రూకు తవున్, నే దెరె, కండ గెలుమ” మెలన్.

సోగ టీవ్క నెత్తిరి తేర్బోదక విస్తాంతి దీసి యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

¹⁰ జలె, ఏక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి, యేసు సబగేరి బోదన కెర్తె తతికయ్, ¹¹ బూతుమ్ చి రిసాచి జబ్బు తిలి తేర్బోద ఒత్త తిలన్. జా తేర్బోదక జా జబ్బు జా అట్టర వెర్పుల్ జా తిలి. జా కుబ్బి జా, వంపా జా ఎద్గరె టీవ్క నెత్తె. ¹² జలె, యేసు జాక దెక కెర, “పాసి జె” మెన జాక బుకారా కెర, “అమ్మ, తుచి జబ్బు తెంతో చెంగిల్ జా అస్సిన్” మెన సంగ, ¹³ జేవ్క చడిల్ బేగి సోగ జా టీవెలన్, అన్నె దేముడుచి గవురుమ్ సంగిలన్.

¹⁴ గని సెలవ్ కడన్లి దీసి జా తేర్బోదక చెంగిల్ కెర్లి రిసా జేవ్ యూదుల్చి జొ సబగేర్చొ అదికారి కోపుమ్ జా, పైజల్క, “సత్తరెక్క మాన్సుల్ కామ్ కెర్తి రిసా సొవ్వు పొదుల్ అస్తి. తుమ్క జొర్జొల్ గట్ర తిలె, సెలవ్ కడన్లి దీస్ నాయ్, గని తిల సొవ్వు పొదుల్తె జా” మెన సంగిలన్. ¹⁵ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తుమ్ ఉప్రమెన్నుచ, సెలవ్ దీస్ కామ్ కెరుక నెంజె మెంతసు, గని సెలవ్ కడన్లి దీసి కి తుమ్చ బెయిలల్ కి గాడ్డెల్ కి కిచ్చొ సొమ్ముల్ జలెకి యిప జేవ్ పాని పింక మెన గడ్డె ఉడడ నెను నాయ్ గె? దస్సి కెర్తసు, గెద. ¹⁶ జలె, ఈంజ తేర్బోద, అమ్ యూదుల్చి అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చి తేర్బోదక సయ్తాన్ బంద, అట్టర వెర్పుల్ జా

† **13:7** 13:7 యేసు తిన్ని వెర్పుల్ బుల బుల బోదన కెర్తె తిలన్, జొర్జొ బాదల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తె తిలన్, గని ఒగ్గర్ బుద్ది పలితుమ్ జేవ్ పైజల్తె నే దెర్లి రితి తిలి, చి “తుమ్చి బుద్ది నే మార్పుప జలె, తుమ్చి పాపుమ్ నే ములితె, చెంగిల్ బుద్దిపంట్ నే దెర్లి, తుమ్చి సిచ్చ వయితె” మెన ఈంజ టాలి తెన్ జాగర్త సంగితయ్.

అన్నె. జలె, తుమ్చ సొమ్ముల్క సెలవ్ కడన్లి దీసి యివుక జతయ్ జలె, సెలవ్ కడన్లి దీసి జలెకి ఈంజ తేర్బోదక బందిలిన్ తెంతో ఇన్నెక యివ, విడ్డల్ కెరుక అన్నె ముక్కిమ్ నాయ్ గె?” మెన యేసు సంగితికయ్, ¹⁷ జోక ‘తప్పు కెర్తయ్’ మెన ఉచర్లస ఎత్కిజిన్ ‘అమ్చి తప్పు’ మెన లాజ్ జల చి, జోచి అత్తి జర్గు జల వెల్లెల కమె ఎత్కిచి రిసొ ప్రెజల్ ఎత్కి సర్లసంతోసుమ్ జా గెల.

దేముడుచి రాజిమ్క చి సొర్పు గిడ్డక సంగిలి టాలి
(మత్త 13:31-33; మార్కు 4:30-32)

¹⁸ జో జర్గు కెర్లెన్క ప్రెజల్ దన్సి సర్లసంతోసుమ్ జతికయ్, యేసు, “దేముడుచి రాజిమ్ కీసి జతయ్ గే ఉచరుమ. జాక కిచ్చొ టాలి ఉచరుమ? ¹⁹ ఈందె, సొర్పు గిడ్డక జలిన్చి రితి జతయ్. ఏక్ మాన్సు సొర్పు గిడ్డ ఆన, జోచి పట్టయ్ రోవిలన్, చి మొక్క వడ్డ రూకు జా గెలన్, చి జేవ్చ కొమ్ముల్తె పిట్టల్ గూడల్ బంద జల” మెన కీటాలి బెదవ సంగిలన్.

పులయ్తి పీట్చి రిసొచి టాలి
(మత్త 7:13-14, 21-23)

²⁰ ఒత్త తెంతో యేసు అన్నెక్ కోడు పుస *కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, “దేముడుచి రాజిమ్క కిచ్చొ అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ? ²¹ ‘పోడియె కెర్తి పీట్ ఎత్కి పొంగుప జా పులున్’ మెన, ఏక్ తేర్బోద తీనడి పీట్తె పులయ్తి పీట్ గలిలి. గల జా పాకుమ్ పులితి రితి తియ దిలి, చి జా పులయ్తి పీట్ ఇదిలిదిల్ జలెకి.

§ 13:19 13:19 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమి మొదొల్క తొక్కిజిన్ మాన్సుల్ తిలెక, జా రాజిమ్ వడ్డె, చి ఆకర్క ఒగ్గర్జిన్ జేవ్తె బెద తవుల, చి పిట్టల్ రూకతె గూడల్ బందిలిసి అమ్ ఉచర్లె, జా రాజిమ్తె బెదిల మాన్సుల్క జా రాజిమ్ నీడ, చెంగిల్ తతి టాన్, దిలి రితి జయెదె. * **13:20** 13:20 ఈంజ టాలితె దొన్ని ఉచరుక జయెదె. తొలితొ తొక్కిజిన్ జా రాజిమ్తె తిలె కి, వడ్డె తిరిమ్ తిరిమ్ ఒగ్గర్జిన్ జా రాజిమ్తె బెదితిసి ఉచరుక జయెదె. వడ్డె జా ఓస్తు కీసి జా కలాయ్లి పీట్టుచి రూపుమ్ జేవ్చి వాసన గత్తక మార్పుప కెరెదె గే, దన్సి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ ఒగ్గర్జిన్క మార్పుప కెరెదె, చి జోవయించి బుద్ధిక మార్పుప కెర చెంగిల్ కెరెదె.

జా కలొయ్‌లి పాకుమ్ తిరీమ్ తిరీమ్ పుల, ఒగ్గర్ జా గెలి” మెన సంగిలన్.

పరలోకుమతె పెసితి గుమ్ముమ్‌చి రిసాచి బోదన

22 జేవ్ పొదులె యేసు † యెరూసలేమ్‌తె గెచ్చుక మెన ప్రయానుమ్ గెతె తిలన్. జలె, వట్టె అన్నె ఒగ్గర్ పట్టలె గెవ్విలె గెలన్. 23 జేవ్ పొదులె కో గే జోక కిచ్చొ మెన పుసిలన్ మెలె, “ప్రబు, పాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జా పరలోకుమతె గెతస తొక్కిజిన్ జవుల గె?” మెన పుసిలన్, చి యేసు ఒత్త తిలసక, 24 “పరలోకుమచి గుమ్ముమ్ ఇర్కు జయెదె. జా ఇర్కు గుమ్ముమె తుమ్ పెసితి రితి ‡ దొర్కు జలిసి కెరనుక దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా గుమ్ముమె పెనుక మెన ఒగ్గర్‌జిన్ ఉచర్లె కి, జోవయింతె ఒగ్గర్‌జిన్ నెత్తిర్తి.”

25 “పరలోకుమక ‘గేరు’ మెనుమ. జో గేర్‌చొ ఎజొమాని ఉట్ట తెదొడ్క కెప్పి డంక దెయెదె, చి తెదొడ్క తుమ్ జా కెప్పి ఇత్తలొత్ బయిలె టీవ ఉంకవుక దెర, ‘ప్రబువ, అమ్క కెప్పి ఉగ్గ దె’ మెంతె, చి జో తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ దెయెదె మెలె, ‘తుమ్ కేనె తెంతొచ గే నేని’ మెనెదె. § 26 తెదొడ్క తుమ్ కిచ్చొ మెంతె మెలె, ‘తుచి తెన్ బెద అన్నిమ్ కయ్‌లమ్ పిలమ్, చి అమ్‌చి వీదులె తుయి బోదన కెర్లది’ మెంతె, 27 గని జో తుమ్క కిచ్చొ మెనెదె మెలె, ‘నాయ్, తుమ్ కేనె తెంతొ జెతను గే నేని. తుమ్క కచితుమ్ నేని. తుమ్ గార్ కమ్మొ కెర్లసా అంచె తెంతొ దూరి ఉట్ట గెచ్చ’ మెనెదె. 28 జలె, అమ్‌చ పూర్గుల్ అబ్రాహామ్, ఇస్సాకు, యాకోబు తెన్ దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుమ్‌చ జోచి రాజిమ్‌తె పరలోకుమతె తిలిసి తుమ్ తెదొడ్క దెకితె, గని తుమి ఒత్త పెనుక సెలవ్ తయె నాయ్ చి రిసా ఏడుకుడు జస్సె, దంతొ చప్లన్‌తె తస్సె. 29 తుమ్ నంప నెంజిలన ఒత్త పెనున్ నాయ్, గని తూర్పు పక్క తెంతొ, పడమర పక్క తెంతొ, ఉత్తర పక్క తెంతొ చి

† 13:22 13:22 9:51, 53 దెక. ‡ 13:24 13:24 బారికుల్ 4:12, 16:31, యోహాను 3:15, 16 చి లూకా 10:25-28. § 13:25 13:25 జానె. జేవ్ యూదుల్ జవుల చి “అమ్‌కయ్ రచ్చన దొర్కు జయెదె. ఆమి పరలోకుమతె గెచ్చుమ్‌దె” మెన జేవ్ ఉచర్లె కి జేవ్ నంపనెంజిలి రిసా దస్సి సంగితయ్.

దచ్చెన పక్క తెంతో యూదుల్ నెంజిల ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జా కెర, దేముడుచి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె వెన, జో తెన్ అన్నిమ్ కవుల. 30 అన్నె, అప్పె పడ్డో జలస జా అగ్గె జవుల, చి అగ్గె జలస *పడ్డో జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యేసుక పరిసయ్యుల్ బియడ ఉదడుక ఉచర్లసి
(మత్త 23:37-39)

31 జయి గడియయ్ పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర జోక కిచ్చొ మెల మెలె, “తుయి కేనెగె వేరతె గో. హేరోదు అదికారి తుక మారుక ఉచర్తయ్” మెల. 32 జేవ్ దస్సి మెంతికయ్, యేసు జోవయింక, “తుమ్ గెచ్చు, జో †నక్కొ రితో మాన్సుక కిచ్చొ మెన మెలె, ‘ఈందె, ఆజి చి కలిక ఆవ్ బూతల్క ఉదడ్డసి చి, జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర్తసి చి, పేర్క అంచి కామ్ పూర్తి జయెదె. 33 జలెకి, ఆజి కలికచి పేర్క ఆవ్ అంచి ప్రయానుమ్ గెచ్చు గెచ్చు యెరూసలేమ్తె పాచుక అస్సె. మెలె, దేముడుచ కబుర్లు సంగితో మాన్సు యెరూసలేమ్క వేర టాన్తె మొరుక బెదె నాయ్’ మెన జోక తుమ్ సంగ” మెన పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

34 తెదొడి యేసు కిసి జలన్ మెలె, “ఓ యెరూసలేమ్చ, అమ్చి యెరూసలేమ్చ మాన్సుల్! అమ్ తెద్రయ్ల కబుర్ ఆన్లసక చి బోదన కెర్లసక పత్రల్ గల మార్తసు! కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ తుమ్క నే లయితి రితి కుకిడి జాచ పిల్లల్క రెప్పల్ తెడి కిసి ముద్దొ కెరన తయెదె గే, దస్సి, ఆవ్ తుమ్క కెత్తిగే సుట్టు ముద్దొ కెరంతి రితి తుమ్క చెంగిల్ కెర్తయ్, గని తుమ్ నెసిలదు. 35 ఈందె, తుమ్చి గేర్ కో నెంజితె రితి తుమ్క

* 13:30 13:30 జా కాలుమ్క అగ్గెచ బూలోకుమ్ గెచ్చువ గెల కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు నొచి బూలోకుమ్ జర్లు కెరెదె, చి రచ్చించువ జల పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదిల జోచయ్ జల మాన్సుల్ తెన్ జయెదె, డీనయ్లిసి 21:1-8, చి జోవయింతెన్ బెద ఏలువ కెరుల, లూకా 22:29-30. † 13:32 13:32 ‘నక్కొ రితో మాన్సు’ మెలె, జోక తెల్వచ మోసిమ్ కెర్ల ఉద్దెసుమ్లు తవుల. పడ్డో యూదుల్ తెన్ ఇదిల్ దకిలో రితో నిస్కారుమ్ జలో మాన్సుక దస్సి మెనుల. జెతె. జో హేరోదు అదికారి జయెదె, గని జోచి బుద్ధికయ్ యేసు దస్సి సంగితయ్.

తూమి ముల దెస్తె. అన్నె అప్పె తెంతో మొదోల్ కెర †‘ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసొక జెయ్యి! జెయ్యి!’ మెన తుమ్ కేక్ గల్తి దీసి ఎద అంక అన్నె దెకున్ నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితన్.” మెన యేసు సంగిలన్.

14

విస్రాంతి దీసి అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

1-2 అన్నె కిచ్చో జర్గు జలి మెలె, సెలవ్ *కడ దీసి, అన్నిమ్క మెన యేసు పరిసయ్యుల్చో అదికారి ఎక్కిలోచి గెరి గెచ్చు తతికయ్, అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్సు ఎక్కిలో యేసుచి మొక్కా తిలన్, చి “యేసు కిచ్చో కెరెదె గే దెకుమ” మెన ఒత్త తిల మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి పరిసయ్యుల్ చెంగిల్ దెకితె తిల. 3 జలె, జేవ్ పరిసయ్యుల్చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి మెన్సుతె తిలి జోవయించి ఉప్పిర్చి కుస్సిదుమ్ యేసు జాన కెర, జోవయింక, “సెలవ్ కడన్లి దీసి జబ్బు తిలసక చెంగిల్ కెరుక అమ్చి మోసేచి అత్తి దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ తెన్ బెదితయ్ గే నాయ్? గ? తుమ్ సంగ” మెన పునీలో. 4 గని జేవ్ ఎత్కిజిన్ తుక్కె తిల. తెదొడి జో అత్తో చట్టో పుల తిలో మాన్సుక యేసు పాసి బుకారా కెర జోక చెంగిల్ కెర “గో” మెలన్.

5 తెదొడి యేసు జేవ్ పండితుల్క అన్నె కిచ్చో పునీలన్ మెలె, “తుమ్చి తెన్ ఎక్కిలోక పుత్తున్ జలెకు, బెయిలు జలెకు తిలె, జో పుత్తున్ జలెకు బెయిలు జలెకు సెలవ్ కడన్లి దీసి కుండితె సేడ తిలె, జయ్యి దీసి, సెలవ్ కడన్లి దీసి జలెకి, బేగి జోక జా కుండితె తెంతో కడె

† 13:35 13:35 ఈంజ కోడు ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెద్రయ్యతో రచ్చించువ

కెర్లొసొక సంగితి కోడు. * 14:1-2 14:1-2 యూదుల్చి అలవాట్ తెన్, సత్తరెక్క సత్తు దీసల్ కిచ్చో కామ్ నే కెరె దేముడుక జోకర్తి దీన్. విస్రాంతి దీసి-తెలుగు. ఎత్కి సెన్సర్ యూదుల్క బక్తికెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చు, దేముడుచి కొణె నూన కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చో కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలినక యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పైజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వె ఉచర అప్పి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్లినక ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి.

నాయ్ గే? కడదే, గెద” మెలన్. 6 ‘జో సంగిలిసి సత్తిమ్’ మెన జేవ్ కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెత్తిర్ల.

గవురుమ్ నే ఉచరంతిన్చి రిసాచి కోడు

7 జలె, జా అన్నిమ్క జో పరిసయ్యుడు బుకార్లనతె సగుమ్జిన్ వెసుక మెన గవురుమ్చ టాన్లు నిసాన, యేసు జోవయింక ఇసి మెన ఏక్ టాలి సంగిలన్. 8 “కో జలెకు తుమ్చితె కక్క జలెకు పెండ్లి విందుతె బుకార్లెగిన, విందుతె అయ్లోసా తుయి గవురుమ్చి టాన్తె వెసు నాయ్, నెంజిలె తుచి కంట వెల్లో మాన్సుక జో బుకారా తిలె, 9 జో వెల్లో మాన్సు అయ్లె, తుక చి జోక బుకార్లొసా తుచితె జాఁ కెర ‘ఈంజొ మాన్సుక జా టాన్ దేసు’, మెన సంగిలె, తుయి లాజ్ జా ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి టాన్తె తుయి తిరీమ్ గెచ్చు వెసిన్తె. 10 తుక కో జలెకు బుకార్లె, ఎత్కిచి కంట తొక్కి గవురుమ్చి సాడిచి టాన్తె గెచ్చు వెసు, చి తుక బుకార్లొసా అయ్లె తుక ‘మిత, అన్నె చెంగిల్తె వెసు’, మెన సంగిలెగిన, జా విందుక తుచి తెన్ వెస తిల ఎత్కిజిన్చి మొక్కె తుయి గవురుమ్ జన్తె. 11 కిచ్చొక మెలె, కో జోవయింక జొయ్యి గవురుమ్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక దాక్ కెరెదె, గని కో జోవయింక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే, దేముడు జోవయింక వెల్లో కెరెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

విందుల్తె ముక్కిమ్క కక్క బుకారుక గే యేసు సంగిలిసి

12 తెదొడి జా అన్నిమ్క బుకార్లొ పరిసయ్యుడుక యేసు, “తుయి మెద్దెన్చి జవున్ సంజెచి జవున్ అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక ఉచరె, ముక్కిమ్క మితర్లుల్క జవున్, బావొదింసిక జవున్, తుమ్చ బందుగుల్క జవున్, నెంజిలె అన్నె సామ్సార్లుక జవున్ బుకారా నాయ్. కిచ్చొక మెలె, †జేవ్ జోవయించ అన్నిమ్తె తుమ్క అన్నె బుకారుక జోవయింక సెక్తి అన్సె, చి తుమ్క జేవ్ బుకార్లె, ఈంజయ్

† 14:12 14:12 అన్నెక్ అర్దుమ్ కి ఇన్నె ఉచరుక జయెదె. కిచ్చొ మెలె, తుమ్క అన్నె బుకారుక సెక్తి తిలనక బుకార్లె గని నెంజిల మాన్సుల్క నాయ్ మెలెగిన, జా కిచ్చొ ఒగ్గర్ ప్రేమ? మత్తయి 5:46, 6:2-4, 16-18 దెక.

లోకుమ్తె తుమ్చి బవుమానుమ్ సంగుక తస్సె. 13 తుమ్ †అన్నిమ్క మాన్సుల్క బుకారుక మెలె, కక్క బుకారా మెలె, బీద సుదల్క, మొండివో మాన్సుల్క, సొట్ట మాన్సుల్క, గుడ్డి మాన్సుల్క, చి 14 జేవ్ తుమ్క అన్నె బుకారుక నెతిర్తన్చి రిసా తుమ్క చెంగిల్ జయెదె. కిచ్చొక మెలె, సత్తిమ్ ఇండిలస అన్నె జీవ్ జా ఉట్టితి పొదిక తుమ్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బవుమానుమ్ దెయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

వెల్లి విందుచి టాలి

(మత్త 22:1-10)

15 జా అన్నిమ్క యేసు తెన్ వెన తిలో మాన్సు ఎక్కిలో జోచి జా కోడు సూన కెర, “దేముడుచి రాజిమ్తె, కో జో తెన్ బెద అన్నిమ్ కవుల గే, జోక ఒగ్గర్ చెంగిలి!” మెలన్. 16 యేసు టాలిక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “ఏక్ మాన్సు వెల్లి విందు తెయార్ కెర, ఒగ్గర్జిన్క బుకార్లన్. 17 జలె, విందు వంటితి సమయుమ్ జా అయ్లి పొది, ‘తుమ్ జా, విందు తెయార్ జా అస్సె’ మెన బుకార్ల సుదల్క సంగు మెన ఎజొమాని జోచొ గొత్తి సుదొక తెద్రయ్లన్. 18 గని జేవ్ బుకార్లస ఎత్తిజిన్ ఎక్కి బుద్ది జా, జోవయింతె ఎత్తి మాన్సు జెంక నెతిరి మెల. జోవయింతె తొలితొవ్ జో ఎజొమాని తెద్రయ్లో గొత్తి సుదొక, ‘ఆవ్ బుయి గెన అస్సి, చి జా దెకుక మెన గెచ్చుక అస్సె. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమించుప కెరు’ మెలన్. 19 పడ్డొ అన్నెక్లొ, ‘ఆవ్ పాచ్ జతల్ బెయిలల్ గెన అస్సి చి, జేవ్ చెంగిల్ కామ్ కెరుల గె నాయ్ మెన దెకుక గెతసి. దయ కెర, ఆవ్ నే జెతిసి చెమించుప కెరు’ మెలన్. 20 పడ్డొ అన్నెక్లొ, ‘ఆవ్ అప్పె పెండ్లి జలయ్ చి, జాకయ్ ఆవ్ జెంక నెతిరి’ మెలన్.

21 “జాకయ్ జో గొత్తి సుదొ ఎజొమానితె అన్నె ఉట్ట జా కెర, జేవ్ మాన్సుల్ సంగిలిసి ఎత్తి జో ఎజొమానిక సంగిలన్, చి జో ఎజొమాని ఒగ్గర్ కోపుమ్ జా, జోచొ గొత్తి సుదొక, ‘తుయి బేగి గో, చి పట్టుమ్చ

† 14:13 14:13 నెంజితె ‘విందుతె’.

వీడులె వట్టెలె కో బీద సుదల్, మొండివొ మాన్సుల్, గుడ్డి మాన్సుల్చి సొట్ట మాన్సుల్ తవుల గే, జోవయింక అంచి విందుతె కడ ఆను' మెన సంగిలన్. ²² సంగితికయ్, జో దస్సి గెచ్చ దస్సి కెర, అన్నె జా కెర ఎజొమానిక బాబు, తుయి సంగిల్ రితి కెర అస్సి, గని విందుతె అన్నె టాన్ అస్సె, మెలన్, ²³ జో గొత్తి సుదొక ఎజొమాని అన్నె, జలె, పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె తుయి గెచ్చ ఒత్తచ వట్టెలె కో తిలె, ఏడెల్చి తెడి కో బిచ్చిమ్ నజీతస జవున్ వెస తిలె, జేవ్ ఎత్తిజిన్క బలవంతుమ్ కెర కడ ఆను. అంచొ గేరు కిబెరుకయ్ మెలన్. ²⁴ జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ తొలితో బుకార్లసచ రిత జల మాన్సుల్తె కో కి * అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్." మెన యేసు సంగిలన్.

యేసు సిస్సుడు జంక కో ఉచర్లె, చెంగిల్ ఉచరుక
(మత్త 10:37-38)

²⁵ జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె గెతి రిసొ వట్టె గెతె తతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జో తెన్ బెద గెతె తిల. తతికయ్, యేసు పసుల జోవయింక, ²⁶ "అంచొ సిస్సుడు జంక మెన కో అంచితె జెయెదె గే, అంక ప్రేమ కెర్తి కంట అబ్బొస్క, అయ్యస్క, తేర్చిక, జోవయించ బోదల్క, అన్నసీనిక, అప్పసీనిక చి జోకయ్ తొక్కి ప్రేమ నే కెర్లె, నెంజె. ²⁷ జోచి సొంత † సీలువ వయన, కో అంచి పట్టి జెయె నాయ్ గే, జో, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె.

²⁸ "తుమ్చితె కో జలెకు ఉప్పిర్ గేర్ బండుక ఉచర తిలె, జా పూర్తి బందితి రిసొ డబ్బుల్ సరిపుచుప జయెదె గే నాయ్ గే దెకుక మెన, లెక్క కెరుక మెన వెసెదె. ²⁹ జో తొల్లెతో జా లెక్క నే కెర్తె జా

§ 14:23 14:23 నెంజిలె బెరుక. 24. తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ ఆవ్ తొలితో బుకార్ల మాన్సుల్తె కో కి అంచి విందు కంక ఆవ్ సెలవ్ దెయి నాయ్ మెన జో ఎజొమాని సంగిల్ మెన యేసు టాలి సంగిలన్. * 14:24 14:24 యేసు దెతి విందు కిచ్చొ మెలె, పరలోకుమ్తెచి విందు మెలి రితి మెలె, పరలోకుమ్తె గెచ్చ కెయక తెయక ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు తెన్ యేసు తెన్ జితిసి. † 14:27 14:27 లూకా 9:23 దెక, అన్నె జా 9:23 కోడుచి ఎట్టొచి కోడు దెక.

ఉప్పిర్ గేర్చి పునాది గలిలె పడ్డో డబ్బుల్ సరిపుచుప నే జతిన్చి దుజ్జు పడ్డో దెక పూర్తి బందుక నెత్త ముల దిలె, దెకితన ఎత్తిజిన్ జోక ఆసుల. ³⁰ ‘ఈంజో మాన్సు ఉప్పిర్ గేర్ బందుక మొదొల్ కెర్లొ, గని పూర్తి బందుక నెత్’ మెన ఆసుల. ‡

³¹ “అన్నె, ఏక్ రానొ అన్నెక్లొ రానొచి ఉప్పిరి యుద్దుమ్ కెరుక ఉచర్తయ్. ఈంజో రానొక దెస్సు వెయిల్జిన్ సయన్యుమ్ సుదల్ తిలె, గని జో అన్నెక్లొ రానొక విస్సెక్ వెయిల్జిన్ సయన్యుమ్ సుదల్ తిలె, ఈంజో తొక్కి సయన్యుమ్ తిలొసొ తొలితొ వెన, ‘జో అన్నెక్లొచి ఉప్పిరి జినుక సెక్తి అస్సె గే, నాయ్ గె’ మెన ఉచరెదె. ³² ‘జినుక సెక్తి నాయ్’ మెన డీసిలె, ఈంజేవ్ జోక దూరి తా పాసి నే జతె అగ్గె, ‘అమ్ కట్టు జమ. తుమ్క అమ్ కిచ్చొ దెంక గే తుమ్ సంగ’ మెన ఈంజో రానొ జో అన్నెక్లొ రానొక కబుర్ తెద్రయెదె. §

³³ “దస్సి, తుమ్చితె కో జోక తిలిసి ఎత్తి ములె నాయ్ గే, అంచొ సిస్సుడు జంక నెత్తె” మెన యేసు సంగిలన్.

కామ్క నెంజిలి లోన్చి కోడు
(మత్త 5:13; మార్కు 9:50)

³⁴ “లోన్ చెంగిల్ అస్సె, గని లోన్చి కారు గెలెగిన, జా లోన్ కీసి అన్నె కారు జయెదె? జయె నాయ్. అన్నె ³⁵ జా కారు గెలి లోన్క ‘ఎరు’ మెన బుయ్యె సువుక కి కామ్క నెంజె. ఆరి వెంట గెలుక జయెదె. సూన్త కంగ్గొ కక్క తిలె, సూన్తు!”

15

నెన గెలి మెండపిల్లచి టాలి
(మత్త 18:12-14)

‡ **14:30** 14:30 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంచొ సిస్సుడు జంక ఉచరె. ఆకర్ ఎద అంచి కామ్ కెర కేడవుక తుమ్క సెక్తి అస్సె గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగితయ్. § **14:32** 14:32 ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘అంక దొర్కు జలి సేవ నే కెర్లొ ఓడుప జస్సె గే నాయ్ గే తుమ్ చెంగిల్ ఉచర’ మెన యేసు సంగిల్ రితి జతయ్.

1 ఏక సుట్టు *సిస్టు నజిత సుంకర్లు చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెన యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకిత అన్నె ఒగ్గర్జిన్ యేసుచి బోదన నూసుక మెన పాసి జెతె తిల, చి 2 పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన దెక కెర, "ఈంజొ మాన్సు పాపుమ్ సుదల్ బెదవన జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కతయ్" మెల. 3 జాకయ్ జోవయింక ఈంజ టాలి యేసు సంగిలన్. ఇసి జతయ్: 4 "తుమ్తె, మెనుమ, ఎక్కిలోక పుంజెక్ మెండల్ తిలె, చి జోవయింతె ఏక్ నెన తిలె, జేవ్ తిలి బయిలె తిల ఏక్ తకు పుంజెక్ మెండల్క ముల దా కెర, జో నెన తిలొ మెండపిల్ల చజనుక గెచ్చెదె. 5 గెచ్చు చజ, డిసిల్ బేగి సర్దసంతోసుమ్ జా కందిగోణొ కెరన 6 గెరి దెరన జెయెదె, అన్నె, గోతుసుదల్క చి పాసి గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి మెండపిల్ల అన్నె దొర్కు జా అస్సె' మెనెదె. 7 దస్సి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, తుమ్చి తెన్ పుంజెక్ మెండల్తె ఏక్ నెన తిలె, జా ఏక్ అన్నె దొర్కు జలె కిసి సర్దసంతోసుమ్ జస్తె గే, దస్సి, పుంజెక్ జిన్ మాన్సుల్తె ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్ 'పాపుమ్ సుదల్ నెంజుమ్' మెన ఉచరన్లన తిలె, గని అన్నెక్లొ జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల దిలె, జేవ్ ఏక్ తకు పుంజెక్జిన్చి రిసొచి కంట జోవయించి పాపుమ్ ముల మార్పుప జలొసొచి రిసొ పరలోకుమ్తె ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ జవుల.

నెన గెలి వెండి కాసుచి టాలి

8 "అన్నెక్ టాలి ఉచరుమ. ఏక్ తేర్బోదక దెస్సు †వెండి కాసుల్ తిలె, జోవయింతె ఏక్ సేడ గెలె, జా కిచ్చొ కెరెదె? దీవు లంబడ, గేరు వడ్డవ, జా డిస్తె ఎదక సరిగా చజెదె, గెద! 9 జలె, జా డిసిలె, బేగి జేవ్చ గోతుసుదల్క చి జేవ్చి గేర్క పాసి తిల గెరల్చ మాన్సుల్క బుకారా కెర, 'అంచి సంతోసుమ్తె తుమ్ బెద. కిచ్చొక మెలె, నెన తిలి అంచి వెండి కాసు అన్నె డిన అస్సె' మెనెదె. 10 దస్సి, తుమ్క

* 15:1 15:1 'సిస్టు సంగిత సుంకర్లు' చి 'పాపుమ్ సుదల్' మెలిన్చి అర్థుమ్క 5:30చి ఎట్టొచ జాచి కచ కొడె దెక. † 15:8 15:8 జా దేసిమి ఏక్ వెండి కాసు కెద్ది విలువ జయెదె మెలె, ఏక్ దీసిచి కూలిచి ఎదిలి డబ్బుల్.

ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కో జలెకు ఎక్కిలో కి జో కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది ముల దిలె, పరలోకుమతె దేముడుచ దూతల్ సర్దసంతోసుమ్ జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

నెన గెలో పుత్తున్చి రిసొచి టాలి

11 తెదొడి యేసు అన్నె, “ఏక్ మాన్సుక దొగుల పుత్తర్లు తిల. 12 జేవ్ పుత్తర్లుతె దకిలో పుత్తుసి అబ్బొన్క ఇసి మెన సంగిలో. ‘ఓ బ, తుచి ఆస్తితె అంక జెతి వాట అప్పె దె’ మెలన్. జలె, జో అబ్బొసి జోచి ఆస్తిక దొన్ని వాటల్ కెర, జేవ్ దొగుల ఎక్కెక్కక జెత వాటల్ జోవయింక వంట దిలన్.

13 “జలె, ఒగ్గర్ దీసల్ నె గెతె అగ్గె, జో దకిలో పుత్తుసి జోచి వాట సామన్లు ఎత్తి కి †బెదవన కెర, ఏక్ దూరి దేసిమి గెచ్చుక మెన బార్ జలన్. జా దూరి దేసిమి గెచ్చ తా, ఈంజొ కిచ్చొ కెర్లన్? బుద్ది నెంజిల కమెతె జోక దిలిసి ఎత్తి పాడ్ కెర గెలన్. 14 జా పూర్తి కేడ్డికయ్, జా దేసిమి వెల్లి గార్ జా గెలి, చి జింక అల్లర్ జలన్. 15 జింక అల్లర్ జా, జా దేసిమ్చొ మాన్సు ఎక్కిలోతె కామ్ సజనుక గెలో, చి ‘అంచ అండ్రుల్ కతిన్తె గెచ్చ జేవ్క రక్కు’ మెన కామ్ దిలన్, చి యూదుల్ తెన్ జా కామ్ నిస్కారుమ్చి జలెకి, కెర్లన్. † 16 జలె చూ బమ్మక జో ఉబెడొ కిసి జలొ మెలె, జేవ్ అండ్రుల్ *కతిసి జో కి సర్ద తెన్ కతొ, గని జోక కో దెతి నాయ్.

17 “దస్సి, జోక కొవ్ని నాయ్, తోడు నాయ్ చి రిసొ సగుమ్ దీసల్ గెతికయ్, జోక బుద్ది అయ్లి, చి కిచ్చొ మెన ఉచరన్లన్ మెలె, ‘అబ్బొచ గొతిమాన్సుల్క సరిపుచుప జతి అన్నిమ్ అస్సె, గని ఆవ్ పుత్తుసి ఇన్నె చుక మొర గెతసి. ఈంజ అల్లర్ ఆవ్ కిచ్చొక సేడుక? 18 అబ్బొతె గెచ్చిందె, చి ఓ బ, దేముడుక అన్నె తుక విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి.’ 19 ‘అంచొ పుత్తు’ మెన తుయి అంక సంగుక జలె,

† 15:13 15:13 నెంజిలె ‘ఏక కెర, డబ్బుల్ దెరన,....’ § 15:15 15:15 యూదుల్ అండ్రు ముక్కల్ కతి నాయ్. * 15:16 15:16 ఏక్ రగుమ్ రూక్చ కాయల్, బెర్తె, అండ్రుల్క ఒత్తచ కవడుల.

అంక విలువ నాయ్, గని అంక 'అంచో గొతిమాన్సు' మెన తుయి అంక తియన కామ్ దె" మెన సంగిందె మెన జో ఉబెడొ ఉచరన, ²⁰ ఉట్ట, అబ్బొన్తె అన్నె గెచ్చుక బార్ జలో. జలె, అబ్బొన్చో గేరుక అన్నె దూరి తిలి పొది, అబ్బొసి జోవయింక దెక కెర, జో బుద్ది నెంజ తిలో గని అప్పె ఇదిల్ బుద్ది జలో పుత్తున్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా నిగ జా కెర, జోక అమ్డ చుంబిలన్.

²¹ "తెదొడి జో పుత్తుసి జోక 'ఓ బ, దేముడుచి ఉప్పిరి, అన్నె తుచి ఉప్పిరి విరోదుమ్ జలి రితి, ఆవ్ పాపుమ్ కెర అస్సి. అంచో పుత్తు మెన తుయి అంక సంగుక అంక విలువ నాయ్,' మెలన్. ²² గని అబ్బొసి జోవయించ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, 'అమ్చ పాలల్ ఎత్తితె చెంగిల్చి బే బేగి ఆన ఇన్నెక గల దాన, చి ఇన్నెచి ఊంటితె ఉంగారుమ్ చి చట్టెలె జోడ్డు గల దాన. ²³ దస్సి కెర్లదు మెలె, అమ్ బల్లుప జలో పోతుప్పిల్ల తుమ్ ఆన కండ, చి ఈంజో గెరి ఉట్ట అయ్లి సర్లక విందు కెరుమ. ²⁴ కిచ్చొక మెలె, ఈంజో అంచో పుత్తు మొర గెచ్చు అన్నె జియ అస్సె. నెన తిలో, చి అన్నె దొర్కు జలో' మెన అబ్బొసి సంగిలో, అన్నె, ఎత్తి తెయార్ జతికయ్, సర్ల కెరనుక దెర్ల.

²⁵ "జలె, ఈంజో గెరి ఉట్ట అయ్లో ఉబెడొచో అన్నొసి జోవయించి బుయితె కామ్ కెర్లె తిలో, చి గెరి అన్నె ఉట్ట జెతె తిలి పొది పాసి అయ్లె, బాజె నచితి అవాడ్ సూన్లన్. ²⁶ సూన కెర, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక బుకారా కెర, 'కిచ్చొక బజయితతి, సర్ల కెరంతతి?' మెన పుసిలన్, ²⁷ చి గొత్తి సుదొ జోక, 'బావొది గెరి అయ్లన్ చి జో జీవ్ తా గెరి ఉట్ట జా అస్సెచి రిసా అబ్బొది బేడు తిలో పోతుప్పిల్ల కండయ్లన్.'

²⁸ "జలె, జో మాన్సుచో ఈంజో వెల్లొ పుత్తున్క కోపుమ్ అయ్లి, చి గెరి పెనుక కి జోక ఇస్టుమ్ నాయ్. జాకయ్ అబ్బొసి బార్ జా, తెడి జె మెన బతిమాల్ప జా సంగిలన్, గని ²⁹ అబ్బొన్క జో, 'ఈందె, ఎత్తి వెర్సుల్ తుచి సేవ కెర్లయ్, తుయి సంగిలిసి నిదానుమ్ కెర, కెయ్య కి పిట్టచి నాయ్. జలెకి, అంచ గోతుసుదల్ తెన్ ఆవ్ సర్ల తెన్ విందు కెరంతి రితి కెయ్య కి ఏక్ ఇదిలిసి గొరై కి దెస్సి నాయ్. ³⁰ గని

సానివో తెన్ బెద తుచి †ఆస్తి పాడ్ కెర్లో ఈంజో పుత్తుది గెరి జెతికయ్, తుయి బేడు తిలో పోతు కండయ్లది! కిచ్చో సత్తిమ్, జా!’ మెన జో వెల్లో పుత్తుసి సంగిలన్, చి ³¹ అబ్బొసి జోక, ‘ఓ పుత్త, తుయి కెయచ కి అంచి తెన్ అస్సిసి, చి అంచి ఆస్తి ఎత్తి తుచి. ³² జలెకి, ఈంజో తుచో బావొది మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జలన్. నెన తిలన్, గని అన్నె దొర్కు జలోచి రిసా ఇసి విందు దా సర్ల కెరనుక చెంగిలి’ మెన సంగిలన్, మెన సిస్తు సంగిత సుంకర్లుక చి ‘పాపుమ్ సుదల్’ మెన అన్నె మాన్సుల్ నిస్కారుమ్ సంగిలన జోవయింక నంప కెర్రిన్చి రిసా యేసు పండితుల్క టాలి సంగ జేవ్ పండితుల్చి తప్పచి రిసా ఉచరయ్లన్.”

16

తెల్వి తిల గొత్తి సుదొచి టాలి

¹ తెదొడి యేసు జోచ సిస్సుల్క, “సామ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జోచి గెర్చి కామ్ ఎత్తి దెకుక చి జోచి ఆస్తి ఎత్తి దెకుక జోతె ఏక్ మాన్సు తిలో. జలె, ‘తుచి ఆస్తి దెకితోసా జా ఆస్తి పాడ్ కెర్తయ్’ మెన జో ఎజోమానిక కబుర్ అయ్లి. ² జో జోచి ఆస్తి దెకితోసాక బుకారా కెర, ‘తుచి రిసా ఆవ్ సూస్లిసి కిచ్చొక? అప్పె తెంతో తుక ఇన్నె కామ్ నాయ్. తుచి అత్తి ఆవ్ సార్ప కెర్లిస్క కిచ్చొ కెర అస్సిస్ గే కక్క కెద్ది దా అస్సిస్ గే లెక్కల్ కెర రెగుడ అంక దెకవు’ మెన ఎజోమాని సంగిలో.

³ “జలె, ఎజోమానిచి ఆస్తి దెకితో ఈంజో మాన్సు కిచ్చొ తెలివి ఉచరన్లన్ మెలె, అంచో ఎజోమాని అంక కడ గెలెదె జలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? కూలి కామ్ కెరుక అంక సత్తు నాయ్, అవ్ నెతిరి. బిచ్చిమ్ నజుక లాజా, మెన ఉచర అస్సి. ⁴ ఎజోమాని అంక కడ గెలె పొది మాన్సుల్ అంక సినేతుమ్ జా తా జోవయించ గెరలె బుకార్లె బాద తయె నాయ్ మెన ఉచరన కెర, ⁵ ఎక్కిలోకచి పడ్డో అన్నెక్కిలోక వర్చ తెన్ జోచో ఎజోమానితె రునుమ్ జల ఎత్తిజిన్క బుకారా కెర, తొలితోచొక అంచో ఎజోమానిక తుయి కెద్ది బాకి జా అస్సిసి? మెన

† 15:30 15:30 నెంజలె ‘డబ్బుల్’.

పుసిలన్. 6 జోరునుమ్ జలొసా చెత్తర్ వెయిల్ కాయల్ తేలు మెలన్, చి ఈంజొ జలె తుచి బాకి నజ తిలి పుస్తకుమ్ బేగి చజన వెన 'దొన్ని వెయిలు' మెన రెగుడు మెలన్.

7 "తెదొడి ఎజొమానిచొ గేర్ దెకితోసా అన్నెక్లొక బుకారా కెర, 'తుయి కెద్ది బాకి జా అస్సిన', మెన పుసిలన్, చి జో 'వెయి నాడివొ గోదుమ్' మెంతికయ్, 'దస్సి జలె, తుచి బాకి కాగ్తుమ్ వెంట అట్టు పుంజొ' మెన రెగ్గును మెలన్.

8 "జలె, జోచి ఆస్తిక దెకితో జో అబద్దుమ్ కెర్లొ మాన్సుచి తెలివి దెక, తెలివి కామ్ కెర్లది మెన జో ఎజొమాని సంగిలో. ఈందె, దేముడుచి ఉజిడ్ బుద్ది జలనచి కంట ఈంజ లోకుమ్చి బుద్ది తిలన జోవయించి ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ తెన్ బలే తెలివి దెకన్తతి.

9 "జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి? *ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్క నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె పరలోకుమ్తె ఎల్లకాలుమ్ జియతస్తితె తుమ్క †బెదవనుల. ‡ 10 ఈందె, కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె నిదానుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి నిదానుమ్ కెరెదె. గని కో జలెకు ఇదిలిన్ కామ్తె అబద్దుమ్ కెరెదె గే, వెల్లి కామ్తె కి అబద్దుమ్మి కెరెదె. 11 జాకయ్, మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ వాడిక కెర్తినతె తుమ్ నిదానుమ్ నే కెర తిలెగిన, పరలోకుమ్చి దనుమ్ తెన్ తుమ్ కామ్ కెర్తి రితి దేముడు కిసి తుమ్చి అత్తి జా సొర్పు కెర దెయెదె! తుమ్క జో కిసి సంప కెరుక జయెదె!

* 16:9 16:9 ఎజొమాని మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక టాలి జతయ్.

† 16:9 16:9 నెంజిలె, ఎజొమాని, మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనెదె.

‡ 16:9 16:9 నెంజిలె గ్రీకు తెన్ చి ఈంజ 9 నంబర్ కోడు తొలితో రెగిడ్డిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెన అన్నె సగుమ్జిన్ ఉచర్తతి మెలె, 9. జలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్చి డబ్బుల్ పాపుమ్చి జలెకి, తుమ్ బుద్ది తెన్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సేవ కెర్తి రితి జా డబ్బుల్ వాడిక కెరన నేస్తమ్ కెరన, చి జా కేడ్లె తుమ్ మొర గెలె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల నెంజిలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు బెదవనెదె. గ్రీకు బాస తెన్ తిలిసి కిసి జతయ్ మెలె, 'పాపుమ్చి డబ్బుల్క నేస్తమ్ కెరన, చి జా డబ్బుల్ కేడ్లె, పరలోకుమ్తె తుమ్క బెదవనుల. గని ఉప్పిరి జా మత్తెలి రెగిడ్డిన్తె రెగిడ్డి రితి అర్దుమ్ అన్నె సంగితయ్' మెన ఉచర్తనుమ్.

12 అన్నె, జోవయించి అస్తిక తుమ్ దెకుక మెన అన్నెక్లో తుమ్చి అత్తి సార్ప కెర తిలె, గని తుమ్ జా అస్తిక నిదానుమ్ నే కెర్లె, తుమ్క జెతికయ్ తుమ్చి సొంత అస్తి కో తుమ్క దెవుల! దిలె, పాడ్ కెరుల మెనుల. 13 కేన్ గొతిమాన్సు ఎక్కె దడి దొగుల ఎజొమాన్సుచి నేవ కెరుక నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, ఎక్కిలోక విరోదుమ్ కెర, అన్నెక్లోక ప్రేమ కెరెదె, నెంజిలె జో అన్నెక్లోక నిదానుమ్ కెర, తొలితొచొక నిస్కారుమ్ దెకెదె. జలె, దేముడుక చి ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్క ఎక్కె దడి నేవ కెరుక నెతుర్సు” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

**యేసు సంగిల దొన్ని కొడె
(మత్త 11:12-13)**

14 ఈంజ లోకుమ్చి దనుమ్చి రిసొ యేసు తెదొడి సిస్సుల్క సంగిలిసి పరిసయ్యుల్ నూన కెర జోక కొంకడ్ల. కిచ్చొక మెలె దేముడుచి నేవ కెర్తనుమ్ మెనన్లె కి, డబ్బుల్క జోవయింక ఒగ్గర్ ప్రేమ. 15 యేసు జోవయింక, “మాన్సుల్చి మొక్కె పున్నిమ్ తిలి రితి డీసుక ఆన జతస తుమి. గని తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొ బుద్ధి అస్సె గే దేముడు జానె. జలె, ఈంజ లోకుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొచి రిసొ ‘ముక్కిమ్చి’ మెనుల గే, దస్సిచిక దేముడు వెట్కారుమ్చి మెనెదె.

16 “బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహాను బార్ జలి ఎదక మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్, అన్నె పూర్గుల్చి అత్తి సంగిల దేముడుచ కబుర్లు రెగిడ్డిసి ముక్కిమ్ జా తిల. గని యోహాను అయ్లి తెంతొ, దేముడుచి రాజిమ్ పాచ జా అయ్లిన్చి రిసొచి, సుబుమ్ కబుర్ నూనయి జతయ్, జో నూనయ్లొ, ఆవ్ నూనయ్తసి, చి పాచ జా అయ్లి ఈంజ రాజిమ్తె బెదితస ఎత్కిజిన్ బెదుక మెన బమ్మ జతతి. 17 మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్డయ్ల ఆగ్గుల్చి ఎక్కి అచ్చుమ్చి విలువ గెచ్చె నాయ్, జెతె కేన్ అచ్చుమ్ కామ్క నెంజితి రితి జతి కంట, పరలోకుమ్ బూలోకుమ్ కేడ గెచ్చుక సుల్లు.

18 “కో జలెకు జో జోచి తేర్చిక ముల దా అన్నెక్లిక పెండ్లి కెరనె, లంజె వంసుమ్చో జతయ్, చి జాకయ్ పెండ్లి ముల దిలి కేన్ తేర్బోదక కో పెండ్లి జయెదె గే, జో కి లంజె వంసుమ్చో జతయ్.

లాజర్ మెలో బీద సుదో చి సొమ్మారుమ్ తిలోన్చి రిసా టాలి

19 “సొమ్మారి ఎక్కిలో తిలన్. జో రోజుక చెంగిల చెంగిల సొమ్మార్లు గలంతి ఊద రంగుచ ఒగ్గర్ కరీద్చ పాలల్ గలనెదె, చి రోజుక ఇస్టుమ్ అయ్లి నర్ల కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలో. 20 జలె, జో సొమ్మారొచి మేడచి గుమ్ముమె లాజర్ మెలో బీద సుదో ఎంగ్ల తయెదె. జోచి ఆగ్ బెర్లు గావ్వో తిల. 21 జో సొమ్మారొ అన్నిమ్ కెర్తి బల్లయ్ తెంతో సేడ్త చింబో గిడ్డల్ జో బీద సుదొక దొర్కు జలె, నర్ల తెన్ కతో, తెద్ది మాలజ్ జా తెద్ది చూ జా తిలో, అన్నె సూనర్లు జోచ గావ్వో లేంవితె తిల.

22 “జలె, ఏక్ దీసి జో బీద మాన్సు మొర గెలో, చి పరలోకుమ్తె అబ్రాహామ్ పూర్గుడు తెన్ తతి రితి దూతల్ జో బీద జలో లాజర్క వయ కడ నిల. జలె, జో సొమ్మారొ కి మొర గెలన్, చి జోక మాన్సుల్ రోవ గెల. 23 అన్నె జో వెల్లి ఆగ్ లగితి గొయితె ఒగ్గర్ సిచ్చల్ జితె తా, ఉప్పిరి దెకిలె, దూరిక అబ్రాహామ్క చి జోచి పాసి వెన తిలో లాజర్క దెకిలన్. 24 దెక కెర, ‘ఓ అమ్చో అబ్రాహామ్ తాతో, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తీ, చి జోచి ఊంటి పానితె బుడ్డవ అంచి జీబుతె ఇదిల్ లయడ తిమడ్డి రిసా జో లాజర్క అంచితె తెద్రవు. ఈంజ ఆగి అంక ఒగ్గర్ నొప్పి దెతయ్చి రిసా’ మెన సొమ్మారొ బతిమాల్పా జా సంగిలన్. 25 గని అబ్రాహామ్ జోక, ‘పుత్త, తుయి బూలోకుమ్తె జితె తిలి పొది కీతుక ఇస్టుమ్ అయ్లిసి దొర్కు కెరన సుక్కుమ్ తెన్ జితె తిలది. గని లాజర్ కస్టల్ సేడ్తె తిలన్. గని అప్పె జో ఇన్నె సుక్కుమ్ జా అస్సె, చి తుయి ఒత్త సిచ్చల్ సేడ్తె తత్తసి. 26 అన్నె కిచ్చో మెలె, తుమ్క అమ్క మదెనె వెల్లి గొయి అడ్డు అస్సె. ఏక్ వేల ఇన్నె తెంతో నగుమ్జిన్ ఒత్త గెచ్చుక ఉచరై అడ్డు తవుసు. నెతుర్పు’ చి ‘ఒత్త

§ 16:25 16:25 నెంజెలె ‘తుచి వాట పూర్తి’.

తిలస కో కి ఇన్నె డేవ జెతు నాయ్ మెన జా గొయి అడ్డు అస్సె' మెన
 27 అబ్రాహామ్ సంగితికయ్, సొమ్మారొ అన్నె, దస్సి జలె, తాతో, అంచి
 ఏక్ మనవి సంగిమ్దె. దయ కెర, అంచొ అబ్బొచి గెరి జో లాజర్క
 తెద్రవు. 28 అంక పాచజిన్ బావుడ్లు అస్తి, చి జేవ్ కి ఈంజ సిచ్చు జతి
 లోకుమ్తె నే ఉత్త, సేడ్డి రితి జోవయింక బుద్ది సికడ్డు మెలన్. 29 గని
 అబ్రాహామ్ జోక అన్నె, 'మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచి ఆగ్గుల్, అన్నె
 దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుల్ రెగిడ్డి పుస్తకల్ ఎత్తి, జోవయింక
 అస్సె. ఒత్త తిలిసి సరిగా నూన్తు, చి జేవ్ బుద్ది జంక జయెదె'
 మెన అబ్రాహామ్ సంగిలన్. 30 గని జో అన్నె అబ్రాహామ్ తెన్, 'నాయ్,
 ఒత్త తిలిసి నూన్లె కి కెర్తె నాయ్, గని మొర గెలోసా కో జలెకు జేవ్తె
 గెచ్చు బుద్ది సంగిలె, జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన దుకుమ్ జా పాపుమ్బుద్ది
 ముల మార్పుప జవుల' మెలన్. 31 చి ఆకర్క అబ్రాహామ్ జోక కిచ్చొ
 జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'మోసేచి అత్తి దేముడుచి ఆగ్గుల్ రెగిడ్డి కొడొ కి,
 దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్లుల్ రెగిడ్డి కొడొ నూన నంప నే కెర్లె, కో
 జవున్ మొర్లొ మాన్సు అన్నె జివ్ జా ఉట్లెకి నంప కెర్తె నాయ్.' ", మెన
 పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

17

పాపుమ్ కెరయ్ తినచి రిసాచి కోడు
 (మత్త 18:6-7,21-22; మార్కు 9:42)

1 తెదొడి యేసు జోవయించ సిస్సుల్క, " *పాపుమ్ కెరయ్త అల్లర్
 కచితుమ్ జెయెదె, గని కచి అత్తి దస అల్లర్ జెవుల మెలె, అయ్యొ,
 జోవయింక సిచ్చు పిట్టె నాయ్! 2 అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్
 జలనతె ఎక్కిలోక కి, కో †పాపుమ్ కెరయెదె గే, జోచి టొట్రయ్ తిర్వేలి
 పత్తురు. ఒడొవ దా జోవయింక సముద్రుమ్తె బుడ్డవ గెలుక చెంగిలి.
 3 తూమ్ జాగర్త తా. తుమ్చితె కో గే మెనుమ. తుచొ కేన్ జవున్ బావొ

* 17:1 17:1 నెంజిలె, 'నముకుమ్ పిట్టయ్త...' † 17:2 17:2 నెంజిలె,
 'జోవయించి నముకుమ్ పిట్టయెదె గె,....'

పాపుమ్ కెర్లెగిన, జోవయింక బుద్ది నంగు, చి జోవయించి తప్పుక దుకుమ్ జా బుద్ది జలెగిన, జోవయింక చెమించుప కెరు. ⁴ అన్నె, రోజుక నత్తు సుట్టు కి తుక పాపుమ్ కెర జేవ్ నత్తు సుట్టు తుచి పక్క పసుల ‘అంచి తప్పు. చెమించుప కెరు’ మెన జో నంగిలెగిన, తుయి జోక చెమించుప కెరుక అస్సె” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క బుద్ది సంగిలన్.

నముకుమ్చి రిసాచి కోడు

⁵ తెదొడి యేసుచ జేవ్ బారజిన్ ‡బారికుల్ యేసుప్రబుక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, “అమ్క అన్నె ఒగ్గర్ నముకుమ్ దె” మెల చి, ⁶ యేసు జోవయింక, “సొర్పుగిడ్డచి ఎదిలి నముకుమ్ తుమ్క తిలె, ఈంజో కీమారోడు రూకుక ‘ఉట్టి జా సముద్దుమ్తె గెచ్చు రోవి జా’ మెలె, తుమ్ సంగిలె, జా కోడు సూనె జా దస్సి జయెదె.”

సేవ నిదానుమ్ కెరుక తిలిన్చి కోడు

⁷ “తుమ్చితె ఎక్కిలోక గొత్తి సుదొ తయెదె మెనుమ, చి జో గొత్తి సుదొ కేస్సాతో జవున్, మెండల్ రక తా జవున్ గెరి అన్నె అయ్లె, ‘తుయి బేగి గెచ్చు అన్నిమ్ కెరు’ మెన ఎజొమాని సంగెదె గె? ⁸ నాయ్, గెద. ‘తోలితో అంచి రిసా అన్నిమ్ తెయార్ కెర తుచొ పాలుమ్ కుంచన అంక జొగుడ దె, చి ఆవ్ అన్నిమ్ కెర పాని పిలి పడ్డొ తుయి కా, పి’ మెన ఎజొమాని సంగెదె. ⁹ అన్నె, జో గొత్తి సుదొ జోక దిలి కామ్ కెర జోచి పూచి తిలిసి కెర్లి రిసా జో ఎజొమాని జోక ‘తుయి దయ కెర్లెది’ మెనెదె గె? నాయ్, గెద. ¹⁰ జలె, తుమ్చి పూచి తెన్ కి దస్సి, దేముడు తుమ్క సంగిలిసి ఎత్తి కెర తుమ్చి పూచి కెర తిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అమ్ రితయ్ గొత్తి సుదల్. అమ్ గవరుమ్క విలువ నాయ్. అమ్క పూచి తిలిసి కెర అస్సుమ్. తెద్దిలి’ మెన తుమ్” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

‡ **17:5** 17:5 6:13 దెక. జోవయించ బారజిన్ సిస్సుల్ బారజిన్ బారికుల్ ఎక్కి.
 § **17:6** 17:6 ఏక్ రగుమ్ పండ్లు దెరెదె.

11 ఒత్త తెంతో అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెచ్చుక మెన సమరయ ప్రదేసిమ్క చి గలిలయ ప్రాంతుమ్క మదెనె గెతి వట్టె గెతె తా, 12 ఏక్ గావ్క పాసి అయ్లె, వెల్లి రోగుమ్ దెర్ల దెస్సుజిన్ మాన్సుల్ జోక దస్సుల్ జంక మెన అయ్ల, అన్నె, ఇదిల్ దూరి తా 13 కేక్ గల. కిచ్చొ మెన కేక్ గల మెలె, “యేసుప్రబు, బాబు, అమ్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తీ” మెన కేక్ గల. 14 జలె, యేసు జోవయింక దెక కెర “దేముడుచి గుడితె తుమ్ గెచ్చు, ఒత్తవ *పూజర్లుతె దెకవన” మెన సంగిలన్, చి ఒత్త యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన వట్టె గెలె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, జోవయించి ఆగ్ చెంగిల్ జా సుద్ది జల.

15 జలె, జోవయింతె ఎక్కిలో జో చెంగిల్ జలిసి దెకన, గట్టిజ అవాడ్ కెరన దేముడుచి గవురుమ్ సంగ సంగ, యేసు తిలిన్తె ఉట్ట అయ్లన్. 16 ఉట్ట జా, “అంక రచ్చించువ కెర దయ కెర్లది” మెన యేసుక జోచి సర్ల సంగ యేసుచి చట్టె సెర్ను సేడ్లె. జో మాన్సు †సమరయ సుదొ.

17 జలె, యేసు తెదొడి, “దెస్సుజిన్క చెంగిల్ కెర్లయ్, గెద. జేవ్ అన్నెక్ నొప్పుజిన్ కేతె? 18 ఈంజొ యూదుడు నెంజిలోసొక పిట్టవ, జేవ్ అమ్చ యూదుల్తె అన్నె కో జోవయించి సర్ల సంగుక జెతి నాయ్ గె?” మెన పున కెర, 19 జో చెంగిల్ జలోసొక అన్నె, “తుయి ఉట్ట, గెరి గో. అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసొ ‡చెంగిల్ జా అస్సిసి” మెన యేసు జో మాన్సుక సంగిలన్.

**దేముడుచి రాజిమ్చి రిసొచ కొడె
(మత్త 24:23-28,37-41)**

* **17:14** 17:14 యూదుల్ తెన్ వెల్లి రోగుమ్ ఏక్ మాన్సుక ముల తిలె, జో మాన్సుక ‘చెంగిల్, సుద్ది జలొ’ మెన రుజ్జు సంగుక ఎక్కి పూజర్లుకయ్ అదికారుమ్, 5:12చి ఎట్టొచి కొడు దెక. † **17:16** 17:16 సమరయ సుదల్క యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల, గని జేవ్ యూదుల్ ఇన్నె బుద్ది ఉచర్తి నాయ్. ఎక్కి సమరయ సుదొ బుద్ది ఉచర్లె. ‡ **17:19** 17:19 నెంజిలె ‘రచ్చించువ జా అస్సిసి’.

20 జలె, “దేముడుచి రాజిమ్ కెయెడ జెయెదె?” మెన సగుమ్జిన్ పరిసయుల్ యేసుక పుసిల చి, జో, “దేముడుచి రాజిమ్ డీస్తిసి నెంజె. కెయెడ గే డీన జెయెదె మెన నాయ్. 21 ‘ఈందె, ఇన్నె అస్సె’ జలెకు, ‘ఓదె, ఒత్త అస్సె’ జలెకు మెనుక బెదె నాయ్. కిచ్చొ మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ అప్పెయి కి కీతుమ్చి నెడిమి అస్సె” మెన సంగిలన్.

యేసు ఎదార్లుమ్ ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతిన్చి రిసాచి కోడు

22 జోచ సొంత సిస్సుల్క యేసు, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాక “ఏక్ దీసి గడియ జవున్ డీసున్” మెన తుమ్ ఒగ్గర్ ఆస జత దీనల్ జెవుల, గని జా మదెనె అంక దెకుక నెతుర్పు. 23 అన్నె, “ఓదె, ఒత్త అస్సె. ఓదె, ఒత్తయ్ అస్సె” మెన సగుమ్జిన్ తుమ్క సంగుల, గని జోవయించి పట్టి తుమ్ గెచ్చు నాయ్. 24 కిచ్చొక మెలె, బిజిలి మొల్కిలె, కీసి ఆగాసుమ్ పూర్తి ఏక్ పక్క తెంతో అన్నెక్ పక్క ఎద ఉజిడి దెయెదె, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా *ఏలుప కెరుక మెన ఉత్త జెతి దీసిక కేన్ పక్క కి డీసిందె. 25 గని జా నే జతె అగ్గె తోలితో ఆవ్ ఒగ్గర్ బాదల్ స్రైమల్ సేడుక అస్సె, ఈంజ కాలుమ్చ †మాన్సుల్ అంక “అమ్క నాయ్. మొర్పు!” మెనుక అస్సె.

26 నోపహు పూర్లుమ్చొచి కాలుమ్ మాన్సుల్ కీన్ జతె తిల గే, దస్సి, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా అన్నె నే జతె అగ్గెచి మదెనె ఆవ్ జతె ఎదక మాన్సుల్ దస్సి జతె తవుల. 27 మెలె, ‘జోవయించి పాపుమ్చి రిసాచి సిచ్చుక’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు వెల్లి వర్దల్చి పాని గెడ్డుప కెరయ్లి గడియ ఎద, నోపహు జోచి

§ 17:21 17:21 కిచ్చొక దస్సి మెన్తయ్ మెలె, జో యేసు అయ్లిన్ తెన్ జా రాజిమ్ అయ్లి, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోవయించి అత్తి, అన్నె జోవయించ సిస్సుల్చి అత్తి జా రాజిమ్చి రచ్చించుప కెర్తి కామ్ జో కెర్తయ్. ‘తుమ్చి నెడిమి అస్సె’ మెలికోడుక సగుమ్జిన్ ‘తుమ్చి వెట్టి అస్సె’ మెన రెగ్గ అస్సి, గని నంపతిలనచి వెట్టి జా రాజిమ్ తయెదె, గని నంపనెంజలనచి వెట్టి నాయ్. జెవ్ పరిసయుల్తె ఒగ్గర్జిన్ యేసుక నంప కెర్తి నాయ్. * 17:24 17:24 లూకా 1:32-33, డీనయ్లిసి 5:10, చి 20:4-6 దెక. † 17:25 17:25 లూకా 9:22 దెక.

కుటుంబుమ్ తెన్ జా వెల్లి ఓడతె పెన కెప్పి డంకిల్ ఎద, నే నంప కెర్తె మాన్సుల్ కతె తా, పితె తా, పెండ్లివొ కెర్తె తా, పెండ్లివొ జతె తా జితె తిల, చి †జేవ్ ఎత్కిజిన్క వర్దల్చి పాని గీడ గెలి. 28 పడ్డొ లోతు పూర్గమ్చొచి కాలుమ్ కి జో జితె తిలి సాదోమ పట్టుమ్చ దస్సి జితె తిల. పైజల్ కతె తా, పితె తా, బియ్యారి కెర్తె తా, పంటో పికయ్తె తా, గెరల్ బందితె తిల. 29 గని కీలోతు జా సాదోమ పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా ముల దిలి దీసి, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు పరలోకుమ్ తెంతో జా పట్టుమ్చి ఉప్పిరి ఆగిచి ఎడ్డి రితి ఇంగుడు సువ దిలన్, చి జా పట్టుమ్చ ఎత్కిజిన్ మొర గెల. 30 అన్నె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఏలుప కెరుక మెన అన్నె ఉత్త జా డీస్తి దీసి జెతి ఎద దస్సి మాన్సుల్ అంక నే ఉచర్తె, బుద్ది నే ఉచర్తె ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి జితె తవుల, చి తెదొడ్క *తిర్పు జా సిచ్చ జవుల.

31 “జా దీసిక జోచి గేరుచి ఒర్నె కో తవుల గే, జోచి సామన్ గెరి తిలె కి, జా వెంట నెంక మెన ఉత్తుతు నాయ్, అన్నె కో జోచి బట్టి జవున్ తిలె, కిచ్చొ వెంటుక పసుల్తు నాయ్, †గని బే బేగి ఉట్ట గెతు. 32 లోతుచి తేర్చి జా సాదోమ పట్టుమ్క ఇదిల్ ఇస్టుమ్ జా జాక దెకుక మెన పసుల లోన్చి †పత్తురు మర్లు జా గెలి, గెద. జలె, జాక దస్సి జర్గు జలిసి తుమ్ పచ్చ నాయ్. 33 కిచ్చొక మెలె, సాంత ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరనుక కో ఉచరుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ పాడ్ జా గెచ్చెదె, గని దేముడు దిలి వాటు ఎక్కి సత్తిమ్ ఇండుక మెన జోవయించి ప్రానుమ్ కో దెవుల గే, జోవయించి ప్రానుమ్ రచ్చించుప జయెదె.

34 “జా రాతిక దొగుల ఎక్కితె నిజ తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్కోక కడ నెవుల. 35 దస్సి, దొగుల తేర్బోదల్ రొడ్తె తిలె ఎక్కిక

‡ 17:27 17:27 ఆదికాండుమ్ 7 అద్యయిమ్. § 17:29 17:29 ఆదికాండుమ్ 18:16-19:29. * 17:30 17:30 లూకా 212:34-36 దెక. † 17:31 17:31 మత్తయి 24:15-18. ‡ 17:32 17:32 ఆదికాండుమ్ 19:26.

ముల దా, అన్నెక్లిక కడ నెవుల, ³⁶ [§]అన్నె, దొగుల మున్నుబోదల్ బట్టి తిలె, ఎక్కిలోక ముల దా, అన్నెక్లిక కడ నెవుల” మెన యేసు సంగిలన్. ³⁷ దస్సి సంగితికయ్, “కేనె కడ నెవుల, ప్రబు?” మెన సిస్సుల్ పుసిల, చి జోవయింక, “పీనుమ్ కేనె తయెదె గే, ఒత్త గిడ్డుల్ బెరుల.” మెన సంగిలన్.

18

తీర్పు కెర్తె టాన్తె తోడు సంగితో ఎక్కిలోచి టాలి

¹ తెదొడి యేసు జేవ్ సిస్సుల్క ఈంజి టాలి సంగిలన్. కిచ్చొక మెలె, *జో తీర్పు కెర ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జెతె ఎదకచి మదెనె జేవ్ బద్దుకుమ్ గే అన్మానుమ్ గే నే జతె ప్రార్దన కెర్తె తంక మెన జోవయింక సికడ్డి రిసా సంగిలన్. ² ఇసి జతయ్ “ఏక్ పట్టుమ్తె తీర్పు కెర్తె టాన్తె తీర్పు దెతోసా ఎక్కిలో తిలో. జో అన్నె మాన్సుల్క బియె నాయ్, దేముడుక బియె నాయ్. ³ పడ్డో, జయి పట్టుమ్తె రండెల్ మాన్సు ఎక్లి తిలి. ఈంజి జలె, రోజుక జో తీర్పు దెతోసాతె గెచ్చు కెర, ‘విరోదుమ్ నుదో ఎక్కిలో అంచి ఉప్పిరి దావ దా అస్సె. అంచి సంగిలీన్ సూన్లె జో మాన్సు సంగిలి నిందక ఆరిచి మెన రుజ్జు దెకయ్ తిన్తె అంక తోడు తా’ మెన పుసితె తిలన్. ⁴ ఒగ్గర్ దీసల్ జో ఒప్పనె నాయ్, గని పడ్డో కిచ్చొ బుద్ది జోక అయ్లి మెలె, ఆవ్ దేముడుక బితోసా, మాన్సుక బితోసా నెంజి, గని ⁵ ఈంజి రండెలి అంక అల్లర్ దా పుసుక ములె నాయ్ చి రిసా, జాచి సంగిలీన్ సూన్తిస్సె తోడు సంగిమ్దె. నెంజిలె, జా రోజుక జెతె తతిన్క అంక పూర్తి అల్పు కెరెదె మెలన్” మెన యేసు ప్రబు టాలి సంగిలన్. ⁶ కిచ్చొ అర్దుమ్ సంగిలన్ మెలె, “ఆదె, జో బుద్ది నెంజిలో తీర్పు దెతోసా కీన్ సంగిలో! ⁷ జలె, రాతి మెద్దెనె జాక జాచి బాదల్ కస్టల్ సంగిత జో నిసాన్ల జోచయ్ జల మాన్సుల్చ ప్రార్దనల్ దేముడు సూనె నాయ్ గె? జోవయింక తోడు జెయె నాయ్ గె?

§ 17:36 17:36 ఈంజి మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 36 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. * 18:1 18:1 లూకా 21:5-36.

కచితుమ్ నూనెదె, తోడు జెయెదె. అన్నె జా తోడు జెంక అల్సిమ్ కెరెదె గె? నాయ్ గెద. ⁸ బే బేగి తోడు జెయెదె. గని, జాగర్త, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె ఉత్త జెతి పొదిక మాన్సుల్ †నిదానుమ్ నముకుమ్ తవుల గే నాయ్ గె?” మెన యేసు సంగిలన్.

పరిసయ్యుడుచి సుంకరొచి రిసా సంగిలి టాలి

⁹ పడ్డొ ‘అమ్క పున్నిమ్’ మెనన అన్నె మాన్సుల్క నిస్కారుమ్ ఉచర్ల మాన్సుల్క ‘నూన్తు’ మెన యేసు అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. ¹⁰ “ప్రార్లన కెరుక మెన దొగు మాన్సుల్ అమ్చి దేముడుచి గుడితె గెల. జోవయింతె ఎక్కిలో పరిసయ్యుడు, ఎక్కిలో సిస్తు నజితో సుంకరో. ¹¹ జలె, పరిసయ్యుడు పురైతో టీఁచ, జోచి పెట్టి ఉచరన ఇసి ప్రార్లన కెరన్లన్, ‘ఓ అమ్చొ దేముడు, ఆవ్ జేవ్ అన్నె మాన్సుల్చి రితి నెంజిల్ రిసా తుక అంచి సర్ల ఆవ్ సంగితసి. జేవ్, జలె, మాన్సుల్క బియడ, జోవయించి ఆస్తి దొర్కు కెరంతతి, కిచ్చొ కిచ్చొ నాయిమ్ నెంజిల కమొ కెర్తతి, లంజెకమొ కెర్తతి, చి సగుమ్జిన్ కి జో ఒత్తల్తోచొ సిస్తు నజితోసాచి రితి జతతి. ¹² గని అవ్ సత్తరెక్క తివ్వెరి చువ్వె తత్తసి, చి అంక దొర్కు జతిన్ ఎత్కితె దెస్సు వాటల్తె ఏక్ వాట తుక దెతసి’ మెన దేముడుక ప్రార్లన కెర్లన్.

¹³ “గని, జో సిస్తు నజితోసా, ఇదిల్ దూరి టీఁచ తా, మాములుమ్ జేవ్ యూదుల్ కెర్తి రితి నే కెర్తె, ఉప్పిరి నే దెకితె, లాజుక మొకొమ్ లుంకడ గుండెతె పెటన ‘ఓ దేముడు, ఆవ్ పాపుమ్చొ మాన్సు. అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ జా అంచ పాపల్ చెమించుప కెరు!’ మెన ప్రార్లన కెర్లన్. ¹⁴ జలె, జేవ్ దొగులతె కక్క. ‘నత్తిమ్ జలొ’ మెన దేముడు దెకిలన్? జో గవురుమ్ ఉచరన్లొసాక, నాయ్, గని పాపుమ్ ఒప్పన్లొ ఈంజొ సుంకరోకయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. జోచి పాపుమ్ చెమించుప జా గెరి ఉట్ట గెలన్. కిచ్చొక మెలె, కో జోక జొయ్యి

† 18:8 18:8 నెంజిలె, ‘నిదానుమ్ ప్రార్లన కెర్తి నముకుమ్ తెన్ తవుల గే నాయ్ గె?’

గవురుమ్ కెరనెదె గే, జోక దేముడు దాక్ కెరెదె, గని కో జోక జొయ్యి దాక్ కెరనెదె గే జోక దేముడు వెల్లో కెరెదె” మెన సంగిలన్.

బాలబోదల్క యేసు చడ వరుమ్ దిలిసి
(మత్త 19:13-15; మార్కు 10:13-16)

15 జలె, జా దీసి ‘యేసు జోవయింక చడ చెంగిల్ వరుమ్ దెవుసు’ మెన, సగుమ్జిన్ పైజల్ జోవయించ బాలబోదల్క జోతె కడ ఆన్తె తిల. గని జేవ్ జెతె తిలిసి యేసుచ సిస్సుల్ దెక కెర, జేవ్ బోదల్క కడ ఆన్ల మాన్సుల్క “పోన” మెన గోల కెర్ల. 16 గని యేసు జా దెక కెర, జోవయింక పాసి బుకారా కెర, “బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక ఆటంకుమ్ కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జల సుదల్చియి. 17 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, మాన్సు గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి వరుమ్ నజన్లెకయ్, పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

సామ్మారుమ్ తిలో ఉబెడొ ఎక్కిలో దేముడుచి రాజిమ్చి రిసా
యేసుక పుసితికయ్
(మత్త 19:16-30; మార్కు 10:17-31)

18 యూదుల్చొ అదికారి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, “చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె ఆవ్ కెయళ తెయళ జితి వాట అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కామ్ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసిలన్. 19 పుసితికయ్ యేసు, “ ‘చెంగిల్ తిలోసా’ మెన అంక కిచ్చొక సంగిలది? చెంగిలోసా దేముడు ఎక్కిలోయి, గని అన్నె కో కి చెంగిలోన నెంజితి. 20 జో దిల ఆగ్నల్ మెలె తుయి జాన్సి.

లంజెకమొ కెరుక జయె నాయ్,
నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్,
చోరుక జయె నాయ్,
అబద్దుమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్,
అయ్యద్అబ్బొద్క గవురుమ్ దెకితె తంక అస్సె.

దనచయ్” మెన జోక యేసు సంగిలన్. 21 సంగితికయ్ జో మాన్సు, “బాల తతె తెంతో ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్ రితి ఆవ్ నిదానుమ్ కెర దెకన్తసి” మెన జబాబ్ దిలన్. 22 జా కోడు సూన కెర యేసు, జోక, “అప్పెక తుక ఎక్కి పిట్ట అస్సె. తుచి ఆస్తి ఎత్తి తుయి విక కెర, జా వికిలి డబ్బుల్ బీద సుదల్క దేసు, దస్సి కెరైగిన పరలోకుమ్తె తుక ఆస్తి కలుగు జెయెదె. అన్నె అంచి తెన్ బెద అంచి పట్టి జె!” మెన సంగిలన్.

23 గని ఈంజ కోడు సూన కెర, జోక ఒగ్గర్ సొమ్మారుమ్ తిలిచి రిసా జో మాన్సు ఒగ్గర్ విసారుమ్ జలొ.

24 తెదొడి, జో మాన్సు దస్సి విసారుమ్ జలిసి దెక కెర యేసు, “సొమ్మార్లు దేముడుచి రాజిమ్తె గెచ్చుక జలె, కెద్ది గే కస్తుమ్ జలెకయ్ జయెదె. 25 కిచ్చొక మెలె, ఇన సొమ్మార్లు దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కంట, సూజిబొరొ వాట్ ఒంటె గెచ్చుక సుల్లు!” మెన సంగిలన్.

26 జలె, జా కోడు సూన్లన “దస్సి జలె, కో †రచ్చించుప జంక జయెదె?” మెన బమ్మ జల. 27 గని యేసు, “మాన్సు కెర్క నెత్తిర్లిసి కి, దేముడు జర్గు కెరుక తెరె” మెలన్.

28 తెదొడి యేసుచ బారజిన్ బారికుల్తె తిలొ పేతురు మెలొ సిస్సుడు “ఈందె, అమ్చ గెరల్ ఎత్తి ముల దా ఆమ్ తుచి పట్టి బులితనుమ్” మెలన్. 29 యేసు జేవ్ బారికుల్క, నిజుమి, అన్నె తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ మెంతసి మెలె, దేముడుచి రాజిమ్చి కామ్ కెర్లి రిసా గేరు జలెకు, తేర్నిక జలెకు, అన్నొబావొక జలెకు, అయ్యోస్అబ్బొస్క జలెకు, బోదల్క జలెకు కో ముల తవుల గే, 30 అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ కాలుమ్తె కి జోక దనచ అన్నె ఒగ్గర్ వంతుల్ రితి దొర్కు జయెదె, అన్నె, జెతి కాలుమ్తె, కెయక తెయక పరలోకుమ్తె జెతి వాట జోక దొర్కు జయెదె.

జో మొరుక తిలిన్చి రిసా యేసు అన్నెక్ సుట్టు సంగిలిసి

† 18:26 18:26 మెలె, సాపుమ్ తెంతో రచ్చించుప జంక, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక.

31 తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె గెతె తిలి వట్టె యేసు జోచ బారజన్ సిస్సుల్క పక్క కడన ఇసి మెలన్. “ఈందె, అమ్ యెరూసలేమ్తె గెతసుమ్, చి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసాచి రిసా దేముడుచ కబుర్లు సంగిలస రెగిడ్డిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్లు జయెదె. 32 కిచ్చొక మెలె, యూదుల్ నెంజిలసచి అత్తి అంక సొర్ప కెర దెవుల, చి అంక కొంకడుల, అంచి మరియాద కడుల, చి అంక తుంక దెవుల. 33 అంక కొర్డల్ తెన్ పెటుల, చి అంక మారుల, తిర్తతక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె” మెలన్. 34 గని ఇన్నెచి కిచ్చొ అర్దుమ్ కి కెరంతి నాయ్. జా అర్దుమ్ లుంకిల్ రితి తిలి, చి జో కిచ్చొచి రిసా సంగిలో గే నేన్.

గుడ్డి జలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్సిసి
(మత్త 20:29-34; మార్కు 10:46-52)

35 యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన యేసు వట్టె గెతె తా యెరికో పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, గుడ్డి జలో మాన్సు ఎక్కిలో వాట్ సాడి వెన తా, బిచ్చిమ్ నజితె తిలో. 36 ఒగ్గర్జన్ మాన్సుల్ జా వాట్ గెతె తిలిన్చి అవాడ్ నూన కెర, “కిచ్చొక ఒగ్గర్ జనాబ్ ఈంజ వాట్ గెతతి?” మెన పునిలన్. 37 పునిలె, జేవ్ “నజరేతు గవ్విచొ యేసు ఈంజ వాట్ గెతయ్” మెన జోక సంగిల, 38 చి నూన, జో “ఓ యేసుప్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ, అంచ చెంగిల్ కెరు!” మెన కేక గలన్.

39 తెదొడి పురెతో ఇండితె తిలస సగుమ్జిన్ జో గుడ్డి మాన్సుక “తుక్లె తా” మెన గోల కెర్ల, గని జో అన్నె, “దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ చెంగిల్ కెరు!” మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలో. 40 ఇసి జతికయ్, యేసు టీచ కెర, “జోక ఇత్తల్ కడ ఆన” మెన ఆడ్ర దిలన్, చి జోక జోచితె కడ ఆన్లస పాసి జెతికయ్, 41 “ఆవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోర్ప జతసి?” మెన పునితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, “ప్రబు, ఆవ్ దెకిత్ రితి కెరు” మెలన్. 42 యేసు జోక, “ఈందె తుచ అంకివొ డీన్సు. అంచి

ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసొ తుయి కీచెంగిల్ జా అస్సిసి” మెన సంగితికయ్, ⁴³ బేగి జో మాన్సుచ అంకివో డీసిల చి, దేముడుచి గవురుమ్ సంగ యేసుచి పట్టి గెలన్. అన్నె, ప్రెజల్ ఈంజ ఎత్తి దెక తా, జేవ్ కి దేముడుచి గవురుమ్ సంగిల.

19

జక్కయ్య మెలో సిస్తు నజీతో నుంకరో

¹ జలె, యేసు యెరికో పట్టుమ్ పెస జా పట్టుమ్ వాట్ గెచ్చ ముల్లి పొది, ² ఒత్త జక్కయ్య మెలో మాన్సు తిలన్. జో సిస్తు నజీత నుంకర్లుచొ అదికారి, చి జో ఒగ్గర్ సొమ్సారుమ్ తిలో. ³ జలె, ‘యేసు కీసొచొగె దెకిందె’ మెన ఇస్టుమ్ జలన్, గని జో పాట్టి మాన్సు, చి యేసుచి సుట్టునంత బెర్ల జనాబ్ అడ్డు జా అస్తి. ⁴ జాకయ్ జో కిచ్చొ కెర్లన్ మెలె, యేసు జా వాట్ గెచ్చెదె, చి జో పురైతో నిగ గెచ్చ, ఏక్ బొడ్డ రూక్తె వెగిలన్.

⁵ జలె, యేసు ఒత్త పాచ కెర, ఉప్పిరి రూక్తె దెక, “జక్కయ్య, బే బేగి ఉత్తు. ఆజి ఆవ్ తుచి గెరి తంక అస్సె” మెలన్. ⁶ దస్సి మెంతికయ్, జక్కయ్య బమ్మ తెన్ జా రూక్తె తెంతో ఉత్త జా, నర్ల తెన్ యేసుక గెరి కడన, మరియుద ఎత్తి కెర్లన్. ⁷ ఇసి జర్లు జలిసి దెక కెర ప్రెజల్ ఎత్తి కునుమ్కసుమ్ లట్టల్ల. “పాపుమ్ నుదొచి గెరి జో గోత్ గెచ్చుక కిచ్చొక?” మెల.

⁸ జలె, యేసు ఒత్త తిలి పొది, జక్కయ్య పురై జా టీచ ప్రబుక కిచ్చొ కోడు సంగిలన్ మెలె, “ఈందె, ప్రబు, అంచి అస్తితెచి ఏక్ వంతు బీద నుదల్క దా గెలిందె. అన్నె, డబ్బుల్క ఆవ్ కక్క మోసిమ్ కెర తిలె, జోవయింక ఆవ్ మోసిమ్ కెర నజీలి కంట అన్నె అన్నె చెత్తర్ వాటల్ జోవయింక అన్నె దెయిందె” మెన ఒప్పన్లన్. ⁹ దస్సి జతికయ్, యేసు జోక, “దేముడు పాపల్ చెమించువ కెర్తి రచ్చన ఆజి ఈంజ గెరి పాచ అస్సె. పాపుమ్ ఇండితె తిలె కి ఈంజొ కి * అబ్రాహామ్చి సెకుమ్చొ,

§ 18:42 18:42 నెంజలె ‘రచ్చించువ జా అస్సిసి’.

* 19:9 19:9 యూదుల్క అబ్రాహామ్ ముక్కిమ్చొ పూర్ముచొ జా తిలో.

గెద. 10 మెలె, ఆత్మక నెన గెలనకయ్ చజన జోవయించ పాపల్ తెంతో రచ్చించుప కెరుక మెనయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్”.

బజర్చ కాసుల్చి టాలి
(మత్త 25:14-30)

11 యేసు నంగిలి కోడు ప్రెజల్ నూన్తె తిలి పొది, యెరూసలేమ్క పాసి జెతె తిల, చి ప్రెజల్ జేవ్చి పెట్టి కిచ్చొ మెన ఉచర్తె తిల మెలె, “యేసు అమ్చి యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె పావెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరుక మొదోల్ జయెదె.” మెన ఉచర్తె తిల.

12 జాకయ్ యేసు జోవయింక ఏక్ టాలి నంగిలన్. “వెల్లో మాన్సు ఎక్కిలో తిలో. ఈంజ దేసిమ్క రానో జంక మెన, రానల్క టీవడ్డోసా తిలి దూరి దేసిమి ఉట్ట గెచ్చు జెంక మెన, ఈంజో బార్ జలో. 13 గని, నే గెతె అగ్గె, జోచ దెస్సుజిన్ గొత్తి సుదల్క బుకారా కెర, జోవయింక ఎక్కెక్లొక ఎక్కెక్ †బజర్చ కాసుల్ దా కెర, ‘ఆవ్ జెతె ఎదక ఇన్నెతెన్ బియ్యారి కెరె తా’ మెలన్. 14 గని జోవయించ ప్రెజల్ జోక ఒగ్గర్ విరోదుమ్ జా అస్సి, చి ‘ఈంజో మాన్సు అమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్గరె ఇస్టుమ్ నాయ్’, మెన జో మాన్సుచి పట్టి కబుర్ తెద్దయ్లన్.

15 “గని, జో మాన్సు రానో జా బుల అయ్లన్, చి జో డబ్బుల్ దా తిల గొత్తి సుదల్ బియ్యారి కెర కెద్ది లాబుమ్ కెర అస్సి సూసుక మెన జేవ్క బుకార్లన్. 16 తొలితొచొ జా కెర, రానోచి పురెతో టీవెలన్ అన్నె, ‘బాబు, తుయి దిలి బజార్ కాసుక అన్నె దెస్సు బజార్ కాసుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అస్సె’ మెలన్, చి 17 ‘బొల్లొయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదో. ‡ఇదిలిసి కామ్ దెతికయ్ తుయి నిదానుమ్ కెర్లది, చి తుయి దెస్సు పట్టల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆవ్ అదికారుమ్ దెతసి’ మెన రానో నంగిలన్. 18 తెదొడి అన్నెక్లొ గొత్తి సుదో అయ్లో,

† 19:13 19:13 ఏక్ బజర్ కాసుచి విలువ కెద్ది మెలె, పుంజెక్ పొదుల్చి కూలి డబ్బుల్చి ఎదిలి. ‡ 19:17 19:17 లూకా 16:10 దెక.

అన్నె, 'బాబు, తుయి దిలి బజార్ కాసుక అన్నె పాచ్ బజార్ కాసుల్ లాబుమ్ దొర్కు జా అన్నె' మెలన్, చి 19 'బొల్లొయ్ కెర్లది, తుయి చెంగిలో గొత్తి సుదొ, పాచ్ పట్టల్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెరుక మెన తుక ఆచ్ అదికారుమ్ దెతసి' మెన రానొ సంగిలన్.

20 "తెదొడి అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొ అయ్లో అన్నె, 'బాబు, ఉంద, తుచి బజార్ కాసు. ఇన్నెక్ మూటొ బంద తియ దిలయ్'. 21 కిచ్చొక మెలె, తుయ్ 'కన్కారుమ్ నెంజిలోసొ' మెన బిలయ్. తుయి కామ్ నే కెర్లిసి నజన్తసి, తుయి నే ఉంపిలిసి లాయితసి మెలన్. 22 జలె, జోక జో రానొ కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, 'తుయి గర్చొ గొత్తి సుదొ! తుయి సొంత సంగిలిసి తుకయ్ నేరిమ్ వయడ్తయ్. అంక కన్కారుమ్ నెంజిలోసొ, సొంత కామ్ నే కెర్లిసి నజితొసొ, సొంత నే ఉంపిలిసి లాయితొసొ' మెన తుయి జాన్సి. 23 జలె, 'అంచి డబ్బుల్ కిచ్చొక సావుకర్తె జవున్ తిసి నాయ్? సావుకర్తె జవున్ తితది జలె, ఆచ్ బుల అయ్లి పొది సర్ల తెన్ వడ్డి నజన్తయ్' మెన జో గర్చొ గొత్తి సుదొక సంగ కెర, 24 పాసి టీచ తిల మాన్సుల్క, జా బజార్ కాసు జోతె నజన, దెస్సు బజార్ కాసుల్ తిలో జో అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక దాన, మెలన్. 25 జో దస్సి మెంతికయ్, జేచ్ తిల గొత్తి సుదల్ గోస జా, గని బాబు, జోక దెస్సు బజార్ కాసుల్ అస్తి! జోక అన్నె కాసుల్ కిచ్చొక దెంక! మెల. 26 గని జో రానొ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, 'తుమ్క కిచ్చొ మెంతసి మెలె, కీకక్క తిలె, జోక అన్నె దెంక జయెదె. కక్క నెంజిలె, జోక తిలిసి కి జోతె తెంతొ అన్నె కడ గెలుక జయెదె. 27 జలె, అంక అమ్చి ఉప్పిరి జో ఏలుప కెరుక మెలె, అమ్క ఎద్గెరె ఇస్టుమ్ నాయ్' మెలె అంచ విరోదుమ్ సుదల్క కిచ్చొ కెరుక? జోక ఇన్నె కడ ఆన, చి అంచి మొక్కె కండ గెల మెన రానొ సంగిలన్" మెన యేసు *టాలి సంగిలన్.

§ 19:26 19:26 మత్తయి 25:29 దెక. ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె 'ఇదిల్ జవున్ బుద్ది తిలోసొక అన్నె బుద్ది సికడుక జయెదె, గని బుద్ది నెంజిలోసొతె తెంతొ జో సిక తిలిన్ కి కడ గెలుక జయెదె'. * 19:27 19:27 ఈంజ టాలితె రానొ కో మెలె, యేసు. జోవయంచ విరోదుమ్ సుదల్ కో మెలె, యూదుల్చ వల్లెల మాన్సుల్. గొత్తి సుదల్ మెలె, జోక నంపజలన. డబ్బుల్ వాడిక కెర్లిసి మెలె, జో దిలి కామ్. డబ్బుల్ మెలె, జో దిల నెక్తివ్.

యేసు గాడ్డె పిల్లతె వెగ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అయ్లీసి
(మత్త 21:1-11; మార్కు 11:1-11; యోహా 12:12-19)

28 యేసు ఈంజ టాలి సంగ కేడవ కెర, యెరూసలేమ్తె గెచ్చుక మెన జోచ సిస్సుల్చి వురె గెలన్. 29 జలె, బేత్తుగే చి బేతనియ మెల గవ్వొక పాసిచి †బలీవ మెంతి మెట్టయ్ పావిలి పొది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకారా కెర, 30 “తుమ్చి మొక్కె తిలి గవ్వొ తుమ్ వెన, చి గవ్వొ పెసిలదు మెలె, బంద తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల బేగి తుమ్క డీసెదె. జాచి ఉప్పిరి అప్పె ఎద కో కి వెగుక నేతయ్. జాక యివ కెర ఉదడ ఆన. 31 అన్నె, ‘కిచ్చొక యిపితసు?’ మెన తుమ్క కో జవున్ పుసిలె, తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె’ ” మెన సంగ, మెన యేసు జేవ్ దొగుల సిస్సుల్క సంగ జా గవ్వొ తెద్రయ్లన్.

32 జలె, జో తెద్రయ్ల దొగుల గెచ్చు కెర, యేసు సంగిల్ రితి జలి మెన దెకిల. 33 జేవ్ జా గాడ్డె పిల్లక యివుక దెర్తికయ్, “గాడ్డె పిల్లక కిచ్చొక యిపితసు?” మెన జేవ్చ సావుకర్లు పుసిల. 34 పుసితికయ్, “ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె” మెల.

35 జలె, జేవ్ సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉదడ ఆన కెర, జోవయించ దువ్వుట్లు గాడ్డెచి ఉప్పిరి గల దా, యేసుక వెగడ్ల, 36 అన్నె, యెరూసలేమ్తె జో గెతె తతికయ్, జో గెతి వట్టె ‡జనాబ్ జోవయించ పాలల్ అంతిర్ల. 37 అన్నె, యేసు జా బలీవ మెట్టచి కొన్న జీన యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పక్క ఉత్త పాసి పావిలి పొది, జోక నంపజల పైజల్ ఎత్కిజీన్ సర్దసంతోసుమ్ జా గట్టిజ అవాడ్ కెరన, 38 “దేముడుచి నావ్ తెన్ జెతో రానొక జోబర, జోబర! పరలోకుమ్తె సేంతుమ్, చి ఎత్కిచి ఉప్పిర్ టాన్తె తిలోసొక జోబర!” మెన కేకుల్ గల, యేసుచి అత్తి కెర్ల జేవ్ దెకిల కమొచి రిసా దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

† 19:29 19:29 ‘బలీవ మెట్ట’ మెన కిచ్చొక నావ్ తియ అస్తి మెలె, ఒత్త బలీవ పండ్లు రూకుల్ తిల. ‡ 19:36 19:36 మత్తయి 21:8, చి మార్కు 11:8 దెక.

39 తెదొడి జేవ్ జనాబ్తె బెద తిల సగుమ్జిన్ పరిసయుల్ యేసుక “గురుబాబు, తుచ సిస్సుల్ తుక్లె తతి రితి సంగు” మెలె, 40 గని యేసు జేవ్ కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ఈంజేవ్ తుక్లె తత్త జలె, ఈంజేవ్ పత్తల్ కేక్ గలుల” మెలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క జెంక తిల అల్లర్చి రిసా యేసు ఏడ్లిసి

41 యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క అన్నె పాసి జా జాక దెక కెర, జాచి రిసా ఏడ్లన్. 42 కిచ్చొ మెన ఏడ్లన్ మెలె, “ఓ యెరూసలేమ్, దేముడు తెన్ కీసి సేంతుమ్ జంక తుయి ఆజి జాన్తతి జలె, చెంగిల్ తత్తి! గని నాయ్, అప్పె జా అర్దుమ్ ఎత్తి, తుమ్క లుంకిల్ రితి అస్సె. 43 ఓ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్, తుయి ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ్డి ఏక్ కాలుమ్ జెతయ్. జేవ్ దీనల్క తుక కిచ్చొ జయెదె మెలె, తుచ విరోదుమ్ సుదల్ తుచి సుట్టునంత మత్తి డిబ్బల్ వెగడ, తుచి సుట్టునంత బెర జా, ఎత్తి పక్కల్ తెంతో వెల జెవుల. 44 తుచ కోటల్, తుచ గెరల్ పూర్తి సేడవ గెల కెర, తుచి తెడి తిల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్క జేవ్ మారుల, చి తుచితె పత్తుర్చి ఉప్పిరి పత్తురు తతి రితి ములితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, దేముడు తుక రచ్చించువ కెర్తి వాటు ఆవ్ దెకయ్లయ్, గని చినున్ నాయ్” మెన యేసు కీయెరూసలేమ్చి రిసా ఏడ గెలన్.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక మారుక మెన రకితె తిలిసి

(మత్త 21:12-17; మార్కు 11:15-19; యోహా 2:13-22)

45 యేసు పట్టుమ్తె పాచ కెర, దేముడుచి గుడితె పెన కెర, ఒత్త *సామన్ వికితసక ఉదడ గెలుక దెర, 46 జోవయింక, “ ‘అంచి గేరు ప్రార్దన కెర్తి గేరు, జా దస్సే తవున్’ మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్గవ అస్సె,

§ 19:44 19:44 యేసు జెర్మ ముప్పుయ్ తిన్ని వెర్సుల్క మొర అన్నె జిలన్, చి యేసు జెర్మ డబ్బయ్ వెర్సుల్క రోమ్ దేసిమ్చ సయన్యుమ్ సుదల్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క, దేముడుచి గుడికపాడ కెర్ల. జా పట్టుమ్ దస్సె జా జా పట్టుమ్చ మాన్సుల్ జా సిచ్చ జవుల మెంతి గుర్తుక యేసు ఇసి సంగిలన్. * 19:45 19:45 మత్తయి 21:12-13, చి మార్కు 11:15-17 చి యోహాను 12:12-19 దెక.

గని తూమ్ చోర్లు జితో రితో గేరు జతి రితి జాక మార్పుప కెర అస్సున్.”
మెన సంగిలన్.

47 జలె, జా దొరతి యేసు రోజుక దేముడుచి గుడితె బోదన కెర్తె
తిలన్, అన్నె వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన
చి, యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జోక మారుక వాట్ చజితె తిల,
గని 48 ప్రెజల్ ఎత్కి రోజుక జెతె తా జోవయించ కొడొ ఒగ్గర్ సర్ద తెన్
నూన్తె తిల, చి నెతిర్.

20

వెల్లెల సుదల్ యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

(మత్త 21:23-27; మార్కు 11:27-33)

1 తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు దేముడుచి గుడితె ప్రెజల్క బోదన కెర్తె
తా నుబుమ్ కబుర్ సంగితె తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్
దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి అన్నె సగుమ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్
జోతె జా: కెర, 2 “తుయి కెర్త కమొ కెరుక, తుయి బోదన కెరుక, తుక
కిచ్చొ అదికారుమ్ అస్సె? కొన్సొ తుక అదికారుమ్ దిలన్?” మెన జోక
గోల కెర్త. 3 యేసు జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “ఆవ్ కి
తుమ్కయ్ ఏక్ కోడు పుసిందె. జలె, అంక తుమ్ సంగ. 4 యోహాను
బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్చి అదికారుమ్ కేనె తెంతొ చి? పరలోకుమ్
తెంతొ చి గే, మాన్సు తెంతొ చి గే, తుమ్ సంగ” మెన వెల్లెల మాన్సుల్క
యేసు పుసిలన్.

5 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిసి జల మెలె, ఎక్కిలో
తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, “పరలోకుమ్
తెంతొ చి మెన అమ్ సంగిలెగిన, ‘దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప
కెర్పు నాయ్?’ మెన ఈంజొ అమ్క సంగెదె. 6 గని, ‘మాన్సు తెంతొ చి’
మెన సంగిలె, జనాబ్ అమ్క పత్రల్ తెన్ పెట మారుల. యోహానుక
‘అమ్చొ దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసొ కచితుమ్ తిలొ’ మెన జేవ్
జనాబ్క నముకుమ్.” 7 జాకయ్ జేవ్ యేసుక కిచ్చొ జబాబ్ దిలి
మెలె, “జా అదికారుమ్ కేనె తెంతొ గే నేనుమ్” మెల. 8 జేవ్ దస్సి

సంగీతికాయ్, యేసు జోవయింక, “దస్సి జలె, కేన్ అదికారుమ్క ఆవ్ అంచ కమొ కెర్తసి గే, ఆవ్ తుమ్క సంగి నాయ్” మెన సంగ జేవ్క ముద్దొ కెర్తన్.

ద్రాచ తోటచొ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క మార్లిన్చి టాలి యేసు సంగిలిసి

(మత్త 21:33-46; మార్కు 12:1-12)

9 తెదొడి యేసు ప్రజల్క ఈంజ ఏక్ *టాలి సంగుక దెర్తన్. “ఏక్ మాన్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, రకితసక నిసాన, జేవ్క జా తోట గుత్త దా, ఇదిల్ ఒగ్గర్ దీసల్ వేర దేసిమి గెచ్చ తంక మెన, ఉట్ట గెలన్. 10 జలె, పంటొ పికిలి పొది, ‘సమయుమ్ జా అయ్లి’ మెన, జేవ్ గుత్త నజీలసతె జా తోటచి పంటొ ఏక్ వాట నజ ఆన్తి రిసా, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్. గని జో గొత్తి సుదొ ఒత్త పావెతికాయ్, గుత్త నజీల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జోక పెట గెల కెర, కిచ్చొ నే దెతె ఉదర్తొ.

11 “ఒత్త తెంతొ, అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక జో ఎజొమాని తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ రకితస జోక కి పెట కెర జోచి మరియాద కడ, జోక కి కిచ్చొ నే దెతె ఉదడ గెల. 12 ఒత్త తెంతొ అన్నెక్లొ గొత్తి సుదొక ఎజొమాని తెద్రయ్లన్ చి, ఇన్నెక కి బలే అల్లర్ కెర గంటివొ గాయిమ్లు కెర దా ఉదడ గెల.

13 “తెదొడి జా ద్రాచ తోటచొ ఎజొమాని, ‘ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె? నాయ్, గెద, ఇసి కెరిందె. అంచొ ప్రేమ తిలో పుత్తుక తెద్రయిందె. జోకయ్ మరియాద దెకుల, కిచ్చొగె’ మెన ఆకర్క జోకయ్ తెద్రయ్లన్.

14 జేవ్ తోట గుత్త నజీలస జోక దెక కెర, ‘ఇన్నెకయ్ అబ్బొన్చి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు

* 20:9 20:9 ఈంజ టాలితె, ‘గుత్త నజ తోట రకితస’ కొన్న మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెకయ్లి వాల్ సికడ్డ వెల్లెల మాన్సుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డస, పరిసయ్యుల్, పూజర్లు. ‘ఎజొమాని’ మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. ‘ఎజొమాని తెద్రయ్ల గొత్తి సుదల్’ మెలె, జోవయించ కబుర్లు సంగిలస. ‘ఎజొమానిచొ పుత్తుసి’ మెలె, యేసు. ‘ద్రాచ తోట’ మెలె, యూదుల్, చి ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి బక్తి కెర్త అన్నె మాన్సుల్.

జతి వాట అమ్మకయ్ దొర్కు జయెదె' మెన జోవయింక జెవ్వి లట్టబన, 15 జో ఎజోమానిచొ పుత్తున్క దెర కెర, జోక తోట తెంతొ పెలవ న కెర, †బయిలె మార గెల. జలె, జేవ్ ఎజోమానిచొ పుత్తున్క దస్సి కెర్రి రిసా, జా తోటచొ ఎజోమాని జోవయింక కిచ్చొ కెరెదె? 16 కిచ్చొ కెరెదె మెలె, జాఁ కెర, జేవ్ గుత్త నజిలనక మొరవ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దెయెదె" మెన యేసు సంగిలన్. ప్రెజల్ జాక సూన కెర, దస్సి కెయఁక జర్గు జంక జయె నాయ్! మెల. 17 గని యేసు జోవయించి పక్క పసుల దెక, "జలె, దేముడు దేముడుచ కొడతె రెగ్గయ్లి ఏక కోడు సంగిందె, జాచి అర్దుమ్ కిచ్చొ గే తుమ్ ఉచర.

'కామ్క నెంజె' మెన గేరు బందిలన జా ఏక పత్తురు పిట్టవుక మెన ఉచరై కి,

జయ్యి పత్తురు గేరుక బోడిపత్తుర్ జలన్.

మెన రెగిడ్లి కోడు. 18 ఈంజొ పత్తుర్చి ఉప్పిరి కో సేడుల గే, జేవ్ బద్దల్ జా గెచ్చుల, గని కచి ఉప్పిరి ఈంజొ పత్తుర్ సేడెదె గే, జోక బీడవ గెలెదె." మెన యేసు‡ సంగిలన్.

19 పంటొ నజుక గెలనక మార్ల సంగిలన మెన అమ్చి రిసా యేసు సంగితయ్ మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు చినన కోపుమ్ జా, జోక జయ్యి గడియయ్ దెరుక ఉచర్ల, గని 'ప్రెజల్ కోపుమ్ జా అల్లర్ కెరుల' మెన, జోవయింక బియ్ కెర, తుక్లె తిల.

సిస్తు డబ్బుల్ దెతిన్చి రిసా యేసుక పరిచ్చ కెరయ్లిసి

(మత్త 22:15-22; మార్కు 12:13-17)

20 జలె, 'వాట్ అయ్లె యేసుక దెరుమ్దె' మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన చి వెల్లెల పూజర్లు దెకితె తిల చి,

† 20:15 20:15 యేసుక కి వడ్డొ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతొ బయిలె కడన మార్ల; నిలువతె. లూకా 23:26-33. ‡ 20:18 20:18 ఈంజ టాలితె 'దేముడుచి గుడి' మెలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడుచి రాజిమ్, యేసుక నంపజా జోవయింక నిదానుమ్ జలన మొత్తుమ్ జిన్. బోడిపత్తుర్ మెలె, యేసు. 'బోడిపత్తుర్ నెసిలన' మెలె, ముక్కిమ్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్. 'పత్తురు జోవయించి ఉప్పిరి సేడ బీడయెతిన్' మెలె, జేవ్ పూర్తి నంపనెంజలిన్ నెసిలిసిచి సిచ్చ.

సగుమ్జిన్క లంచుమ్ దా కెర, “తుమ్ సత్తిమ్క పుసిల్ రితి డీస” మెన, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుక ఏక్ కోడు పుసితి రితి తెద్రయ్ల. జోవయించి ఉద్దెనుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘యేసు కిచ్చొ జవున్ తప్పు సంగిలె, జోక దెర, రోమ్ దేసిమ్చొ అదికారితె సార్పు కెర దెంక జయెదె చి, యేసుచి రిసా సూన, సిచ్చ దెయెదె’ మెన కోర్ప జతతి.

21 జలె, జేవ్ మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్ లట్టబ, సత్తిమ్ బోదన కెర్తసి మెన. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ ఉచరుల గే నే బితె, దేముడు దెకయ్లి వాటచి రిసా సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్తసి మెన జానుమ్” మెన పులయ్తి రితి సంగ, 22 అన్యె, “రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చొ క్షెసర్ రానొక అమ్ సిస్తు దెంక నాయిమ్ గే నాయ్ గె?” మెన పుసిల.

23 గని యేసు జోవయించి §ఉచరన్ల, జోవయించి ఉప్రమెన్సు చిన కెర, 24 “ఏక్ వెండి *కాసు అంక దెకవ” మెలన్, చి జేవ్ ఆన దెకయ్తికయ్, “ఇన్యెతె కచి బొమ్మ కడ అన్తి? కచి నావ్ డీస్తయ్?” మెన పుసిలన్ చి, “క్షెసర్ రానొచి” మెన జనాబ్ సంగిల. 25 యేసు జోవయింక, “దస్సి జలె, క్షెసర్క దెతిసి క్షెసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ తుమ్ దాస.” మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్. 26 దస్సి, జో సంగిలిన్తె తప్పు నాయ్ చి, ప్రెజల్చి మొక్కె జో కిచ్చొ తప్పు సంగితిన్చి రుజ్జు దెకవుక నెతిర్ల, చి దెరుక నెతిర్ల. గని జో దిలి జబాబ్చి తెల్విక ఆచారిమ్ జా, తుక్లె జల.

సద్దాకయ్యులు మెల పండితుల్ యేసుచి తెలివి పరిచ్చ కెరుక
(మత్త 22:23-33; మార్కు 12:18-27)

§ 20:23 20:23 జోవయించి కిచ్చొ ఉచర్ల మెలె, ‘అమ్క ఆక్రమించుప కెర్ల రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్తు దెంక నెంజె’ మెన ఏక్ వేల జో సంగిలె, జా ప్రబుతుమ్చి మొక్కె జోవయింక నేరిమ్ వయడ సిచ్చ కెరవుక జయెదె. గని ‘జా సిస్తు దెంక చెంగిల్’ మెన జో సంగిలె మాములుమ్ ప్రెజల్ కోవుమ్ జవుల. మెలె, జా వేర దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్క సిస్తు దెంక ఆగ్గి తిలి కి, జేవ్ యూదుల్ నెసితి. * 20:24 20:24 యెరూసలేమ్తె దొన్ని రగల్ కాసుల్ తవుల. ఏక్ రగుమ్ దేముడుచి గుడితె దెతిసి, ఏక్ రగుమ్ ప్రబుతుమ్క దెతిసి, మాములుమ్ బియ్యార్క వాడిక కెర్తసి.

27 పడ్డో, 'మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె' మెన పైజల్క సికయ్త సద్దూకయ్యులు సగుమ్జిన్ యేసుతె జాఁ కెర, 28 "గురుబాబు, ఈందె, 'ఎక్కిలోచొ అన్నొసి పెండ్లి జా బోదల్ నెంతె మొర గెలెగిన, జో బావొసి అన్నొన్చి తేర్చిక ఆనన, అన్నొన్చి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అస్సె' మెన, మోసే పూర్గుమ్చొ అమ్ యూదుల్చి రిసా రెగ్గ అస్సె. 29 జలె, సత్తుజిన్ బావుడ్లు తిల. జోవయింతె తొల్పుర్ తెర్చి ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 30 జో మాన్సుచి పట్టి జెర్మిలోసా కి జాక ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 31 జోచి పట్టిచొ, జోచి పట్టిచొ, దస్సి వర్చు తెన్ సత్తుజిన్ మొత్తుమ్ జా తెన్ పెండ్లి జా సంతానుమ్ నెంతె మొర గెల. 32 ఆకర్క జా తేర్బోద కి మొర గెలి. 33 జాకయ్, మొర గెలన అన్నె జీవ్ జతి పొదిక, జా తేర్బోద జోవయింతె కక్క తేర్చి జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజిన్ వర్చు తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల, గెద" మెన యేసుక పుసిల.

34 ఇసి జతికయ్, యేసు జేవ్ సద్దూకయ్యుల్క, "ఈంజయ్ కాలుమ్చ మాన్సుల్ పెండ్లి జా పుత్తర్చుల్క పెండ్లివొ కెర్తతి, 35 గని 'అన్నె జీవ్ జా పరలోకుమ్తె జా కాలుమ్క జితు' మెన కక్క దేముడు విలువ దెకెదె గే, ఒత్త పెండ్లివొ నెంతె దస్సి తవుల. 36 కిచ్చొక మెలె, ఒత్త గెలె దూతల్ కిసి మొర్తి నాయ్ గే, దస్సి, ఈంజేవ్ కి కెయెక కి అన్నె మొర్తి నాయ్. అన్నె, జేవ్ మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ పుత్తర్చు జా అస్తి.

37 "జలె, 'మొర గెలన అన్నె జీవ్ జవుల' మెన †రూకు తెడి జా ఆగి లగితె తిలిన్చి రిసా జో రెగిడ్లిన్తె అమ్చొ మోసే పూర్గుమ్చొ కి దెకయ్తయ్. కేన్ కోడుతె మెలె, దేముడుచి రిసా 'అబ్రాహామ్చొ దేముడు, ఇస్సాకుచొ దేముడు, చి యాకోబుచొ దేముడు' మెన ఏక్తె సంగితయ్, గెద. 38 జలె జేవ్ మొర్ల పూర్గుల్క మోసేచి కాలుమ్ ఎద కి జో దేముడు తా కామ్క అయ్లిన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చు జిచ్చి అస్తి మెన రుజ్జు జతయ్. రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జీవ్

† 20:37 20:37 నిర్గమకాండుమ్ 3:1-6.

తిలసకయ్ జో దేముడు తయెదె. కో దేముడుచి రిసా జియ మొర అస్తి గే, జోవయించి రిసా జితతి” మెన యేసు సంగిలన్. 39 జలె, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కి ఒత్త తిల. జేవ్, జలె, పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదితన జవుల చి, మొల్లె జీవ్ జంక జయెదె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె మెన నంప కెర్తతిచి రిసా “గురుబాబు, తుయి చెంగిల్ జబాబ్ దిలది!” మెన సంగిల. 40 ఒత్త తెంతో జోవయింతె అన్నెకో కి యేసుక కిచ్చొ పుసుక కి దయిరిమ్ జత్తి నాయ్.

**దేముడు తెద్రయ్లో క్రీస్తు
(మత్త 22:41-46; మార్కు 12:35-37)**

41 తెదొడి యేసు జోవయింక ఇసి మెలన్. “ ‘దేముడు తెద్రయ్లో రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తు అమ్చొ దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మ జోక పుత్తుసి జయెదె’ మెన కీసి సంగుక జతయ్?” మెన, అన్నె, 42-43 కీర్తనల్తె దావీదు,

‡“తువ విరోదుమ్ సుదల్ తయె సుదితి పొద్దొ జతి రితి ఆవ్ కెర్తి ఎది ఎద

తుయి అంచి ఉజెతో పక్కయ్ వెన తా

అంచి తెన్ ఏలుప కెరు, మెన

ప్రబు అంచొ ప్రబుక సంగిలన్

మెన రెగిడ్లన్. 44 దస్సి, దావీదు రానొ క్రీస్తుక ‘ప్రబు’ మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జోక కీపుత్తుసి జయెదె? తుమ్ ఉచర” మెన ఒత్త తిలసక యేసు సంగిలన్.

**దేముడుచి కొడొ సికడ్డనచి రిసా ప్రెజల్క యేసు జాగర్త సంగిలిసి
(మత్త 23:1-36; మార్కు 12:38-40; లూకా 11:37-54)**

‡ 20:42-43 20:42-43 కీర్తన 110:1. § 20:44 20:44 కీసి మెలె, యేసు ఎత్తి. అదికారుమ్ తిలో దేముడుచొ పుత్తున్ జయె దేముడి జతయ్, గని మాన్సు జా దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మ జోవయింక పుత్తున్ రితో జతయ్. సగుమ్జిన్ ప్రెజల్ జా కోడు ఒప్పన్లు; మత్తయి 9:27, 21:9. ‘మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా’ మెలి జో యేసు సంగన్లి నావ్తె కి జా అర్దుమ్ ఇదిల్ లుంకిల్ రితి అస్సె.

45 ప్రజల్ ఎత్తి నూన్తె తతికయ్, యేసు జోచ సిస్సుల్క ఇసి మెలన్. 46 “దిగిల నూటిచ పాలల్ గలన బులిత గవురుమ్ ఉచరంత అమ్చ మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి రిసా తుమ్ జాగర్త తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదులె టీవ మాన్సుల్ ఎత్తి అమ్క జొకర్తు మెన కోర్ప జతతి. సబ గెరలె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె వెనుక కోర్ప జతతి. 47 జేవ్ మోసిమ్లు కెర రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ విక కతతి, అన్నె ఉప్రమెన్నుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తతి. దస్సి, జోవయించి పాపుమ్ ఒగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

21

బీద జలి రండెల్ మాన్సు ఎక్కి జాక కలుగు జలిసి ఎత్తి దేముడుక దిలిసి
(మార్కు 12:41-44)

1 దేముడుచి గుడితె డబ్బుల్ దెతి కానుక పెటె ఏక్ తయెదె. దేముడుచి కామ్క మెన మాన్సుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గలుల. జలె, యేసు జా పక్క అంకి గల, సొమ్నార్లు జోవయించి డబ్బుల్ జా పెట్టెతె గల్తె తిలిసి దెకిలన్. 2 తెదొడి ఎద్దరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు జా డబ్బుల్ దెతి కానుక పెట్టెతె దొన్ని ఇదుల రాగి కాసుల్ గలిలిసి యేసు దెకిలన్. 3 జా దెక కెర, యేసు, “నిజుమి తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జేవ్ సొమ్నార్లు ఎత్తిజిన్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంట ఈంజ ఎద్దరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఒగ్గర్ దా అస్సె. 4 జోవయించి ఎదివాల్ సొమ్నారుమ్ తెంతో సేంసిలిసి జేవ్ దా అస్తి. ఇన్నెక్క, మాత్తుమ్, కిచ్చొ నెంజిలె కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి దాఁయి గెల అస్సె” మెన యేసు సంగిలొ.

దేముడుచి గుడి పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా సంగిలిసి

5 దేముడుచి గుడి “చెంగిల్ పత్రల్ తెన్ కెద్ది సూటి తెయార్ కెర అన్తి, *కెద్ది తమ్మన వస్తువల్క సూటి కెర అన్తి!” మెన †సిస్సుల్ యేసుక దెకయ్ల. 6 యేసు, “తుమ్ దెకితిసి ఎత్తి జలె, సగుమ్ దీసల్ గెలె కిసి జయెదె మెలె, అప్పె పత్తుర్చి ఉప్పిరి పత్తురు దొంత్రల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీచితె గలి జతి ‡దీసి జెయెదె” మెన సంగిలన్.

ఉగుమ్ మార్పుప జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

7 తెదొడి యేసుక, జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ “గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయక జర్గు జయెదె? ఈంజ జర్గు జతి పొది అయ్లి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?” మెన పుసిల. 8 జో జోవయింక, “కొన్సొ జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తె రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, ‘ఆవ్వి క్రిస్తు’ మెనన జలెకు. క్రిస్తు జెతి సమయమ్ జా అయ్లి మెన జలెకు, కో కో మాన్సుల్ బార్ జవుల. జోవయించి పట్టి తుమ్ గెచ్చు నాయ్. 9 అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్ యుద్దుమ్ కెర్తెసిచి రిసా జలెకు, ఏక దేసిమ్చ జోవయించి ఉప్పిరి జెవ్వి యుద్దుమ్ కెర్తెసిచి రిసా జలెకు తుమ్ సూనై, తుమ్ బమ్మ జా నాయ్. దసచ ఎత్తి జర్గు జంక అన్సి, గని ఈంజ ఉగుమ్ తెద్ది బేగి పూర్తి జయె నాయ్” మెన సంగ కెర 10 జోవయింక అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీవ్ల. 11 వేర వేరతె బూకంపల్ కరువుల్ చి, కిచ్చొ కిచ్చొ కన్టల్ నన్టల్ జర్గు జవుల చి, ఆగాసుమ్ తెంతొ జెత ఒగ్గర్ బయిమ్ దెత వెల్లో గుర్తులు జెవుల.

12 “గని ఈంజ ఎత్తి జర్గు నే జతె అగ్గె, మాన్సుల్ తుమ్క దెర, జోవయించి కోపుమ్క తుమ్క కిచ్చొ కిచ్చొ అల్లర్ కెర, ‘అదికారుల్ జోవయింక సిచ్చు కెర్తు’ మెన అమ్క యూదుల్చ సబ గెరలె

* 21:5 21:5 ఇస్టుమ్ తిల సామ్సార్లు బజార్ వస్తువల్ ఎత్తి అదికారుమ్ తిల్ దేముడుక దెతికయ్, దసచక దేముడుచి గుడి సూటి కెర తిల. † 21:5 21:5 మార్కు 13:1, మత్తయి 24:1 దెక. ‡ 21:6 21:6 యేసు జెర్మడబ్బయ్ వెర్వుల్ గెతికయ్, రోమ్ దేసిమ్చ నయ్సుగ్మమ్ పాడ్ కెర్ల.

జోవయించి అత్తి సొర్పు కెర దెవుల, చి తుమ్క జేల్తె గల దెవుల. అంచి సేవ తుమ్ కెర్తసుచి రిసా, రానల్చి మొక్కె అదికార్లుచి మొక్కె తుమ్ తీర్పు జతి రిసా సిచ్చల్ జతి రిసా తుమ్క టీవడుల. ¹³ జేవ్ దస్సి కెర్తి పొదిక, అంచి రిసా తుమ్ సాచి సంగితె. ¹⁴ తుమ్ అప్పె మెన్సుతె కిచ్చొ బుద్ది దెరన మెలె, మాన్సుల్చి మొక్కె తుమ్ పరిచ్చు జంక జలె, జా నే జతె అగె, జేవ్ పరిచ్చు కెర్లె కిచ్చొ జబాబుల్ దెమ్దె?, మెన తుమ్ ఉచరంతె తా నాయ్. ¹⁵ కిచ్చొక మెలె, తుమ్క చోడి దెయిందె, తుమ్క దొర్కు జలి బుద్ది గ్యానుమ్ దెయిందె. తుమ్చ జబాబుల్చి తెల్విచి ఉప్పిరి జేవ్ అల్లర్ కెర్తనతె వెల్లెల మాన్సుల్తె కో జీనుక నెత్తిర్తి, తుమ్క కిచ్చొ జబాబ్ సంగుక నెత్తిర్తి.

¹⁶ “అదికారుల్చి అత్తి తుమ్క సొర్పు కెర దెతనతె సగుమ్జిన్ కొన్సు జవుల మెలె, తుమ్చ అయ్యదింసి, అన్నొబావొదింసి, తుమ్చ బందుగులు, తుమ్చ సినేతులు. అన్నె, తుమ్తె సగుమ్జిన్క మాన్సుల్ మారుల. ¹⁷ అన్నె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన్ బులితె తత్తెచి రిసా, ఎతివాట్జిన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. ¹⁸ గని, నీపరలోకుమ్తె తుమ్ జెతిన్క ఉచర్లె, తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్, ఈంజ లోకుమ్తె ఈంజ ఆగ్గక మార్లె కి, తుమ్ పరలోకుమ్తె గెతిసి అడ్డు కెరుక నెత్తిర్తి. ¹⁹ తుమ్ ఎక్కి నిదానుమ్ ఓర్పుప జా, చి పరలోకుమ్తె గెతి రితి తుమ్చి జీవు దొర్కు కెరన తా.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి
(మత్త 24:15-21; మార్కు 13:14-19)

²⁰ “గని యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క సయ్న్యమ్ ఒండి సుట్టునంత బెర తతిసి తుమ్ కెయక దెకితె గే, ‘పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలి సమయుమ్ పావ జా అస్సె’ మెన చినితె. ²¹ జా గుర్తు దెకిలె, తుమ్చితె కో ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమి తవుల గే, చట్కున డొంగ్రెలె

§ 21:18 21:18 నెంజలె, ‘ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్ నెంతె తుమ్చ సెండివాడల్తె ఎక్కి కి నాసెనుమ్ జా గెచ్చె నాయ్’.

ఉట్ట నిగుతు చి, పట్టుమ్చి తెడి తిలస బార్ జా ఉట్ట గెతు, చి పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె గవ్వెలె జవున్ కో తవుల గే, పట్టుమ్తె అన్నె పెసుత్ నాయ్. 22 కిచ్చొక మెలె, జోవయింక పచ్చిల్ రితి ఇండిల జోవయించ అమ్చ యూదుల్క దేముడు సిచ్చ దెత దీసల్ జవుల, జేవ్. జో అగ్గె రెగిడ్డిసి దస్సి జర్గు జా పూర్తి జంక అస్సె.

23 “అయ్యో! జేవ్ దీసల్క వయ తిల తేర్బోదల్, బోదల్ వడ్డివొ ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల! ఈంజ దేసిమి ఒగ్గర్ కస్తల్ సిచ్చల్ జవుల! 24 అమ్చ యూదుల్తె సగుమ్జిన్క కండ గెలుల, సగుమ్జిన్క దెర వేర దేసిమ్లుతె కడ నెవుల. అన్నె యూదుల్ నెంజిలస ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్చి ఉప్పిరి, ఈంజ దేముడుచి గుడిచి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తి కాలుమ్ కేడ్తె ఎదక జేవ్ ఈంజ ఎత్తి నుంద గెలుల.

దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్లుమ్ ఏలుప కెరుక దెర్తిసి చి రిసా యేసు సంగిలిసి

(మత్త 24:29-35; మార్కు 13:24-31)

25 “పడ్డొక, పొద్దుతె, జోనుతె, చి సుక్కల్తె కిచ్చొ కిచ్చొ గుర్తుల్ డీసుల చి, తుపాన్ కెర్లె సముద్రుమ్చ కెర్టల్ ఎదిలి డోంకక జా, బుయ్యె ఉట్ట జా గెరల్ గుడ్డ దెర గెలె, జా అల్లర్ జా అవాడ్ కిన్ తయెదె గే, దస్సి జయెదె చి, దనచచి రిసా ఒండి లోకుమ్తె వేర వేర దేసిమ్లుచ మాన్సుల్ సైమల్ సేడుల చి, కిచ్చొ ఉచరుక గే నేన గెచ్చుల. 26 ఈంజ లోకుమ్తె జెంక తిల అల్లర్చి రిసాచి జోవయించి బయిమ్క మాన్సుల్చి మొకొమ్ గుంజు సేడుల. కిచ్చొక మెలె, ఆగాసుమ్తె సెక్తి తిలిసి ఎత్తి అద్దుర్ జా గెచ్చెదె. 27 తెదొడ్క, ఎదివాట్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా మబ్బుతె పరలోకుమ్ తెంతొ ఉత్త జెతిసి * ఎత్తిజిన్ దెకుల.

* 21:27 21:27 మత్తయి 24:30.

28 “జలె, ఈంజ ఎత్కి జర్గు జంక దెర్లె పొది, అమ్చి రచ్చన పాసి జా జెతయ్ మెనన, తుమ్ సోగ టీవ దయిరిమ్క ఉప్పిరి దెక, నర్లనంతోసుమ్ జా” మెన యేసు సంగిలన్.

29 తెదొడి యేసు జోవయింక అన్నె కిచ్చొ టాలి సంగిలన్ మెలె, “అంజూరుమ్ రూకుక చి అన్నె రగల్ రూకుల్క ఉచరుమ. 30 జేవ్ పలోయిలె బేగి, ‘వేసెగు అప్పె పావ జెయెదె’ మెన తుమ్ చినితను, జాన్సు. 31 దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్గు జతిసి తుమ్ దెకిలె, †‘దేముడుచి రాజిమ్ పావ జా అస్సె చి జెయెదె’ మెన జాన్తె.

32 “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆవ్ సంగిల సైమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జర్గు జతి ఎద ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయె నాయ్. 33 ఆగాసుమ్ బుయి నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడె ‡ఎద్దెరి పిట్టితి నాయ్.

‘తెలివి తా పాపుమ్తె దెర్లు నే సేడ్డి రిసా ప్రార్లన కెర్తె తా’

34 “తుమ్ మెన్సుతె కిచ్చొ బుద్ది ఇండితె గే తుమ్ జాగర్త దెకన! నెంజిలె, తుమ్ ఓడుప జతి రితి ఒగ్గర్ నూరు పియ మచ్చితిన్ గట్ట, దస్సి మచ్చితిన్క వెర్రి రితి ఇండితిన్ గట్ట చి, ఈంజ లోకుమ్చ రోజుకచ బాదల్ చి రిసా ఉచర్తిసి తుమ్క పెల గెలెదె. తుమ్ దనచతె అలనాట్ జా తిలె, ఈంజ ఉగుమ్చి జా ఆకర్ దీసి అయ్లె, బోసుక ‘అస్సె’ మెన జంతు నేన్లె కీసి చట్కున దెర్లు సేడుక జయెదె గే, దస్సి తుమ్ చట్కున లాజ్ బెట్టుక జయెదె. 35 కిచ్చొక మెలె, బూలోకుమ్ తిలన ఎత్కిజిన్క జా దీసి లయెదె. 36 ఈంజేవ్ సైమల్తె జా దీసి

† 21:31 21:31 మత్తయి 24:33 అన్నె మార్కు 13:29తె యేసు అన్నె ఉత్త జెతిన్చి రిసాచి కోడు అస్సె. మెలె, జో అన్నె ఉత్త జెతిసి తెన్ని ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్లమ్ ఏలుప కెరుక దెరెదె. జా రాజిమ్ ఏలుప కెర్తెన్తె యేసుయి రానో జయెదె, చి ఎత్కిచి ఉప్పిరి జిన్లొ మెలె, దేముడు అబ్బొన్చి అత్తిజో ఎత్కి సార్పు కెర దెయెదె, చి అబ్బొసి కెయక తెయక ఎత్కిచి ఉప్పిరి పూర్తి ఏలుప కెరెదె. ఇన్నెక కొరిందియుల్క పవులు రెగిడ్డి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 15:24-28 నదు కెర. యేసు ఏలుప కెర్తె పొదిక, జోవయింక తెడి జోవయింక నంపజా జోవయించయ్ జల మాన్సుల్ కి ఏలుప కెరుల. ఇన్నెక డీనయ్లిసి 5:10 నదు కెర. ‡ 21:33 21:33 నెంజిలె ‘నెరవెర్లుప జంక ఎద్దెరి పిట్టితి నాయ్’.

జైతికయ్ గుర్తుచ అల్లర్ ఎత్కితె తుమ్ ఓర్పువ జా జీన్తి రితిచి, జీన ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఏలుప కెరుక మెన అన్నె జైతి పొదిక అంచి మొక్కె తుమ్ టీవ్తి రితి, తుమ్ జాగర్త దెకన, జా ఎత్కిక దొర్కు జలి సెక్తి తుమ్క తవున్ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర్తె తా” మెన యేసు సిస్సుల్క సంగిలన్.

37 జలె, జా దొరతి యేసు రోజుక మెద్దెన్ పొది దేముడుచి గుడితె గెచ్చు బోదన కెర్తె తయెదె చి, రోజుక సంజె పట్టుమ్ తెంతో బార్ జా కీబలీవ మెట్టయ్ నిద్ర తయెదె. 38 రోజుక పెందల్ పొది ప్రెజల్ ఎత్కి బే బేగి బార్ జా జోచి బోదన సూనుక మెన దేముడుచి గుడితె గెచ్చుల.

22

జా దేసిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక దెర మారుక మెన కుట్ట కెర్తిసి

(మత్త 26:1-5,14-16; మార్కు 14:1-2,10-11; యోహా 11:45-53)

1* పస్కా వండుగు, జలె నే పులయ్ల పోడియె కతి వండుగు పాసి జా అయ్లి. 2 తెదొడి “కెయ్క కీసి ప్రెజల్క బమ్మ నే కెర్తె యేసుక మారుమ?” మెన వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన కుట్ట ఉచర్తె తిల. కిచ్చొక మెలె, ప్రెజల్క †బితె తిల.

§ 21:37 21:37 మార్కు 11:11-12, చి 19-20తె దెకిలె, ‘బలీవ మెట్టయ్’ మెన నాయ్, గని ‘బేతనియ గవ్వి’. బేతనియ గావ్ బలీవ మెట్టకయ్ పాసి తయెదె. * 22:1 22:1 ‘ఇసి దస్సి వండుగు కెర’ మెన ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిసి కేనె నదు కెరుక జయెదె మెలె, నిర్గమకాండుమ్ 12 అద్యయిమ్తె. † 22:2 22:2 ‘ప్రెజల్క బితె తిల’ మెలె, దొన్నిచి రిసా ఉచరుక జయెదె. యోహాను 11:48తె దెకిలె, ‘యేసుక కిచ్చొ నే కెర్తె దస్సి బోదన కెర్తె తయెదె, చి ప్రెజల్ పూర్తి జోవయింక సంపజా గెచ్చుల, చి రోమ్ దేసిమ్చ నయన్సుమ్ అమ్చి దేముడుచి గుడి పొడి కెరుల, అమ్చి అదికారుమ్ కుడ్డె గెచ్చవుల’, మెన బితె తిల. జా ఏక్, గని అన్నె కిచ్చొ మెలె, మత్తయి 26:5 చి మార్కు 14:2తె దెకిలె, వండుగు పొది జోవయింక మారుక పోని, నెంజిలె వండుగ్గక బెర అయ్ల ప్రెజల్ అల్లర్ దెవుల మెన జీవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ బితె తా అల్లర్ జలిన్చి రిసా సంగితయ్.

యూదా యేసుక దెర దెంక ఒప్పన్లసి

³ తెదొడి, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలో †ఇస్కరియోతు మెలో యూదాక నయ్తాన్ దెర్లన్. ⁴ యూదా వెల్లెల పూజర్లుతె చి దేముడుచి గుడిచ జమాన్లు సుదల్చ అదికారుల్తె గెచ్చ కెర, “యేసుక తుమ్చి అత్తి ఆవ్ దెర దెయిందె. కీన్ కెరుమ?” మెన జోవయింతెన్ లట్టల్ల, ⁵ జేవ్ సర్లజా “తుక డబ్బుల్ దెమ్దె” మెన ఒచ్చన్ల. ⁶ జోకి ఒప్పన్లొచి, జనాబ్ నెంజిలిన్తె యేసుక దెర దెంక మెన వాట్ చజితె తిలో.

పస్కా పండుగ్చి అన్నిమ్ యేసుచ సిస్సుల్ తెయార్ కెర్లిసి
(మత్త 26:17-25; మార్కు 14:12-21; యోహా 13:21-30)

⁷ తెదొడి నే పులయ్ల పొడియొ కతి దీసి అయ్లి. జా దీసి పస్కా పండుగ్చి రిసొచి కీమెండపిల్ల కండ అర్పితుమ్ దెవుల. ⁸ జాకయ్ యేసు పేతురుక చి యోహానుక “తుమ్ గెచ్చ, చి పస్కా పండుగు అన్నిమ్ అమ్ కతి రిసొ దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర” మెలన్. ⁹ “అమ్ కేనె తెయార్ కెరుక తుచి ఆస?” మెన జేవ్ పుసిల. ¹⁰ జోవయింక, “ఈందె, పట్టుమ్చి తెడి పెసిలదు మెలె, పాని వయితొసొ ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి పట్టి తుమ్ గెచ్చ చి, కేన్ గెరి జో పెసెదె గే, ¹¹ జో గెర్చొ ఎజొమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి గది కేన్ మెన అమ్చొ గురుబాబు సంగితయ్’ మెన తుమ్ సంగ, ¹² సామన్ తెయార్ కెర్లి వెల్లి అంతస్సు గది ఏక్ తుమ్క జా దెకయెదె. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసొ పస్కా అన్నిమ్ తుమ్ తెయార్ కెర తా” మెన యేసు సంగిలన్. ¹³ జేవ్ గెచ్చ కెర, ‘జో సంగిల్ రితి ఎత్తి జర్లు జా అస్సె’ మెన దెక కెర, జా పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి ఎత్తి తెయార్ కెర్ల.

† 22:3 22:3 జోవయింక ‘ఇస్కరియోతు’ మెన కిచ్చొక జోవయింక నావ్ తిలి మెలె, జో ఇస్కరియోతు గవ్విచొ మాన్సు జయెదె. § 22:7 22:7 యేసు కి జయి పండుగు కెర్లి పొది అర్పితుమ్ జలన్. జో, జలె, కెయెక తెయెక సరిపుచుప జలి అర్పితుమ్ జలన్. జొయ్యి అర్పితుమ్ జలిసి తెంతొ అన్నె అర్పితల్ నాయ్. ఎబ్రీయల్ 9:28, 10:10.

యేసు సిస్సుల్ తెన్ పండుగ్ అన్నిమ్ కంక
(మత్త 26:16-30; మార్కు 14:22-26; 1 కొరి 11:23-25)

14 పండుగ్ అన్నిమ్ కెర్తి సమయుమ్ పావ జెతికయ్, యేసు సిస్సుల్ తెన్ జా అన్నిమ్ కంక మెన వెసిల. 15 తెదొడి యేసు జోవయింక, ఆవ్ సేడుక తిల సైమల్ నే జతె అగ్గె తుమ్చి తెన్ ఈంజ పస్కా అన్నిమ్ కంక మెన ఆవ్ ఒగ్గర్ ఆస జలయ్. 16 కిచ్చొక మెలె, దేముడు ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెరుక అయ్లె పొదిక, జోచి రాజిమ్తె ఈంజ పస్కా పండుగు *గుర్తు జతి రచ్చనచి ముక్కిమ్చి అర్దుమ్చి కామ్ పూర్తి జర్గు కెర్తె ఎదక ఈంజ మదెనె, ఈంజ పండుగ్ అన్నిమ్ ఆవ్ అన్నె కయి నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి. 17 జా పండుగ్ అన్నిమ్ పితి డొమ్ము ద్రాచ రస్సుమ్ యేసు తెదొడి దెర కెర, 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొస్క సంగ కెర, సిస్సుల్క "ఉంద, ఇన్నె తిలిసి తుమ్ వర్చ తెన్ పియ వంటన. 18 కిచ్చొక మెలె, దేముడుచి రాజిమ్ ఎదార్డుమ్ ఏలుప కెర్తి రితి జెతె ఎదక ఈంజ మదెనె ఆవ్ ద్రాచ రస్సుమ్ పియి నాయ్ మెన తుమ్క ఆవ్ సంగితసి" మెన యేసు సంగ కెర, 19 పొడి వెంట 'తుయి ఈంజ దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొస్క సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, సిస్సుల్క దా "ఉంద, ఈంజ అంచి ఆగ్. †అంక తుమ్ ఏద కెర్తి గుర్తుక తుమ్ ఇసి కంక అలవాట్ జా. ఉంద కా," మెన దిలన్. 20 దస్సి, జా అన్నిమ్ కా కేడయ్లి పొది ‡గలన్ అన్నె దెర, "ఈంజ గలన్ ద్రాచ

* 22:16 22:16 జా పస్కా పండుగు మెన మాములుమ్ యూదుల్ కిచ్చొక కెరుల మెలె, పూర్ణమ్ పొది జేవ్ ఐగుప్తు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిసి తెంతొ ఎత్తి అదికారుమ్ తిలొ దేముడు జోవయింక రచ్చించుప కెర్లిసి ఏద కెరుక. నిర్గమకాండుమ్ 3 అద్యయమ్ తెంతొ యోహోసువ ఎద ఈంజ మత్తలి పూర్తి తయెదె. ముక్కిమ్క అప్పె నిర్గమకాండుమ్ 12, 13 అద్యయల్ దెకిలె సగుమ్ అర్దుమ్ జెయెదె. గని 'పస్కా పండుగ్చి గుర్తు జతి ముక్కిమ్చి రచ్చన' మెలె, పాపుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి ఉగుమ్ తెంతొ, పాపుమ్చి లోకుమ్ తెంతొ మాన్సుల్ రచ్చించుప జా పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెదితిసి, పరలోకుమ్తె గెతిసి. † 22:19 22:19 ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 'తుమ్చి' తెంతొ 20 నంబర్చి కోడు పూర్తి తెన్ చ కొడె తయె నాయ్. ‡ 22:20 22:20 దస పండుగ్ అన్నిమ్తె బెర్తి, చెత్తర్ సుట్లు ద్రాచ రస్సుమ్ పివుల.

రన్నుమ్, ఆవ్ దెతి నొవి ప్రమానుమ్. తుమ్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా సువ దెతి అంక లోయి. జా లోయిచి గుర్తు ఈంజ ద్రాచ రన్నుమ్.

21 “ఈందె, అంక దెర, సార్పు కెర దెతోసా ఈంజ బల్లతె వెన అంచి తెన్ అన్నిమ్ కెర్తయ్. జోచి ఆతు అంచి ఆతు తెన్ ఈంజ బల్లచి ఉప్పిరి అస్సె. 22 కిచ్చొక మెలె, ‘జర్లు జంక అస్సె’ మెన దేముడు అగ్గె తెంతో రెగిడ్డి రితి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా కిగెచ్చుక అస్సె, గని అయ్యె! కేన్ మాన్సు అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్పు కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చ కెద్ది!” మెన సంగిలన్. 23 జో దస్సి సంగితికయ్, ‘ఆవ్ గె? ఆవ్ గె?’ మెన ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబుక దెర్ల.*

ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సేవ కెర్తి బుద్ది తెన్ తతిసి చి కోడు

24 జలె, జోవయింతె కొన్సొ వెల్లో జయెదె గే సిన్సుల్ లట్టబనుక దెర్ల. 25 జేవ్ దస్సి జతికయ్, యేసు జోవయింక, “యూదుల్ నెంజిల వేర రానల్ సొంత గవురుమ్ ఉచరన ప్రెజల్క జాడ్లు వయడ్తె తిలి రిత జోవయింక పోటి తెన్ ఏలుప కెర్తతి, అన్నె ప్రెజల్చి ఉప్పిర్చ అదికారుల్ ‘దర్ముమ్ కెర్తన’ మెనంతతి. 26 గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చి తెన్ వెల్లో జతోసా ఎత్కిచి కంట దకిలో రితో జవున్ చి, తుమ్క ఏలుప కెర్తోసా సేవ కెర్తోసా రితో జవున్. 27 మాములుమ్ ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్ ఉచరె, కొన్సొ వెల్లో జయెదె? అన్నిమ్క బల్లతె వెసితోసా గే జోవయించి అన్నిమ్ వంట దెతో గొత్తి సుదో గె? బల్లతె వెసితోసా వెల్లో జయెదె, గెద. జలె, ఆవ్ తుమ్చి నెడిమి తా వంట దెతో † గొత్తి సుదోచో రితో జతసి. ఈంజ అర్దుమ్ కిచ్చొ జయెదె గే తుమ్ ఉచర.

§ 22:22 22:22 మెలె, ‘మరుక అస్సె’. * 22:23 22:23 ఒత్త తెంతో యేసుక దెర దెతో యూదా బార్ జా అదికారుల్తె గెలో. యోహాను 13:30. † 22:27 22:27 యోహాను 13:2-16.

28 “‡తుమ్ అంచ సిస్సుల్ ఆవ్ నేడ్ల బాదల్ ఎత్కితె బెద నిదానుమ్ తా అస్సున్, 29 అన్నె, జోచి రాజిమ్చి ఉప్పిరి ఆవ్ ఏలుప కెర్రి రిసా కీసి అంచో దేముడు అబ్బొ అంక అదికారుమ్ దా అస్సె గే, దస్సి 30 తుమ్ అంచి రాజిమ్తె అంచి బల్లతె వెస కంక పింక చి, కీతుమ్ బారజిన్ బార సిజాసనల్తె వెస, ఇస్త్రాయేలుల్చ బార సెకుమ్లుచక అంచి తెడి ఏలుప కెరుక మెన తుమ్క ఆవ్ నిసాన అస్సి” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క సంగిలన్.

పేతురుక “ ‘జోక నేని’ మెన అంచి రిసా తుయి తివ్వెరి సంగితె”
(మత్త 26:31-35; మార్కు 14:27-31; యోహా 13:36-38)

31 పడ్డె, పేతురుచి అగ్గెచి నావ్ దెర, “సీమోను, సీమోను, ఈందె, తేరబోద కీసి తందుడు పూన నిసెదె గే, దస్సి తుమ్క నిసితి రితి అల్లరిచి పరిచ్చు కెరుక మెన సయతాన్ సెలవ్ నజన అస్సె. 32 గని తుచి నముకుమ్ పాడ్ జా గెస్సు నాయ్ మెన ఆవ్ ప్రార్దన కెర అస్సి. అన్నె, తుమ్ అన్నె బుద్ది జా అంచి పచ్చెన అన్నె జెతి రితి తుమ్ మార్పుప జలదు మెలె, తుమ్చ బావుడ్లు జల అంక నంపజల అన్నె మాన్సుల్చి నముకుమ్ తుమ్ డిట్టుమ్ కెర” మెన యేసు పేతురుక చి, అన్నె సిస్సుల్క సంగిలన్.

33 తెదోడి పేతురు “ప్రబు, తుయి జేల్తె జేలి తంక జలెకి, మొరుక జలెకి, తుచి తెన్ బెద జేలి జయిందె జవున్, మొరిందె జవున్, అంక బి నాయ్” మెలన్. 34 జలె, పేతురు దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోక, “ఓ పేతురు, తుక ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, జోక ఆవ్ నేని మెన, తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా సంగితె ఎదక కుకుడో వాఁసె నాయ్”.

డబ్బుల్, సామన్చి కథుమ్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

‡ 22:28 22:28 యూదా జోవయింతె నాయ్. 23నంబర్ కోడుచి ఎట్టాచి కోడు దెక.

§ 22:30 22:30 ‘తుమ్ బారజిన్’ మెలె, జో యూదా పిట్టో, గెద-యేసుక విరోదుమ్ నుదల్చి అత్తి సార్పు కెర దిలొచి రిసా. గని యేసు జీవ్ జా పరలోకుమ్తె వెగ గెలి పడ్డె, తిల సిస్సుల్ ప్రార్దన కెర అన్నెకొక, మెలె మత్తీయ మెలోసాక నిసాన బెదవన్ల, చి అన్నె బారజిన్ జా గెల. బారికుల్ 1:15-26.

35 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క అన్నె, “జా నుట్టు దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అయ్లినచి రిసాచి నుబుమ్ కబుర్ సంగ సంగ మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర తుమ్ బుల” మెన తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్లి పొది “సెంచె నెంతె, డబ్బుల్ సెంచె నెంతె, చి జోడ్లు నెంతె గెచ్చు మెన *సంగిలయ్ గెద. జలె, దసచ నెంతె గెతికయ్, తుమ్క కిచ్చొ జలెకు కొత్కు తిలి గె?” మెన పుసిలన్, చి “కిచ్చొయ్ కొత్కు నాయ్” మెల. 36 †దస్సి జబావ్ దెతికయ్, జోవయింక అన్నె, “అప్పె జలె, కక్క సెంచె గే డబ్బుల్ సెంచె గే అస్సె గే, దెర తంక, చి కక్క కండా తయె నాయ్ గే, జోవయించి కోటు విక కండా గెననుక. 37 కిచ్చొక మెలె, తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ సంగితసి మెలె,

‡క కి ‘నేరిమ్ కెర్లొసా’ మెన తీర్పు కెరు మెన దేముడుచి కొడొతె రెగ్డయ్లి కోడు అంచితె పూర్తి జర్లు జంక అస్సె. కిచ్చొక మెలె, అంచి రిసా రెగిడ్డిసి ఎత్కి కచితుమ్ జర్లు జయెదె” మెలన్. 38 †తెదొడి సిస్సుల్, “ఈందె, ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్డుమ్లు అస్తి” మెల, చి “సాలు” మెలన్.

యేసు మొరుక తిలిన్చి రిసా జో ప్రార్థన కెర్లిసి
(మత్త 26:36-46; మార్కు 14:32-42)

39 యేసు ఒలీవ మెట్టయ్ గెచ్చుక అలవాట్ తిలి చి, తెదొడి బార్ జా ఒత్తయ్ గెలన్. జోచ సిస్సుల్ కి జో తెన్ బెద గెల. 40 జలె, ‘గెత్నేమనే’ మెంతి జో గెతి ఒత్తచి తోటతె పాచ కెర, సిస్సుల్క యేసు, “అప్పె జెత అల్లర్ తుమ్క ఏక్ పరిచ్చ రితి జయెదె. ఈంజ ఎత్కితె తుమ్ పాపుమ్

* 22:35 22:35 లూకా 10:4, 9:3. † 22:36 22:36 ఈంజ 36నంబర్చి కోడు కిచ్చొక సంగితయ్, బెర్తె, ‘అల్లర్ జెవుల చి తుమ్ డిట్టుమ్ తతి రిసా తెయార్ జా’ మెలి అర్దుమ్కయ్. గని ‘మాములుమ్ అయ్దల్క యుద్దుమ్ కెరుక తెయార్ జా’ మెలి అర్దుమ్క యేసు సంగె నాయ్. పడ్డొ పేతురు జో మాన్సుచి కండ్లొ కండా తెన్ సిందితికయ్ యేసు గోల కెర్లన్. మత్తయి 26:52, యోహాను 18:11, లూకా 22:51. ‡ 22:37 22:37 యెసయా 53:12. § 22:38 22:38 నెంజలె కడ్డుమ్లుచి రిసాచి టాలి సిస్సుల్ అర్దుమ్ నే కెర్లన్ రిసా “ఈందె ప్రబు, అమ్చితె దొన్ని కడ్డుమ్లు అస్తి” మెల, చి “సాలు, అన్నె దస్సి లట్టబా నాయ్” మెలన్.

నే కెర్తి రిసా ప్రార్దన కెర్తె తా” మెన యేసు సంగ కెర, ⁴¹ పత్తురు గల్తి ఎదిలి దూరి గెచ్చ కెర, మొగ్రల్ టెక, ⁴² “ఓ బ, తుక ఇస్టుమ్ తిలె, ఈంజ గిన్నచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక పిట్టవు, గని అంచి ఇస్టుమ్ పోని. తుచి ఇస్టుమ్ జర్గు జవున్” మెన దేముడు అబ్బొన్ క ప్రార్దన కెర్లన్. ⁴³ *పరలోకుమ్ తెంతొ దూత ఎక్కిలో డీస జోక డిట్టుమ్ కెర్లన్. ⁴⁴ †తెదొడి జోచి పెట్టి ఒగ్గర్ బాద దుకుమ్ సేడ, అన్నె ఒగ్గర్ ఆస తెన్ ప్రార్దన కెర్లన్ చి, జోచి గాము కిసి పుట్టిలి మెలె, సుక్కల్ లొయి జా బుయ్యె సేడ గెలన్.

⁴⁵ జలె, యేసు ప్రార్దన కెరుక ముల ఉట్ట కెర సిస్సుల్ తిలిన్తె అయ్లె, జేవ్ ఒగ్గర్ దుకుమ్క అల్పు జా నిజ గెల అస్తి. ⁴⁶ అన్నె, జోవయింక “తుమ్ కిచ్చొక నిజుక? ఉట్ట, చి ఈంజ జెతి అల్లర్చి పరిచ్చతె తుమ్ పాపుమ్ నే కెర్తి రితి ప్రార్దన కెర్తె తా” మెలన్.

యేసుక దెరుక మెన యూదా చి జనాబ్ జట్టు తెన్ అయ్లిసి
(మత్త 26:47-56; మార్కు 14:43-50; యోహా 18:3-11)

⁴⁷ యేసు జా కోడు సంగితె తతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ మాన్సుల్ జట్టు తెన్ అయ్ల, చి కో జోక పురె గెచ్చ వాట్ దెకయ్తె తిలన్ మెలె, యేసుచ బారజిన్ సిస్సుల్తె తిలో ఇన్కరియోతు యూదా. జో యూదా, జలె, యేసుక చుంబుక మెన జోచి పాసి అయ్లన్, ⁴⁸ గని యేసు జోక, “ఓ యూదా, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక దెర దెతి పొది ఉప్రమెన్సుక చుంబ దెతె గె?” మెన జోక పుసిలన్.

⁴⁹ జలె, ‘జోక దెరుల’ మెన యేసు తెన్ తిల జోచ సిస్సుల్ దెక కెర, “ప్రబు, అమ్చ కడ్డుమ్లు తెన్ జోవయింక కండుమ గె?” మెన పుసిల. ⁵⁰ జోవయింతె ‡ఎక్కిలో కిచ్చొ కెర్లొ మెలె, †ఎత్తిక వెల్లొ

* **22:43** 22:43 ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ⁴³ చి ⁴⁴నంబర్లచ కొణె తయె నాయ. † **22:44** 22:44 ఈంజ ఎత్తి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె ⁴³ చి ⁴⁴నంబర్లచ కొణె తయె నాయ. ‡ **22:50** 22:50 కొన్సొ మెలె, పేతురు. యోహాను 18:10 దెక.

§ **22:50** 22:50 ‘ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి’ మెలె, మొత్తుమ్ వెల్లెల పూజర్లతె ఎక్కిలో ‘ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి’ జయెదె. దేముడుచి గుడిచ సగుమ్ కమొ జో ఎక్కిలోయి కెరెదె. జేవ్ ఎత్తిక జో వెల్లొ జయెదె.

పూజరిచొ గొత్తి సుదొక కండుక గెచ్చు, జోచొ ఉజిలో కండ్లొ సింద గెలన్. 51 జలె యేసు “అన్నె దన కమొ పొన” మెన సంగ కెర, జో గొత్తి సుదొచొ కండ్లొ చెంగిల్ కెర్లన్.

52 తెదొడి జోక దెరుక మెన బార్ జా అయల వెల్లెల పూజర్లుక, దేముడుచి గుడిచ సయన్యుమ్ సుదల్చ అదికారుల్క చి వెల్లెల సుదల్క యేసు, “ఆవ్ కిచ్చొ చోర్లయ్ గే, చి కత్తులు *డండల్ దెరన తుమ్ అయలదు? 53 ఆవ్ రోజుక దేముడుచి గుడితె గెతె తిలె కి, తెదొడి తుమ్ అంక దెర్లద్ నాయ్. గని తుమ్చి కామ్ తుమ్ జర్లు కెర్తి గడియ ఈంజ, అందర్ లోకుమ్చి సెక్తి ఏలుప కెర్తి గడియ ఈంజ” మెన సంగిలన్.

యేసుచి రిసా ‘జోక నేని’ మెన పేతురు తివ్వెరి సంగిలిసి
(మత్త 26:57-58,69-75; మార్కు 14:53-54,66-72;
యోహా 18:12-18,25-27)

54 తెదొడి యేసుక దెర ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి మేడతె కడ నిల. కడ నెతె తిలి పొది పేతురు, జలె, దూరి దూరి యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్, అన్నె, 55 ఎత్కిక వెల్లొ పూజరిచి మేడచి వీదిచి నెడిమి సగుమ్జిన్ చల్లిక ఆగి లావ తపుక మెన వెన తతికయ్, పేతురు జోవయింతెన్ వెసెలన్.

56 పేతురు దస్సి ఆగిచి ఉజిడతె వెన తతికయ్, తేరబోద గొత్తి సుదొ ఎక్లి జోక దెక కెర, చెంగిల్ దెక కెర, “ఈంజొ మాన్సు యేసు తెన్ బుల్తె తిలొ” మెలి. 57 గని పేతురు “అమ్మ, జోక ఆవ్ నేని” మెన సంగిలన్.

58 పడ్డొ అన్నె గడియ గెతికయ్, అన్నెక్లొ పేతురుక దెక కెర, “తుయి కి జో తెన్ తిలొసా” మెలన్, గని “బాబు, ఆవ్ నెంజి” మెన పేతురు సంగిలన్.

59 అన్నెక్ గంట గెతికయ్, అన్నె అన్నెక్లొ పేతురుచి రిసా “నిజుమి, ఈంజొ మాన్సు కచితుమ్ జో యేసు తెన్ తిలన్. ఈంజొ కి †గలిలయ

* 22:52 22:52 నెంజిలె ‘బెడ్డివ’. † 22:59 22:59 యేసు యూదయ ప్రదేసిమ్చి యెహూసలేమ్ పట్టుమ్తె జెర్మిలకి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె వడ్డిలన్.

నుదొ గెద!” మెలన్. ⁶⁰ పేతురు “బాబు, తుయి సంగితిన్చి అర్దుమ్ ఆవ్ నేని” మెలన్, జో అన్నె లట్టబై తతికయ్, బేగి కుకుడో వాసిలన్.

⁶¹ తెదొడి యేసుప్రబు పసుల పేతురుక చెంగిల్ దెకిలన్ చి, “కుకుడో ఆజి నే వాఁసితె అగ్గె తుయి తివ్వెరి అంచి రిసా ‘జోక నేని’ మెంతె” మెన యేసుప్రబు సంగిలిసి పేతురు ఏదస్ట కెర్లను, చి ⁶² జా వీదె తెంతో బార్ జా బయిలె గెచ్చు కొక్క కొక్క ఏడ్లన్.

యేసుక రకితె తిలస జోక కొకడ పెట్టిసి

(మత్త 26:59-68; మార్కు 14:55-65; యోహా 18:19-24)

⁶³ తెదొడి యేసుక రకితె తిల మాన్సుల్ యేసుక కొకడ కెర దెబ్బల్ పెట్ల చి, ⁶⁴ జోచ అంకివొతె కచ్చెల్ బంద కెర, “తుక కో పెట్ల గే †తుయ్ క్రిస్తు గద, అమ్క సంగు!” మెల, అన్నె ⁶⁵ జోక దూసుప కెర్త అన్నె ఒగ్గర్ కొడో సంగిల.

⁶⁶ రాత్ పాయితికయ్, యూదుల్చ వెల్లెల సుదల్, జోవయించ వెల్లెల పూజర్లు చి, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్లన తగు కెరుక మెన వెసిల చి, జా తగు కెర్తినతె యేసుక కడ ఆన్ల. ⁶⁷ “‘తెద్రయిందె’ మెన దేముడు సంగిలో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా తుయి గే?” మెన అగ్గెతె వెసిలస పుసిల. యేసు కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “ఆవ్ తుమ్క సంగిలె, అంక నంప కెర్పు నాయ్, ⁶⁸ అన్నె, తుమ్క ఆవ్ ఏక్ కోడు పుసిలె, అంక జబాబ్ దేసు నాయ్, ⁶⁹ గని ఇన్నెచి పడ్డో ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా ఎత్కి సెక్తి అదికారుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడుచి ఉజెతో పక్క వెస తతిసి దెకితె” మెలన్. ⁷⁰ “దస్సి జలె, అమ్చొ దేముడుచొ పుత్తుసి తుయి గె?” మెన పుసిల, చి జో జోవయింక “తుమ్ సొంత సంగిల్ రితి జోయ్యి ఆవ్” మెలన్.

⁷¹ యేసు దస్సి సంగితికయ్, ‘దేముడుచొ పుత్తుసి ఆవ్’ మెన యేసు ఒప్పస్లిసి జో దేముడు తెన్ సమ్మందుమ్ సంగన్లి రితి జతయ్. జా తప్పు మెన ఉచర, “అమ్క అన్నె సాచి అవ్సురుమ్ నాయ్. జో సొంత సంగితికయ్ సూన్లమ్.”

† 22:64 22:64 మత్తయి 26:68 దెక.

23

పిలాతు అధికారిచి మొక్కె యేసుక నింద సంగిలిసి

(మత్త 27:1-2,11-14; మార్కు 15:1-5; యోహా 18:28-38)

¹ తెదొడి తగుతె వెసిల వెల్లెల సుదల్ ఎత్తి ఉట్ట యేసుక పిలాతు *అధికారితె కడ నిల చి, ² జోచి మొక్కె జోక టీవడ కెర, కిచ్చొ నేరిమ్ సంగిల మెలె, “క్వైనర్ రానొచి అమ్క ఏలుప కెర్తొ ప్రబుతుమ్క సిస్తు దాస నాయ్” మెన. “ఆవ్ క్రిస్తు, ఆవ్ రానొ మెనన, ఈంజొ మాన్సు అమ్చ ప్రెజల్క వెర్రి సికడ్డయ్”. ³ పిలాతు అధికారి యేసుక కిచ్చొ పుసిలన్ మెలె, “తుయి యూదుల్చొ రానొ గె?”. “తుయి సంగిల్ రితి మెన”, యేసు జబాబ్ దిలన్.

⁴ తెదొడి వెల్లెల పూజర్లక చి జనాబ్క “ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ నేరిమ్ నే కెర్లి రితి అంక డీస్తయ్” మెన పిలాతు అధికారి తీర్పు సంగిలన్. ⁵ జేవ్ కిచ్చొ మెల మెలె, గలిలయతె మొదొల్ కెర ఈంజ యెరూసలేమ్ ఎద కి “అమ్చ యూదుల్ జితిన్ ఎత్తితె, ఈంజొ కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిర్ ప్రెజల్చి సేంతుమ్ పిట్టయ్తయ్” మెన యేసుచి రిసా పిలాతుక బియడకు ఉచర అబద్దుమ్ సంగిల.

హేరోదుతె పిలాతు యేసుక తెద్రయ్లిసి

⁶ గలిలయచి కోడు పిలాతు అధికారి నూన కెర, యేసుచి రిసా “దస్సి జలె, ఈంజొ మాన్సు గలిలయుడు గె?” మెన పుసిలన్ ⁷ ‘హేరోదు ఏలుప కెర్లి గలిలయతె తెంతొ యేసు బార్ జలొ’ మెన నూన కెర, జోక జో హేరోదు రానొతె తెద్రయ్లన్. జా పొది హేరోదు యెరూసలేమ్తె జా తిలన్.

⁸ జలె, హేరోదు యేసుక దెక కెర, సర్లసంతోసుమ్ జలొ. కిచ్చొక మెలె, జోచి రిసా అగ్గెయ్ తెంతొ నూన తిలొ చి, ‘జో కెర్లి కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ దెకిన్దె’ మెన హేరోదు జోక దెకుక ఒగ్గర్ ఆస జా తిలొ.

* **23:1** 23:1 పిలాతు అధికారి రోమ్ దేసిమ్చి నావ్ తెన్ యూదయ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి చి సమరయ ప్రదేసిమ్చి ఉప్పిరి ఏలుప కెర్తె తిలన్. † **23:2** 23:2 క్వైనర్ రానొ రోమ్ దేసిమ్చి ఉప్పిరి జేవ్ ఆక్రమించుప కెర్ల దేసిమ్లుచి ఉప్పిరి వెల్లొ రానొ జా తిలొ.

9 జాకయ్, యేసుక జేవ్ మాన్సుల్ ఒత్త కడ నెతికయ్, హేరోదు ఒగ్గర్ కొడోల్ జోక పుసిలన్, గని యేసు ఎక్కి కోడు కి జబాబ్ దెయె నాయ్.

10 తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన పురై టీచ కెర, ఒగ్గర్ విన్సుమ్ తెన్ యేసుచి ఉప్పిరి నేరిమ్లు వయడుక దెర్ల. 11 అన్నె హేరోదు అదికారి జోచి సయన్యుమ్ తెన్ జోక నిస్కారుమ్ దెకిత్ రితి మార్పుప జా, కొంకడ్ల చి, చెంగిల పాలల్ జోక గల దా, పిలాతుతె అన్నె తెద్రయ్లన్. 12 చి హేరోదు చి పిలాతు ఆగ్గె తెంతో ఎక్కిలోక ఎక్కిలో విరోదుమ్ జా తిలె కి, జయ్యి దీసి తెంతో సినేతుమ్ బందిల.

పిలాతు యేసుక జోవయించి అత్తి సార్ప కెర్రిసి
(మత్త 27:15-26; మార్కు 15:6-15; యోహా 18:39-19:16)

13 తెదొడి పిలాతు వెల్లెల పూజర్లుక చి యూదుల్చ అదికారుల్ ఎత్తిక బుకారా కెర, 14 జోవయింక, “ ప్రెజల్ ప్రబుతుమ్చి తెడి సేంతుమ్ నే తతి రితి ఈంజో సికడ్తయ్’ మెన సంగ తుమ్ ఈంజో మాన్సుక అంచితె కడ ఆన్లదు, అన్నె, తుమ్చి మొక్కె ఆవ్ పరిచ్చ కెర్లె, ఈందె, ఇన్నెక ఉప్పిరి తుమ్ సంగిల నేరిమ్లుతె కేన్ కి ‘కెర్లొ’ మెన రుజ్జు డీసె నాయ్. 15 హేరోదు కి పరిచ్చ కెర్లొ చి, జోక అమ్తె అన్నె తెద్రయ్లో, గెద. ఈందె, మొర్తి సిచ్చ జతి కిచ్చొ నేరిమ్ కి కెరె నాయ్. 16 జాకయ్, ఇన్నెక ఇదిల్ బుద్ది సికడ్డి రితి అంచ సయన్యుమ్లు కొర్డల్ తెన్ పెటుతు చి, ఇన్నెక విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్. 17 †కిచ్చొక మెలె, యూదుల్క సర్ద కెర్తి రితి వెర్ని వెర్ని జా వండుగు పొది జేలి జలో కేన్ జవున్ మాన్సుక విడ్డల్ కెరుక జో అదికారిక అలవాట్.

18 గని “జో మాన్సుక పోని. జోక మారు చి, బరబ్బుక ములు. జోకయ్ అమ్క కావలె” మెన ఎక్కి జట్టు జా కేక్ గల. 19 బరబ్బు, జలె, కొన్సొ మెలె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రెజల్

† 23:17 23:17 ఈంజు ఎత్తి రెగిడ్ల తొలితొచ సగుమ్ పుస్తకల్తె 17నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

విరోదుమ్ కెర్తి రితి జో అల్లర్ కెర తిలి రిసాచి, నరు అత్య జో కెర తిలి రిసా జోక జేలి కెర జేల్తె గల తిల.

20 తెదొడి కిచ్చొ జలి మెలె, యేసుక విడ్డల్ కెరుక మెన తెదొడి ఎద పిలాతుక ఇస్టుమ్ తిలి రిసా, దస్సి మెన కేక్ గల బెర తిలసక అన్నెక్ సుట్టు నంగుక దెర్తికయ్, 21 జేవ్ ఎత్తిజిన్ “జోక సీలువతె గల టీవడ మొర్తి సిచ్చ కెరు! మొర్తి సిచ్చ కెర!” మెన కేక్ గల.

22 తెదొడి అన్నెక్ సుట్టు, ఇన్నెతెన్ మొత్తుమ్ తివ్వెర్ జలి, పిలాతు “కిచ్చొక? ఈంజొ కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అస్సె? మొర్తి సిచ్చ జతి ఎదిలి కేన్ నేరిమ్ ఈంజొ కెర్లిన్చి రుజ్జు అంక డీసె నాయ్. జాకయ్ ఇన్నెక్ కొర్డల్ తెన్ పెట బుద్ది సికడ్డు చి, విడ్డల్ కెరిందె” మెలన్. 23 గని బెర తిల జనాబ్ “జోక సిలువ గలు! మొర్పు!” మెన కేకుల్ గల గల, బలవంతుమ్ కెర జిన్. 24 జాకయ్ “జేవ్ బలవంతుమ్ కెర సంగిలి రితి జర్గు జవున్” మెన పిలాతు తిర్పు దిలన్, 25 అన్నె, ప్రబుతుమ్చి ఉప్పిరి ప్రెజల్క విరోదుమ్ సికడ్డొ నరు అత్య కెర తిలో బరబ్బుకయ్ ముల దిలన్; బెర తిల జనాబ్ బలవంతుమ్ కెర తిలి రిసా-చి “యేసుక కిచ్చొ కెర్తి గే కెర తుమ్చి ఇస్టుమ్ తుమ్చి పూచి” మెన, జోవయించి అత్తి జోక సార్పు కెర దిలన్.

**యేసుక సిలువతె టీవడుక మెన కడ నిలిసి
(మత్త 27:32-44; మార్కు 15:21-32; యోహా 19:17-19)**

26 జలె, యేసుక పట్టుమ్ ఒత్తల్తోచి బయిలె కడ నెతె తా, ‘యేసుక టీవడ్డి సిలువ వయన జోవయించి పట్టి ఇండున్’ మెన, కేనె గే బయిలు దేసిమ్ తెంతొ జా వాట్ జెతె తిలో సీమోసు మెలో కురేనియు ప్రాంతుమ్చొ మాన్సుక దెర కెర, జోక జా సిలువ వయడ్ల. 27 అన్నె, యేసుచి పట్టి ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జెతె తిల,

§ 23:21 23:21 ‘సిలువ’ మెలె, ఏక్ టీవత్తి చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డండల్ బెదవుల. జా సిచ్చ జతో మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్గవ కెర, జోవయించ అత్తో చట్టొ చంపొ కెరవ, అత్తిచట్టొతె మేకుల్ పెట, సిలువ బుయ్యె టీవ రోవ కెర, దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతో మాన్సు దస్సి ఒడయ్ జా మొరిదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా.

అన్నె జోవయింతెన్ ఒగ్గర్జిన తేర్బోదల్ గుండెతె పెటన ఏడుకుడు జతె తిల. ²⁸ గని యేసు పసుల జోవయింక, “ఓ యెరూసలేమ్చ తేర్బోదలు, అంక జెతి బాద చి రిసా తుమ్ ఏడ నాయ్, గని తుమ్ కిచ్చొచి రిసా ఏడుక మెలె, తుమ్క చి తుమ్చ బోదల్క రిసాయ్ ఏడ. ²⁹ మెలె, ఈందె, ‘గొడ్డు జలసక, బోదల్ నే పాయిలసక, దూద్ నే పియడ్లసక చెంగిలి!’ మెన తుమ్ సంగిత దీసల్ జెవుల. ³⁰ కిచ్చొక మెలె, జేవ్ దీసల్కచ సిచ్చల్ దెక కెర, ‘అమ్చి ఉప్పిరి సేడ అమ్క డంక గెల’ మెన డొంగ్రల్క చి మెట్టల్క సంగుల. ³¹ *అవ్వి తిలి మట్టుక మాన్సుల్ ఇసి కెర్లె, నుకా గెలి మట్టుక కిచ్చొ కెరులగే?” మెన జేవ్క సంగిలన్.

³² యేసు తెన్ మొర్తి సిచ్చు జతి రిసా అన్నె దొగులక కి ఒత్త కడ నిల. జేవ్ నిజామి నేరిమ్లు కెర్లన.

యేసుక సిలువతె టీవడ్డిసి

³³ జలె, ‘గిడ్డి రితి పొలికచి మెట్ట’ మెలిన్తె జేవ్ ఎత్కిజిన గెచ్చు పావె కెర, యేసుక జోచి సిలువతె టీవడ్ల చి, జో డెబ్రి పక్క ఎక్కిలోక చి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలోక జేవ్ దొగుల నేరిమ్ కెర్లసక కి ఎక్కెక్ సిలువల్తె టీవడ్ల. ³⁴ †అన్నె, జోక దస్సి కెర్లసచి రిసా యేసు “ఓ బ, ఇన్నెక చెమించుప కెరు. కిచ్చొ కెర్లతి గే నేన్తి” మెన దేముడు అబ్బొన్క ప్రార్లన కెర్లన్.

జోక సిలువతె టీవడ్ల ‡జమాన్సు నుదల్ జోచ పాలల్ వంటసుక మెన చీటి గలిల. ³⁵ ప్రెజల్ పాసి టీవ తా దెకితె తిల, “జో అన్నె మాన్సుల్క రచ్చించుప కెర్లొ, గెద. దేముడు ‘తెద్రయిందె’ మెన సంగ తిలో రచ్చించుప కెర్లొసా క్రీస్తు జయెదె జలె, జొయ్యి నిసాన్లొసా జయెదె

* **23:31** 23:31 నెంజలె, ‘అవ్ తిలో దారు జలొసొక మాన్సుల్ ఇసి కెర్లె, తుమ్ నుకా గెలి దారు జతసక కిచ్చొ కెరుల?’ † **23:34** 23:34 ఈంజ ఎత్కి తొలితో రెగిడ్డి గ్రీకు బాసచ నగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ ‘అన్నె’ తెంతో ‘ప్రార్లన కెర్లన్’ ఎదచి కోడు తయె నాయ్. ‡ **23:34** 23:34 యోహాను 19:23.

జలె, జోక జోయ్యి రచ్చించుప కెరన్ను!” మెన యూదుల్చ అదికారుల్ జోక ఆసిల.

36 జమాన్లు సుదల్ కి జోక కొకడ్ల. జోచి పాసి జా కెర, కిఅమ్డి తిలి ద్రాచ రస్సుమ్ చంపొ కెర దా, 37 “తుయి యూదుల్చొ రానొ జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను!” మెన కొకడ్లె తిల. 38 పడ్డొ అన్నె కిచ్చొ కెర్ల మెలె, * “యూదుల్చొ రానొ ఈంజొ” మెన రెగిడ్లి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి ఒడొయ్ల.

యేసు తెన్ సిలువల్తె ఒడొయ్ జా తిల దొగుల చొర్లు

39 ఒత్త అన్నె సిలువల్తె ఒడొయ్ జా తిల నేరిమ్ కెర్ల దొగులతె ఎక్కిలో, జలె, “ ‘తెద్రయందె’ మెన దేముడు సంగిలో క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్లొసా నెంజిన్ గె? జలె, తుకయ్ తుయి రచ్చించుప కెరను చి అమ్క కి రచ్చించుప కెరు!” మెన యేసుక దూసుప కెర సంగిలన్. 40 జలె, జో ఎక్కిలో దస్సి లట్టబ్బికయ్, అన్నెక్లొ జోక “ఇన్నెతెన్ తుయి ఎక్కి రితి సిచ్చ జలెకి, దేముడుక బిస్సి నాయ్ గె? 41 ఆమ్ జలె, అమ్ నేరిమ్లు కెర్లి రిసాయి నాయిమ్ తెన్ అమ్క సిచ్చ కెర అస్తి, అమ్ కెర్ల కముక జెతి సిచ్చతె అమ్క గల అస్తి. గని ఈంజొ మాన్సు కిచ్చొ ఇదిలిన్ తప్పు కి కెరె నాయ్” మెన ఈంజొ అన్నెక్లొ † చొరు తొల్లితొచొక గోల కెర. 42 జో యేసుక, “ఓ యేసుప్రబు, తుయి రానొ జా ఏలుప కెర్తి తుచి అదికారుమ్ తెన్ అన్నె జెతి పొదిక అంక ఉచర దయ దెకు” మెన సంగిలన్. 43 యేసు జోక, “తుక ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి కి చెంగిల్ తోట రితి ‡ పరదైసుతె అంచి తెన్ తస్తె” మెన సంగిలన్.

యేసు మొర గెలిసి (మత్త 27:45-56; మార్కు 15:33-41; యోహా 19:28-30)

§ 23:36 23:36 రానల్, సామ్సార్లు నెంజిల మాములుమ్ మాన్సుల్ పితి రగుమ్ అమ్డి తిలి ద్రాచ రస్సుమ్ * 23:38 23:38 యోహాసు 19:20తె దెకిలె, పిలాతు అదికారి జా దార్ గండ సొంత రెర్ల తిలన్. తిన్ని బానల్ తెన్ రెర్ల తిల; గ్రికు బాన తెన్, రోమ్ దీసిమ్చి లాటిన్ బాన తెన్, చిజేవ్ యూదుల్చి సొంత ఎబ్రి బాన తెన్. † 23:41 23:41 మత్తయి 27:44. ‡ 23:43 23:43 నెంజిలె ‘పరలోకుమ్తె’.

44 మెద్దెనె, బార గంటల్ జలి పొది తెంతో, జలె, తిన్ని గంటల్ ఎద, పొద్దు అందర్ జా గెలి చి, కీజా దేసిమి ఒండి అందర్ జా గెలి. 45 అన్నె కిచ్చొ జర్గు జలి మెలె, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి *తెర ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టో ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి. 46 తెదొడి యేసు గట్టిజ అవాడ్ కెరన “ఓ బ, తుచి అత్తి అంచి జీవు ఆవ్ సార్పు కెర దెతసి” మెన సంగ ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

47 జలె, యేసుక దెకితె తిలో †పుంజెక్జీన్ జమాన్లుక వెల్లో, జర్గు జలిసి ఎత్కి దెక కెర, దేముడుక గవురుమ్ కెర్లో చి, “ఈంజో మాన్సు కచితుమ్ పున్నిమ్చో!” మెన సంగిలన్. 48 అన్నె, కిచ్చొ జర్గు జయెదె గే దెకుమ మెన ఒత్త గెచ్చు తిల మాన్సుల్ ఎత్కిజిని, జర్గు జలిసి దెక కెర, గుండెతె పెటన గెరి ఉట్ట గెల. 49 అన్నె యేసుచ గోతుసుదల్, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జోచి పట్టి జా ‡నవైచన కెర తిల తేరబోదల్ కి సిలువల్క ఇదిల్ దూరి టీఁవ తా జర్గు జలిసి ఎత్కి దెకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ ఎంగ్గవ దిలిసి

(మత్త 27:57-61; మార్కు 15:42-47; యోహా 19:38-42)

50 అరిమతయ్ మెంతి ఏక్ గవ్విచో యోసేపు మెలో ఎక్కిలో తిలో. యూదుల్చి వెల్లి తగుతె వెసితోసా జయెదె, జో, చెంగిలో నత్తిమ్చో మాన్సు జయెదె. 51 జేవ్ అన్నె వెల్లెల సుదల్ యేసుచి ఉప్పిరి కుట్ట కెర్లిన్తె జో బెదె నాయ్, జోక ఇస్టుమ్ నాయ్ చి, ‘ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రాజిమ్ కెయఁక ఎదార్దుమ్ డీసెదె, జా రాజిమ్చో క్రీస్తు రానో ఏలుప కెరెదె?’ మెన జో రకితె తిలన్. 52 ఈంజో మాన్సు, జలె, పిలాతు అదికారితె గెచ్చు కెర, “యేసుచి పీనుమ్ అంక దె” మెన

§ 23:44 23:44 నెంజెలి ‘ఒండి బూలోకుమ్తె’. * 23:45 23:45 ఎక్కి ఎత్కిక వెల్లో పూజరి వెర్నెక్కె ఎక్కి సుట్టు పెన అర్చితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్లి తెర, జా. జా చిరి జా దొన్ని గండల్ జలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, యేసు మొర్లిన్ తెన్ ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక చి మాన్సుల్క అడ్డు తిల పాపుమ్ జో యేసు గెచ్చయ్లినచి అర్దుమ్. ఏత్రియులుక రెగిడ్డి ఉత్తుమ్ 10:19, 20. † 23:47 23:47 జో రోమియుడు జయెదె జలెకి. ‡ 23:49 23:49 లూకా 8:1-3 దెక.

జా ఉత్తవ వెంట గెల్చి రిసా సెలవ్ నజీలన్, ⁵³ అన్నె, ఉత్తవ కెర, జోచి ఉప్పిరి చెంగిల్ విలువ కీబట్ట గండ పంగ్రవ కెర, కక్క అగ్గె నే రోవ తిలి సాప్రయ్ డొల్చి కెర్లి మెస్సున్తె రోవ దిలన్. ⁵⁴ *కేన్ దీసి దస్సి కెర్లన్ మెలె, యూదుల్చి సెలవ్ కడన్లి దీసిక బోగి జయెదె.

⁵⁵ యేసుక †నవ్రెచన కెరుక మెన అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్ తెంతో జో తెన్ బెద జా తిల తేర్బోదల్ జలె, ‡యోసేపుచి పట్టి జా తిల, మెస్సున్ దెక, యేసుచి పీనుమ్ కీసి ఎంగ్డవ దిల గే దెకిల. ⁵⁶ దెక కెర, జేవ్ తతా గెరలె గెచ్చు కెర, జోక పడ్డొ గాఁసుక మెన చెంగిల వాసెన తేల్లు తెయార్ కెర్ల. అన్నె దేముడు మోసే తెన్ దిలి ఆగ్గుల్తె రెగిడ్లి రితి సెలవ్ కడన్లి దీసి తుక్తె తిల.

24

యేసుక 'జీవ్ జా అస్సె' మెన రుజ్జు అయ్లిసి

(మత్త 28:1-10; మార్కు 16:1-8; యోహా 20:1-10)

¹ సెలవ్ కడన్లి దీసి రాత్ పాయితె తతికయ్, జేవ్ తేర్బోదల్ జేవ్ తెయార్ కెర్ల వాసెన తేల్లు దెరన మెస్సె గెల. ² జలె, ఒత్త పాఁవిలె, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా సాప్రయ్ డొల్చి కెర్లి మెస్సున్ పెసితి వాట్క డంక తిలొ వెల్లొ పత్తురు ఒస్సుల్ జా అస్సె మెన దెకిల, ³ పెసిలె, యేసుచి పీనుమ్ జేవ్క డీసె నాయ్.

⁴ జలె, యేసుచి పీనుమ్ అప్పె నెంజిలిన్చి రిసా కిచ్చొ ఉచరుక గే జేవ్ నేన తతికయ్, ఈందె, దగదగాల్లు మెర్చుప జల పాలల్ గలన్ల దొగుల ఉబెడల్ రిత దూతల్ జోవయించి పాసి టీఁచిల. ⁵ ఈంజేవ్ తేర్బోదల్ బియఁ గెచ్చు బుఁయి పక్క దెకితె తతికయ్, జేవ్ దూతల్ జోవయింక కిచ్చొ మెల మెలె, "జీవు తిలొసాక కిచ్చొక మెస్సె చజితను?

§ 23:53 23:53 యూదుల్ తెన్ బట్టక దిగిల గండల్ కెర గుడియవుల, పీనుమ్క.

* 23:54 23:54 'సాంజ్ జలె అన్నె దీసి మొదొల్ జా తయెదె-సెలవ్ దీసి; చి రిసా, తెదొడక వెంట గెలుక నెంజె' మెన జేవ్ యూదుల్చి రితి ఉచర, సాంజ్ నరిగా నే జతె అగ్గె వెంట గెల. † 23:55 23:55 లూకా 8:1-3 దెక. ‡ 23:55 23:55 యోసేపు తెన్ నీకోదేము మెలొ బెద వెంట గెల. యోహాను 19:39-40.

జో ఇన్నె నాయ్. జో జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. ⁶ ఈందె, జో తెదొడి గలిలయతె తా ఒత్త తెంతో నే బార్ జతె అగ్గె తుమ్క సంగిలిసి తుమ్ ఏద కెర.” ⁷ కిచ్చొ మెలె, “*ఆవ్ మాన్సు జా జెర్యున్ అయ్లోసాక విరోదుమ్ సుదల్ అన్నె పాపుమ్ సుదల్చి అత్తి సొర్ప కెర దెంక అస్సె చి, జేవ్ అంక సిలువతె టీచడ మారుక అస్సె, చి తిర్తత్క ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె, మెన సంగిలన్, గెద” మెన దూతల్ సంగిల. ⁸ జేవ్ తేర్బోదల్ యేసుచ తెదొడ్చ కొణొ ఏదస్ట కెర్ల, ⁹ అన్నె, మెన్నె తెంతో పసుల ఉట్ట గెచ్చు, †ఎగరజిన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింక నంపజల అన్నె ఎత్తిజిన్క జా కబుర్ సంగిల.

¹⁰ జేవ్ ఎగరజిన్ యేసుచ ‡బారికుల్క జో జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రుజ్జు సంగిల జేవ్ తేర్బోదల్ కొన్న మెలె, మగ్దల గవ్విచి మరియు, యోహాన్న, †యాకోబుచి అయ్యసి మరియు, చి జోవయింతెన్ తిల *అన్నె తేర్బోదల్. ¹¹ జేవ్ సంగిలిన్క ‘వెర్రి కోడు’ మెన ఈంజేవ్ ఎగరజిన్ ఉచర నంప కెర్తి నాయ్. ¹² †గని పేతురు ఉట్ట కెర, మెస్సున్తె నిగ గెలో, అన్నె ఒత్త పాచ వంపొ జా తెడి దెకిలె, యేసుచి పీనుమ్క అగ్గె పంగ్రవ తిలి బట్టయ్, గని పీనుమ్ నాయ్, కిచ్చొ నాయ్. జలె, జర్గు జలిన్క ఆచారిమ్ జా ఉచరన ఉచరన, గెరి ఉట్ట గెలన్.

ఎమ్మాయు గవ్వి దొగుల సిస్సుల్క యేసు దస్సుల్ జా బెద గెలిసి (మార్కు 16:12-13)

¹³ జయ్యి దీసి, యేసుచ సిస్సుల్ జల దొగుల ఎమ్మాయు మెంతి గవ్వి గెతె తిల. జా గావ్ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క ఎగర కిలోమిటర్లు దూరి తయెదె. ¹⁴ జర్గు జలిన్ ఎత్తిచి రిసా జేవ్ దొగుల లట్టబ్జె

* **24:7** 24:7 లూకా 9:22, 24. † **24:9** 24:9 యేసుక విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి దెర దిలో యూదా మదెనె అత్య కెరన తిలో. మత్తయి 27:5, బారికుల్ 1:18. ‡ **24:10** 24:10 ఒగ్గర్తె ‘సిస్సుల్’ మెన అస్సె. ‘బారికుల్’ మెలి పుస్తకుమ్తె హూర్తి ‘బారికులీ’ మెంతె తయెదె. § **24:10** 24:10 ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3.

* **24:10** 24:10 జోవయింతె ఎక్కి ‘సలోమే’ మెలిసి; మార్కు 15:40. † **24:12** 24:12 ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 12 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

తిల, 15 జలె, జేవ్ దస్సి లట్టబై తతికయ్, యేసు సొంత జా వాట్ జా జోవయింతె పాచ కెర, జోవయింతెన్ బెద ఇండుక దెర్తన్. 16 జలె, జోక దెకిలెకి, జోక జేవ్ చినుక ‡అడ్డు కెర్తె తిలన్, చి చినితి నాయ్.

17 తెదొడి యేసు జోవయింక “తుమ్ ఇండ ఇండ, కిచ్చొచి రిసొ ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో లట్టబై అస్సున్?” మెన పుసిలన్ చి, జేవ్ మునుర్ను జా ఇదిలిన్ మొకొమ్ కెరన అస్తి. 18 జోవయింతె ఎక్కిలో క్లెయొపా మెలోసొ. జో, జలె, “ఈంజ మదెనె యెరూసలేమ్తె జర్గు జలిసి ఒత్త అయలన ఎత్తిజిన్ జాన్తి. ఎక్కి తుయి నేన్సి గె?” మెన జోచి ఆచారిమ్ సంగిలో. 19 యేసు జోవయింక “కిచ్చొ జర్గు జలిసి?” మెలన్, చి జేవ్ జోక నజరేతు గవ్వెచొ యేసుచి రిసొ జర్గు జలిసి. జో దేముడుచ కబుర్లు సంగితొసొ జా తిలో. జో కెర్లి బోదన, జో కెర్ల వెల్లెల కమొ, దేముడు దిలన చి, జోచి బోదన జోచ కమొక ఎత్తిజిన్ ప్రెజల్ నంప కెర తిల. 20 గని అమ్చ వెల్లెల పూజర్లు చి అమ్చ అదికారుల్ ‘జో మొర్తి సిచ్చ జవున్ తుమ్ మొర్తి సిచ్చ తియ’ రోమ్ దేసిమ్చ అదికారుల్చి అత్తి సొర్ప కెర దిల చి, సిలువతె టీడడ మార్ల. 21 ఆమ్, జలె, జోక “ ‘అమ్చ ఇస్రాయేలుల్క గీరచ్చిండుప కెరుక తిలోసొ జొయ్యి’ మెన ఆస జా తిలమ్. అన్నె, అమ్ సంగిలిసి జర్గు జలి తెంతొ, జో మొర్లి తెంతొ, అప్పె తిర్తెతి జా అస్సు. 22 అన్నె కిచ్చొ మెలె, అమ్చి తెన్ బెదిత సగుమ్జిన్ తేర్బోదల్ ఆజి అమ్క ఆచారిమ్చి కోడు సంగిల. రాత్ పాయితె తతికయ్. జేవ్ మెస్సె

‡ 24:16 24:16 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి సెలవ్కయ్ జా అడ్డు తయెదె.

మార్కు 16:12 తె దెకిలె, యేసుచి పొలిక ఇదిల్ మార్కుప జా తిలి. § 24:21 24:21 నెంజిలె ‘అన్నె గెనన విడ్డల్ కెరుక తిలోసొ’. మాములుమ్ యూదుల్ జోవయింప ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ తెంతొ వడ్డె జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ తెంతొ చి రచ్చనక ఉచర్తె తిల. బారికుల్ 1:6-8 కి దెక. ఈంజేవ్ సిస్సుల్ కి జా రగుమ్ రచ్చనచి రిసొ ఉచర్తె తిల, కిచ్చొగె. అప్పెచి మట్టుక ముక్కిమ్క పాపుమ్ తెంతొ చి రచ్చన దొర్కు కెరుక యేసు అయ్లో, చి జాచి రిసొ దొర్కు జలి అర్చితుమ్ జలో. లూకా 5:24 యోహాసు 3:16-18 దెక. ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ఆకర్కయ్ ఆగాసుమ్ బూలోకుమ్ మార్కుప కెరెదె, చి తెదొడకయ్ యేసు ఎదార్దుమ్ ఏలుప కెరెదె, చి ఈంజ లోకుమ్చ బాదల్ పూర్తి గెచ్చుల. డీసయ్లిన్ 21:3-5, కొరింధిల్క రెగిడ్లి ఏక్ నంబర్ ఉత్తమ్ 15:24-28.

గెల చి, ²³ ఒత్త యేసుచి పీనుమ్ డీసి నాయ్, చి అమ్తె జా కెర అన్నె కిచ్చొ మెల మెలె, దూతల్ అమ్క డీసన్ సేడ్ల చి, యేసుక 'జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె' మెన అమ్క సంగిల మెల. ²⁴ అమ్చితె తిలన సగుమ్జిన్ మెన్నె గెచ్చు దెకిల చి, జేవ్ తేర్బోదల్ సంగిల్ రితి తిలి. గని యేసుక, దెకితి నాయ్" మెన జేవ్ దొగుల సంగిల. ²⁵ యేసు జోవయింక, "కిచ్చొ గ్యానుమ్ నెంజిలన, తుమ్! దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్చ కొడొ అర్దుమ్ కెరనుక నంప కెరుక అల్నిమ్ కెర్తను, కిచ్చొక? ²⁶ క్రిస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా దస బాదల్ సేడ జో గవురుమ్ జతిన్తె గెచ్చుక దొర్కు జలి, గెద" మెన, ²⁷ మోసే చి అత్తి రెగిడ్లి దేముడుచ ఆగ్గుల్, అన్నె దేముడుచ కబుర్లు సంగిల పూర్గుల్చి అత్తి రెగిడ్ల, జోచి రిసాచ దేముడుచ కొడొతె రెగిడ్ల ఎత్కిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలన్.

²⁸ జలె, జేవ్ గెతి గావ్ పాసి జా జెతికయ్, యేసు అన్నె దూరి గెచ్చుక మెలి రితి జలొ, ²⁹ గని, "సాంజ్ జలి. పొద్దు గెతయ్. అమ్చి తెన్ ఇన్నె తుయి నిద్ర తా" మెన జోక బతిమాల్పా జా సంగిల, చి జేవ్ తతిన్తె బెద గెలన్.

³⁰ జలె, జోవయింతెన్ అన్నిమ్ కంక మెన వెసిలొ, అన్నె, ఏక్ పొడి అత్తి దెరన 'ఈంజ తుయి దా దయ కెర్లది' మెన దేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పొడి మోడ కెర, జోవయింక వంట దిలన్. ³¹ దస్సి కెర్తికయ్, జోవయించ అంకివొ టేంట జల చి, అర్దుమ్ అయ్లి చి జోక చినిల. చినిలి బేగి, యేసు మాయ జా ఉట్ట గెలొ.

³² దస్సి జర్గు జతికయ్. "నిజుమి, అమ్ వట్టె జో తెన్ జెతె తిలి పొది, దేముడుచ కొడొచి అర్దుమ్ అమ్క జో దెకయ్తె తిలి పొది అమ్చి పెట్టి డడ్డిల్ రితి నర్ల తిలి, గెద" మెన లట్టబన్ల. ³³ జోవయించి ఒగ్గర్ నర్లక బేగి ఉట్ట జయ్యి గడియయ్ బార్ జా యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె అన్నె గెల. ఒత్త పాచ కెర, ఎగరజిన్ యేసుచ సిస్సుల్క చి జోవయింతెన్ తిలసక చజిల చి, ³⁴ జేవ్ ఈంజేవ్ దొగులక కిచ్చొ మెల మెలె, "ప్రబు నిజుమి జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. *సీమోనుక

* 24:34 24:34 'సీమోను' మెలె, పేతురు.

డిసిలన్!” మెన జేవ్ సంగితికయ్, ³⁵ యేసు ఎమ్మాయున్తె గెతి వట్టె దస్సుల్ జలిసి అన్నె పోడి మోడ్డికయ్ ఈంజేవ్ జోక చినిలిసి ఈంజేవ్ జోవయింక సంగిల.

జోచ ఎగరజిన్ సిస్సుల్క యేసు డిసిలిసి

(మత్త 28:16-20; మార్కు 16:14-18; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మొ 1:6-8)

³⁶ జేవ్ దస్సి లట్టబంతె తతికయ్, యేసు డిన జోవయించి నెడిమి టీవిలన్, అన్నె, †“తుమ్క సేతుమ్ తవున్. తుమ్ బమ్మజా నాయ్. ఆవ్వి, గెద” మెలన్. ³⁷ గని జేవ్ బియఁ గెచ్చ బమ్మ జల. జోక ‘డుంబొ’ మెన ఉచర్ల. ³⁸ జో, జలె, జోవయింక “తుమ్ కిచ్చొక బమ్మ జతను? తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక అన్మానుమ్ జతను? ³⁹ అంక సిలువతె గలిలి పొది జేవ్ అంచ అత్తిలె చట్టలె పెట్ల మేకుల్చ మచ్చల్ దెక అంక తుమ్ చిన. ఆవ్వి గెద. అంక చడ దెక. డుంబొక ఆగ్ తయె నాయ్ అడ్డె తయె నాయ్, గెద, గని అంక అస్సె.” ⁴⁰ ‡మెన జోచ అత్తో చట్టొ జోవయింక దెకయ్లన్. ⁴¹ జలె, జోవయించి సర్దనంతోసుమ్, జోవయించి ఆచారిమ్క జేవ్ తెదొడి ఎద నంప కెరుక ఇదిల్ అల్లర్ జలి రిసా, “ఇన్నె కిచ్చొ జలెకు కతిసి అస్సె గె?” మెన పుసిలన్. ⁴² మొస్సొ గండ దిల, ⁴³ జో డుంబొ నెంజిలిన్చి రుజ్జుక జో నజన జోవయించి మొక్కె కయ్లన్.

⁴⁴ తెదొడి జోవయింక, “ఆవ్ తుమ్చి తెన్ తిలి పొది, ‘మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగ్గయ్ల కిఆగ్గుల్తె అంచి రిసా మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్, దేముడుచ కబుర్లు

† 24:36 24:36 “తుమ్క” తెంతొ 36నంబర్ కోడుచి ఆకర్ కోడు ‘మెలన్’ ఎదచి కోడు ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె తయె నాయ్. ‡ 24:40 24:40 ఈంజ ఎత్తి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 40నంబర్చి కోడు తయె నాయ్. § 24:44 24:44 తెలుగు బైబిల్తె ధర్మశాస్త్రమ్ మెలె, మోసిచి అత్తి దేముడు రగ్గయ్లి ఆగ్గుల్ మెన అమ్ జానుమ్. ఈంజ కొడొ ఎత్తి బైబిల్తె అగేచి పావ్ పుస్తకుమ్తె రెగ్గయ్ జా అస్సె. ఈంజ దెకపుక మెన కుపియ బాసతె నొయి ప్రమాసుమ్తె మోసే పూర్గుమ్చొచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్గుల్ మెన రగ్గవ అస్సె.

సంగిల పూర్ణమచవి కోడు, చి *క్రీస్తునల్తె †రెగిడ్లిసి ఎత్తి కచితుమ్ పూర్తి జర్గు జంక అస్సె' మెన సంగిలయ్, గెద" మెన సంగ కెర, 45 దేముడుచ కొడతె తిలిసి జేవ్ అర్దుమ్ కెరంతి రితి ‡అర్దుమ్ దెకయ్లన్. 46 జోవయింక కిచ్చొ మెలన్ మెలె, "దేముడుచి కోడుతె రెగ్డయ్లిసి కిచ్చొ మెలె, 'దొర్కు జలో క్రీస్తు రచ్చించువ కెర్తొసొ ఒగ్గర్ బాదల్ సేడ మొర తిర్తక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సె' మెన కీఅస్సె. అన్నె, 'కచితుమ్ జర్గు జయెదె' మెన దేముడుచి అప్పెచి సెలవ్ కిచ్చొ మెలె, 47 మాన్సుల్ జేవ్ కెర్ల పాపల్ చినన జేవ్ పాపల్క దుకుమ్ జా ఒప్పున ములిలె, క్రీస్తు దొర్కు జలి అర్పితుమ్ జలిన్చి రిసొ అప్పె జేవ్ కెర్ల పాపల్ చెమించువ జతి వాటు దొర్కు జా అస్సె మెన ఆవ్ క్రీస్తుచి నావ్ తెన్ తొలితొ యెరూసలేమ్తె పడ్డొ ఒండి లోకుమ్చ ప్రెజల్ ఎత్తిచ మాన్సుల్తె తుమ్ బోదన కెరుక అస్సె. 48 ఈంజ ఎత్తిచి రిసొ సాచుల్ జా అస్సున్, చి తుమ్ బుల సాచి సంగుక అస్సె. 49 ఈందె, అంచొ దేముడు అబ్బొ 'జోవయించి పెట్టి *తెద్రయిందె' మెన సంగ తిలి జోచి పరలోకుమ్చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తు తుమ్చి పెట్టి తెద్రయిందె, గని పరలోకుమ్ తెంతొ చి జా ఆత్మనెక్తి తుమ్చి పెట్టి జా తుమ్క తెయార్ కెరె ఎదక, ఈంజ మదెనె ఈంజ యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె తుమ్ రకితె తా" మెన యేసు జేవ్ ఎగరజిన్క చి ఒత్త తిల జోక నంపజల అన్నె మాన్సుల్క సంగిలన్.

యేసు పరలోకుమ్తె వెగ గెలిసి
(మార్కు 16:19-20; బారి కమ్మొ 1:9-11)

* 24:44 24:44 జేవ్ క్రీస్తునల్తె దావీదు రాసొ జలో పూర్ణమచొ ఒగ్గర్ రెగిడ్లన్.
† 24:44 24:44 లూకా 18:31, 22:37, క్రీస్తునలు 20:42. ‡ 24:45 24:45 నెంజలె 'నెక్తి తిలన్'. § 24:46 24:46 యెనయా 53:1-9 ఎద జో బాదల్ సేడ మొర్లిన్చి రిసొచి టాలి అస్సె, చి దెస్సు నంబర్ తెంతొ బార నంబర్ ఎద జో అన్నె గవురుమ్ జిజిన్చి రిసొచి కోడు అస్సె. జో తిర్తకయ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిన్చి రిసొ జా నే జతె అగ్గె అన్నె పూర్ణమచి వాట్ దేముడుచి కొడతె, 'జా జర్గు జయెదె' మెన కేనె టాలి డీస్టయ్ మెలె, యొనా పుస్తకుమ్తె. యొనాక వెల్లొ మొస్సొ గీడ తిర్తక జోవయింక ఒక్త విడ్డల్ కెర్లిసి. యేసు మొర తిర్తక అన్నె జీవ్ జంక తిలిన్చి రిసొచి టాలి జా. * 24:49 24:49 యొవేలు 2:28, 29 దెక.

50 తెదొడి యేసు జోవయించ సిస్సుల్క కడన, †బేతనియ గావ్ పక్క గెల చి, అట్టొ ఉక్కుల జోవయింక దీవెన దిలన్. 51 జో దస్సి జా దీవెన దెతె తా, జోవయించి నెడిమి తెంతొ ముల ఉక్కిల్ జా పరలోకుమ్తె ఉట్ట గెలన్. 52 తెదొడి జేవ్ సెర్ను సేడ జోక బక్తి కెర తా ఒగ్గర్ సర్దసంతోసుమ్ తెన్ యెరూసలేమ్తె అన్నె గెల. 53 రోజుక దేముడుచి గుడితె గెచ్చ, యేసుచి రిసా జో దేముడుచి గవురుమ్ సంగితె తిల.

† 24:50 24:50 బేతనియ గావ్ ఒలీవ మెట్టయ్ అస్సె; ఎట్టొ పక్కయ్. బారికుల్ 1:6-12చి దెకిలె, జో పరలోకుమ్తె వెగ గెలిన్చి రిసా ఒత్తయ్ కి అస్సె.

Kupia New Testament
Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kupia)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7ccb2690-4432-5e86-88c1-f8ee976f30f4